

Προϋπολογισμός Οικονομικού Έτους 2011

Εισηγητική Έκθεση

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

Κυρίες και Κύριοι Βουλευτές,

Σύμφωνα με τα οριζόμενα στις σχετικές διατάξεις του Συντάγματος καταθέτω προς έγκριση από την Εθνική Αντιπροσωπεία το τελικό σχέδιο του Προϋπολογισμού του έτους 2011, το οποίο συντάχθηκε έχοντας λάβει υπόψη τη συζήτηση που διεξήχθη επί του Προσχεδίου του Προϋπολογισμού 2011 στη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων της Βουλής, αλλά και την αναθεώρηση των ελληνικών δημοσιονομικών στοιχείων από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία.

Το 2010 η Ελλάδα πραγματοποίησε τη μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή που επιτεύχθηκε ποτέ στη χώρα μας και η οποία ανέρχεται σε 6% του ΑΕΠ. Ο Προϋπολογισμός του 2011 αποτελεί τη συνέχεια αυτής της μεγάλης προσπάθειας δημοσιονομικής εξυγίανσης που ξεκίνησε το 2010, μία από τις πιο κρίσιμες και σημαντικές χρονιές στην ιστορία της χώρας μας.

Τη χρονιά αυτή, όλοι μαζί δώσαμε ένα μεγάλο αγώνα για τη διάσωση και την οικονομική επιβίωση της οικονομίας μας. Ξεκινώντας από ένα πολύ μεγάλο έλλειμμα στον κρατικό προϋπολογισμό, ένα πολύ μεγάλο δημόσιο χρέος και με ένα έλλειμμα αξιοπιστίας που στοίχισε τη δυνατότητα πρόσβασής μας στις διεθνείς αγορές για χρηματοδότηση, καταφέραμε να μετατρέψουμε μια αδιέξοδη κατάσταση για τη χώρα μας σε μια νέα ευκαιρία για τη διάσωση και την ανάπτυξη της οικονομίας μας.

Ως αποτέλεσμα αυτής της προσπάθειας και της θυσίας που ζητήθηκε από τους πολίτες, η εμπιστοσύνη στην Ελληνική Οικονομία έχει αρχίσει να ανακτάται, ενώ έχουν ήδη ξεκινήσει να υλοποιούνται με ταχείς ρυθμούς μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές που θα διασφαλίσουν τη βιωσιμότητα της δημοσιονομικής σταθερότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης της χώρας.

Η αναθεώρηση των στοιχείων για το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης από τη Eurostat και η ενσωμάτωση νέων φορέων και οργανισμών στη γενική κυβέρνηση, αποκάλυψε το πραγματικό μέγεθος του δημοσιονομικού εκτροχιασμού της χώρας έως το 2009, όπου το έλλειμμα έφτασε το 15,4% του ΑΕΠ.

Παρά την αναθεώρηση των δημοσιονομικών δεδομένων που επηρέασε τα δημοσιονομικά μεγέθη του 2010 και δημιούργησε μια «νέα αφετηρία» για τη δημοσιονομική προσαρμογή, επιτεύχθηκε μία μείωση του ελλείμματος άνω των 14 δισ. ευρώ – μεγαλύτερη από αυτή στην οποία είχε δεσμευτεί η χώρα μας– και η Κυβέρνηση συνεχίζει την προσπάθεια για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής και τη δραστική μείωση του ελλείμματος με στόχο το 2014 να φτάσει κάτω από το 3% του ΑΕΠ.

Έτσι, ο Προϋπολογισμός του 2011 εντάσσεται σε ένα μεσοπρόθεσμο φιλόδοξο σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης, που αποτελεί αναπόσπαστο μέρος και εγγύηση για τη χρηματοδότηση της οικονομίας μας από το μηχανισμό στήριξης της Ευρωζώνης και του ΔΝΤ.

Ο προϋπολογισμός του 2011 είναι ο πρώτος προϋπολογισμός με τον οποίο ξεκινάει να εμπεδώνεται η έννοια μιας δημοσιονομικής διαχείρισης με αναφορά στο σύνολο του δημοσίου τομέα. Το νέο πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης που θα εφαρμοστεί πλήρως από το νέο οικονομικό έτος προβλέπει, μεταξύ άλλων την ενίσχυση του ρόλου του Κοινοβουλίου στον έλεγχο του Προϋπολογισμού, την υιοθέτηση ενός μεσοπρόθεσμου στρατηγικού πλαισίου, το οποίο θα εγκρίνεται από το Κοινοβούλιο και τη θέσπιση ενός αυστηρότερου πλαισίου έλεγχου των δημοσίων δαπανών.

Ο προϋπολογισμός υποστηρίζεται από ριζικές τομές τόσο στο πεδίο της φορολογίας και της ενίσχυσης των δημοσίων εσόδων, όσο και στο σκέλος της δημοσιονομικής διαχείρισης, του ελέγχου και της λογοδοσίας στις δημόσιες δαπάνες.

Στόχος είναι η δημοσιονομική προσαρμογή να γίνει χωρίς την περαιτέρω επιβάρυνση μισθωτών και συνταξιούχων από περικοπές σε μισθούς και συντάξεις, και χωρίς την επιβολή αυξήσεων σε φόρους πέρα από αυτές για τις οποίες έχει ήδη δεσμευτεί η Κυβέρνηση. Για το λόγο αυτό παρά το γεγονός ότι για να επιτύχουμε το δημοσιονομικό στόχο για το 2011 χρειάζεται πρόσθετη δημοσιονομική προσπάθεια, η δημοσιονομική προσαρμογή βασίζεται στον εξορθολογισμό των δημόσιων δαπανών και σε διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ενώ ταυτόχρονα ο προϋπολογισμός περιλαμβάνει και μέτρα με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης της οικονομίας και την αντιστάθμιση του κόστους προσαρμογής, ιδιαίτερα για τις πιο ευάλωτες κοινωνικές ομάδες.

Ο προϋπολογισμός του 2011 θα συμβάλει περαιτέρω στην πλήρη αποκατάσταση της αξιοπιστίας της χώρας και στην επάνοδο της οικονομίας μας σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης παράλληλα με την αποκατάσταση της κοινωνικής δικαιοσύνης και της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτών και κράτους.

Λαμβάνοντας υπόψη το μέγεθος και τη σημασία της προσπάθειας που πρέπει να καταβάλει η χώρα για να επιτύχει στο φιλόδοξο όσο και αναγκαίο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής που έχει ήδη αρχίσει να υλοποιεί, σας καλώ να εξετάσετε και να εγκρίνετε το προτεινόμενο σχέδιο Προϋπολογισμού για το 2011.

Αθήνα, 18 Νοεμβρίου 2010
Γιώργος Παπακωνσταντίνου
Υπουργός Οικονομικών

Περιεχόμενα

Πρόλογος

Κεφάλαιο 1

Οικονομικές εξελίξεις και προοπτικές	11

1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις	11
2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα	16
2.1 Οι εξελίξεις το 2010	16
2.2 Το μεσοπρόθεσμο πλαίσιο 2011-2013	23

Κεφάλαιο 2

Κυβερνητικές πολιτικές και στόχοι	25

1 Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας	25
2 Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής	26
2.1 Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο	27
2.2 Δημοσιονομικά μέτρα	31
2.3 Δημοσιονομικά διαρθρωτικά μέτρα	33
2.4 Βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών	34
2.5 Διαρθρωτικά μέτρα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης	37
2.6 Μέτρα για τη σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού τομέα	40
2.7 Πρόοδος μέχρι σήμερα	40

Κεφάλαιο 3

Νέο φορολογικό πλαίσιο	45

1 Στόχοι και πλαίσιο φορολογικής πολιτικής	45
2 Στοιχεία του νέου φορολογικού πλαισίου	46

Κεφάλαιο 4

Μεταρρύθμιση του δημοσιονομικού συστήματος	53

1 Νέο πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης	53
1.1 Βασικές μεταρρυθμίσεις του νέου πλαισίου	54
1.2 Καινοτομίες	55
2 Πορεία υλοποίησης του νέου πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης	56

Κεφάλαιο 5

Προϋπολογισμός γενικής κυβέρνησης	59

1 Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού 2010	59
1.1 Τακτικός προϋπολογισμός	59
1.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)	68
2 Κρατικός προϋπολογισμός έτους 2011	69
2.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού 2011	69
2.2 Τακτικός προϋπολογισμός	74

2.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).....	92
2.4 Δημοσιονομικά μέτρα 2011.....	104
3 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης	107
3.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2010.....	107
3.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2011.....	109
4 Συνοπτικοί προϋπολογισμοί φορέων γενικής κυβέρνησης.....	110

Κεφάλαιο 6

Οικονομικά αποτελέσματα και θεσμικές παρεμβάσεις για ΔΕΚΟ.....	129

Κεφάλαιο 7

Πολιτική αναδιαρθρώσεων και αποκρατικοποιήσεις.....	149

Κεφάλαιο 8

Δημόσιο χρέος – Εγγυήσεις	159

Δημόσιο χρέος	

1 Χρέος κεντρικής και γενικής κυβέρνησης	160
2 Εξέλιξη δημοσίου χρέους	161
3 Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους κεντρικής κυβέρνησης.....	162
4 Συσσώρευση χρέους για λογαριασμό τρίτων	163
5 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής κυβέρνησης.....	165
6 Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων	167
7 Οι αγορές τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου	167
8 Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2011	171

Εγγυήσεις	173

Κατάλογος πινάκων και διαγραμμάτων

Πίνακες

1.1	Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών	22
1.2	Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας.....	24
2.1	Προγραμματισμός εκταμιεύσεων Μηχανισμού Στήριξης	27
2.2	Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό σενάριο	29
2.3	Δημοσιονομικά μέτρα όπως προβλέπονται στο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής του Μαΐου 2010	32
5.1	Κρατικός προϋπολογισμός	60
5.2	Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 1995).....	60
5.3	Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού.....	61
5.4	Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2003-2011	63
5.5	Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία	64
5.6	Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά κατηγορίες	67
5.7	Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2009-2011	72
5.8	Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2009-2011 (% του ΑΕΠ).....	73
5.9	Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2011	74
5.10	Έσοδα και δαπάνες ΤΠ για συντάξεις Δημοσίου	79
5.11	Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων	80
5.12	Αποδιδόμενοι πόροι.....	80
5.13	Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά φορέα	83
5.14	Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα	85
5.15	Ενδεικτική μηνιαία κατανομή εσόδων τακτικού προϋπολογισμού έτους 2011	89
5.16	Ενδεικτική μηνιαία κατανομή δαπανών τακτικού προϋπολογισμού κατά μείζονα κατηγορία έτους 2011.....	90
5.17	Ενδεικτική μηνιαία κατανομή δαπανών τακτικού προϋπολογισμού κατά φορέα έτους 2011	91
5.18	Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (παλαιά δομή)	93
5.19	Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (νέα δομή)	93
5.20	Στόχος ετήσιων πληρωμών ΕΣΠΑ	94
5.21	Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ (2001-2011).....	98
5.22	Ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ).....	99
5.23	Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες	101
5.24	Περιφερειακό πρόγραμμα ΠΔΕ 2011	102
5.25	Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου	102
5.26	Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ	103
5.27	Παρεμβάσεις που προβλέπονται στο πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής (με προσαρμογές)....	105
5.28	Νέες παρεμβάσεις	106
5.29	Σύνολο παρεμβάσεων για το 2011 (με προσαρμογές)	106
5.30	Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2009-2011	108
5.31	Φορείς κοινωνικής ασφάλισης.....	112
5.32	Στοιχεία ισολογισμού φορέων κοινωνικής ασφάλισης	112
5.33	Οργανισμοί Κοινωνικής Προστασίας (ΟΑΕΔ – ΟΕΚ – ΟΕΕ).....	113

5.34	Στοιχεία ισολογισμού οργανισμών κοινωνικής προστασίας.....	113
5.35	Νοσοκομειακές μονάδες	116
5.36	Στοιχεία ισολογισμού νοσοκομειακών μονάδων	116
5.37	Πόροι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμων από τον τακτικό προϋπολογισμό	118
5.38	Πόροι Περιφερειών από τον τακτικό προϋπολογισμό	119
5.39	Ενοποιημένος ετήσιος προϋπολογισμός τοπικής αυτοδιοίκησης	121
5.40	Πανεπιστήμια / ΔΟΑΤΑΠ / ΙΚΥ	122
5.41	Στοιχεία ισολογισμού Πανεπιστημίων / ΔΟΑΤΑΠ / ΙΚΥ	122
5.42	ΤΕΙ και ΑΣΠΑΙΤΕ	123
5.43	Στοιχεία ισολογισμού ΤΕΙ και ΑΣΠΑΙΤΕ	123
5.44	Λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου	124
5.45	Στοιχεία ισολογισμού λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου	124
5.46	Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.....	125
5.47	Στοιχεία ισολογισμού λοιπών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου.....	125
5.48	Συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα ΔΕΚΟ.....	126
6.1	Δανειακές ανάγκες δημόσιων επιχειρήσεων	137
6.2	Οικονομικό αποτέλεσμα και επενδύσεις κατά δημόσια επιχείρηση	138
6.3	Δανειακές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης δημόσιων επιχειρήσεων – Απολογιστικά 2009	142
6.4	Δανειακές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης δημόσιων επιχειρήσεων – Εκτιμήσεις 2010	143
6.5	Δανειακές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης δημόσιων επιχειρήσεων – Στόχοι 2011.....	144
6.6	Έσοδα και δαπάνες μισθοδοσίας κατά δημόσια επιχείρηση.....	145
7.1	Πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 2011.....	150
7.2	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008.....	151
7.3	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Εισηγμένες στο ΧΑ.....	151
7.4	Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου – Μη εισηγμένες στο ΧΑ.....	152
8.1	Σύνθεση χρέους κεντρικής κυβέρνησης.....	160
8.2	Χρέος γενικής κυβέρνησης.....	160
8.3	Εξέλιξη δημοσίου χρέους	161
8.4	Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους κεντρικής κυβέρνησης	162
8.5	Χρέος κεντρικής κυβέρνησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια.....	162
8.6	Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων	164
8.7	Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής κυβέρνησης	165
8.8	Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων	166
8.9	Ύψος δαπανών για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης	166
8.10	Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2010	173
8.11	Ενίσχυση ρευστότητας πιστωτικών ιδρυμάτων – Δάνεια έτους 2010	175

Διαγράμματα

1.1 Μεσοπρόθεσμη εξέλιξη ΔΤΚ, πραγματικού και ονομαστικού ΑΕΠ	24
2.1 Πορεία δημοσιονομικού ελλείμματος με βάση το βασικό σενάριο και μετά την εφαρμογή του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής (προ αναθεώρησης 2009).....	28
2.2 Πορεία εσόδων και δαπανών γενικής κυβέρνησης, 2006-2014 (% ΑΕΠ)	29
2.3 Εκτίμηση πορείας χρέους γενικής κυβέρνησης, 2006-2014 (% ΑΕΠ)	30
2.4 Πορεία πρωτογενούς ισοζυγίου γενικής κυβέρνησης, 2006-2014 (% ΑΕΠ)	30
5.1 Λόγος έμμεσων – άμεσων φόρων	64
5.2 Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης % του ΑΕΠ.....	70
5.3 Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης.....	70
5.4 Διαχρονική εξέλιξη των πρωτογενών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού την περίοδο 2006-2011	71
5.5 Διαχρονική εξέλιξη του ελλείμματος κρατικού προϋπολογισμού την περίοδο 2009-2011.....	71
5.6 Ποσοστιαία σύνθεση εσόδων ΤΠ 2011	75
5.7 Σύνθεση συνολικών εσόδων τακτικού προϋπολογισμού 2011 (%)	77
5.8 Σύνθεση συνολικών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού 2011 (%).....	77
6.1 Πρωτογενές αποτέλεσμα (προ τόκων) και οικονομικό αποτέλεσμα ως % του ΑΕΠ 2009-2011.....	139
6.2 Εξέλιξη επενδύσεων – ακαθάριστου δανεισμού 2009-2011	139
6.3 Οι ΔΕΚΟ με τις υψηλότερες δανειακές ανάγκες 2009-2001	140
6.4 Οικονομικό αποτέλεσμα και επενδύσεις 2009-2011	140
6.5 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες ζημιές 2009-2011 (Έτος σύγκρισης 2011).....	141
6.6 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες επενδύσεις 2009-2011 (Έτος σύγκρισης 2011)	141
6.7 Εξέλιξη εσόδων 2009-2011.....	146
6.8 Έσοδα χρήσης και επιχορηγήσεις ΤΠ 2009-2011	146
6.9 Εξέλιξη εξόδων 2009-2011.....	147
6.10 Διάρθρωση εξόδων χρήσης 2009-2011	147
8.1 Σύνθεση χρέους σε ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης την 31/10/2010	162
8.2 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής κυβέρνησης την 31/10/2010.....	163
8.3 Συσσωρευμένο χρέος για λογαριασμό τρίτων (ως % στο χρέος κεντρικής κυβέρνησης και ΑΕΠ)	164
8.4 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων (ανεξόφλητα υπόλοιπα την 31/12).....	165
8.5 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)	166
8.6 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου.....	167
8.7 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων (ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)	168
8.8 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2009 (με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)	169
8.9 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ	170
8.10 Όγκος συναλλαγών και προτιμήσεις επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια έξω τη λήξη	171
8.11 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2010 (% του ΑΕΠ).....	174

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ

1. Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Εξελίξεις στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον

Η ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το 2010 επισκιάστηκε από τον κίνδυνο μετεξέλιξης της διεθνούς κρίσης σε κρίση δημοσίου χρέους, κυρίως στις προηγμένες οικονομίες. Η διεθνής κρίση, η οποία ξεκίνησε ως κρίση διατραπεζικής ρευστότητας τον Αύγουστο του 2007 και μετεξελίχθηκε σε χρηματοοικονομική από το Σεπτέμβριο του 2008, αντιμετωπίστηκε με ασυνήθιστα επεκτατική δημοσιονομική και νομισματική πολιτική στις περισσότερες οικονομίες. Η πολιτική αυτή, παρότι κατόρθωσε να αποσοβήσει τον κίνδυνο κατάρρευσης του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, οδήγησε αφενός σε σημαντική αύξηση της νομισματικής βάσης και αφετέρου, σε συνδυασμό με την επίδραση της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας, σε ραγδαία επιδείνωση της δημοσιονομικής θέσης σχεδόν όλων των προηγμένων οικονομιών, κυρίως τη διετία 2008-2009.

Οι ανησυχίες για το βάθος και τη διάρκεια της ύφεσης, μετατοπίστηκαν στη διάρκεια του 2010 προς τους κινδύνους που απορρέουν από την υψηλή και αυξανόμενη δανειακή επιβάρυνση των κυβερνήσεων αλλά και προς τις επιπτώσεις μιας ενδεχόμενης κρατικής χρεοκοπίας σε μια προηγμένη οικονομία. Η αύξηση των ασφαλιστρών κινδύνου για τα κρατικά χρεόγραφα πολλών κρατών της ευρωπαϊκής «περιφέρειας» και ο κίνδυνος εκδήλωσης γενικευμένης κρίσης εμπιστοσύνης προς τη δυνατότητα των κυβερνήσεων να αποπληρώσουν τα χρέη τους, οδήγησαν κατά τη διάρκεια του 2010 πολλές κυβερνήσεις στην υιοθέτηση προγραμμάτων περιστολής των δημόσιων δαπανών και αύξησης των φόρων για την αντιστροφή των δημοσιονομικών εξελίξεων. Τα προγράμματα αυτά, παράλληλα με την παρατηρούμενη υποχώρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης λόγω της προσπάθειας των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων να μειώσουν τη δανειακή τους έκθεση (deleveraging), αν και αποδυναμώνουν την οικονομική ανάκαμψη, αποτελούν πλέον επιτακτική ανάγκη για την εξασφάλιση της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας μεσοπρόθεσμα.

Το δημοσιονομικό έλλειμμα στο σύνολο των μεγαλύτερων προηγμένων οικονομιών ανήλθε το 2010 σε 9,3% του παγκόσμιου ΑΕΠ, από 10,1% το 2009 και 2,1% το 2007. Μεταξύ αυτών, οι ΗΠΑ, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιαπωνία είχαν το υψηλότερο δημοσιονομικό έλλειμμα ως ποσοστό του ΑΕΠ το 2010 (11,1%, 10,2% και 9,6% αντιστοίχως), ενώ η Γερμανία και ο Καναδάς είχαν το μικρότερο (4,5%, και 4,9% αντιστοίχως). Το 2011 στις μεγαλύτερες από τις προηγμένες οικονομίες ως σύνολο, το δημοσιονομικό έλλειμμα δεν αναμένεται να υποχωρήσει σημαντικά (8,0% του ΑΕΠ). Το ακαθάριστο δημόσιο χρέος αυξήθηκε αλματωδώς σε όλες τις οικονομίες, ενώ δεν αναμένεται να σταθεροποιηθεί πριν από το 2015. Στις ΗΠΑ αυξήθηκε από 62% του ΑΕΠ το 2007 σε 93% το 2010, στη ζώνη του ευρώ αυξήθηκε από 66% το 2007 σε 84% το 2010, και στο Ηνωμένο Βασίλειο αυξήθηκε από 44% το 2007 σε 77% το 2010.

Η νομισματική πολιτική εξακολούθησε κατά το 2010 να είναι εξαιρετικά χαλαρή, τα βασικά επιτόκια παρέμειναν αμετάβλητα σε πολύ χαμηλά επίπεδα, ενώ συνεχίστηκε από πολλές κεντρικές τράπεζες η υιοθέτηση μέτρων έκτακτης ενίσχυσης της ρευστότητας και ποσοτικής χαλάρωσης. Ο πληθωρισμός αυξήθηκε σε πολλές οικονομίες κατά τη διάρκεια του έτους λόγω της εξέλιξης των διεθνών τιμών των βασικών εμπορευμάτων και των αυξήσεων στους έμμεσους φόρους. Ο πυρήνας του πληθωρισμού και οι πληθωριστικές προσδοκίες ωστόσο παρέμειναν χαμηλές λόγω των συνθηκών υποαπασχόλησης των παραγωγικών συντελεστών, που συνεχίζουν να υπάρχουν παρά την παρατηρούμενη ανάκαμψη. Το γεγονός αυτό επέτρεψε στη νομισματική πολιτική να συνεχίζει να στηρίζει την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας. Οι κεντρικές τράπεζες των ΗΠΑ, της ζώνης του ευρώ, του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιαπωνίας δεν μετέβαλαν τα βασικά τους επιτόκια την περίοδο Μαΐου 2009 – Οκτωβρίου 2010,

που έχουν καθοριστεί στο 0,1%, 1,0%, 0,5% και 0,3% αντίστοιχα. Σε άλλες οικονομίες όπου η ανάκαμψη έχει εδραιωθεί οι κεντρικές τράπεζες έχουν προβεί σε αυξήσεις των βασικών τους επιτοκίων (λ.χ. στον Καναδά, την Αυστραλία, τη Δανία, τη Νορβηγία, την Ινδία και την Κίνα).

Διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία

Στο πλαίσιο της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, οι παρεμβάσεις κεντρικών τραπεζών και κυβερνήσεων, ήδη από τα μέσα του 2008, για τη στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος και της οικονομικής δραστηριότητας συνέβαλλαν στη σταδιακή ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας το τελευταίο τρίμηνο του 2009. Οι κύριες παρεμβάσεις αφορούσαν στην εξασφάλιση επαρκούς ρευστότητας και στην ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, στη διασφάλιση της απρόσκοπτης λειτουργίας της διατραπεζικής αγοράς και στην αποκατάσταση των ρυθμών πιστωτικής επέκτασης σε επιχειρήσεις και νοικοκυριά, καθώς και στην ανάληψη δημοσιονομικών μέτρων για τη στήριξη συνολικής ζήτησης και των εισοδηματικά ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Η αύξηση των κρατικών δαπανών για τη στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος και την αποφυγή βαθύτερης οικονομικής ύφεσης συνέβαλλε σε σημαντικό βαθμό στην ταχύτερη έξοδο από την οικονομική κρίση σε πολλές ανεπτυγμένες χώρες. Από την άλλη πλευρά, οι προϋπάρχουσες δημοσιονομικές ανισορροπίες, ιδίως στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), επέτειναν τους φόβους των επενδυτών για προσωρινή οικονομική ανάκαμψη και για μη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών, καθιστώντας έτσι την βελτίωση στα μακροοικονομικά μεγέθη ιδιαίτερα εύθραυστη.

Τα σημάδια για αργή και σταδιακή ανάκαμψη στο διεθνές οικονομικό περιβάλλον αντανακλώνται και στις προβλέψεις των οικονομικών μεγεθών από τους διεθνείς οργανισμούς. Σύμφωνα με την τελευταία εξαμηνιαία έκθεση του ΔΝΤ (World Economic Outlook, Οκτώβριος 2010), το ΑΕΠ της παγκόσμιας οικονομίας αναμένεται να αυξηθεί κατά 4,8% το 2010 και κατά 4,2% το 2011, κατόπιν συρρίκνωσης κατά 0,6% το 2009. Οι εκτιμήσεις του ΑΕΠ για το 2010 αναθεωρήθηκαν προς τα πάνω κατά 0,2% σε σύγκριση με την έκθεση του Ιουλίου 2010, εξαιτίας της ισχυρότερης ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας το πρώτο εξάμηνο του έτους. Ωστόσο, η ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας φαίνεται να οδηγείται περισσότερο από την ισχυρή ανάπτυξη στις αναδυόμενες οικονομίες, ενώ οι δημοσιονομικές ανισορροπίες στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν τροχοπέδη για την ταχύτερη βελτίωση των μακροοικονομικών μεγεθών.

Για την ευρωζώνη εκτιμάται αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ κατά 1,7% το 2010 και κατά 1,5% το 2011 από μείωση του ΑΕΠ κατά 4,1% το 2009, γεγονός που οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στη σημαντική ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας στη Γερμανία και στη Γαλλία. Παρόμοια είναι η εκτίμηση για την πορεία των οικονομιών της Ε.Ε. το 2010, ενώ ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ προβλέπεται στο 1,7% το 2011.

Η αναμενόμενη βελτίωση των οικονομικών της ευρωζώνης στηρίζεται στην εκτίμηση για σταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος λόγω των συντονισμένων πολιτικών στήριξης των πιστωτικών ιδρυμάτων, καθώς και της υιοθέτησης του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Στήριξης των δανειακών αναγκών των κρατών μελών (που, μεταξύ άλλων, θωρακίζει τις οικονομίες από τον κίνδυνο κερδοσκοπικών επιθέσεων). Παράλληλα, οι ανησυχίες των αγορών για μη βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών σε χώρες της ευρωζώνης οδήγησε σε σημαντική υποτίμηση της ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου από τα τέλη του 2009. Η μέση μηνιαία ισοτιμία του ευρώ τον Σεπτέμβριο του 2010 ήταν χαμηλότερη κατά 10,3% σε ετήσια βάση και κατά 10,6% σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2009. Η υποτίμηση του ευρώ σηματοδοτεί ενίσχυση των εξαγωγών της ευρωζώνης και, συνεπώς, μερικό αντιστάθμισμα στην σημαντική μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης στις χώρες μέλη.

Σύμφωνα με το ΔΝΤ, οι αβεβαιότητες και οι κίνδυνοι για την ενίσχυση της παγκόσμιας οικονομικής ανάπτυξης το 2011 συνίστανται στην αποσταθεροποίηση του χρηματοπιστωτικού συστήματος εξαιτίας των υπερ-χρεωμένων κρατών, γεγονός που δύναται να επηρεάσει τους ισολογισμούς των πιστωτικών ιδρυμάτων και να περιορίσει το ρυθμό χορηγήσεων προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Δεδομένης της αλληλεπίδρασης εμπορικών ροών και χρηματοπιστωτικών συνθηκών στις ανεπτυγμένες οικονομίες

ες, η χειροτέρευση των επενδυτικών και καταναλωτικών προσδοκιών θα μπορούσε να οδηγήσει σε χαμηλότερο από τον προβλεπόμενο ρυθμό αύξησης της παγκόσμιας ζήτησης.

Τους πρώτους δέκα μήνες του 2010, δεν μεταβλήθηκαν τα βασικά επιτόκια του ευρωσυστήματος. Το επιτόκιο στις πράξεις κύριας αναχρηματοδότησης παρέμεινε στο 1%, το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση οριακής χρηματοδότησης στο 1,75% και το επιτόκιο στην πάγια διευκόλυνση αποδοχής καταθέσεων στο 0,25%. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ τόνισε επανειλημμένα ότι τα βασικά επιτόκια βρίσκονται στο κατάλληλο επίπεδο ώστε να πραγματοποιηθεί ο πρωταρχικός σκοπός του ευρωσυστήματος, δηλαδή η εδραίωση της σταθερότητας των τιμών¹ στη ζώνη του ευρώ σε μεσοπρόθεσμη βάση.

Παράλληλα, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ εξακολούθησε να εφαρμόζει μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής² ικανά να επιτύχουν βελτίωση των συνθηκών χρηματοδότησης και ενίσχυση της ροής των χρηματοδοτικών πόρων από τις τράπεζες προς την οικονομία, μεγαλύτερη από ό,τι είναι δυνατόν να επιτευχθεί αποκλειστικά και μόνο με μειώσεις των βασικών επιτοκίων.

Βεβαίως, η εφαρμογή ορισμένων μη συμβατικών μέτρων άρθηκε την περίοδο μεταξύ Δεκεμβρίου 2009 και Απριλίου 2010 δεδομένης της σταδιακής ομαλοποίησης των συνθηκών στις χρηματοπιστωτικές αγορές, η οποία είχε ξεκινήσει μετά τις αρχές του 2009. Ωστόσο, το Μάιο του 2010 το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΚΤ επανενεργοποίησε ορισμένα από αυτά τα μη συμβατικά μέτρα (π.χ., την παροχή ρευστότητας σε δολάρια ΗΠΑ στα πιστωτικά ιδρύματα της ζώνης του ευρώ) και θέσπισε το πρόγραμμα για τις αγορές τίτλων, προκειμένου να αντιμετωπίσει τις εντάσεις που παρουσιάστηκαν εκ νέου στις χρηματοπιστωτικές αγορές εξαιτίας ανησυχιών σχετικά με τη δημοσιονομική κατάσταση σε ορισμένα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ.

Στο πλαίσιο αυτού του προγράμματος, το ευρωσύστημα πραγματοποίησε παρεμβάσεις με σκοπό την απόκτηση ομολόγων εκφρασμένων σε ευρώ (κρατικών και ιδιωτικών). Το πρόγραμμα έχει ως στόχο την εξασφάλιση επαρκούς βάθους και την ενίσχυση της ρευστότητας σε εκείνες τις αγορές τίτλων οι οποίες παρουσιάζουν δυσλειτουργίες.

Η αύξηση στη συνολική ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος την οποία συνεπάγεται η απόκτηση χρεογράφων εκ μέρους του ευρωσυστήματος εξουδετερώνεται μέσω άλλων πράξεων ανοικτής αγοράς, οι οποίες συντελούν σε ισόποση προς τις προηγηθείσες αγορές χρεογράφων απορρόφηση ρευστότητας, ώστε η κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής να παραμένει αμετάβλητη.

Σημειώνεται ότι, η απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ για τη θέσπιση του προγράμματος για τις αγορές τίτλων βασίστηκε (α) στη συμφωνία, στις αρχές Μαΐου 2010, των κυβερνήσεων των κρατών-μελών της ζώνης του ευρώ να λάβουν όλα τα μέτρα που απαιτούνται ώστε να επιτύχουν τους δημοσιονομικούς στόχους, οι οποίοι έχουν τεθεί με βάση τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για εφέτος και τα προσεχή έτη, καθώς επίσης και (β) στην επιπρόσθετη και συγκεκριμένη δέσμευση ορισμένων κρατών μελών να επισπεύσουν τη δημοσιονομική τους εξυγίανση και να διασφαλίσουν τη διατηρησιμότητα της δημοσιονομικής τους κατάστασης.

Μια άλλη σημαντική απόφαση του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ (Μάιος 2010) είναι να γίνονται αποδεκτά ως εξασφαλίσεις για την παροχή χρηματοδότησης προς τα πιστωτικά ιδρύματα τα χρεόγραφα τα οποία έχουν εκδοθεί από το Ελληνικό Δημόσιο ή καλύπτονται από εγγύηση της ελληνικής κυβέρνησης, ανεξαρτήτως των πιστωτικών διαβαθμίσεων που τους αποδίδουν οι οίκοι αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας. Η απόφαση αυτή βασίστηκε στο ότι το διοικητικό της ΕΚΤ έχει αξιολογήσει το πρόγραμμα οικονομικής και χρηματοπιστωτικής προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας ως κατάλληλο και είναι σε θέση να επιβεβαιώσει την αποφασιστικότητα της ελληνικής κυβέρνησης να το εφαρμόσει απαρέγκλιτα.

¹ Σύμφωνα με τον ορισμό ο οποίος αποτελεί μέρος της στρατηγικής νομισματικής πολιτικής του ευρωσυστήματος, επικρατεί σταθερότητα των τιμών όταν ο ρυθμός πληθωρισμού παραμένει κάτω αλλά πλησίον του 2%.

² Π.χ., με την παροχή απεριόριστης ρευστότητας μέσω της πλειονότητας των πράξεων ανοικτής αγοράς και το πρόγραμμα αγορών καλυμμένων ομολογίων εκ μέρους του ευρωσυστήματος το οποίο ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2010.

Την περίοδο Μαΐου-Οκτωβρίου 2010, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ επανειλημμένα ότι, στο πλαίσιο της άσκησης της ενιαίας νομισματικής πολιτικής, θα πράξει ό, τι είναι δυνατόν ώστε, σε μεσοπρόθεσμη βάση, να εδραιωθεί η σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ. Η επίτευξη της σταθερότητας των τιμών συνιστά την κύρια αλλά και απαραίτητη συμβολή της νομισματικής πολιτικής ώστε να δημιουργηθούν κατάλληλες συνθήκες για διατηρήσιμη οικονομική άνοδο, αύξηση της απασχόλησης και διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας. Η υιοθέτηση, από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ, μη συμβατικών μέτρων νομισματικής πολιτικής και η θέσπιση του προγράμματος για τις αγορές τίτλων δεν αντιστρατεύονται την εκπλήρωση του πρωταρχικού σκοπού του ευρωσυστήματος. Όλα αυτά τα μη συμβατικά μέτρα είναι, από τη φύση τους, προσωρινής ισχύος. Οι αποφάσεις του διοικητικού συμβουλίου της ΕΚΤ σχετικά με την κατεύθυνση της νομισματικής πολιτικής, το ύψος της παρεχόμενης στο πιστωτικό σύστημα ρευστότητας και το κατά πόσον μέσω των πράξεων ανοικτής αγοράς θα παρέχεται ρευστότητα χωρίς ποσοτικό περιορισμό - ή, εναλλακτικά, θα προσδιορίζεται ποσό προς κατανομή στα πιστωτικά ιδρύματα - θα διασφαλίζουν την εδραίωση της σταθερότητας των τιμών σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα.

Προκειμένου να χαράξει την ενιαία νομισματική πολιτική, το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ διεξάγει την οικονομική ανάλυση και τη νομισματική ανάλυση και συνδυάζει τα συμπεράσματά τους.

Την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2010, στο πλαίσιο της οικονομικής ανάλυσης διαπιστώθηκε ότι στη ζώνη του ευρώ, ήδη από τα μέσα του προηγούμενου έτους, σημειώνεται οικονομική ανάκαμψη. Το δεύτερο εξάμηνο του 2010 αναμένεται συνέχιση της ανάκαμψης, αν και ο ρυθμός οικονομικής ανόδου δεν θα είναι τόσο υψηλός όσο το πρώτο εξάμηνο. Έτσι, ο ρυθμός ανόδου του ΑΕΠ αναμένεται να διαμορφωθεί σε μέτρια επίπεδα το 2010 και το 2011.

Ο πληθωρισμός παρουσίασε επιτάχυνση κατά τη διάρκεια των πρώτων δέκα μηνών του 2010, σε 1,9% τον Οκτώβριο από 0,9% το Δεκέμβριο του 2009. Στο πλαίσιο της οικονομικής ανάλυσης, η εξέλιξη αυτή αποδόθηκε κυρίως στην αύξηση των τιμών της ενέργειας. Εκτιμάται ότι τους επόμενους μήνες ο ρυθμός πληθωρισμού θα κυμανθεί στα σημερινά επίπεδα. Ακολουθώντας, ο πληθωρισμός θα αποκλιμακωθεί ώστε συνολικά το 2011 να διαμορφωθεί σε μέτρια επίπεδα καθώς οι εγχώριες πληθωριστικές πιέσεις στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να διατηρηθούν χαμηλές. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με τις τελευταίες μακροοικονομικές προβολές των εμπειρογνομόνων της ΕΚΤ (Σεπτέμβριος 2010), ο μέσος ετήσιος ρυθμός πληθωρισμού εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί μεταξύ 1,5% και 1,7% το 2010 και μεταξύ 1,2% και 2,2% το 2011. Το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ τόνισε επανειλημμένα σε όλη τη διάρκεια των πρώτων δέκα μηνών του 2010 ότι, σύμφωνα με τους δείκτες πληθωριστικών προσδοκιών, μεσοπρόθεσμα θα επικρατήσει σταθερότητα των τιμών στη ζώνη του ευρώ.

Στο πλαίσιο της νομισματικής ανάλυσης την οποία διεξήγαγε παράλληλα με την οικονομική ανάλυση το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ τους πρώτους δέκα μήνες του 2010, επιβεβαιώθηκε το συμπέρασμα της οικονομικής ανάλυσης - ότι δηλαδή μεσοπρόθεσμα θα επικρατούν περιορισμένες πληθωριστικές πιέσεις. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει επειδή ο «υποκείμενος» ρυθμός νομισματικής επέκτασης³ - ο οποίος συσχετίζεται στενά με τις μελλοντικές πληθωριστικές πιέσεις - διατηρείται σε μέτρια επίπεδα, καθώς οι ρυθμοί νομισματικής και πιστωτικής επέκτασης εξακολούθησαν να είναι ασθενείς στη ζώνη του ευρώ. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα διαθέσιμα στοιχεία, το Σεπτέμβριο 2010 ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του M3 ήταν 1% (έναντι -0,3% το Δεκέμβριο 2009) και των τραπεζικών δανείων προς τον ιδιωτικό τομέα 1,2% (έναντι -0,2% το Δεκέμβριο 2009).

Στην ενιαία αγορά χρήματος, το αντιπροσωπευτικό επιτόκιο στα διατραπεζικά δάνεια, το επιτόκιο euribor τριών μηνών, ακολούθησε καθοδική πορεία το πρώτο τρίμηνο του 2010. Τον Απρίλιο του 2010 το επιτόκιο αυτό άρχισε να σημειώνει αύξηση η οποία συνεχιζόταν μέχρι τις αρχές Νοεμβρίου 2010. Την ανοδική πορεία του επιτοκίου euribor το επτάμηνο Απριλίου-Οκτωβρίου 2010 υποστήριξε, πρώτον, η αύξηση του ασφαλιστρου έναντι του κινδύνου που ενσωματώνει το επιτόκιο αυτό, για μεγάλο μέρος της εν λόγω περιόδου, η οποία συσχετίζεται με τις ανησυχίες που προαναφέρθηκαν και, δεύτερον, ο περιορισμός του πλεονάσματος ρευστότητας στη διατραπεζική αγορά από τα τέλη Ιουνίου

³ Ο «υποκείμενος» ρυθμός νομισματικής επέκτασης υπολογίζεται από την ΕΚΤ με διάφορες εναλλακτικές μεθόδους.

2010, που συνδέεται άμεσα με τη λήξη δυο πράξεων πιο μακροπρόθεσμης αναχρηματοδότησης με ετήσια διάρκεια (τον Ιούλιο και το Σεπτέμβριο αντίστοιχα).

Στην αγορά ομολόγων στη ζώνη του ευρώ, οι αποδόσεις στους μακροπρόθεσμους κρατικούς τίτλους με την ανώτατη πιστωτική διαβάθμιση (AAA) ακολούθησαν σχεδόν αδιάκοπα πτωτική πορεία την περίοδο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2010. Συγκεκριμένα, ο μέσος όρος αυτών των αποδόσεων μειώθηκε κατά 85 μονάδες βάσης, περίπου στο 2,8%, μεταξύ τέλους Δεκεμβρίου 2009 και τέλους Οκτωβρίου 2010. Αυτή η εξέλιξη προέκυψε λόγω της μετατόπισης κεφαλαίων από διάφορα επενδυτικά μέσα (π.χ. μετοχές, κρατικά ομόλογα με κατώτερη πιστωτική διαβάθμιση) τα οποία παρουσιάζουν σχετικά υψηλότερο κίνδυνο προς τα κρατικά ομόλογα με πιστωτική διαβάθμιση AAA, καθώς αυτά θεωρούνται ως οι ασφαλέστερες τοποθετήσεις. Οι επενδυτές προέβησαν σε αυτές τις μετακινήσεις κεφαλαίων, λόγω της ανησυχίας που επικρατούσε στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Η ανησυχία αυτή, όπως προαναφέρθηκε, πήγαζε από εκτιμήσεις ως προς τις δημοσιονομικές προοπτικές σε διάφορα κράτη μέλη της ζώνης ευρώ και ιδιαίτερα στη χώρα μας.

Ωστόσο εντός του 2010 οι αποδόσεις των μακροπρόθεσμων κρατικών ομολόγων της Ελλάδος, της Ιρλανδίας και της Πορτογαλίας ακολούθησαν, σχεδόν αδιάκοπα, ανοδική πορεία. Ωστόσο, την περίοδο αυτή, η διαφορά αποδόσεων έναντι του γερμανικού κρατικού ομολόγου (με εναπομένονσα διάρκεια δέκα ετών) ακολούθησε ανοδική τάση με χαμηλότερο ρυθμό και στην περίπτωση των (δεκαετών) κρατικών ομολόγων πολλών άλλων κρατών-μελών, όπως π.χ. της Γαλλίας, της Ιταλίας, της Ισπανίας και του Βελγίου καθώς ακόμη και στην περίπτωση των κρατικών τίτλων της Ολλανδίας, της Αυστρίας και της Φινλανδίας.

Η διεύρυνση των διαφορών υποδηλώνει ότι, κατά τις εκτιμήσεις των χρηματοπιστωτικών αγορών, ο κίνδυνος τον οποίον ενέχουν οι τοποθετήσεις σε κρατικά ομόλογα των κρατών μελών της ζώνης του ευρώ εκτός Γερμανίας έχει αυξηθεί σε σύγκριση με τον κίνδυνο των τοποθετήσεων σε γερμανικά κρατικά ομόλογα λόγω των δυσμενών δημοσιονομικών προοπτικών σε πολλές από τις χώρες που προαναφέρθηκαν. Επιπρόσθετα, η διεύρυνση των διαφορών υποδηλώνει ότι οι επενδυτές - εξαιτίας της επικράτησης συνθηκών αβεβαιότητας - αποδίδουν αυξημένη σημασία στο γεγονός ότι τα γερμανικά κρατικά ομόλογα υπερτερούν των λοιπών κρατικών ομολόγων ως προς τον βαθμό ρευστότητας.

Τους πρώτους δέκα μήνες του 2010 οι τιμές των μετοχών στη ζώνη του ευρώ παρουσίασαν σημαντικές διακυμάνσεις, συνολικά όμως μεταβλήθηκαν ελάχιστα. Συγκεκριμένα, η μέση μηνιαία τιμή του δείκτη Dow Jones EURO STOXX τον Οκτώβριο του 2010 ήταν αυξημένη μόλις κατά 0,3% έναντι του Δεκεμβρίου του 2009. Θετική επίδραση στις τιμές των μετοχικών τίτλων άσκησε η βελτίωση των μακροοικονομικών συνθηκών στη ζώνη του ευρώ και διεθνώς, και η συνακόλουθη ενίσχυση της κερδοφορίας, όπως και των αναμενόμενων κερδών, των επιχειρήσεων. Υπερίσχυσε όμως κατά καιρούς, ιδίως το δίμηνο Απριλίου-Μαΐου 2010, η αρνητική επίδραση την οποία άσκησε στις τιμές των μετοχών ο περιορισμός της διάθεσης των επενδυτών για ανάληψη κινδύνου, ο οποίος πήγαζε από τις ανησυχίες που προαναφέρθηκαν και οδήγησε σε μετατόπιση κεφαλαίων προς κρατικούς τίτλους με την ανώτατη πιστωτική διαβάθμιση, κυρίως γερμανικούς. Ιδιαίτερα έντονη ήταν αυτή η επίδραση στις τιμές των μετοχών των τραπεζικών ιδρυμάτων, δεδομένου ότι οι τράπεζες διακρατούν στα χαρτοφυλάκια τους σημαντικά ποσά σε κρατικά ομόλογα και άρα υφίστανται κεφαλαιακές ζημιές λόγω της πτώσης των τιμών των ομολόγων των κρατών μελών τα οποία αντιμετωπίζουν δημοσιονομικά προβλήματα. Επίσης, η αβεβαιότητα ως προς την μελλοντική εξέλιξη των τιμών των μετοχών (όπως μετρείται με την τεκμαρτή μεταβλητότητα) αυξήθηκε μετά το πρώτο τρίμηνο του 2010.

Πάντως πρέπει να σημειωθεί ότι οι εντάσεις στις χρηματοπιστωτικές αγορές θα ήταν πολύ ισχυρότερες αν στις αρχές Μαΐου 2010 δεν είχε θεσπιστεί, από το Συμβούλιο των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών (Ecofin) και τα κράτη-μέλη, ένας ευρωπαϊκός μηχανισμός σταθεροποίησης, και αν το ευρωσύστημα δεν είχε επανενεργοποιήσει ορισμένα μη συμβατικά μέτρα νομισματικής πολιτικής ή δεν είχε υιοθετήσει το πρόγραμμα για τις αγορές τίτλων.

2. Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

2.1 Οι εξελίξεις το 2010

Η οικονομική δραστηριότητα

Οι δείκτες οικονομικής συγκυρίας επιβεβαιώνουν τη συνέχιση της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας. Το 1^ο τρίμηνο του 2010 ο ρυθμός ανάπτυξης επιβραδύνθηκε στο -2,7%, στο 2^ο τρίμηνο του έτους η μείωση του πραγματικού ΑΕΠ έφθασε το 4%, ενώ η εκτίμηση για το 3^ο τρίμηνο είναι -4,5%. Στη μείωση του ΑΕΠ συνέβαλαν κυρίως η σημαντική μείωση της δημόσιας κατανάλωσης και των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου, ενώ θετική συμβολή στη μεταβολή του ΑΕΠ είχε το ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών. Η μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης ήταν μικρότερη του αναμενομένου στο 1^ο τρίμηνο του έτους, λόγω συγκυριακών και τεχνικών παραγόντων, όπως η πληρέστερη καταγραφή της καταναλωτικής δαπάνης με την αύξηση της ζήτησης για αποδείξεις, η αύξηση της κατανάλωσης σε διαρκή αγαθά πριν την αναμενόμενη αύξηση του ΦΠΑ, το χαμηλό επίπεδο καταναλωτικής ζήτησης το 1^ο τρίμηνο του 2009 κ.λπ. Στο 2^ο τρίμηνο όμως, η ιδιωτική κατανάλωση μειώθηκε κατά 4,8%.

Για ολόκληρο το 2010, η εκτίμηση για το ρυθμό ανάπτυξης διαμορφώνεται στο -4,2%. Τους τελευταίους μήνες παρατηρείται μια μικρή βελτίωση στους δείκτες οικονομικού κλίματος και προσδοκιών, όμως εξακολουθούν να παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα.

Απασχόληση - Ανεργία

Με βάση την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΛΣΤΑΤ, το 2^ο τρίμηνο του 2010 η ανεργία έφθασε στο 11,8%, έναντι 11,7% του 1^{ου} τριμήνου, ενώ η συνολική απασχόληση μειώθηκε κατά 2,3% σε σχέση με πέρυσι. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 594 χιλ. άτομα και οι απασχολούμενοι σε 4.427 χιλ. άτομα. Η μείωση της απασχόλησης και η αύξηση της ανεργίας είναι αποτέλεσμα της μείωσης της οικονομικής δραστηριότητας, κυρίως στο δευτερογενή και τριτογενή τομέα. Εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά της ανεργίας, το ποσοστό ανεργίας των γυναικών είναι σημαντικά υψηλότερο από αυτό των ανδρών, η ανεργία των νέων 15-29 ετών ξεπερνά το 22%, υψηλότερο ποσοστό ανεργίας παρατηρείται σε όσους δεν έχουν πάει καθόλου σχολείο, ενώ οι μακροχρόνια άνεργοι ξεπερνούν το 45% του συνόλου των ανέργων. Σημαντικές είναι, επίσης, οι διαφοροποιήσεις του ποσοστού ανεργίας ανά περιφέρεια της χώρας. Με βάση τα μηνιαία στοιχεία της έρευνας, το ποσοστό ανεργίας τον Αύγουστο ήταν 12,2%.

Οι τάσεις αυτές αναμένεται να συνεχιστούν και τους επόμενους μήνες του έτους. Το ποσοστό ανεργίας για ολόκληρο το έτος εκτιμάται στο 12,1%, ενώ η μείωση της απασχόλησης προβλέπεται στο 2,8%.

Τιμές

Το 2010 ενισχύθηκαν οι πληθωριστικές πιέσεις στην οικονομία. Τον Οκτώβριο, ο ΓΔΤΚ αυξήθηκε κατά 5,2% σε 12μηνη βάση, ενώ η μέση αύξηση του 10μήνου Ιαν. – Οκτωβρίου έφθασε το 4,6%. Δεδομένης της φθίνουσας ζήτησης στην οικονομία, οι αυξήσεις των τιμών αποδίδονται στις αυξήσεις των συντελεστών του ΦΠΑ και των ειδικών φόρων κατανάλωσης, καθώς και στην ύπαρξη μονοπωλικών ή ολιγοπωλιακών συνθηκών στις αγορές, με την απορρόφηση των αυξήσεων των συντελεστών του ΦΠΑ από την αγορά να κυμαίνεται σε χαμηλά επίπεδα. Ο πυρήνας του πληθωρισμού διατηρείται σε ψηλά επίπεδα και έφθασε το 3,5% τον Οκτώβριο.

Για τους επόμενους μήνες εκτιμάται ότι, σταδιακά οι πληθωριστικές πιέσεις θα μειώνονται. Η περιορισμένη ζήτηση, η συγκράτηση του κόστους εργασίας λόγω της συγκρατημένης εισοδηματικής πολιτικής, αλλά και η υψηλή βάση του τελευταίου τριμήνου του 2009 είναι οι βασικοί παράγοντες της ε-

ξέλιξης αυτής. Για ολόκληρο το έτος εκτιμάται ότι ο ΓΔΤΚ θα αυξηθεί κατά 4,6%, με την επίδραση των αυξήσεων των φόρων στην αύξηση αυτή να εκτιμάται πάνω από το 3%.

Νομισματικές και πιστωτικές εξελίξεις

Ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής του μεγέθους που αποτελεί την ελληνική συμβολή στο Μ3 της ζώνης του ευρώ (εκτός του νομίσματος σε κυκλοφορία)⁴ υποχώρησε το εννεάμηνο Ιανουαρίου - Σεπτεμβρίου του 2010 και διαμορφώθηκε σε -11,5% το Σεπτέμβριο (β' τρίμηνο 2010: -7,3%, δ' τρίμηνο 2009: 4,8%). Ο ρυθμός αυτός ήδη από το Φεβρουάριο του τρέχοντος έτους διαμορφώθηκε σε αρνητικό επίπεδο και ταυτόχρονα χαμηλότερα από τον αντίστοιχο ρυθμό στη ζώνη του ευρώ.

Η μείωση του συνόλου των βασικών συνιστωσών της ελληνικής συμβολής στο Μ3 της ζώνης του ευρώ ερμηνεύεται από την έντονη ύφεση στην οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία και τον περιορισμό της συνολικής πιστωτικής επέκτασης. Παράλληλα, η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην αυξημένη αβεβαιότητα μερίδας των αποταμιευτών σχετικά με την ασφάλεια των τραπεζικών καταθέσεων, η οποία οδήγησε στη μετακίνηση αποταμιευτικών κεφαλαίων από στοιχεία του Μ3 προς τοποθετήσεις εκτός του Μ3 και ειδικότερα προς τοποθετήσεις στο εξωτερικό ή σε ρευστά διαθέσιμα. Ωστόσο, όπως διαφαίνεται, η συμπεριφορά αυτή των αποταμιευτών σταδιακά περιορίζεται. Αντίθετα, σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία, έχει ενισχυθεί η μείωση των καταθέσεων διάρκειας μίας ημέρας, γεγονός που αναδεικνύει την υποχώρηση της οικονομικής δραστηριότητας ως τη σημαντικότερη πλέον αιτία της μείωσης των καταθέσεων. Τέλος, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης του Μ3 που καταγράφεται το 2010 θα πρέπει να ερμηνευθεί αφού συνυπολογιστούν οι υψηλοί ρυθμοί ανόδου των προηγούμενων ετών, καθώς κάποια υποχώρηση από το επίπεδο νομισματικής ρευστότητας που είχε συσσωρευθεί κατά τα προηγούμενα έτη θα πρέπει να θεωρηθεί αναμενόμενη.

Αναλυτικότερα, ο ρυθμός μεταβολής του συνόλου των καταθέσεων, οι οποίες κατά τον ορισμό της ΕΚΤ περιλαμβάνονται στο Μ3, υποχώρησε σταδιακά κατά το 2010 και διαμορφώθηκε σε -10,9% το Σεπτέμβριο (β' τρίμηνο 2010: -6,3%, δ' τρίμηνο 2009: 6,6%). Η εξέλιξη αυτή προήλθε από τη σημαντική υποχώρηση των καταθέσεων προθεσμίας έως 2 ετών, ο ετήσιος ρυθμός μείωσης των οποίων διαμορφώθηκε το Σεπτέμβριο σε -14,5% (β' τρίμηνο 2010: -13,6% δ' τρίμηνο 2009: 2,7%). Πτώση σημείωσαν και οι καταθέσεις διάρκειας μίας ημέρας, αλλά λιγότερο έντονη σε σύγκριση με τις προθεσμιακές καταθέσεις (Σεπτέμβριος 2010: -6,1%, β' τρίμηνο 2010: 4,1%, δ' τρίμηνο 2009: 11,4%). Τέλος, οι τοποθετήσεις σε γερós, σε μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων διαθεσίμων και σε χρεόγραφα διάρκειας έως 2 έτη παρουσίασαν αρνητικούς ρυθμούς μεταβολής.

Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του υπολοίπου της συνολικής χρηματοδότησης της οικονομίας από τα εγχώρια Νομισματικά Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα (NXI),⁵ μετά τη μεγάλη επιβράδυνση που σημείωσε το 2009, εμφάνισε διακυμάνσεις τους πρώτους εννέα μήνες του 2010 και αυξήθηκε σε 6,8% το Σεπτέμβριο (γ' τρίμηνο 2010: 5,9%, δ' τρίμηνο 2009: 6,6%). Η πορεία του ρυθμού ανόδου της χρηματοδότησης προς την οικονομία κατά το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2010 αντανάκλα αντίθετες εξελίξεις στις δύο συνιστώσες του. Έτσι, ο ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης προς τον εγχώριο ιδιω-

⁴ Το νομισματικό μέγεθος Μ3 της Ελλάδος, αλλά και κάθε χώρας της ζώνης του ευρώ, δεν μπορεί να υπολογιστεί με ακρίβεια, καθώς τα κέρματα και τραπεζογραμμάτια ευρώ που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ διακρατούνται και από κατοίκους άλλων χωρών της ζώνης του ευρώ (αλλά και από κατοίκους τρίτων χωρών). Επομένως, εξαιτίας των τεχνικών προβλημάτων για τον υπολογισμό του νομίσματος σε κυκλοφορία σε κάθε χώρα της ζώνης του ευρώ, δεν σχολιάζεται η εξέλιξη του ελληνικού Μ3, παρά μόνον η εξέλιξη των βασικών συνιστωσών του (εκτός του νομίσματος σε κυκλοφορία).

⁵ Το υπόλοιπο της τραπεζικής χρηματοδότησης προς τη γενική κυβέρνηση, τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα υπολογίζεται ως το άθροισμα των υπολοίπων των σχετικών δανείων, των χρεογράφων του Ελληνικού Δημοσίου και των εταιρικών ομολόγων που διακρατούν οι τράπεζες *συν* το υπόλοιπο των τιτλοποιημένων δανείων και των εταιρικών ομολόγων. Η μεταβολή της χρηματοδότησης υπολογίζεται με βάση τη διαφορά μεταξύ των υπολοίπων της τραπεζικής χρηματοδότησης σε δύο χρονικά σημεία τα οποία ορίζουν την περίοδο αναφοράς. Στη συνέχεια, η διαφορά αυτή προσαυξάνεται με τις διαγραφές δανείων κατά την περίοδο αναφοράς και προσαρμόζεται για τις μεταβολές της αξίας των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (που ενσωματώνονται στο υπόλοιπο της χρηματοδότησης προς τη γενική κυβέρνηση), καθώς και για τις συναλλαγματικές διαφορές που ενσωματώνονται στα δάνεια σε ξένο νόμισμα εκφραζόμενα σε ευρώ, ώστε να προκύπτει η καθαρή ροή της συνολικής χρηματοδότησης. Συγκεκριμένα, προστίθενται οι συναλλαγματικές διαφορές από την ανατίμηση του ευρώ ως προς τα ξένα νομίσματα και αφαιρούνται οι συναλλαγματικές διαφορές από την υποτίμηση του ευρώ ως προς τα ξένα νομίσματα.

τικό τομέα (επιχειρήσεις, ελεύθεροι επαγγελματίες-αγρότες-ατομικές επιχειρήσεις, ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα), συνέχισε να επιβραδύνεται και διαμορφώθηκε σε 1,2% το Σεπτέμβριο (γ' τρίμηνο 2010: 1,8%, δ' τρίμηνο 2009: 4,4%). Αντίθετα, ο ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης αρχικά παρουσίασε έντονη άνοδο, ενώ μετά τον Απρίλιο του 2010 ακολούθησε πτωτική πορεία και τελικά επιταχύνθηκε σε 34,3% το Σεπτέμβριο (γ' τρίμηνο 2010: 24,7%, δ' τρίμηνο 2009: 19,3%).

Οι υψηλοί ρυθμοί τους οποίους συνέχισε να καταγράφει η πιστωτική επέκταση προς τη γενική κυβέρνηση οφείλονται στις αυξημένες τοποθετήσεις των εγχώριων NXI σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου. Όσον αφορά το ρυθμό ανόδου της χρηματοδότησης προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα, η συνεχιζόμενη επιβράδυνση που παρατηρείται αντανακλά την επίδραση παραγόντων που αφορούν τόσο την προσφορά όσο και τη ζήτηση δανείων. Από την πλευρά της προσφοράς, ο περιορισμός της ρευστότητας των τραπεζών λόγω δυσκολιών στην άντληση κεφαλαίων από εξωτερικές πηγές αλλά και η αύξηση του πιστωτικού κινδύνου λόγω της κάμψης της οικονομικής δραστηριότητας δυσχέραναν την παροχή πιστώσεων προς τον εγχώριο ιδιωτικό τομέα. Από την πλευρά της ζήτησης, η υποχώρηση του ΑΕΠ και η μείωση των εισοδημάτων επέδρασαν αρνητικά στη ζήτηση δανείων από τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά.

Όσον αφορά τις επιμέρους συνιστώσες του ετήσιου ρυθμού ανόδου της χρηματοδότησης του εγχώριου ιδιωτικού τομέα, ο ρυθμός αύξησης της χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις σημείωσε επιβράδυνση το διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2010 και διαμορφώθηκε σε 2,2% το Σεπτέμβριο (γ' τρίμηνο 2010: 2,8%, δ' τρίμηνο 2009: 5,5%). Ο ρυθμός ανόδου της χρηματοδότησης προς τους ελεύθερους επαγγελματίες, τους αγρότες και τις ατομικές επιχειρήσεις διαμορφώθηκε σε 1,3% το Σεπτέμβριο, από 2,9% τον Ιούνιο. Σημειώνεται ότι από τον Ιούνιο του 2010 οι ελεύθεροι επαγγελματίες σύμφωνα με τους κανόνες του Ευρωπαϊκού Συστήματος Λογαριασμών αποτελούν χωριστό τομέα. Τέλος, ο ρυθμός της πιστωτικής επέκτασης προς τους ιδιώτες και τα ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα υποχώρησε σε μόλις 0,1% το Σεπτέμβριο (γ' τρίμηνο 2010: 0,8%, δ' τρίμηνο 2009: 3,3%).

Από τις επιμέρους κατηγορίες της χρηματοδότησης των ιδιωτών και των ιδιωτικών μη κερδοσκοπικών ιδρυμάτων, ο ετήσιος ρυθμός ανόδου των στεγαστικών δανείων υποχώρησε σε 1,0% το Σεπτέμβριο (γ' τρίμηνο 2010: 1,7%, δ' τρίμηνο 2009: 3,9%), ενώ εκείνος των καταναλωτικών δανείων διαμορφώθηκε σε αρνητικό επίπεδο, -2,1% (γ' τρίμηνο 2010: -1,2%, δ' τρίμηνο 2009: 2,4%).

Το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2010, τα επιτόκια των νέων τραπεζικών καταθέσεων και δανείων στην Ελλάδα ως επί το πλείστον αυξήθηκαν, αντιστρέφοντας την πορεία αποκλιμάκωσης που γενικά ακολουθούσαν κατά τη διάρκεια του προηγούμενου έτους. Κατά την εξεταζόμενη περίοδο, η αυξημένη αβεβαιότητα των αποταμιευτών, η κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας, ο υψηλότερος πιστωτικός κίνδυνος και κίνδυνος ρευστότητας που αντιμετωπίζουν τα πιστωτικά ιδρύματα αποτέλεσαν τους κύριους παράγοντες διαμόρφωσης των τραπεζικών επιτοκίων.

Ειδικότερα, όσον αφορά τα επιτόκια των νέων τραπεζικών καταθέσεων και των *repos*, σημαντική ήταν η αύξηση του επιτοκίου των καταθέσεων προθεσμίας (νέες καταθέσεις με συμφωνημένη διάρκεια έως ένα έτος) από τα νοικοκυριά, το οποίο εμφάνισε άνοδο κατά 151 μονάδες βάσης και το Σεπτέμβριο του 2010 διαμορφώθηκε σε 3,61%. Γενικά, αυξητικά κινήθηκαν και τα επιτόκια των νέων τραπεζικών δανείων το ίδιο διάστημα. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα δάνεια προς τις μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις, το μέσο επιτόκιο των δανείων αυτής της κατηγορίας αυξήθηκε κατά 176 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε σε 5,74% το Σεπτέμβριο του 2010 ενώ η μεγαλύτερη άνοδος παρατηρήθηκε στην κατηγορία των νέων δανείων ποσού έως 1 εκατ. ευρώ, με επιτόκιο σταθερό άνω των 5 ετών. Όσον αφορά τα δάνεια προς τους ιδιώτες και ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ιδρύματα, το μέσο επιτόκιο των δανείων αυτών ανήλθε λιγότερο, κατά 29 μονάδες βάσης, επηρεαζόμενο από την άνοδο τόσο του μέσου επιτοκίου των καταναλωτικών δανείων (κατά 81 μονάδες βάσης) όσο και του αντίστοιχου των στεγαστικών δανείων (κατά 33 μονάδες βάσης), τα οποία διαμορφώθηκαν το Σεπτέμβριο σε 9,75% και 3,74% αντίστοιχα.

Το περιθώριο επιτοκίου, δηλ. η διαφορά μεταξύ του μέσου σταθμικού επιτοκίου των νέων τραπεζικών δανείων και του αντίστοιχου επιτοκίου των νέων καταθέσεων στην Ελλάδα αυξήθηκε (κατά 17 μονάδες βάσης) το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2010 και διαμορφώθηκε το Σεπτέμβριο σε 393 μονάδες βάσης, αντικατοπτρίζοντας την ταχύτερη άνοδο του μέσου επιτοκίου των δανείων σε σχέση με το μέσο επιτόκιο των καταθέσεων. Το περιθώριο επιτοκίου στην Ελλάδα παραμένει υψηλότερο από ό,τι το αντίστοιχο μέγεθος στη ζώνη του ευρώ (Σεπτέμβριος 2010: 2,20%), αν και η διαφορά μεταξύ των δύο περιθωρίων επιτοκίου (Σεπτέμβριος 2010: 173 μονάδες βάσης) έχει διευρυνθεί σε σύγκριση με το τέλος του προηγούμενου έτους.

Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

Το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2010 το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών μειώθηκε κατά 2,1% ή 342 εκατ. ευρώ σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Ειδικότερα, το εν λόγω έλλειμμα είχε εμφανίσει μέση αύξηση 0,4% κατά το εξάμηνο Ιανουαρίου-Ιουνίου, αλλά τον Ιούλιο μειώθηκε κατά 11,6% και τον Αύγουστο κατά 44,5%. Η εξέλιξη κατά το οκτάμηνο αντανακλά κυρίως τη μείωση του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου και την αύξηση του πλεονάσματος του ισοζυγίου των υπηρεσιών και δευτερευόντως τη μικρή μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου των εισοδημάτων. Αντίθετα, το πλεόνασμα του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων περιορίστηκε αισθητά.

Ο περιορισμός του συνολικού ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου κατά 606 εκατ. ευρώ προήλθε από τη μείωση του εμπορικού ελλείμματος εκτός καυσίμων και πλοίων κατά 1.728 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, οι πληρωμές για εισαγωγές αγαθών εκτός καυσίμων και πλοίων μειώθηκαν κατά 1.998 εκατ. ευρώ ή 9,7%, ενώ οι εισπράξεις από τις αντίστοιχες εξαγωγές μειώθηκαν κατά 270 εκατ. ευρώ ή 3,6%. Αξίζει να σημειωθεί ότι τον Αύγουστο οι εξαγωγές αγαθών εκτός καυσίμων και πλοίων αυξήθηκαν, όπως και τον Ιούλιο, έστω και οριακά έναντι του αντίστοιχου μήνα του 2009 (κατά 0,3%), ενώ μέχρι και τον Ιούνιο ο ετήσιος ρυθμός μεταβολής τους ήταν αρνητικός. Οι καθαρές πληρωμές για εισαγωγές καυσίμων αυξήθηκαν κατά 1.060 εκατ. ευρώ ή 20,7%, ενώ οι καθαρές πληρωμές για αγορές πλοίων αυξήθηκαν οριακά κατά 62 εκατ. ευρώ ή 2,5%.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, παρατηρήθηκε μείωση των εισπράξεων από εξαγωγές χωρίς καύσιμα όλων των κατηγοριών προϊόντων εκτός από τις εξαγωγές προϊόντων μεταλλουργίας. Σύμφωνα με τα προσωρινά διαθέσιμα στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές, παρουσίασε άνοδο η αξία των ελληνικών εξαγωγών χωρίς καύσιμα προς τις αγορές της ΕΕ και της ΝΑ Ευρώπης (ιδίως της Τουρκίας), καθώς και της Ρωσίας και της Κίνας, ενώ μειώθηκαν σημαντικά οι εξαγωγές προς τις άλλες εκτός ΕΕ βιομηχανικές χώρες. Όσον αφορά τις εισαγωγές χωρίς καύσιμα, παράλληλα με τη μείωση της αξίας τους παρατηρήθηκε και μεταβολή των μεριδίων των περιοχών προέλευσής τους. Το πρώτο εξάμηνο του 2009, σύμφωνα με τα προσωρινά διαθέσιμα στοιχεία για τις εμπορευματικές συναλλαγές, περιορίστηκαν κυρίως οι εισαγωγές που προέρχονται από την ΕΕ και άλλες βιομηχανικές χώρες εκτός ΕΕ, ενώ αυξήθηκαν οι εισαγωγές που προέρχονται από τις χώρες της ΝΑ Ευρώπης καθώς και από την Ρωσία και την Κίνα. Πάντως, περιορισμός της δαπάνης για εισαγωγές, σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, παρατηρήθηκε σε όλες τις κατηγορίες προϊόντων.

Η άνοδος του πλεονάσματος του ισοζυγίου υπηρεσιών κατά 268 εκατ. ευρώ αντανακλά κυρίως τη μεγάλη άνοδο των καθαρών εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών. Οι ακαθάριστες εισπράξεις από υπηρεσίες μεταφορών (κυρίως από την εμπορική ναυτιλία) παρουσίασαν άνοδο κατά 15,2% (18,5% τον Αύγουστο) και παρά την αύξηση των αντιστοίχων πληρωμών κατά 19,5% οι αντίστοιχες καθαρές εισπράξεις αυξήθηκαν κατά 479 εκατ. ευρώ. Η αύξηση των εισπράξεων από υπηρεσίες μεταφορών αντανακλά την άνοδο της διεθνούς μεταφορικής δραστηριότητας στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών. Αντίθετα, οι καθαρές εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες περιορίστηκαν κατά 409 εκατ. ευρώ, καθώς οι ταξιδιωτικές δαπάνες στην Ελλάδα από μη κατοίκους μειώθηκαν κατά 554 εκατ. ευρώ ή 7,3%, ενώ οι αντίστοιχες δαπάνες στο εξωτερικό από κατοίκους Ελλάδος μειώθηκαν κατά 144 εκατ. ευρώ ή 8,8%. Η μείωση των ταξιδιωτικών δαπανών στην Ελλάδα από μη κατοίκους αντανακλά τη μείωση της κατά κεφαλήν δαπάνης και της μέσης διάρκειας παραμονής, δεδομένου ότι βάσει στοιχεί-

ων της «Έρευνας συνόρων» της Τράπεζας της Ελλάδος οι αφίξεις αυξήθηκαν με ετήσιο ρυθμό 1,5% το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2010. Στη διάρκεια του θέρους, οι εισπράξεις από ταξιδιωτικές υπηρεσίες εμφάνισαν μείωση κατά 6,3% έναντι του Αυγούστου 2009, ενώ τον Ιούλιο είχαν μειωθεί κατά 4,7% και τον Ιούνιο κατά 12,1% έναντι των αντίστοιχων περυσινών μηνών. Τέλος, οι καθαρές πληρωμές για «λοιπές» υπηρεσίες περιορίστηκαν κατά 198 εκατ. ευρώ.

Το έλλειμμα του ισοζυγίου των εισοδημάτων περιορίστηκε ελαφρά (κατά 52 εκατ. ευρώ) σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009, αντανakλώντας τη μείωση των καθαρών πληρωμών για τόκους, μερίσματα και κέρδη.

Τέλος, το πλεόνασμα του ισοζυγίου των τρεχουσών μεταβιβάσεων μειώθηκε κατά 584 εκατ. ευρώ σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Η μείωση αυτή αντανakλά κυρίως το ότι οι «λοιποί τομείς» εμφάνισαν καθαρές μεταβιβαστικές πληρωμές ύψους 31 εκατ. ευρώ έναντι καθαρών εισπράξεων ύψους 364 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Επίσης, οι καθαρές μεταβιβάσεις από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης μειώθηκαν κατά 189 εκατ. ευρώ. Οι τρέχουσες μεταβιβάσεις από την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις άμεσες ενισχύσεις και επιδοτήσεις στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), οι οποίες σημειωτέον δεν έχουν σταθερή κατανομή κατά τη διάρκεια του έτους, καθώς και τις καταβολές από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, ενώ οι τρέχουσες μεταβιβάσεις προς την ΕΕ περιλαμβάνουν κυρίως τις αποδόσεις προς τον κοινοτικό προϋπολογισμό.

Το οκτάμηνο Ιανουαρίου-Αυγούστου 2010 το ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων εμφάνισε πλεόνασμα 787 εκατ. ευρώ, έναντι 1.534 εκατ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Η εξέλιξη αυτή αντανakλά σχεδόν αποκλειστικά τη μείωση των κεφαλαιακών μεταβιβάσεων από την ΕΕ προς τον τομέα της γενικής κυβέρνησης. Το συνολικό ισοζύγιο μεταβιβάσεων (τρεχουσών και κεφαλαιακών) παρουσίασε πλεόνασμα 1.709 εκατ. ευρώ, έναντι πλεονάσματος 3.039 εκατ. ευρώ το αντίστοιχο διάστημα του 2009.

Εξάλλου, την ίδια εφετινή περίοδο το έλλειμμα του συνολικού ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων διαμορφώθηκε σε 15,0 δισ. ευρώ, έναντι 14,6 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009, δηλαδή αυξήθηκε κατά 2,8%.

Αποτελεί στόχο η απορροφητικότητα του ΕΣΠΑ να υπερβεί το 15% μέχρι το τέλος του 2010.⁶ Στην επιτάχυνση του ρυθμού απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων θα συμβάλουν η αναθεώρηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων, η απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών διαχείρισης,⁷ η συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ),⁸ η εφαρμογή του νόμου περί Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και ο νέος αναπτυξιακός νόμος. Επιπρόσθετα, η απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων θα διευκολυνθεί από τα νέα μέτρα διαχείρισης σε κοινοτικό επίπεδο των διαρθρωτικών ταμείων τα οποία ενέκρινε πρόσφατα η ΕΕ.⁹

Η αύξηση της απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων - στα οποία συμπεριλαμβάνεται πλέον και το Ταμείο Συνοχής - συνδέεται άμεσα με τις εκταμιεύσεις της διμερούς οικονομικής βοήθειας από τα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης προς την Ελλάδα στο πλαίσιο του «Μνημονίου Συνεννόησης» της 3^{ης} Μαΐου 2010 και του σχετικού επικαιροποιημένου μνημονίου της 6^{ης} Αυγούστου 2010. Προκειμένου να επιτευχθούν οι εξαμηνιαίοι στόχοι εκταμίευσης των κοινοτικών κονδυλίων όπως ορίστηκαν στο Μνημόνιο, λαμβάνονται μέτρα «γρήγορης παραγωγής έργου», τεχνική ομάδα εργασίας μεριμνά για την ταχεία εφαρμογή των έργων, ενώ για την εξασφάλιση της εθνικής χρηματοδότησης

⁶ Μέχρι τον Αύγουστο 2010, είχε απορροφηθεί το 12,6% της προβλεπόμενης κοινοτικής χρηματοδότησης συμπεριλαμβανομένων όμως και των προκαταβολών σύμφωνα με τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος.

⁷ Ο νόμος που αφορά την αναθεώρηση και διαχείριση του ΕΣΠΑ ψηφίστηκε από τη Βουλή στις 24 Μαρτίου 2010 (Ν. 3840/2010, ΦΕΚ Α' 53/31.3.10).

⁸ Υπεγράφη σύμβαση με την ΕΤΕπ για τη χορήγηση δανείου ύψους 2 δισεκ. ευρώ με ευνοϊκούς όρους, το οποίο θα διατεθεί για την χρηματοδότηση μέρους της εθνικής συμμετοχής της χώρας σε προγράμματα και έργα του ΕΣΠΑ (1.7.2010). Οι διαδικασίες ελέγχου από την ΕΤΕπ αποτελούν πρόσθετη διασφάλιση της αποτελεσματικής υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 539/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Ιουνίου 2010, σχετικά με την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής σχετικά με την απλοποίηση ορισμένων απαιτήσεων, καθώς και σχετικά με ορισμένες διατάξεις που αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση.

δημιουργείται ειδικός κεντρικός λογαριασμός τα κονδύλια του οποίου δεν δύνανται να χρησιμοποιηθούν για κανέναν άλλο σκοπό. Για την πορεία απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων συντάσσονται εκθέσεις απολογισμού ανά εξάμηνο. Επιδιώκεται όχι μόνον η αύξηση της απορροφητικότητας των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων αλλά και η ενίσχυση της αναπτυξιακής τους δράσης. Μέχρι το τέλος του 2011 πρέπει να έχει εισαχθεί ένα διαδικτυακό ανοιχτό σύστημα παρακολούθησης των διαδικασιών υλοποίησης των δημοσίων έργων και να πιστοποιηθεί η διοικητική επάρκεια όλων των διαχειριστικών αρχών του ΕΣΠΑ, σύμφωνα με τα πρότυπα του Διεθνούς Οργανισμού Πιστοποίησης (ISO 9001:2008 Ποιότητα Διοίκησης).¹⁰

Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά το ρυθμιστικό και οργανωτικό πλαίσιο που συνδέεται με την απορρόφηση των κοινοτικών πόρων από την Ελλάδα. Το πρώτο εξάμηνο του 2010 υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή αιτήσεις πληρωμών ύψους 853,7 εκατ. ευρώ από τα διαρθρωτικά ταμεία, δηλαδή το 30% του προβλεπόμενου από το Μνημόνιο στόχου για το 2010 (2750 εκατ. ευρώ). Στην ίδια έκθεση επισημαίνεται η ανάγκη περαιτέρω προσπάθειας για να αυξηθεί ο αριθμός και να βελτιωθεί η ποιότητα των έργων.¹¹

Επίσης, η πρώτη έκθεση αξιολόγησης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου αναφέρει ότι έχει συσταθεί μονάδα εργασίας η οποία παρακολουθεί την έγκαιρη και ποιοτική εκτέλεση των έργων και ότι θα θεσπισθούν οι κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων. Οι κρατικές ενισχύσεις στις μη αποτελεσματικές επιχειρήσεις θα περικοπούν σταδιακά.¹²

Όσον αφορά την προοπτική των μεταβιβάσεων μετά το 2013, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα προβεί σε επανεξέταση όλων των δαπανών του Κοινοτικού Προϋπολογισμού, συμπεριλαμβανομένης της ΚΑΠ, κατά τις διαπραγματεύσεις για τις «δημοσιονομικές προοπτικές» της περιόδου 2014–2020. Οι γενικές τάσεις θα διαμορφωθούν στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ με ορίζοντα το 2020, η οποία θα διαδεχθεί τη στρατηγική της Λισσαβόνας και θα επηρεάσουν το ύψος, τη σύνθεση και τον τρόπο καταβολής των σχετικών κονδυλίων.¹³

Ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών

Το ισοζύγιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών της περιόδου Ιανουαρίου-Αυγούστου 2010 παρουσίασε καθαρή εισροή ύψους 16,4 δισ. ευρώ έναντι 15,5 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται κυρίως στις λοιπές επενδύσεις (καθαρή εισροή 33,9 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εκροής 6,8 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009) και σε πολύ μικρότερο βαθμό στις άμεσες επενδύσεις (καθαρή εισροή 0,5 δισ. ευρώ έναντι 1,2 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009). Τέλος οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου εμφάνισαν καθαρή εκροή 18,1 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εισροής 21,1 δισ. ευρώ το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου 2009.

Ειδικότερα, οι άμεσες επενδύσεις εμφάνισαν καθαρή εισροή ύψους 489 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, η καθαρή εισροή κεφαλαίων μη κατοίκων για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα ανήλθε σε 1,1 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εισροής 1,8 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009, ενώ σημειώθηκε εκροή ύψους 0,7 δισ. ευρώ για άμεσες επενδύσεις στο εξωτερικό από κατοίκους Ελλάδος.

¹⁰ Σύμφωνα με το "Μνημόνιο Συνεννόησης" (3.5.2010) - Νόμος 3845 ΦΕΚ 65/6.5.2010 τεύχος Α- και το Επικαιροποιημένο Μνημόνιο (6.8.2010) οι στόχοι για την απορρόφηση των κοινοτικών κονδυλίων κατ'έτος (με βάση τις αιτήσεις πληρωμών) διαμορφώνονται ως εξής: 2010: 2750 εκατ. ευρώ, 2011: 3350, 2012: 3730 και 2013: 3890 εκατ. ευρώ. Η συμμόρφωση με τους στόχους μετρείται βάσει πιστοποιημένων στοιχείων. Πρέπει να υποβάλλονται αιτήσεις στις υπηρεσίες της Επιτροπής για τουλάχιστον δέκα μεγάλα έργα ανά έτος. Για την αντιμετώπιση των καθυστερήσεων στην υλοποίηση των δημοσίων έργων και των επενδύσεων γενικότερα θα θεσπιστούν κατάλληλες νομοθετικές ρυθμίσεις, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων τη συντόμηση και απλοποίηση των διαδικασιών που σχετίζονται με θέματα περιβάλλοντος, αρχαιολογικών χώρων και απαλλοτριώσεων.

¹¹ Βλ. *European Economy*, "The Economic Adjustment Programme for Greece - First review - Summer 2010" Occasional Papers 68/ Αύγουστος 2010, σελ. 51-52.

¹² Βλ. *IMF*, *First Review Under the Stand-By Arrangement*. Σεπτέμβριος 2010. σελ. 16

¹³ Βλ. ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "Ευρώπη 2020, Στρατηγική για την έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη", COM(2010)2020 τελικό, 3.3.2010 και Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, EUCO 13/10, Βρυξέλλες, 17.6.2010.

Πίνακας 1.1 Ισοζύγιο εξωτερικών συναλλαγών (σε εκατ. ευρώ)						
	Ιανουάριος-Αύγουστος			Αύγουστος		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
I. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (I.A+I.B+I.Γ+I.Δ)	-21.830,0	-16.149,5	-15.808,0	-414,8	-466,9	-259,1
I.A Εμπορικό ισοζύγιο (I.A.1 - I.A.2)	-30.056,1	-20.596,0	-19.990,2	-3.198,7	-2.277,8	-2.029,5
Ισοζύγιο καυσίμων	-8.308,0	-5.131,0	-6.191,3	-1.127,8	-820,0	-724,0
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα	-21.748,1	-15.464,9	-13.798,9	-2.070,9	-1.457,8	-1.305,6
Ισοζύγιο πλοίων	-3.362,2	-2.441,7	-2.503,7	-388,3	-199,9	-227,0
Εμπορικό ισοζύγιο χωρίς καύσιμα και πλοία	-18.385,9	-13.023,2	-11.295,1	-1.682,6	-1.257,9	-1.078,6
I.A.1 Εξαγωγές αγαθών	13.200,8	10.013,8	10.694,1	1.806,3	1.236,3	1.358,1
Καύσιμα	2.825,3	1.978,4	2.994,1	454,8	304,2	410,0
Πλοία (εισπράξεις)	1.318,7	556,8	491,4	219,2	133,8	45,2
Λοιπά αγαθά	9.056,8	7.478,6	7.208,6	1.132,3	899,8	902,9
I.A.2 Εισαγωγές αγαθών	43.256,9	30.609,7	30.684,3	5.005,0	3.514,1	3.387,7
Καύσιμα	11.133,3	7.109,5	9.185,5	1.582,6	1.124,2	1.134,0
Πλοία (πληρωμές)	4.680,9	2.998,5	2.995,1	607,5	232,2	272,2
Λοιπά αγαθά	27.442,7	20.501,8	18.503,7	2.814,9	2.157,7	1.981,5
I.B Ισοζύγιο υπηρεσιών (I.B.1 - I.B.2)	12.744,8	9.166,2	9.433,8	3.403,2	2.499,8	2.540,9
I.B.1 Εισπράξεις	23.937,6	18.553,9	19.615,7	4.756,3	3.647,3	3.751,9
Ταξιδιωτικό	8.695,9	7.603,0	7.049,4	2.764,5	2.362,6	2.214,7
Μεταφορές	13.192,8	9.065,3	10.441,6	1.761,5	1.079,3	1.278,6
Λοιπές υπηρεσίες	2.048,9	1.885,6	2.124,7	230,3	205,3	258,6
I.B.2 Πληρωμές	11.192,8	9.387,7	10.181,8	1.353,1	1.147,5	1.211,0
Ταξιδιωτικό	1.752,3	1.646,0	1.501,8	256,6	286,0	213,3
Μεταφορές	6.291,7	4.594,7	5.492,0	769,2	534,9	665,4
Λοιπές υπηρεσίες	3.148,8	3.147,0	3.188,1	327,4	326,5	332,3
I.Γ Ισοζύγιο εισοδημάτων (I.Γ.1 - I.Γ.2)	-7.103,5	-6.225,0	-6.172,9	-769,5	-645,4	-634,4
I.Γ.1 Εισπράξεις	3.650,9	3.016,0	2.556,4	447,1	306,3	303,4
Αμοιβές, μισθοί	237,7	204,2	134,3	24,3	21,7	16,0
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	3.413,2	2.811,9	2.422,1	422,8	284,7	287,4
I.Γ.2 Πληρωμές	10.754,4	9.241,0	8.729,3	1.216,6	951,8	937,9
Αμοιβές, μισθοί	233,6	267,1	251,5	33,5	30,2	30,6
Τόκοι, μερίσματα, κέρδη	10.520,8	8.973,9	8.477,8	1.183,1	921,6	907,3
I.Δ Ισοζύγιο τρεχουσών μεταβιβάσεων (I.Δ.1 - I.Δ.2)	2.584,8	1.505,2	921,2	150,3	-43,5	-136,1
I.Δ.1 Εισπράξεις	5.137,2	4.272,5	3.855,5	443,0	310,4	228,3
Γενική κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	3.639,5	2.962,4	2.857,7	271,7	187,9	125,6
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	1.497,7	1.310,1	997,7	171,2	122,5	102,8
I.Δ.2 Πληρωμές	2.552,5	2.767,3	2.934,2	292,7	353,9	364,4
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	1.620,4	1.821,7	1.905,6	125,2	197,0	215,4
Λοιποί τομείς	932,1	945,6	1.028,6	167,5	157,0	149,0
II. Ισοζύγιο κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (II.1-II.2)	2.972,8	1.534,2	787,4	387,4	278,0	-13,2
II.1 Εισπράξεις	3.370,1	1.739,5	970,4	410,1	303,2	11,7
Γενική κυβέρνηση (κυρίως μεταβιβάσεις από ΕΕ)	3.171,2	1.602,0	885,5	400,7	290,8	2,6
Λοιποί τομείς (μεταναστευτικά εμβάσματα, κλπ)	198,8	137,5	84,8	9,4	12,5	9,2
II.2 Πληρωμές	397,2	205,4	183,0	22,8	25,2	24,9
Γενική κυβέρνηση (κυρίως πληρωμές προς ΕΕ)	183,2	8,9	12,8	2,0	1,0	0,7
Λοιποί τομείς	214,1	196,5	170,1	20,7	24,3	24,2
III. Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και κεφαλαιακών μεταβιβάσεων (I + II)	-18.857,1	-14.615,3	-15.020,6	-27,4	-189,0	-272,3
IV. Ισοζύγιο χρηματοοικον. συν/γών (IV.A+IV.B+IV.Γ+IV.Δ)	19.158,9	15.493,0	16.442,6	487,3	-70,1	836,2
IV.A Άμεσες επενδύσεις *	1.002,4	1.187,9	488,7	-365,8	-5,7	-189,8
Κατοίκων στο εξωτερικό	-1.747,8	-651,7	-652,7	-548,6	-52,0	-142,3
Μη κατοίκων στην Ελλάδα	2.750,2	1.839,7	1.141,4	182,7	46,3	-47,5
IV.B Επενδύσεις χαρτοφυλακίου*	12.593,1	21.085,0	-18.077,9	4.204,2	-2.654,5	-11.880,2
Απαιτήσεις	-5.731,2	-8.708,9	9.637,3	1.985,0	-6.161,8	387,1
Υποχρεώσεις	18.324,2	29.794,0	-27.715,2	2.219,1	3.507,3	-12.267,2
IV.Γ Λοιπές επενδύσεις*	5.482,5	-6.758,0	33.930,8	-3.350,0	2.598,0	12.902,2
Απαιτήσεις	-19.486,8	-13.271,2	-4.253,8	-3.935,0	2.472,9	11.767,7
Υποχρεώσεις	24.969,3	6.513,2	38.184,6	585,0	125,2	1.134,5
(Δάνεια γενικής κυβέρνησης)	-427,3	-1.859,5	18.521,3	-28,0	-30,3	-329,6
IV.Δ Μεταβολή συναλλαγματικών διαθεσίμων **	81,0	-22,0	101,0	-1,0	-8,0	4,0
V. Τακτοποιητέα στοιχεία (I+II+ IV+V=0)	-301,8	-877,6	-1.422,1	-459,9	259,1	-563,9
Υψος συναλλαγματικών διαθεσίμων (τέλος περιόδου)***				2.411,0	3.348,0	4.624,0

* (+) καθαρή εισροή (-) καθαρή εκροή

** (+) μείωση (-) αύξηση

*** Τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, σύμφωνα με τον ορισμό της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, περιλαμβάνουν μόνο το νομισματικό χρυσό, τη «συναλλαγματική θέση» στο Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, τα «ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα» και τις απαιτήσεις της Τράπεζας της Ελλάδος σε ξένο νόμισμα έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ. Αντίθετα, δεν περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών εκτός της ζώνης του ευρώ, τις απαιτήσεις σε συνάλλαγμα και σε ευρώ έναντι κατοίκων χωρών της ζώνης του ευρώ, και τη συμμετοχή της Τράπεζας της Ελλάδος στο κεφάλαιο και στα συναλλαγματικά διαθέσιμα της ΕΚΤ.

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος

Στην κατηγορία των επενδύσεων χαρτοφυλακίου, την ίδια περίοδο, σημειώθηκε καθαρή εκροή ύψους 18,1 δισ. ευρώ έναντι καθαρής εισροής 21,1 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009. Ειδικότερα, σημειώθηκε εκροή κεφαλαίων λόγω μείωσης των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια (κατά 26,5 δισ. ευρώ), καθώς και σε μετοχές ελληνικών επιχειρήσεων (κατά 1,2 δισ. ευρώ). Εκροή ύψους 1,2 δισ. ευρώ σημειώθηκε επίσης λόγω της αύξησης των τοποθετήσεων κατοίκων σε μετοχές του εξωτερικού. Οι εκροές αυτές αντισταθμίστηκαν μόνο εν μέρει από την εισροή 10,4 δισ. ευρώ λόγω μείωσης των τοποθετήσεων των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων και θεσμικών επενδυτών σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια του εξωτερικού.

Στην κατηγορία των "λοιπών" επενδύσεων η καθαρή εισροή ύψους 33,9 δισ. ευρώ (έναντι καθαρής εκροής 6,8 δισ. ευρώ την αντίστοιχη περίοδο του 2009) οφείλεται κυρίως στον καθαρό δανεισμό του τομέα της γενικής κυβέρνησης ύψους 18,5 δισ. ευρώ, καθώς και στην αύξηση (εισροή) των τοποθετήσεων μη κατοίκων σε καταθέσεις και *repos* στην Ελλάδα κατά 18,8 δισ. ευρώ. Οι εξελίξεις αυτές αντισταθμίστηκαν εν μέρει από την αύξηση (εκροή) των τοποθετήσεων των εγχώριων πιστωτικών ιδρυμάτων και θεσμικών επενδυτών σε καταθέσεις και *repos* στο εξωτερικό (κατά 4,2 δισ. ευρώ).

Στο τέλος Αυγούστου 2010 τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της χώρας διαμορφώθηκαν σε 4,6 δισ. ευρώ.

2.2. Το μεσοπρόθεσμο πλαίσιο 2011-2013

Το εξωτερικό οικονομικό περιβάλλον εμφανίζεται ευνοϊκότερο μετά το 2011 σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν (διάγραμμα 1.1). Αν και οι αβεβαιότητες εξακολουθούν να είναι μεγάλες, για τις περισσότερες αναπτυγμένες οικονομίες οι προοπτικές ανάπτυξης είναι καλύτερες, ενώ η προβλεπόμενη αύξηση της τιμής του πετρελαίου και των άλλων πρώτων υλών είναι μικρή.

Οι εξελίξεις αυτές εκτιμάται ότι θα επηρεάσουν θετικά και την ελληνική οικονομία, με τις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών να προβλέπεται ότι θα αυξηθούν κατά 5,1% το 2011, κατά 6% το 2012 και 7,4% το 2013 γεγονός που υποδηλώνει την σημαντική συμβολή του εξωτερικού τομέα στην ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας.

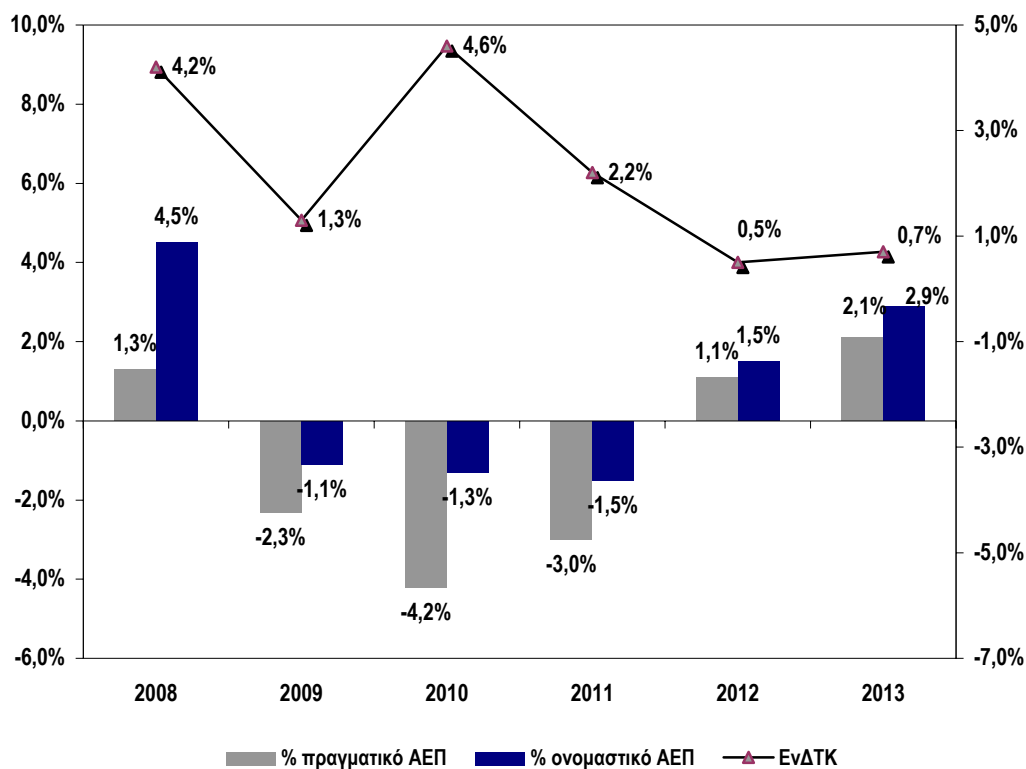
Το 2011, ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας προβλέπεται να παραμείνει αρνητικός (-3%), λόγω της συνέχισης της δημοσιονομικής προσαρμογής και του εμπροσθοβαρούς χαρακτήρα του προγράμματος προσαρμογής, που έχει ως αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση του ΑΕΠ τη διετία 2010-2011, προτού επανέλθει η οικονομία ξανά σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης. Ταυτόχρονα, οι διαρθρωτικές αλλαγές που ξεκίνησαν το 2010 αλλά και όσες προγραμματίζονται αναμένεται να συμβάλλουν στην σταδιακή επιτάχυνση του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας.

Το ποσοστό ανεργίας προβλέπεται να ανέλθει το 2011 στο 14,6% του εργατικού δυναμικού, το 2012 στο 14,8% και το 2013 στο 14,3%. Αντίστοιχα η διαρκής μείωση της απασχόλησης κατά την περίοδο 2009-2012, αναμένεται να αναστραφεί στα τέλη του 2012 οδηγώντας σε οριακή αύξηση της απασχόλησης το 2012 κατά 0,1% και το 2013 κατά 0,9%.

Τέλος ο πληθωρισμός αναμένεται να μειωθεί σημαντικά καθ' όλη τη διάρκεια του 2011-2013 επηρεαζόμενος από την εισοδηματική πολιτική που έχει συμφωνηθεί στον ιδιωτικό τομέα και τις διαρθρωτικές αλλαγές που αναμένεται να βελτιώσουν τη λειτουργία των αγορών. Έτσι ενώ η αύξηση του ΔΤΚ το 2011 εκτιμάται στο 2,2% κατά το 2012 και 2013 ο ΔΤΚ εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 0,5% και 0,7% αντίστοιχα.

Στον πίνακα 1.2 παρουσιάζονται συνολικά οι μεσοπρόθεσμες προβλέψεις για τα βασικά μεγέθη του πραγματικού τομέα της οικονομίας για την περίοδο 2011-2013.

Διάγραμμα 1.1 Μεσοπρόθεσμη εξέλιξη ΔΤΚ, πραγματικού και ονομαστικού ΑΕΠ

Πίνακας 1.2 Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας
(% ετήσιες μεταβολές, σταθερές τιμές)

	2009	2010	2011	2012	2013
1. ΑΕΠ	-2,3	-4,2	-3,0	1,1	2,1
2. Ιδιωτική κατανάλωση	-1,8	-4,1	-4,3	0,5	1,1
3. Δημόσια κατανάλωση	7,6	-9,0	-8,5	-6,0	-1,0
4. Επενδύσεις	-11,4	-17,4	-7,5	-2,6	1,1
5. Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-20,1	-0,6	5,1	6,0	7,4
6. Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	-18,6	-12,0	-6,4	-1,5	1,5
7. ΔΤΚ	1,3	4,6	2,2	0,5	0,7
8. Αποπληθωριστής ΑΕΠ	1,2	3,0	1,5	0,4	0,8
9. Απασχόληση	-0,7	-2,8	-2,6	0,1	0,9
10. Ποσοστό ανεργίας	9,1	12,1	14,6	14,8	14,3

ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

1. Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας

Το 2010 ήταν ένα από τα πλέον κρίσιμα έτη των τελευταίων δεκαετιών για την ελληνική οικονομία. Είναι γεγονός ότι η διεθνής κρίση των ετών 2008-2009 οδήγησε στην εντυπωσιακή αύξηση του δημόσιου χρέους ως ποσοστό του ΑΕΠ σε όλες τις αναπτυγμένες χώρες (G-20) από 78% κατά μέσο όρο το 2007 σε 98% το 2009¹. Στην ελληνική οικονομία όμως, όπου το δημόσιο χρέος ήταν ήδη από τα υψηλότερα ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ, η διεθνής κρίση δημιούργησε πρόσθετες δυσμενείς επιπτώσεις από τις ήδη υπάρχουσες χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες, στις οποίες καταγράφονται η χαμηλή ανταγωνιστικότητα, η μικρή παραγωγικότητα του δημοσίου τομέα, η γραφειοκρατία, οι αδυναμίες του φοροεισπρακτικού μηχανισμού, η ακαμψία στην αγοράς εργασίας, οι στρεβλώσεις στις αγορές προϊόντων καθώς και οι συσσωρευμένες δημοσιονομικές ανισορροπίες.

Συνεπώς, το 2010 η ελληνική οικονομία βρέθηκε αντιμέτωπη με τρεις ταυτόχρονα μεγάλες μακροοικονομικές ανισορροπίες, καθώς και με ιδιαίτερα υψηλά επιτόκια για δανεισμό και αναχρηματοδότηση του χρέους της από τις διεθνείς αγορές. Οι ανισορροπίες ήταν:

- Το δημοσιονομικό έλλειμμα, το οποίο στο τέλος του 2009, ήταν το υψηλότερο στην ευρωζώνη (15,4% του ΑΕΠ ή 36,2 δισ. ευρώ).
- Το ύψος του δημοσίου χρέους, το οποίο έφτασε 126,8% του ΑΕΠ ή 298 δισ. ευρώ και το οποίο σε συνδυασμό με το έλλειμμα αξιοπιστίας που προκάλεσε η πλημμελής παροχή δημοσιονομικών στατιστικών στοιχείων προκάλεσε κρίση τόσο στην αναχρηματοδότηση του χρέους όσο και στη ρευστότητα του δημοσίου, αλλά και του ιδιωτικού τομέα και ιδιαίτερα του τραπεζικού συστήματος, καθώς και σημαντική αύξηση στο κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους, γεγονός που επιτάχυνε τις εξελίξεις.
- Το έλλειμμα ανταγωνιστικότητας, το οποίο κυρίως αντανάκλα τις αδυναμίες, τις υστερήσεις και τις στρεβλώσεις του αναπτυξιακού προτύπου της ελληνικής οικονομίας.

Για την έξοδο της ελληνικής οικονομίας από τη δημοσιονομική κρίση και την επαρκή χρηματοδότηση των δανειακών αναγκών της, δημιουργήθηκε ο Μηχανισμός Χρηματοδοτικής Στήριξης των 110 δισ. ευρώ από τις χώρες της Ευρωζώνης και το ΔΝΤ. Ο κίνδυνος επέκτασης των κερδοσκοπικών πιέσεων σε ολόκληρη την Ευρωζώνη και η αναγνώριση ότι το πρόβλημα αφορά όλες τις χώρες της Ευρωζώνης, οδήγησε στη συνέχεια και στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Χρηματοδότησης των 750 δισ. ευρώ.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής, που εφαρμόζεται από το Μάιο του 2010 αποτυπώθηκε στο Μνημόνιο συνεργασίας της Ελλάδας με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο. Η πολιτική αυτή περιλαμβάνει ως άμεσο στόχο τη δραστική μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος και του δημοσίου χρέους, παράλληλα με τη σταδιακή εφαρμογή εκτεταμένων διαρθρωτικών αλλαγών, για να επιταχυνθεί η αύξηση της παραγωγικότητας, να ανακτήσει η ελληνική οικονομία την ανταγωνιστικότητά της, να βελτιώσει τις συνθήκες παραγωγής και, τελικά, να οδηγηθεί μεσοπρόθεσμα στην αύξηση του δυναμικού ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας.

Το χαρακτηριστικό του προγράμματος είναι ότι είναι εμπροσθοβαρές ως προς τα δημοσιονομικά μέτρα, και τα πρώτα επιτυχή αποτελέσματα από την απόδοση των μέτρων δείχνουν ότι το πρόγραμμα εφαρμόζεται όπως έχει σχεδιαστεί. Όλα τα μέτρα μείωσης των δαπανών και αύξησης των εσόδων έχουν νομοθετηθεί έγκαιρα. Το πρόγραμμα παρέχει, μέσω της ανά τριμήνου χρηματοδότησης των δανειακών αναγκών, τον αναγκαίο χρόνο ώστε να εφαρμοστούν τα απαραίτητα μέτρα για την εξυγίαν-

¹ IMF : *Moving Public Debt onto a Sustainable Path*, September 1, 2010

ση της δημοσιονομικής κατάστασης και να εξασφαλισθεί η επάνοδος στις διεθνείς χρηματοπιστωτικές αγορές σε εύλογο χρονικό διάστημα.

Οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις υλοποιούνται με ταχείς ρυθμούς, αυξάνουν το παραγωγικό δυναμικό της οικονομίας και στηρίζουν την προοπτική για ταχύρρυθμη και βιώσιμη ανάπτυξη και μεσοπρόθεσμα θα συντελέσουν στη σταθεροποίηση του δημόσιου χρέους και στη μείωση των ελλειμμάτων.

Ειδικότερα:

- Οι μεταρρυθμίσεις στην αγορά εργασίας αναμένεται να ενισχύσουν την απασχόληση και την ανταγωνιστική λειτουργία των επιχειρήσεων και να ενισχύσουν σημαντικά την αναπτυξιακή προσπάθεια της χώρας.
- Η μεταρρύθμιση του ασφαλιστικού συστήματος συμβάλλει στην εξασφάλιση βιωσιμότητας του συστήματος και στην αποτροπή εκρηκτικών δημοσιονομικών ανισορροπιών μακροπρόθεσμα. Σύμφωνα με το πρόγραμμα η μεταρρύθμιση θα συμβάλει στη συγκράτηση της αύξησης των σχετικών δαπανών.
- Οι αλλαγές στη δημόσια διοίκηση αναμένεται να συντείνουν στον εκσυγχρονισμό και την αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα, στη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών και στον περιορισμό της σπατάλης του δημόσιου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης (Πρόγραμμα «Καλλικράτης»), που στοχεύει τόσο στην αύξηση της παραγωγικότητας όσο και στη δραστηκή εξοικονόμηση πόρων.
- Η μεταρρύθμιση του συστήματος δημοσιονομικής διαχείρισης που βασίζεται στη ριζική αναμόρφωση του δημοσιονομικού πλαισίου και τους συστήματος διαχείρισης των δημοσίων δαπανών, θα διασφαλίσει τη βιωσιμότητα της δημοσιονομικής προσαρμογής.
- Η μεταρρύθμιση του φορολογικού συστήματος με στόχο την αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης καθώς και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας στη λειτουργία του φορολογικού, ελεγκτικού και εισπρακτικού μηχανισμού θα οδηγήσει τόσο σε δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, όσο και στην ενίσχυση των δημοσίων εσόδων και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

2. Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής

Η Ελλάδα εκπόνησε ένα πολύ φιλόδοξο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής με ορίζοντα εφαρμογής μία τριετία. Στο Πρόγραμμα αυτό επικαιροποιήθηκαν και εντάχθηκαν οι στόχοι και οι πολιτικές του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, αποτυπώθηκαν οι μεσοπρόθεσμοι δημοσιονομικοί και οικονομικοί στόχοι της χώρας, καθώς και το πλαίσιο των δράσεων και πολιτικών για την επίτευξή τους.

Με βάση αυτό το νέο Πρόγραμμα η Ελλάδα κατάφερε να εξασφαλίσει τη δημιουργία ενός πρωτόγνωρου σε μέγεθος μηχανισμού στήριξης μίας οικονομίας, που προβλέπει τη δανειοδότηση από τις χώρες-μέλη της Ευρωζώνης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με 110 δισ. ευρώ για τρία χρόνια. Οι χώρες-μέλη της Ευρωζώνης συμμετέχουν με 80 δισ. ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με 30 δισ. ευρώ. Το δάνειο θα εκταμειωθεί σε 13 τριμηνιαίες δόσεις. Προϋπόθεση για την εκταμίευση των δόσεων είναι η επίτευξη των στόχων – ποσοτικών και διαρθρωτικών – που έχουν τεθεί για κάθε τρίμηνο υλοποίησης του Προγράμματος.

Το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής θέτει τρεις κεντρικούς στόχους:

- Βιώσιμη δημοσιονομική προσαρμογή.

- Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης, με επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης από το 2012, μείωση του εξωτερικού ελλείμματος και χρέους, αύξηση της παραγωγής και των εξαγωγών.
- Σταθερότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ώστε να διασφαλίζεται η απρόσκοπτη χρηματοδότηση της οικονομίας, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών.

Για την υλοποίηση των στόχων του προγράμματος ενεργοποιείται και αξιοποιείται κάθε διαθέσιμο εργαλείο και δυνατότητα πολιτικής που περιλαμβάνουν:

- Δημοσιονομικά μέτρα, για την άμεση μείωση των ελλειμμάτων και των δανειακών αναγκών μας.
- Διαρθρωτικά μέτρα, για τη βιώσιμη διόρθωση των δημοσίων οικονομικών, την απελευθέρωση δυνάμεων και πόρων στην οικονομία, την ενίσχυση της ανάπτυξης και τη βιώσιμη αύξηση των ρυθμών ανάπτυξης.
- Χρηματοπιστωτικά μέτρα, για τη διαφύλαξη της σταθερότητας του τραπεζικού συστήματος και την εξασφάλιση της ρευστότητας στην οικονομία.

Στο Πρόγραμμα αποτυπώνεται και η ρητή δέσμευση της Κυβέρνησης για τη δίκαιη κατανομή του κόστους προσαρμογής και την προστασία των πιο ευάλωτων κοινωνικών ομάδων από τις συνέπειες της οικονομικής ύφεσης. Στην εξυγίανση των δημοσίων οικονομικών, μεγαλύτερη είναι η συνεισφορά και η συμβολή από όσους έχουν μεγαλύτερη οικονομική δυνατότητα και από όσους δεν έχουν διαχρονικά συμβάλλει με το μερίδιο που τους αναλογεί στη φορολογική επιβάρυνση.

Μέχρι σήμερα, η Ελλάδα εξασφάλισε την εκταμίευση των δύο πρώτων δόσεων, ως αποτέλεσμα των δημοσιονομικών και διαρθρωτικών στόχων που είχαν τεθεί και επιτεύχθηκαν έως το τέλος Ιουνίου 2010.

Ο προγραμματισμός των αξιολογήσεων και εκταμιεύσεων περιγράφεται στον πίνακα 2.1.

Πίνακας 2.1 Προγραμματισμός εκταμιεύσεων Μηχανισμού Στήριξης					
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΩΣ	ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΕΚΤΑΜΙΕΥΣΗ*	ΔΝΤ	ΕΕ	ΣΥΝΟΛΟ
ΑΡΧΗ	3 ΜΑΪΟΥ 2010	ΜΑΙΟΣ 2010	5,5	14,5	20
1	30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2010	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2010	2,5	6,5	9
2	30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2010	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2010	2,5	6,5	9
3	31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2010	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2011	4,1	10,9	15
4	31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2011	ΜΑΙΟΣ 2011	3,3	8,7	12
5	30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2011	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2011	2,2	5,8	8
6	30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2011	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2011	1,4	3,6	5
7	31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2011	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2012	2,7	7,3	10
8	31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2012	ΜΑΙΟΣ 2012	1,6	4,4	6
9	30 ΙΟΥΝΙΟΥ 2012	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ 2012	1,6	4,4	6
10	30 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2012	0,5	1,5	2
11	31 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2012	ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2013	1,6	4,4	6
12	31 ΜΑΡΤΙΟΥ 2013	ΜΑΙΟΣ 2013	0,5	1,5	2

* Η ημερομηνία που λαμβάνεται η απόφαση δεν συμπίπτει ούτε μεταξύ των δύο οργανισμών ούτε με την ημερομηνία εκταμίευσης από τον κάθε ένα από τους δύο οργανισμούς.

2.1 Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο

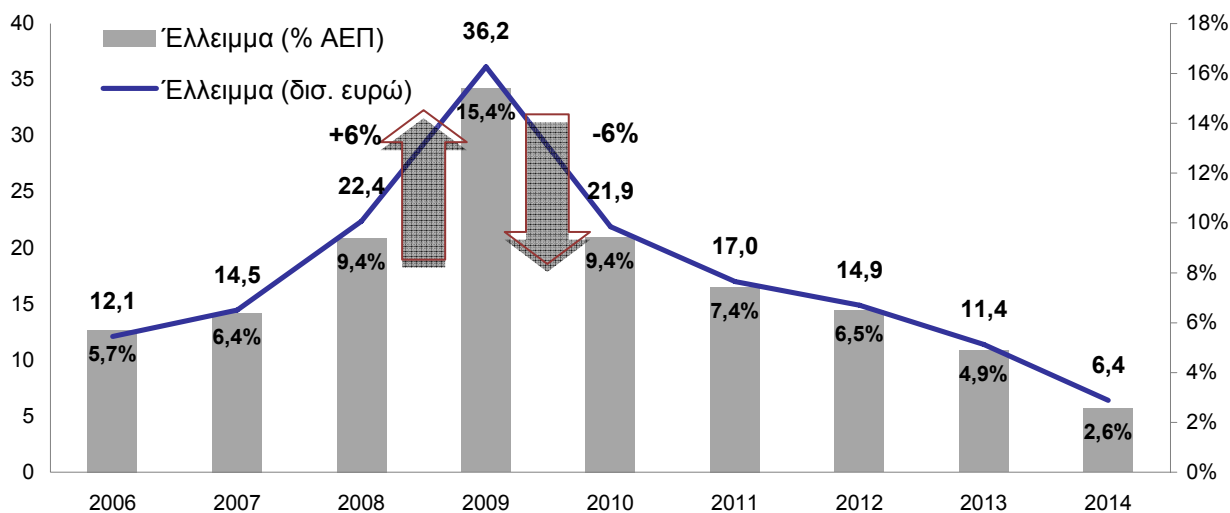
Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος του προγράμματος είναι η μείωση του δημοσιονομικού ελλείμματος κάτω από το 3% το 2014, η δημιουργία πρωτογενούς πλεονάσματος από το 2012, η συγκράτηση της αύξησης του δημοσίου χρέους από το 2010 και η μείωσή του ως ποσοστό του ΑΕΠ από το 2013.

Με βάση την πορεία και το αποτέλεσμα των δημοσιονομικών δεδομένων έως το 2009, το σενάριο για την πορεία των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ακόμη και αν η Ελλάδα εξακολουθούσε να έχει απρόσκοπτη πρόσβαση σε χρηματοδότηση από τις αγορές, θα ήταν ιδιαίτερα δυσμενές. Το έλλειμμα θα συνέχιζε να κινείται σε υψηλά διψήφια νούμερα ως ποσοστό του ΑΕΠ και θα ήταν αδύνατη η αναστροφή της πορείας του χωρίς ένα επιθετικό πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής. Με δεδομένη την αναθεώρηση των στοιχείων γενικής κυβέρνησης και την ενσωμάτωση νέων φορέων και οργανισμών στη γενική κυβέρνηση η πορεία του ελλείμματος και του χρέους θα ήταν ακόμη πιο δυσμενής.

Με την ανακοίνωση των οριστικών στοιχείων για την περίοδο 2006-2009 από την Eurostat στις 15 Νοεμβρίου 2010:

- Αίρονται όλες τις επιφυλάξεις για τα δημοσιονομικά δεδομένα της Ελλάδας και κλείνει ο κύκλος αμφισβήτησης για την ποιότητα των Ελληνικών στατιστικών
- Το έλλειμμα του 2009 αναθεωρείται σε 15,4% και το χρέος στο 126,8% του ΑΕΠ.
- Το έλλειμμα του 2010 εκτιμάται σε 9,4% και το χρέος στο 144% του ΑΕΠ
- Το 2010 επιτυγχάνεται η μεγαλύτερη μείωση του ελλείμματος που έχει γίνει ποτέ σε χώρα της ευρωζώνης, 6 μονάδων του ΑΕΠ ή περισσότερο από 14 δισεκατομμύρια ευρώ και η οποία είναι μεγαλύτερη από αυτή που είχε αρχικά σχεδιαστεί
- Στην πράξη η δημοσιονομική προσαρμογή που επιτυγχάνεται μέσα στο 2010 αντισταθμίζει πλήρως την υπερβολική αύξηση του ελλείμματος μεταξύ 2008 και 2009 κατά 6 μονάδες του ΑΕΠ. Το έλλειμμα του 2010 ως ποσοστό του ΑΕΠ επιστρέφει στα επίπεδα του 2008 (διάγραμμα 2.1).

Διάγραμμα 2.1 Πορεία δημοσιονομικού ελλείμματος με βάση το βασικό σενάριο και μετά την εφαρμογή του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής (προ αναθεώρησης 2009)

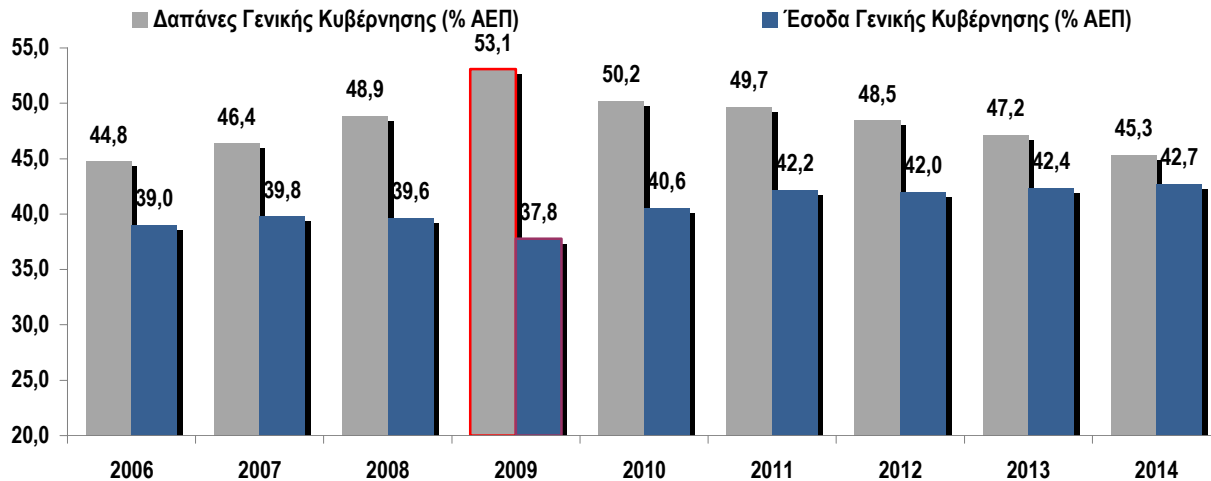
Αναλυτικότερα, το έλλειμμα του 2009 αναθεωρήθηκε από το 13,6% του ΑΕΠ στο 15,4% του ΑΕΠ ή 36.150 εκατ. ευρώ. Μια αύξηση κατά 1,8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Η αναθεώρηση οφείλεται κυρίως στα εξής:

- Ένταξη στην Γενική Κυβέρνηση δημοσίων οργανισμών (αύξηση του ελλείμματος κατά 0,7% ΑΕΠ)
- Προσαρμογή των λογαριασμών των ασφαλιστικών ταμείων και των ΟΤΑ (αύξηση ελλείμματος κατά 0,9% ΑΕΠ)

- Μείωση του ΑΕΠ του 2009 (αύξηση του ελλείμματος κατά 0,2%)

Το εμπροσθοβαρές πρόγραμμα δημοσιονομικής προσαρμογής που εφαρμόζεται σήμερα στη χώρα μας περιλαμβάνει δράσεις και στα δύο σκέλη του ισοζυγίου της Κεντρικής και της Γενικής Κυβέρνησης. Με την εφαρμογή του Προγράμματος τα έσοδα αυξάνονται και οι δαπάνες περιορίζονται σε μεσοπρόθεσμα βιώσιμα επίπεδα ως ποσοστό του ΑΕΠ (διάγραμμα 2.2).

Διάγραμμα 2.2 Πορεία εσόδων και δαπανών Γενικής Κυβέρνησης, 2006-2014 (% ΑΕΠ)

Η αναθεώρηση επηρεάζει προφανώς και τα στοιχεία του δημοσίου χρέους, στο οποίο ενσωματώθηκαν τα συσσωρευμένα χρέη των δημοσίων επιχειρήσεων που εντάχθηκαν στην Γενική Κυβέρνηση. Το χρέος Γενικής Κυβέρνησης του 2009 αναθεωρήθηκε στα 298.032 εκατ. ευρώ ή 126,8% του ΑΕΠ από το 115,4% του ΑΕΠ, μια αύξηση 11,4 μονάδων του ΑΕΠ. Η αναθεώρηση οφείλεται κυρίως στα εξής:

- Ένταξη ΔΕΚΟ στα στοιχεία Γενικής Κυβέρνησης (αύξηση χρέους κατά 7,75% ΑΕΠ ή 18.204 εκατ. ευρώ)
- Προσαρμογή των off-market swaps (αύξηση χρέους κατά 2,3% του ΑΕΠ ή 5.530 εκατ. ευρώ)

Με αυτά τα δεδομένα συνεχίζεται, αλλά από μια νέα αφετηρία για το 2010, η προσπάθεια για την επίτευξη των μεσοπρόθεσμων δημοσιονομικών στόχων του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής και τη δραστική μείωση του ελλείμματος με στόχο το 2014 να φτάσει κάτω από το 3% του ΑΕΠ.

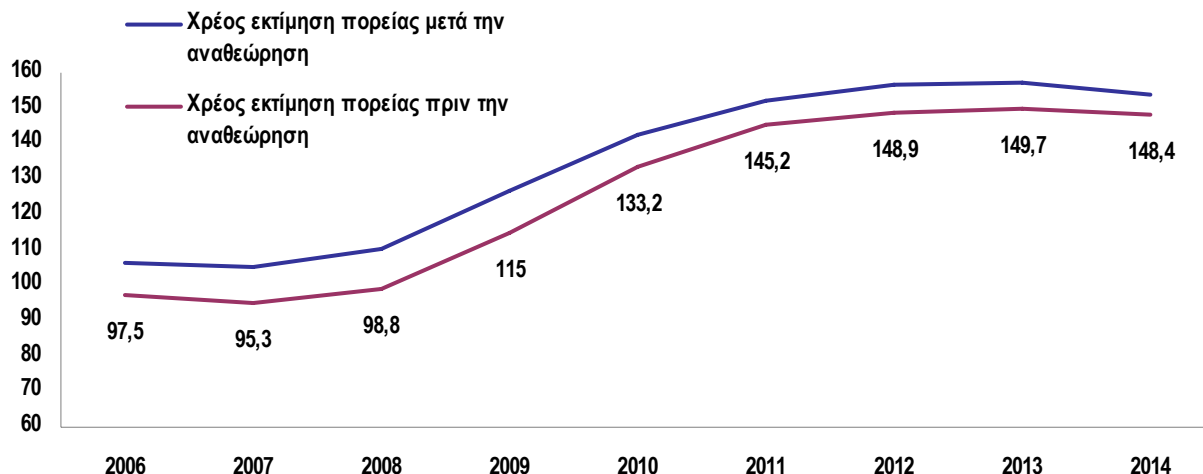
Πίνακας 2.2 Μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό σενάριο

	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*	2013*	2014*
ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	211,3	227,1	236,4	235,0	231,9	228,4	230,0	235,0	242,0
Δαπάνες Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	44,8	46,4	48,9	53,1	50,2	49,7	48,5	47,2	45,3
Έσοδα Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	39,0	39,8	39,6	37,8	40,6	42,2	42,0	42,4	42,7
Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης (δισ. ευρώ)	9,2	10,1	11,6	12,5	14,2	15,3	17,0	18,9	19,9
Τόκοι Γενικής Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	4,3	4,4	4,9	5,3	6,1	6,7	7,4	8,0	8,2
Έλλειμμα (δισ. ευρώ)	-12,1	-14,5	-22,4	-36,2	-21,9	-17,0	-14,9	-11,4	-6,4
Έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-5,7%	-6,4%	-9,4%	-15,4%	-9,4%	-7,4%	-6,5%	-4,9%	-2,6%
Πρωτογενές έλλειμμα (δισ. ευρώ)	-2,9	-4,4	-10,7	-23,7	-7,7	-1,7	2,1	7,5	13,5
Πρωτογενές έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-1,4	-2,0	-4,5	-10,1	-3,3	-0,8	0,9	3,2	5,6
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)		-14,7	-13,8	-13,1	-10,6	-8	-6,6	-5,4	-4,4

* Εκτιμήσεις με βάση τις προβλέψεις του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής για τη μεσοπρόθεσμη πορεία δημοσιονομικών μεγεθών, προσαρμοσμένες στα αναθεωρημένα στοιχεία της Eurostat για την περίοδο 2006-2009.

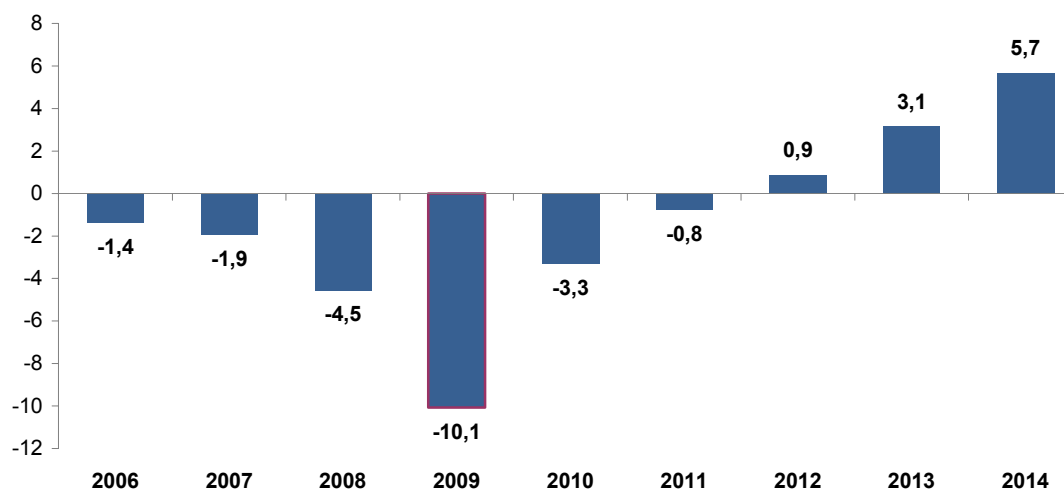
Η Κυβέρνηση διατηρεί αμετάβλητους τους μεσοπρόθεσμους στόχους μείωσης του ελλείμματος, καθώς η εκτόξευση του χρέους δεν αφήνει περιθώρια για καθυστέρηση στον στόχο της συγκράτησης των ελλειμμάτων (διάγραμμα 2.3).

Διάγραμμα 2.3 Εκτίμηση πορείας χρέους Γενικής Κυβέρνησης, 2006-2014 (% ΑΕΠ)

Στην αναστροφή της πορείας του δημοσίου χρέους αναμένεται να συντελέσει τόσο η ανάκαμψη της ανάπτυξης, όσο και η δημιουργία πρωτογενούς πλεονάσματος. Ειδικότερα ξεκινώντας από πρωτογενές έλλειμμα 8,5% του ΑΕΠ το 2009 το Πρόγραμμα στοχεύει στη σημαντική συρρίκνωση του τα έτη 2010 και 2011 και στην επιστροφή και διατήρηση πρωτογενών πλεονασμάτων από το 2012 (διάγραμμα 2.4).

Διάγραμμα 2.4 Πορεία πρωτογενούς ισοζυγίου Γενικής Κυβέρνησης, 2006-2014 (% ΑΕΠ)

2.2 Δημοσιονομικά μέτρα

Η Ελλάδα εφαρμόζει ένα πρόγραμμα ταχείας δημοσιονομικής προσαρμογής προκειμένου να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις για την ταχύτερη δυνατή έξοδο στις διεθνείς αγορές κεφαλαίων με καλύτερους όρους από αυτούς που ισχύουν το 2010. Έχοντας εξασφαλίσει τη χρηματοδότηση των ελλειμμάτων από το Μηχανισμό Στήριξης εξ' ολοκλήρου για τα έτη 2010 και 2011 εφαρμόζεται ένα εμπροσθοβαρές πρόγραμμα με το οποίο επιχειρείται η μείωση του ελλείμματος κατά 6 μονάδες του ΑΕΠ το 2010 και συνολικά κατά 11 μονάδες έως το 2014.

Το 2010 εφαρμόστηκε μία σειρά δημοσιονομικών μέτρων συνολικής εκτιμώμενης απόδοσης μεγαλύτερη από 8% του ΑΕΠ, τόσο από την πλευρά των εσόδων όσο και από την πλευρά των δαπανών. Τα βασικά δημοσιονομικά μέτρα του 2010 από την πλευρά των εσόδων ήταν:

- έκτακτη εισφορά κοινωνικής ευθύνης στις πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις και στα υψηλά εισοδήματα,
- έκτακτη εισφορά κοινωνικής ευθύνης στις πολύ μεγάλες ακίνητες περιουσίες,
- αύξηση των ειδικών φόρων κατανάλωσης στο αλκοόλ, τον καπνό και τα καύσιμα,
- διεύρυνση της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ με την εφαρμογή του σε δραστηριότητες που έως σήμερα εξαιρούνταν και αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ

και από την πλευρά των δαπανών:

- μείωση των καταναλωτικών δαπανών του κράτους,
- μείωση του εθνικού σκέλους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων,
- μη πραγματοποίηση προσλήψεων στο δημόσιο τομέα,
- περικοπές των επιδομάτων των δημοσίων υπαλλήλων και του 13^{ου} και 14^{ου} μισθού, με μέριμνα για τους χαμηλόμισθους,
- περικοπές στη 13^η και 14^η σύνταξη, με μέριμνα για τους χαμηλοσυνταξιούχους,
- μη χορήγηση αυξήσεων σε μισθούς και συντάξεις,
- αναστολή της δεύτερης δόσης του επιδόματος αλληλεγγύης και
- εφαρμογή ειδικού τέλους αλληλεγγύης στις πολύ υψηλές συντάξεις.

Αναλυτικά τα προβλεπόμενα μέτρα στο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής για την περίοδο 2011-2013 περιγράφονται στον πίνακα 2.3. Επισημαίνεται ότι οι αποδόσεις μέτρων του 2011 έχουν μεταβληθεί (βλέπε Κεφ. 5).

**Πίνακας 2.3 Δημοσιονομικά μέτρα όπως προβλέπονται στο
Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής του Μαΐου 2010* (εκ. ευρώ)**

	2010	2011	2012	2013	Σύνολο	% ΑΕΠ
I. Έσοδα						
Αύξηση συντελεστών ΦΠΑ	800	1.000	0	0	1.800	0,8
Διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ και αλλαγή συντελεστών	0	1.000	500	0	1.500	0,7
Αύξηση ΕΦΚ καυσίμων	200	250	0	0	450	0,2
Αύξηση ΕΦΚ καπνού	200	300	0	0	500	0,2
Αύξηση ΕΦΚ αλκοόλ	50	50	0	0	100	0,0
Ειδικός φόρος στα αναψυκτικά	0	0	300	0	300	0,1
Φόροι πολυτελείας	0	100	0	0	100	0,0
Πράσινα τέλη από εκπομπές ρύπων	0	300	0	0	300	0,1
Δικαιώματα τυχερών παιχνιδιών	0	200	400	0	600	0,3
Άδειες τυχερών παιχνιδιών	0	500	225	-725	0	0,0
Έκτακτη εισφορά κρίσης στις πολύ κερδοφόρες επιχειρήσεις	0	600	0	0	600	0,3
Απόδοση τεκμηρίων φορολόγησης	0	400	100	0	500	0,2
Απόδοση φορολόγησης παροχών σε είδος (αυτοκίνητα)	0	150	0	0	150	0,1
Λογιστικός προσδιορισμός εισοδημάτων	0	50	0	0	50	0,0
Αναπροσαρμογή αντικειμενικών αξιών	0	400	200	100	700	0,3
Έσοδα από υπερβάσεις δόμησης (ημιυπαίθριοι)	0	500	0	0	500	0,2
Είσπραξη προστίμων αυθαιρέτων	0	800	0	0	800	0,3
II. Δαπάνες						
Περικοπή επιδομάτων και 13ου και 14ου μισθού στο δημόσιο	1.100	400	0	0	1.500	0,7
Συγκράτηση προσλήψεων στο δημόσιο	0	0	600	500	1.100	0,5
Εξοικονόμηση μισθοδοσίας από Ενιαία Αρχή Πληρωμών	0	100	0	0	100	0,0
Περικοπές σε 13η και 14η σύνταξη (εκτός από τις πολύ χαμηλές συντάξεις	1.500	500	0	0	2.000	0,9
Εισφορά αλληλεγγύης στις υψηλές συντάξεις	350	150	0	0	500	0,2
Αναστολή χορήγησης αυτόματων αυξήσεων σε συντάξεις	0	100	250	200	550	0,2
Επιδόματα ανεργίας με βάση κριτήρια διαβίωσης	0	0	500	0	500	0,2
Αναστολή χορήγησης επιδόματος αλληλεγγύης	400	0	0	0	400	0,2
Μείωση των καταναλωτικών δαπανών του δημοσίου	700	300	0	0	1.000	0,4
Εξοικονόμηση από την εφαρμογή του "Καλλικράτη"	0	500	500	500	1.500	0,7
Μείωση των επιχορηγήσεων σε δημόσιες επιχειρήσεις και οργανισμούς	0	0	1.500	0	1.500	0,7
Μείωση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ	500	500	500	0	1.500	0,7
III. Διαρθρωτικά μέτρα και μέτρα που δεν έχουν προσδιοριστεί	0	0	0	4.200	4.200	1,8
Σύνολο αποδόσεων μέτρων	5.800	9.150	5.575	4.775	25.300	1,0
Μέτρα εσόδων	1.250	6.600	1.725	-625	8.950	3,9
Μέτρα δαπανών	4.550	2.550	3.850	5.400	16.350	7,1
Σύνολο αποδόσεων μέτρων (% ΑΕΠ)	2,5	4,1	2,4	2,0		11,0
Μέτρα εσόδων	0,5	3,0	0,8	-0,3		3,9
Μέτρα δαπανών	2,0	1,1	1,7	2,3		7,1

Σημείωση 1: Στον πίνακα περιγράφεται μόνο το πρόσθετο δημοσιονομικό όφελος από κάθε μέτρο, στο έτος που εφαρμόζεται. Η απόδοση κάθε μέτρου θεωρείται μηδέν για τα έτη πέραν από το έτος της πρώτης εφαρμογής εφόσον πρόκειται για μέτρο μόνιμου χαρακτήρα (με σταθερή απόδοση κατ' έτος) ή αρνητική στην περίπτωση των προσωρινών μέτρων. Οι αποδόσεις μέτρων πέρα από την περίοδο εφαρμογής αφορούν στην πλήρη απόδοση του μέτρου (carry over) και όχι στην επανάληψή του.

Σημείωση 2: Για τις αποδόσεις μέτρων 2011 βλέπε Κεφ. 5

* Οι αποδόσεις των μέτρων μπορεί να μεταβληθούν κατά την εκτέλεση του προγράμματος, ενώ στην επικαιροποίηση του Αυγούστου προστέθηκε η δυνατότητα αντικατάστασης μέτρων από την Κυβέρνηση με μέτρα ισοδύναμου αποτελέσματος

2.3. Δημοσιονομικά διαρθρωτικά μέτρα

Η δημοσιονομική προσαρμογή και σταθερότητα θα εξαρτηθεί όχι μόνο από τα άμεσα δημοσιονομικά μέτρα, αλλά κυρίως από μεγάλες διαρθρωτικές αλλαγές στη δημοσιονομική διαχείριση, στη φορολόγηση και στη φορολογική διοίκηση, στο κράτος και στην οικονομία.

Στόχος είναι να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ώστε να μην βρεθεί η Ελλάδα ξανά σε τέτοια οικονομική στενότητα, να μην αντιμετωπίσει στο μέλλον τις σημερινές δυσκολίες δανεισμού, να ανακτήσει την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία στη διαχείριση των δημοσίων οικονομικών της και να μην χρειαστεί να καταφύγει σε επώδυνα και δύσκολα μέτρα για την πλειοψηφία των πολιτών.

Τα μέτωπα των παρεμβάσεων περιλαμβάνουν δράσεις για:

- την ενίσχυση της αξιοπιστίας των οικονομικών δεδομένων,
- τη διαμόρφωση ενός νέου πλαισίου κατάρτισης, εκτέλεσης, παρακολούθησης, λογοδοσίας και ελέγχου των δημοσίων δαπανών σε κάθε επίπεδο του δημοσίου τομέα,
- τη διαμόρφωση ενός δίκαιου και αποτελεσματικού φορολογικού συστήματος και ενός αποτελεσματικού συστήματος είσπραξης των δημοσίων εσόδων,
- τη διασφάλιση της μεσοπρόθεσμης και μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών σε σχέση με τις αυξανόμενες δαπάνες του ασφαλιστικού συστήματος, τις δαπάνες υγείας και τη λειτουργία δημόσιου τομέα συνολικά.

Αξιοπιστία οικονομικών δεδομένων

Βάση για την αποκατάσταση της σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ πολιτών και κράτους, για την ανάκτηση της αξιοπιστίας, αλλά και για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό μια αξιόπιστης μεσοπρόθεσμης οικονομικής πολιτικής αποτελεί η συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση λεπτομερών και αξιόπιστων πληροφοριών και δεδομένων για το μέγεθος του δημοσίου τομέα.

Οι ενέργειες και τα μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή περιλαμβάνουν:

- την άμεση καταγραφή και ανακοίνωση του μεγέθους του δημοσιονομικού ελλείμματος του 2009,
- τη στενή συνεργασία με τη Eurostat για την επεξεργασία και δημοσιοποίηση των στοιχείων και την από κοινού με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκπόνηση σχεδίου δράσης για να αντιμετωπιστούν τα εκκρεμή ζητήματα σχετικά με τα στατιστικά στοιχεία,
- τη θεσμοθέτηση με το ν. 3832/2010 της ανεξαρτησίας της Ελληνικής στατιστικής υπηρεσίας, με τη δημιουργία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛΣΤΑΤ) και τη διαμόρφωση νέων θεσμών για τη δημιουργία και λειτουργία ενός ολοκληρωμένου στατιστικού συστήματος,
- την έγκαιρη δημοσιοποίηση των στοιχείων εκτέλεσης του προϋπολογισμού από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους που από τον Ιανουάριο του 2010 δημοσιοποιεί δύο φορές το μήνα – την 10^η και 20^η ημέρα – συνοπτικά και αναλυτικά στοιχεία της μηνιαίας πορείας των εσόδων και των δαπανών του κράτους και
- την εκπόνηση μνημονίων συνεργασίας μεταξύ όλων των φορέων που εμπλέκονται στη συγκέντρωση και δημοσιοποίηση δημοσιονομικών δεδομένων (ΕΛΣΤΑΤ, ΓΛΚ, Τράπεζα της Ελλάδας και λοιποί φορείς).
- την ανακοίνωση της Eurostat για τα οριστικά δημοσιονομικά δεδομένα για την περίοδο 2006-2009, κατόπιν στενής συνεργασίας με την ανεξάρτητη Ελληνική Στατιστική Αρχή και όλους τους εμπλεκόμενους φορείς στη παροχή δημοσιονομικών στατιστικών, η οποία άρει κάθε επιφύλαξη σε σχέση με την ποιότητα των δημοσιονομικών δεδομένων της Ελλάδας.

Στις άμεσες προγραμματισμένες ενέργειες της Κυβέρνησης στο πλαίσιο της υλοποίησης του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής είναι:

- η μηνιαία δημοσιοποίηση στοιχείων υποχρεώσεων και ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου,

- η μηνιαία δημοσιοποίηση στοιχείων εκτέλεσης των προϋπολογισμών για τους φορείς της Γενικής Κυβέρνησης (Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, νοσοκομεία και άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου) και
- η δημοσιοποίηση απολογιστικών στοιχείων των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών.

Παράλληλα από τις αρχές σχεδόν του 2010, η Ελλάδα αξιοποιεί την τεχνική βοήθεια από το ΔΝΤ και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την αναμόρφωση του πλαισίου διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών, ενώ έχει ήδη ψηφιστεί και τίθεται σε εφαρμογή με τον Προϋπολογισμό 2011 ένα νέο σύστημα δημοσιονομικής διαχείρισης που νομοθετήθηκε με το ν.3871/2010 (αναλυτικά στο Κεφάλαιο 4).

Με τις δράσεις αυτές διαμορφώνεται ένα πλήρες σύστημα πληροφόρησης και διαφάνειας για τη διαχείριση του δημοσίου χρήματος που επιτρέπει τον έλεγχο και τη λογοδοσία προς τους πολίτες, το Κοινοβούλιο και τους εταίρους.

Νέο φορολογικό πλαίσιο

Στόχος της φορολογικής πολιτικής της Κυβέρνησης είναι η αποκατάσταση της δικαιοσύνης στο φορολογικό σύστημα, η ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της διαφάνειας στη λειτουργία του φορολογικού, ελεγκτικού και εισπρακτικού μηχανισμού, η αποκατάσταση της δικαιοσύνης στη σχέση του πολίτη με το κράτος μέσα από τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών και τη λογοδοσία στη διαχείριση των δημόσιων πόρων.

Το 2011 θα είναι το έτος που τίθεται σε πλήρη εφαρμογή το εντελώς νέο φορολογικό πλαίσιο που έχει ήδη θεσμοθετηθεί και υλοποιείται από τις αρχές του 2010. Οι παρεμβάσεις της Κυβέρνησης αφορούν σε όλα τα επίπεδα του φορολογικού, ελεγκτικού και εισπρακτικού συστήματος όπως:

- Νέο σύστημα φορολόγησης
- Περισσότερες υπηρεσίες για τους πολίτες
- Ενίσχυση της φορολογικής συνείδησης
- Νέα συστήματα εντοπισμού της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής
- Αποτελεσματικότεροι έλεγχοι
- Αυστηροποίηση των ποινών για φορολογικές παραβάσεις
- Νέο πλαίσιο επίλυσης φορολογικών διαφορών

Ενώ στις αμέσως επόμενες προγραμματισμένες παρεμβάσεις περιλαμβάνεται η αναδιοργάνωση των οικονομικών υπηρεσιών και η κατάργηση του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων και η ενσωμάτωση βασικών διατάξεων στη φορολογική νομοθεσία, ώστε να αρθούν σημερινά εμπόδια στην ανάπτυξη, στην εξωστρέφεια και στην ανταγωνιστικότητα των Ελληνικών επιχειρήσεων. Αναλυτικά το νέο φορολογικό πλαίσιο περιγράφεται στο Κεφάλαιο 3.

2.4. Βιωσιμότητα των δημοσίων οικονομικών

Ασφαλιστική μεταρρύθμιση

Το ισχύον συνταξιοδοτικό σύστημα δεν θα ήταν βιώσιμο στο μέλλον και υπήρχε σοβαρός κίνδυνος να περιέλθει μεσοπρόθεσμα σε αδυναμία εκπλήρωσης των συνταξιοδοτικών υποχρεώσεων εάν δεν λαμβάνονταν υπεύθυνα μέτρα προκειμένου να τεθεί σε υγιή βάση. Με τους νόμους 3863/2010 και 3865/2010 θεσμοθετήθηκε η μεγαλύτερη συνταξιοδοτική μεταρρύθμιση του ιδιωτικού και δημοσίου τομέα με στόχους:

- τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των συνταξιοδοτικών συστημάτων και της δυνατότητας καταβολής των συντάξεων στο μέλλον,
- την αποκατάσταση της δικαιοσύνης και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και
- την εξασφάλιση ενός ελαχίστου επιπέδου συντάξεων για όλους με την καθιέρωση της προνοιακής σύνταξης.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του νέου συνταξιοδοτικού συστήματος είναι τα εξής:

- Καθιέρωση ανταποδοτικής σύνταξης που θα υπολογίζεται με βάση τις εισφορές σε όλη τη διάρκεια του εργασιακού βίου και την οποία θα συμπληρώνει η μη ανταποδοτικού χαρακτήρα, προνοιακή, βασική σύνταξη.
- Καθιέρωση – με μεταβατική περίοδο 3 ετών – του ορίου ηλικίας συνταξιοδότησης στα 65 έτη ή στα 60 έτη εφόσον έχουν συμπληρωθεί 40 χρόνια εργασιακού βίου.
- Εξορθολογισμός του πλαισίου για τα βαρέα και ανθυγιεινά.
- Συγχώνευση των ασφαλιστικών ταμείων σε τρία.
- Καθιέρωση ενός τέλους αλληλεγγύης στις μεγάλες συντάξεις.
- Διασφάλιση των ωρίμων συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων έως 31/12/2010.
- Εξίσωση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών στο δημόσιο.
- Εξομοίωση του ασφαλιστικού συστήματος των δημοσίων υπαλλήλων με τους εργαζόμενους του ιδιωτικού τομέα για τους νεοεισερχόμενους από 1/1/2011.

Η Εθνική Αναλογιστική Αρχή θα ολοκληρώσει την αξιολόγηση των επιπτώσεων της μεταρρύθμισης για τα κύρια συνταξιοδοτικά ταμεία μέχρι το τέλος του Δεκεμβρίου 2010 και για τα μεγαλύτερα επικουρικά ταμεία συντάξεων μέχρι το τέλος Μαρτίου 2011. Ο οικονομικός στόχος της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης είναι η συγκράτηση της αύξησης των συνταξιοδοτικών δαπανών στο 2,5% του ΑΕΠ μεταξύ 2009-2060, αντί για 12,5% του ΑΕΠ περίπου που υπολογίζεται ότι θα ήταν με τα σημερινά δεδομένα.

Μεταρρύθμιση του τομέα της υγείας

Στο πλαίσιο μιας συνολικής προσπάθειας για τον εξορθολογισμό και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας των δαπανών στη λειτουργία των νοσοκομείων προχώρησαν οι εξής δράσεις:

- Ρυθμίστηκαν και επιταχύνονται οι πληρωμές παλαιών οφειλών για προμήθειες των νοσοκομείων ώστε να αποφευχθεί η περαιτέρω συσσώρευση χρεών.
- Μειώθηκαν οι τιμές των φαρμάκων μεσοσταθμικά κατά 20% με την εφαρμογή ανώτατων ορίων τιμών για εγκεκριμένες λίστες φαρμάκων, έχοντας ήδη αποφέρει σημαντικά αποτελέσματα στο κόστος προμηθειών και στις δαπάνες υγείας των ασφαλιστικών ταμείων. Η κυβέρνηση είναι έτοιμη να μειώσει περαιτέρω το κόστος φαρμάκων (επέκταση της λίστας φαρμάκων, χρήση των γενόσημων φαρμάκων, καθώς και καθιέρωση της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης).
- Περιορίζονται οι άσκοπες συνταγογραφήσεις, που θα αποφέρουν σημαντικές εξοικονομήσεις κατά το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους.
- Υλοποιούνται συστήματα διπλογραφικού λογιστικού ελέγχου των χρήσεων στα νοσοκομεία, δημοσιεύονται περιοδικά ελεγμένοι ισολογισμοί και βελτιώνονται οι μηχανισμοί τιμολόγησης και κοστολόγησης.

Επιπλέον, έχει προγραμματιστεί ο διαχωρισμός του κλάδου υγείας από τον κλάδο συνταξιοδότησης, η απλοποίηση του υπερβολικά κατακερματισμένου συστήματος παροχής δημοσίων υπηρεσιών υγείας και η συγκέντρωση όλων των σχετικών με την υγεία δραστηριοτήτων υπό την αρμοδιότητα ενός υπουργείου.

Μεταρρύθμιση της αυτοδιοίκησης – «Καλλικράτης»

Το 2011 αποτελεί το έτος έναρξης της εφαρμογής της νέας αρχιτεκτονικής για την αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση, του προγράμματος «Καλλικράτης». Με τον «Καλλικράτη» θεμελιώνονται 13 αιρετές Περιφέρειες στη θέση των 76 Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Β' βαθμού που υπάρχουν σήμερα και 7 αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις στη θέση των 13 κρατικών περιφερειών που υπάρχουν σήμερα. Επαναθεμελιώνονται 325 νέοι ισχυροί Δήμοι στη θέση των σημερινών 1034 ΟΤΑ Α' βαθμού.

Τα 6.000 νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και επιχειρήσεις των δήμων που υπάρχουν σήμερα περιορίζονται σε λιγότερα από 2.000. Τα 60.000 περίπου μέλη των διοικήσεων των Διοικητικών Συμβουλίων των δημοτικών επιχειρήσεων των ΟΤΑ, μειώνονται σε 20.000. Με σειρά από διατάξεις δημιουργείται ένα πλαίσιο διαφανούς και ορθολογικής λειτουργίας των δημοτικών επιχειρήσεων και των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου.

Μεταφέρεται στην Περιφέρεια το σύνολο των αρμοδιοτήτων, που αφορούν τον αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό. Οι δήμοι αποκτούν αρμοδιότητες που σχετίζονται με τοπικά ζητήματα όπως η έκδοση οικοδομικών αδειών, η κοινωνική πρόνοια και οι επαγγελματικές άδειες. Οι πολίτες εξυπηρετούνται άμεσα για ζητήματα που αφορούν την καθημερινότητά τους.

Τίθενται προϋποθέσεις και διαδικασίες για τη λήψη δανείων από τους ΟΤΑ. Τυχόν υπερβολικοί δανεισμοί δεν θα είχαν αντίκτυπο μόνο στα χρέη κάθε δήμου, αλλά θα συνυπολογίζονταν στο δημόσιο χρέος της χώρας.

Προβλέπεται ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης στο οποίο υπάγονται οι υπερχρεωμένοι δήμοι. Οι δαπάνες όλων των δήμων και των περιφερειών, όλων των νομικών προσώπων και επιχειρήσεών τους υπάγονται στον προληπτικό έλεγχο του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Το Ελεγκτικό Συνέδριο πραγματοποιεί γενικευμένο προσυμβατικό έλεγχο νομιμότητας σε συμβάσεις άνω των 100.000 ευρώ.

Για κάθε όργανο των δήμων και περιφερειών, και όλων των νομικών προσώπων τους εισάγεται υποχρέωση ανάρτησης κάθε απόφασής τους στο διαδίκτυο, στο πλαίσιο του προγράμματος «Δι@ύγεια», προκειμένου αυτή να είναι εκτελεστή. Με τη συμμετοχή της αυτοδιοίκησης στο πρόγραμμα «Δι@ύγεια» ολοκληρώνεται ο κύκλος των κρατικών και αυτοδιοικητικών αρχών που έχουν την υποχρέωση να αναρτούν στο διαδίκτυο όλες τις αποφάσεις που συνεπάγονται δαπάνη.

Τομές στη λειτουργία του κράτους

Έχουν ήδη ξεκινήσει και αναμένεται να έχουν ολοκληρωθεί μέσα στους επόμενους μήνες σημαντικές παρεμβάσεις για την αποτελεσματικότερη λειτουργία του δημοσίου τομέα:

- Είναι σε εξέλιξη η προετοιμασία για σημαντικές παρεμβάσεις για την αναμόρφωση της κεντρικής λειτουργίας του κράτους. Μέσα στο 2011 ξεκινάει η αξιολόγηση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης από διεθνή οργανισμό. Επιπλέον προχωρά η αξιολόγηση του ανθρώπινου δυναμικού, η περιγραφή θέσεων σε όλο το Δημόσιο και ο συνολικός επανασχεδιασμός των διευθύνσεων όλης της δημόσιας διοίκησης.
- Θεσμοθετήθηκε η Ενιαία Αρχή Πληρωμών (ΕΑΠ) για τη μισθοδοσία του δημοσίου και ολοκληρώθηκε το πρώτο μεγάλο μέρος της απογραφής των δημοσίων υπαλλήλων, με την απογραφή των υπαλλήλων της κεντρικής διοίκησης και την ένταξη του στην ΕΑΠ. Η απογραφή θα ολοκληρωθεί με την ένταξη όλων των υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Μέσα στο 2011 όλη η μισθοδοσία του δημοσίου θα γίνεται από την Ενιαία Αρχή.
- Ξεκίνησε ο διάλογος για τη δημιουργία ενός νέου, ενιαίου μισθολογίου στο δημόσιο. Βασική αρχή του νέου συστήματος είναι η άσκηση μισθολογικής πολιτικής με δίκαια και ορθολογικά κριτήρια, ύστερα από κεντρικό σχεδιασμό και πρόγραμμα, που θα καλύπτει όλες τις κατηγορίες προσωπικού. Η επιδοματική πολιτική θα ασκείται με ενιαία και αντικειμενικά κριτήρια από κεντρικό φορέα

εκταμίευσης, από ένα όργανο και μέσα από διάλογο. Η γνώση και η ικανότητα, όπου και αν υπάρχει στο Δημόσιο, θα αμείβεται και θα διαφοροποιεί μισθολογικά όσους την κατέχουν, με διαφάνεια και δικαιοσύνη.

- Εντός του 2011 ολοκληρώνεται η προετοιμασία της «κάρτας του πολίτη» που αναμένεται να διευκολύνει σημαντικά τη ζωή των πολιτών. Στην «κάρτα του πολίτη» θα συγκεντρωθούν λειτουργίες όπως η φυσική ταυτοποίηση των πολιτών, σε αντικατάσταση του Αστυνομικού Δελτίου Ταυτότητας (ΑΔΤ) και η πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες κοινωνικής ασφάλισης, υγείας, οικονομικής και περιουσιακής κατάστασης, αγροτικής παραγωγής για περιπτώσεις αγροτών, υπηρεσιών προς νέους και νέες. Η Κάρτα Πολίτη θα αποτελεί, μεταξύ άλλων, και ταξιδιωτικό έγγραφο προς τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Έχει μπει σε λειτουργία το πρόγραμμα «Δι@ύγεια», για τη δημοσιοποίηση στο διαδίκτυο όλων των αποφάσεων που περιλαμβάνουν δαπάνη για το δημόσιο.

Πλαίσιο διαχείρισης δημοσίου χρέους

Στις άμεσες προγραμματισμένες ενέργειες είναι επίσης η επικαιροποίηση της στρατηγικής και ο εκ-συγχρονισμός των εργαλείων διαχείρισης του χρέους για να εξασφαλιστεί ένα πλαίσιο επαρκούς διαχείρισης του κινδύνου. Προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των αγορών σχεδιάζεται ένα νέο πλαίσιο λειτουργίας, καθώς και το πλαίσιο διαχείρισης κινδύνου που αφορά στη διαχείριση του χρέους με σκοπό την διασφάλιση της διαφάνειας και της ικανότητας πρόβλεψης (βλ. επίσης Κεφάλαιο 6).

2.5. Διαρθρωτικά μέτρα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης

Για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής βασική προϋπόθεση αποτελεί η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, η οποία σε συνδυασμό με τη στοχευμένη και έγκαιρη αξιοποίηση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων αλλά και την προσέλκυση επενδύσεων υψηλής προστιθέμενης αξίας, θα οδηγήσει στη σταδιακή επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Ενισχύοντας την ανταγωνιστικότητα και αξιοποιώντας πόρους δημιουργείται ένα βιώσιμο και οικονομικά υγιές μοντέλο ανάπτυξης. Προς την κατεύθυνση αυτή η Κυβέρνηση προχωράει σε τομές και παρεμβάσεις πάνω σε πέντε άξονες πολιτικής:

1. Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος
2. Προώθηση της νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
3. Μείωση του συνολικού επιπέδου των τιμών μέσα από την αποκατάσταση του υγιούς ανταγωνισμού
4. Ενίσχυση της εξωστρέφειας και προώθηση στρατηγικών επενδύσεων
5. Αναθέρμανση της οικονομίας μέσα από την αξιοποίηση των διαθέσιμων επενδυτικών εργαλείων και την ενίσχυση της ρευστότητας.

Παράλληλα στο πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής προβλέπεται η λήψη διαρθρωτικών μέτρων στους τομείς του τουρισμού και του λιανικού εμπορίου. Συγκεκριμένα το πρώτο βήμα είναι η ολοκλήρωση τομεακών μελετών για την ανάλυση της συμβολής κάθε τομέα στην ανάπτυξη και την απασχόληση. Τα αποτελέσματα των μελετών αυτών θα αποτελέσουν τη βάση για την λήψη νομοθετικών και θεσμικών πρωτοβουλιών για την ενίσχυση και ανάπτυξη αυτών των κλάδων, με απώτερο στόχο την συμβολή στην ανάπτυξη της οικονομίας και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Επιχειρηματικό περιβάλλον

Οι σημαντικότερες παρεμβάσεις για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος το 2011 περιλαμβάνουν:

- Την εφαρμογή του νόμου για την ίδρυση επιχειρήσεων σε μία μέρα με ολοκλήρωση του Γενικού Μητρώου Επιχειρήσεων στις αρχές του 2011.
- Την ψήφιση και υλοποίηση Νόμου για την απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης των μεταποιητικών επιχειρήσεων και της βιομηχανίας.
- Τον εκσυγχρονισμό του θεσμικού πλαισίου για τις Βιομηχανικές Περιοχές και τη δημιουργία σύγχρονων Επιχειρηματικών Πάρκων.
- Την υιοθέτηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για μια «φιλική Ελλάδα για τις επιχειρήσεις» όπου θα παρουσιάζεται ένα χρονοδιάγραμμα για τη απομάκρυνση 30 εκ των σημαντικότερων περιορισμών που παραμένουν για την επιχειρηματική δραστηριότητα, την επένδυση και την καινοτομία.
- Την τροποποίηση της νομοθεσίας με στόχο τον περιορισμό των φορολογικών εμποδίων σε συγχωνεύσεις και εξαγορές επιχειρήσεων.
- Την απλοποίηση της διαδικασίας τελωνειακής εκκαθάρισης των εξαγωγών και εισαγωγών.
- Την επιτάχυνση της ολοκλήρωσης του κτηματολογίου ταυτόχρονα με τη δημοσιοποίηση έκθεσης για την πρόοδο μέχρι σήμερα και την εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου δράσης για την ολοκλήρωσή του έως το τέλος του 2011.
- Την ψήφιση και υλοποίηση Νόμου για την κωδικοποίηση των υφιστάμενων διατάξεων και τη δραστική απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης των Τεχνικών Επαγγελμάτων.

Πρωώθηση της Νέας και Νεανικής Επιχειρηματικότητας και της Καινοτομίας

Η δημιουργία ενός βιώσιμου και οικονομικά υγιούς μοντέλου ανάπτυξης προϋποθέτει την δημιουργία μιας νέας αντίληψης για την επιχειρηματικότητα ειδικά στους νέους. Το νέο αναπτυξιακό πρότυπο προϋποθέτει την αξιοποίηση της μεγάλης δεξαμενής εργατών γνώσης που διαθέτει η χώρα για τη δημιουργία μιας νέας γενιάς καινοτόμων επιχειρηματιών. Ενισχύονται γι' αυτό τα νέα και νεανικά επιχειρηματικά εγχειρήματα που προάγουν την επιχειρηματικότητα ευκαιρίας.

Ειδικότερα:

- Δημιουργούνται προγράμματα ενίσχυσης της καινοτομικής, νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας
- Δημιουργούνται νέα χρηματοδοτικά εργαλεία για μικροδάνεια και βελτίωση της πρόσβασης στη ρευστότητα (seed capital, start up capital, venture capital κ.ο.κ.)
- Δημιουργούνται δράσεις κατάρτισης και διευκόλυνσης ωρίμανσης νέων επιχειρηματιών και επιχειρηματικών ιδεών
- Ενισχύονται οι Συνεργατικοί Σχηματισμοί (Clusters)
- Εκσυγχρονίζεται το θεσμικό περιβάλλον
- Διαμορφώνεται μια νέα εθνική στρατηγική για την έρευνα και την καινοτομία παράλληλα με την ανασύσταση του Εθνικού Συμβουλίου Έρευνας και Τεχνολογίας.

Τιμές και Αποκατάσταση Υγιούς Ανταγωνισμού

Ο αποπληθωρισμός των τιμών αποτελεί βασική προϋπόθεση αφενός για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, αφετέρου για τον κοινωνικά δίκαιο επιμερισμό των βαρών της οικονομικής προσαρμογής και εν τέλει την αναθέρμανση της ιδιωτικής κατανάλωσης. Για να μειωθούν οι τιμές απαιτείται ένα υγιές πλαίσιο ανταγωνισμού. Προωθείται γι' αυτό:

- Η αναμόρφωση του θεσμικού πλαισίου για την Ελληνική Αρχή Ανταγωνισμού (ΕΑΑ), με στόχο την ενδυνάμωση του ρόλου της μέσα σε ένα πλαίσιο διαφάνειας και ενίσχυσης της ανεξαρτησίας των μελών της στην έκδοση έγκαιρων και έγκυρων αποφάσεων.
- Η ενίσχυση της Υπηρεσίας Εποπτείας Αγοράς.
- Η κατάργηση στρεβλών και επιβαρυντικών για την επιχειρηματικότητα και το επιχειρηματικό κόστος αγορανομικών διατάξεων.

Ενίσχυση Εξωστρέφειας και προώθηση στρατηγικών επενδύσεων

Με στόχο τη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου και σύγχρονου πλαισίου για την ενίσχυση της αναπτυξιακής προοπτικής της χώρας, θεσμοθετείται εντός του 2010 η εισαγωγή, για πρώτη φορά στην Ελλάδα, ενός ειδικού, ευέλικτου, διαφανούς, αντικειμενικού και αποτελεσματικού πλαισίου κανόνων, διαδικασιών και διοικητικών δομών για την υλοποίηση μεγάλων στρατηγικών επενδύσεων (fast track), σε σύμπνοια με τις περιβαλλοντικές αρχές με σκοπό τη δημιουργία σύγχρονων υποδομών, δικτύων και τελικά υπηρεσιών προς τους πολίτες. Το νέο αυτό πλαίσιο θα λειτουργήσει ως εργαλείο για τη στήριξη της εθνικής οικονομίας, τη δημιουργία ενός νέου εθνικού μοντέλου ανάπτυξης, τη διασφάλιση μίας βιώσιμης και αυτοτροφοδοτούμενης προοπτικής, την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και τη στήριξη της απασχόλησης. Το νομοσχέδιο εισάγει, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες καινοτομίες:

- Προσδιορίζεται αντικειμενικά, με βάση τη σημαντικότητα και το εύρος της θετικής επίδρασης μιας επένδυσης στην Εθνική Οικονομία, η έννοια της Στρατηγικής Επένδυσης.
- Καθιερώνονται ποσοτικά και ποιοτικά κριτήρια για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων δημόσιου ή/και ιδιωτικού χαρακτήρα στη διαδικασία Στρατηγικών Επενδύσεων. Με βάση αυτά τα κριτήρια, η ένταξη αποφασίζεται από τη Διυπουργική Επιτροπή Στρατηγικών Επενδύσεων.
- Εισάγεται ένα νέο ολοκληρωμένο πλαίσιο κανόνων, διαδικασιών και υποχρεώσεων του Δημοσίου, συνδεδεμένων με δεσμευτικές προθεσμίες εξέτασης και έγκρισης, ως μία νέα «λεωφόρος ταχείας κυκλοφορίας» για την υποστήριξη και υλοποίηση στρατηγικών επενδυτικών σχεδίων, με προέλευση είτε τον ιδιωτικό τομέα ή και τον δημόσιο.
- Σχεδιάζεται ένα νέο, διαφανές, αντικειμενικό και αποτελεσματικό σύστημα παραγωγής Στρατηγικών Επενδύσεων, με έμφαση στις συνεργασίες μεταξύ δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, το οποίο απαλείφει στρεβλώσεις και υποκειμενικές αξιολογήσεις επιτροπών κατά τις διαγωνιστικές διαδικασίες.
- Εισάγεται μια νέα διοικητική δομή για το συντονισμό, την παρακολούθηση και την υλοποίηση του νέου πλαισίου.
- Ενισχύεται και αναβαθμίζεται η εταιρία Invest in Greece, αναλαμβάνοντας την ευθύνη λειτουργίας της «υπηρεσίας μιας στάσης» (one-stop-shop) για τις στρατηγικές επενδύσεις και τα μεγάλα έργα, με κλειστές προθεσμίες υλοποίησης.
- Συγκροτείται ένα συνολικό αναπτυξιακό σύστημα για την προετοιμασία και εκτέλεση των Στρατηγικών Επενδύσεων που περιλαμβάνει όχι μόνο το κεφάλαιο των αδειοδοτήσεων αλλά και της κατάρτισης Ειδικών Σχεδίων Ολοκληρωμένης Ανάπτυξης, των αναγκαίων απαλλοτριώσεων, των δικαστικών ζητημάτων που ανακύπτουν και των συναφών οργανωτικών, χωροταξικών και πολεοδομικών θεμάτων.

Συντάσσεται Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Προώθησης της Εξωστρέφειας με στόχο:

- Τον εκσυγχρονισμό και την αναδιοργάνωση των υφιστάμενων Φορέων και Θεσμών για τις εξαγωγές (ΟΠΕ, Εθνικό Συμβούλιο Εξαγωγών, ΟΑΕΠ) με στόχο τόσο την καλύτερη προβολή των ελληνικών προϊόντων όσο και την διευκόλυνση των ελληνικών επιχειρήσεων να τοποθετηθούν στις διεθνείς αγορές.
- Τη δημιουργία νέων χρηματοδοτικών εργαλείων για τη διεθνοποίηση των ελληνικών επιχειρήσεων
- Τη βελτίωση της πρόσβασης στη ρευστότητα για εξαγωγικές επιχειρήσεις
- Την εξασφάλιση της υψηλής ποιότητας μέσα από τη βελτίωση των μηχανισμών πιστοποίησης.

Αναθέρμανση Οικονομίας: ΕΣΠΑ – Επενδύσεις – Ρευστότητα

Η επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας περνάει μέσα από την προσέλκυση ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων. Δεδομένης της περιοριστικής δημοσιονομικής συγκυρίας, η κινητοποίηση

επενδυτικών σχεδίων προϋποθέτει την αποτελεσματική και στοχευμένη χρήση των διαθέσιμων επενδυτικών εργαλείων.

Σε αυτό το πλαίσιο:

- Ο νέος επενδυτικός νόμος αλλάζει τους κανόνες του παιχνιδιού. Για όλους τους νομούς της χώρας και για επιλεγμένες οικονομικές δραστηριότητες αλλά και θεματικά στοχευμένες προκηρύξεις προγραμμάτων, ενισχύονται με φοροαπαλλαγές, ευνοϊκά δάνεια και στοχευμένες επιχορηγήσεις (όλα μαζί ύψους 1 δισ. ευρώ), επενδυτικά σχέδια σε δυναμικές οικονομικές δραστηριότητες με υψηλή παραγωγικότητα και αυξανόμενη τεχνολογική συνθετότητα ως προς τις εισροές Έρευνας & Ανάπτυξης και το επίπεδο δεξιοτήτων των απασχολούμενων. Τα επενδυτικά σχέδια που θα ενταχθούν στο Νέο Επενδυτικό Νόμο θα ενισχύσουν την ανταγωνιστικότητα και τον εξαγωγικό προσανατολισμό των επιχειρήσεων με τη χρήση τεχνολογικών και οργανωτικών καινοτομιών και την αξιοποίηση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας.
- Αξιοποιούνται οι Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) καθώς και η τεχνογνωσία της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων για την προώθηση μικρομεσαίων αναπτυξιακών έργων (μέχρι 200 εκατ. ευρώ) σε Δήμους και Περιφέρειες.
- Δημιουργούνται νέα χρηματοδοτικά εργαλεία με στόχο την ενίσχυση της ρευστότητας. Το ΤΕΜΠΙΜΕ μετεξελίσσεται σε Ελληνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ΕΤΕΑΝ). Εκτός από εγγυήσεις παρέχει πλέον – με τη δημιουργία ειδικών θεματικών Ταμείων – κεφάλαια συμμετοχής για τη δημιουργία στοχευμένων δανειακών προγραμμάτων με ευνοϊκούς όρους σε συνεργασία με τις ελληνικές τράπεζες. Ήδη έχει ξεκινήσει το “Πρόγραμμα Εξοικονομώ Κατ'οίκον” και έπεται η δημιουργία του Ταμείου Επιχειρηματικότητας, καθώς και η ενεργοποίηση των JEREMIE και JESICA. Στόχος είναι η αξιοποίηση 1,5 δις ευρώ κοινοτικών πόρων για τη μόχλευση 4,5 δισ. ευρώ επιπρόσθετου τραπεζικού χρήματος προς στοχευμένες αναπτυξιακές επενδύσεις σε βάθος τριετίας.
- Αναθεωρείται το ΕΣΠΑ εντός του 2011 με στόχο την προσαρμογή του στις σημερινές ανάγκες της χώρας και την καλύτερη διασύνδεσή του με τον στρατηγικό στόχο για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας.
- Άμεση δημοσιονομική και αναπτυξιακή προτεραιότητα αποτελεί η επιτάχυνση της απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων, παράλληλα με τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και του πολλαπλασιασμού του οφέλους των χρηματοδοτούμενων δράσεων. Για την εκπλήρωση αυτού του στόχου έχει συσταθεί ειδική ομάδα δράσης που αξιολογεί την πρόοδο στη διασφάλιση της γρήγορης υλοποίησης και απορρόφησης των διαρθρωτικών κονδυλίων και προτείνει βελτιώσεις, όπου είναι αναγκαίο.

Δημόσιες συμβάσεις

Στις άμεσες προτεραιότητες της Κυβέρνησης είναι επίσης η υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης με συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα για τη ριζική αναμόρφωση του πλαισίου κρατικού προμηθειών. Στόχος είναι ένα πλαίσιο που θα διασφαλίζει τη διαφάνεια, την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητα στις δημόσιες συμβάσεις και κρατικές προμήθειες. Ήδη έχει προχωρήσει η διαμόρφωση του πλαισίου λειτουργίας και ευθύνης μιας ενιαίας αρχής προμηθειών. Βρίσκονται σε εξέλιξη οι διαδικασίες για την υλοποίηση ενός ενοποιημένου συστήματος ηλεκτρονικών προμηθειών και δημοπρασιών. Το σχέδιο δράσης θα πρέπει να έχει υλοποιηθεί έως τα μέσα του 2011, οπότε και θα μπει σε λειτουργία το νέο πλαίσιο κρατικών προμηθειών.

Αγορά εργασίας

Η Ελληνική Κυβέρνηση έχει ήδη προχωρήσει σε μια σειρά από σημαντικές μεταρρυθμίσεις, στην αγορά εργασίας με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας, την προστασία της εργασίας, ειδικά για τις

ευάλωτες ομάδες εργαζομένων και την προώθηση της ευελιξίας, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας.

Με στόχο την μεγαλύτερη ευελιξία στην αγορά εργασίας, έχουν ήδη υλοποιηθεί σημαντικές μεταρρυθμίσεις όπως η μείωση της αποζημίωσης σε περίπτωση καταγγελίας της σύμβασης εργασίας αορίστου χρόνου, η θεσμοθέτηση συμβάσεων εργασίας για νέους ηλικίας κάτω των 25 με αμοιβή που ανέρχεται στο ογδόντα τέσσερα τοις εκατό του βασικού μισθού με ταυτόχρονη επιδότηση των ασφαλιστικών τους εισφορών, η θεσμοθέτηση συμβάσεων μαθητείας διάρκειας ενός έτους για νέους ηλικίας από 15 έως 18 ετών, καθώς και η μείωση της αμοιβής της υπερωριακής απασχόλησης κατά 20% .

Ταυτόχρονα, με στόχο την προστασία της απασχόλησης, ειδικά για τις πλέον ευάλωτες ομάδες εργαζομένων, παρέχεται το δικαίωμα αυτασφάλισης σε εργαζόμενους ηλικίας 55 έως 64 ετών των οποίων η σύμβαση εργασίας καταγγέλλεται, ενώ παράλληλα αναλαμβάνεται από τον ΟΑΕΔ η κάλυψη μέσων του κόστους των ασφαλιστικών εισφορών. Επίσης, υλοποιούνται μια σειρά από προγράμματα, μέσω του ΟΑΕΔ, για τη διατήρηση και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, τη στήριξη νέων ανέργων, την κατάρτιση εργαζομένων και ανέργων, τη διαρθρωτική προσαρμογή των επιχειρήσεων, καθώς και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κοινωνικών προγραμμάτων.

Επιπλέον, σε συνέχεια διαλόγου με τους κοινωνικούς εταίρους, πρόκειται να υλοποιηθεί νομοθετική πρωτοβουλία για τη βελτίωση του συστήματος επίλυσης συλλογικών διαφορών, με κύρια χαρακτηριστικά την ενίσχυση του ρόλου των κοινωνικών εταίρων στη διοίκηση του Οργανισμού Μεσολάβησης και Διαιτησίας (ΟΜΕΔ), την εξισορρόπηση του δικαιώματος εργοδοτών και εργαζομένων να προσφεύγουν στη Μεσολάβηση και Διαιτησία, και την προώθηση των αρχών της αντικειμενικότητας, της διαφάνειας και της αμεροληψίας στη διαδικασία Μεσολάβησης και Διαιτησίας. Στο πλαίσιο αυτό, πρόκειται να διευρυνθεί το σύστημα συλλογικών διαπραγματεύσεων, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να διατηρήσουν θέσεις εργασίας κάτω από ειδικές συνθήκες με διαδικασίες που προάγουν τη διαφάνεια, τη νομική κατοχύρωση των ίδιων των επιχειρήσεων, καθώς και την καλλιέργεια συνεννόησης μεταξύ των κοινωνικών εταίρων.

Περαιτέρω μέτρα θα ληφθούν εντός του 2011 για τη μεταρρύθμιση των συλλογικών διαπραγματεύσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης της αυτόματης επέκτασης των τομεακών συμφωνιών σε εκείνους που δεν εκπροσωπούνται στις διαπραγματεύσεις, ενώ θα υλοποιηθούν και δράσεις για την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, όπως η υιοθέτηση σχετικής νομοθεσίας και η ενδυνάμωση της Επιθεώρησης Εργασίας.

Άνοιγμα κλειστών επαγγελματιών και απελευθέρωση αγοράς υπηρεσιών

Σημαντικοί περιορισμοί για την είσοδο σε μια σειρά σημαντικών επαγγελματιών συνεπάγονται υψηλό κόστος για την οικονομία. Στις δεσμεύσεις και στον προγραμματισμό της Κυβέρνησης είναι το άνοιγμα των κλειστών επαγγελματιών και η εναρμόνιση του πλαισίου για τη λειτουργία της αγοράς υπηρεσιών με το Ευρωπαϊκό πλαίσιο. Έως σήμερα έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος και σημαντικές παρεμβάσεις θα λάβουν χώρα μέσα στους επόμενους μήνες.

Συγκεκριμένα:

- Ήδη θεσμοθετήθηκε η απελευθέρωση του κλάδου των οδικών μεταφορών παρέχοντας μια τριετή μεταβατική περίοδο σε σχέση με το κόστος και τη φορολογική αντιμετώπιση των υφιστάμενων αδειών.
- Για μια σειρά κλειστών επαγγελματιών έχει προγραμματιστεί να οριστεί με νέα νομοθετική παρέμβαση ένα νέο καθεστώς που θα περιλαμβάνει τη μείωση των απαιτήσεων αδειοδότησης, των γεωγραφικών περιορισμών και των ρυθμιζόμενων τιμολογίων. Στο νέο πλαίσιο περιλαμβάνονται

ειδικότητες και κλάδοι όπως των νομικών, φαρμακοποιών, συμβολαιογράφων, αρχιτεκτόνων, μηχανικών, και ορκωτών λογιστών κ.α.

- Με το ν. 3844/2010 ενσωματώθηκε στην Ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 123 για την απελευθέρωση των υπηρεσιών. Η φιλόδοξη και στρατηγική εφαρμογή της Οδηγίας για τις υπηρεσίες θα συνεχιστεί ώστε να έχει ολοκληρωθεί η πλήρης λειτουργική ενσωμάτωσή της έως το τέλος του 2011 συμπεριλαμβανομένων της ολοκλήρωσης της καταγραφής (screening) των υφιστάμενων κλαδικών νομοθεσιών και των περιορισμών και της λειτουργίας του ηλεκτρονικού μοναδικού σημείου επαφής (single point of contact).
- Τέλος έχει προγραμματιστεί η εκπόνηση ειδικών μελετών για την ανάλυση της συμβολής σημαντικών κλάδων όπως αυτών του τουρισμού και του λιανικού εμπορίου στην ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Τα αποτελέσματα θα αξιοποιηθούν σε στοχευμένες δράσεις και νομοθετικές παρεμβάσεις για την ανάπτυξη των συγκεκριμένων κλάδων.

Εξορθολογισμός και άνοιγμα των αγορών – αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας, αναδιάρθρωσεις και αποκρατικοποιήσεις

Σημαντικό πεδίο παρεμβάσεων για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, αλλά και τον εξορθολογισμό των δημοσίων δαπανών και τη διασφάλιση της μακροχρόνιας βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών αποτελούν οι παρεμβάσεις στον τομέα της αναδιάρθρωσης των δημοσίων επιχειρήσεων, του ανοίγματος της αγοράς ενέργειας, της αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας, των αναδιarrώσεων και αποκρατικοποιήσεων.

Συγκεκριμένα:

- Έχει εκπονηθεί σχέδιο δράσης για τον προγραμματισμό της αναδιάρθρωσης του σιδηροδρομικού κλάδου στην Ελλάδα, ενώ στις άμεσες ενέργειες της Κυβέρνησης είναι η άμεση προώθηση νομοθετικής παρέμβασης για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου που θα διασφαλίσει την οικονομική βιωσιμότητα παράλληλα με την διασφάλιση της δημόσιας υπηρεσίας από τον οργανισμό.
- Στον τομέα της ενέργειας στόχος είναι η ουσιαστική απελευθέρωση της χονδρικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ο εξορθολογισμός των τιμολογίων λιανικής παράλληλα με τη διασφάλιση ενός μηχανισμού προστασίας για τις πιο ευάλωτες οικονομικά ομάδες του πληθυσμού (κοινωνικό τιμολόγιο). Η Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας θα αναλάβει όλες τις ρυθμιστικές αρμοδιότητες που προβλέπονται από το Ευρωπαϊκό πλαίσιο.
- Έως το τέλος του 2010 θα έχει εκπονηθεί ένα σχέδιο που εξειδικεύει το πλαίσιο αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας που έχει ήδη ανακοινωθεί, ώστε να διασφαλιστεί η πρόβλεψη για τουλάχιστον 1 δισ. ευρώ ετήσια έσοδα από αποκρατικοποιήσεις την περίοδο 2011-2013. Στις μεθόδους που θα αξιοποιηθούν σε αυτό το πλαίσιο περιλαμβάνονται: η άμεση πώληση, συμβάσεις παραχώρησης, στρατηγικός επενδυτής, μετοχοποίηση μέσω Χρηματιστηρίου, δημιουργία εταιρίας συμμετοχών. Το σχέδιο θα καλύπτει ένα ευρύ φάσμα τομέων: αεροδρόμια, λιμάνια, οδικές αρτηρίες, ενέργεια, φάσμα συχνοτήτων, τυχερά παίγνια, αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας (βλέπε κεφάλαιο 7).

2.6. Μέτρα για τη σταθερότητα του Χρηματοπιστωτικού Τομέα

Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας

Με το ν.3864/2010 δημιουργήθηκε ένας νέος χρηματοπιστωτικός θεσμός, το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ΤΧΣ) με στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας του ελληνικού τραπεζικού συστήματος μέσω της δημιουργίας ενός δικτύου ασφαλείας για την ενίσχυση της κεφαλαιακής επάρκειας των πιστωτικών ιδρυμάτων, στην περίπτωση που χρειαστεί. Οι διαδικασίες που απαιτούνται για να αρχίσει να λειτουργεί το ΤΧΣ από τα μέσα Σεπτεμβρίου προχωρούν και θα λάβει την πρώτη δόση της χρηματοδότησης έως το τέλος του 2010. Το Ταμείο αναμένεται να συμβάλει στο να δρομολογηθούν στρατηγικές επιλογές ανασύνταξης του ελληνικού τραπεζικού συστήματος προκειμένου να μπορέσει να εκπληρώσει το ρόλο που πρέπει στη χρηματοδότηση και στην ανάπτυξη της οικονομίας.

Ενίσχυση της εποπτείας των τραπεζών

Η εποπτεία του τραπεζικού συστήματος έχει ενισχυθεί, καθώς έχουν αυξηθεί οι απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και αναφορών προς την Τράπεζα της Ελλάδας. Επιπλέον, η Τράπεζα της Ελλάδος αναλαμβάνει με βάση το ν. 3867/2010 την εποπτεία και του ασφαλιστικού κλάδου. Με το νέο εποπτικό πλαίσιο, οι επιχειρήσεις του τραπεζικού και του ασφαλιστικού κλάδου υπάγονται πλέον σε ενιαία εποπτεία, γεγονός που θα συντελέσει στη δημιουργία ισότιμων, κατά το δυνατόν, όρων ανταγωνισμού αλλά και στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση του συστημικού κινδύνου.

Επιπλέον, οι αρμόδιες αρχές έχουν προχωρήσει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες με βάση το αποτέλεσμα των τεστ αντοχής του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος τον Ιούλιο του 2010 από την CEBS. Συγκεκριμένα, η μόνη ελληνική τράπεζα που δεν είχε περάσει το δυσμενέστερο σενάριο αυτών των δοκιμών – η Αγροτική Τράπεζα – έχει υποβάλλει ήδη στις αρμόδιες αρχές ένα σχέδιο αναδιάρθρωσης και προχωράει ήδη στην εφαρμογή προσωρινών μέτρων αναδιάρθρωσης, υπό την άμεση εποπτεία της ΤτΕ. Το Ελληνικό δημόσιο παρέχει πλήρη υποστήριξη στη συγκεκριμένη τράπεζα.

Παράλληλα, η Κυβέρνηση έχει αναθέσει την εκπόνηση ειδικής μελέτης από εξειδικευμένους συμβούλους για τη στρατηγική αναδιάρθρωση του Ελληνικού χρηματοπιστωτικού συστήματος, συμπεριλαμβανομένης και της αποτίμησης της δημόσιας συμμετοχής στο τραπεζικό σύστημα. Η μελέτη αυτή θα αξιοποιηθεί στο πλαίσιο των στρατηγικών αποφάσεων που θα λάβει η Κυβέρνηση για την μέγιστη δυνατή αξιοποίηση της δημόσιας συμμετοχής στην ανάπτυξη του χρηματοπιστωτικού τομέα και της οικονομίας.

Ρυθμίσεις για τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά

Το 2010 διαμορφώνεται για πρώτη φορά ένα νέο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία των δανειοληπτών. Με τις διαδικασίες και τους θεσμούς που εισάγει ο ν. 3869/2010 τα υπερχρεωμένα νοικοκυριά που έχουν αποδεδειγμένη και μόνιμη αδυναμία να εξυπηρετήσουν τα χρέη τους μπορούν να ρυθμίσουν την εξόφλησή τους με ευνοϊκότερους όρους αλλά και να απαλλαγούν από τα χρέη τους, εφόσον εξυπηρετήσουν για τέσσερα έτη ένα μέρος των χρεών που καθορίζεται από το δικαστήριο με βάση το εισόδημα από την εργασία τους. Η ρύθμιση αυτή διασφαλίζει στα υπερχρεωμένα νοικοκυριά που θα θελήσουν να αξιοποιήσουν τις ρυθμίσεις του σχεδίου νόμου ένα ελάχιστο επίπεδο οικονομικής διαβίωσης και λαμβάνει ιδιαίτερη μέριμνα για τη διατήρηση και προστασία της κύριας κατοικίας των οφειλετών, προστατεύοντας ταυτόχρονα και τα συμφέροντα των πιστωτών.

2.7 Πρόοδος μέχρι σήμερα

Έως σήμερα έχει σημειωθεί εντυπωσιακή πρόοδος τόσο στο σκέλος της δημοσιονομικής προσαρμογής όπου το 2010 κλείνει με επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου, όσο και στο σκέλος των διαρθρωτικών αλλαγών του Προγράμματος. Μέσα σε ελάχιστους μήνες έχουν επιτευχθεί μεγάλες μεταρρυθμίσεις και σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές:

- Ανεξάρτητη Στατιστική Αρχή
- Νέο φορολογικό σύστημα
- Νέο δημοσιονομικό πλαίσιο
- Καλλικράτης
- Αποφάσεις στο διαδίκτυο
- Ασφαλιστική μεταρρύθμιση
- Εργασιακές σχέσεις
- Σταθερότητα και εποπτεία χρηματοπιστωτικού τομέα
- Απελευθέρωση υπηρεσιών
- Προστασία υπερχρεωμένων επιχειρήσεων και νοικοκυριών
- Απλοποίηση διαδικασιών ίδρυσης επιχειρήσεων
- Απελευθέρωση οδικών μεταφορών

Ενώ έως το τέλος του 2010 θα έχουν ολοκληρωθεί δράσεις όπως:

- Αναμόρφωση της φορολογικής διοίκησης
- Νέο θεσμικό πλαίσιο εκδίκασης φορολογικών προσφυγών και επίλυσης φορολογικών διαφορών
- Απλοποίηση των διαδικασιών αδειοδότησης για Τεχνικά Επαγγέλματα και Βιομηχανία
- Νέο πλαίσιο για την διευκόλυνση και επιτάχυνση των επενδύσεων εγχώριων και ξένων
- Νέος Επενδυτικός Νόμος
- Νέο θεσμικό πλαίσιο Επιτροπής Ανταγωνισμού
- Δημιουργία Εθνικού Σχεδίου Προώθησης της Εξωστρέφειας
- Δημιουργία Εθνικού Σχεδίου Προώθησης της νέας και νεανικής επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
- Σχέδιο για την απελευθέρωση της αγοράς ενέργειας
- Εξειδίκευση του σχεδίου αποκρατικοποιήσεων και αξιοποίησης της δημόσιας περιουσίας

Το 2011 θα είναι η χρονιά όπου θα μπουν οι βάσεις για τη σταδιακή επανεκκίνηση της αναπτυξιακής διαδικασίας.

ΝΕΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Στόχοι και πλαίσιο φορολογικής πολιτικής

Το 2011, είναι η πρώτη χρονιά της πλήρους εφαρμογής του νέου φορολογικού πλαισίου στη χώρα μας, το οποίο διαμορφώνεται σε συνέχεια των σημαντικών θεσμικών και δομικών παρεμβάσεων που υλοποιήθηκαν ή ξεκίνησαν το 2010. Η αποκατάσταση της φορολογικής δικαιοσύνης, της αποτελεσματικότητας και της αποδοτικότητας στο φορολογικό σύστημα αποτελούν μείζονος σημασίας στόχους ιδιαίτερα στο πλαίσιο της εφαρμογής του πιο φιλόδοξου προγράμματος δημοσιονομικής προσαρμογής και διαρθρωτικών αλλαγών που έχει αναλάβει ποτέ να υλοποιήσει η χώρα.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η φορολογική πολιτική είναι τα εξής:

- Υψηλός βαθμός φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής σε πολλές ομάδες φορολογούμενων και εισοδηματικές κατηγορίες. Η Ελλάδα έχει τη μεγαλύτερη εκτιμώμενη απώλεια εσόδων από ΦΠΑ στην Ευρωπαϊκή Ένωση – εκτιμάται σε 30% έναντι 12% που είναι ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος – ενώ τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι σημαντικά χαμηλότερα από τον μέσο Ευρωπαϊκό όρο παρά το γεγονός ότι οι συντελεστές τόσο στους άμεσους όσο και στους έμμεσους φόρους κυμαίνονται στα ίδια περίπου επίπεδα.
- Μεγάλος βαθμός αίσθησης διαφθοράς και αδιαφάνειας των φορολογούμενων απέναντι στο φορολογικό σύστημα που δημιουργεί σοβαρά αντικίνητρα για φορολογική συνέπεια και συμμόρφωση.
- Χαμηλή αποτελεσματικότητα στη λειτουργία της φορολογικής διοίκησης, του ελεγκτικού και εισπρακτικού μηχανισμού, αλλά και χαμηλή ποιότητα παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Η αντιμετώπιση και των τριών αυτών μεγάλων διαρθρωτικών προβλημάτων και παθογενειών του φορολογικού συστήματος βρίσκεται στον πυρήνα των θεσμικών και διαρθρωτικών δράσεων που έχουν ήδη μπει σε εφαρμογή από την Κυβέρνηση και οι οποίες καλύπτουν:

- Το σύστημα φορολόγησης με κύριο στόχο την αποκατάσταση της δικαιοσύνης και την προοδευτική και δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών στην κοινωνία.
- Το σύστημα ελέγχων και εισπράξεων για την πάταξη της φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής και του χαμηλού ποσοστού πληρωμής φόρων.
- Τη φορολογική διοίκηση ώστε να εκσυγχρονιστούν οι φορολογικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες προς τους πολίτες, να ενισχυθούν οι μηχανισμοί επιβολής και να ενθαρρυνθεί η φορολογική συνέπεια και συμμόρφωση.

Οι δράσεις για τη βελτίωση του φορολογικού συστήματος και τη δημιουργία ενός νέου, δίκαιου και αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου με δεδομένη και την επιτακτική ανάγκη για άμεσα αποτελέσματα στο πεδίο της ενίσχυσης των εσόδων περιλαμβάνουν:

- Άμεσα μέτρα για να καλυφθεί το ταχύτερο δυνατό η ανάγκη ενίσχυσης των δημοσίων εσόδων και οριακές συμπληρωματικές διαρθρωτικές παρεμβάσεις ώστε να υπάρξει όσο το δυνατό καλύτερη και αποδοτικότερη λειτουργία στον φορολογικό μηχανισμό.
- Μεσοπρόθεσμες διαρθρωτικές αλλαγές ορίζοντα απόδοσης ένα έως τρία χρόνια, με μόνιμο αποτέλεσμα στην προσπάθεια για τη δημιουργία ενός καλύτερου φορολογικού συστήματος.

2. Στοιχεία του νέου φορολογικού πλαισίου

Νέο σύστημα φορολόγησης

Βασική επιδίωξη της φορολογικής πολιτικής της Κυβέρνησης είναι η θέσπιση ενός απλού και δίκαιου συστήματος φορολόγησης με ενιαίους κανόνες και χωρίς αδικαιολόγητες εξαιρέσεις, μέσα από το οποίο κάθε πολίτης θα συνεισφέρει ανάλογα με την πραγματική φοροδοτική του ικανότητα.

Η σημαντικότερη νομοθετική παρέμβαση στην κατεύθυνση αυτή ήταν ο ν. 3842/2010 με τον οποίο θεσπίστηκε ένα νέο σύστημα φορολόγησης που αποτελεί το πρώτο μεγάλο βήμα για τη ριζική μεταβολή του φορολογικού μας συστήματος προς την κατεύθυνση της δικαιοσύνης, της αποτελεσματικότητας και της αντιμετώπισης της φοροδιαφυγής. Παράλληλα, το 2010 υπήρξε επιτακτική ανάγκη άμεσης ενίσχυσης των εσόδων του κρατικού προϋπολογισμού – στο πλαίσιο του προγράμματος διάσωσης της ελληνικής οικονομίας – και για λόγο αυτό υπήρξε μία σειρά από νομοθετικές παρεμβάσεις (ν. 3808/2009, ν. 3815/2010, ν. 3828/2010, ν. 3833/2010 και ν. 3845/2010) που περιέλαβαν μέτρα κυρίως στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των εσόδων από έμμεσους φόρους.

Οι σημαντικότερες αλλαγές στο σύστημα φορολόγησης που θεσπίστηκαν το 2010 και η πλήρης εφαρμογή τους θα πραγματοποιηθεί μέσα στο 2011 είναι:

- Ενιαία φορολογική κλίμακα για τα φυσικά πρόσωπα με αυξημένους συντελεστές στα ανώτερα κλίμακια. Το αφορολόγητο όριο για πρώτη φορά συνδέεται άμεσα με τις δαπάνες που πραγματοποιεί ο φορολογούμενος. Με τη νέα ενιαία κλίμακα φορολογίας εισοδήματος φυσικών προσώπων ωφελούνται τα χαμηλά εισοδήματα και επιβαρύνονται τα υψηλότερα.
- Κατάργηση απαλλαγών και αυτοτελούς φορολόγησης για πολλές κατηγορίες εισοδημάτων που θα φορολογούνται πλέον με βάση την κλίμακα, όπως όλα τα άλλα εισοδήματα.
- Σύνδεση του αφορολόγητου ορίου με την προσκόμιση αποδείξεων προκειμένου να λειτουργήσει ως κίνητρο ενίσχυσης της φορολογικής συνείδησης και να μεγιστοποιηθεί η απόδοση του ΦΠΑ.
- Καθιέρωση λογιστικού προσδιορισμού όλων των εισοδημάτων.
- Διαχωρισμός διανεμόμενων από τα μη διανεμόμενα κέρδη των επιχειρήσεων. Τα διανεμόμενα φορολογούνται στην κλίμακα εισοδήματος φυσικών προσώπων, ενώ τα κέρδη που δεν διανέμονται φορολογούνται με μειωμένο συντελεστή.
- Δυνατότητα επαναπατρισμού κεφαλαίων με την καταβολή φόρου 5% ή 8% σε περίπτωση παραμονής τους στο εξωτερικό.
- Φορολόγηση των βραχυχρόνιων χρηματιστηριακών συναλλαγών.
- Τήρηση βιβλίου εσόδων – εξόδων, για το λογιστικό προσδιορισμό του εισοδήματος πρόσθετων κατηγοριών επιτηδευματιών.
- Κατάργηση του ΕΤΑΚ με το οποίο εφαρμόζοταν ενιαίος συντελεστής 0,1% για το σύνολο της ακίνητης περιουσίας, ανεξάρτητα από την αξία της και εισαγωγή φόρου ακίνητης περιουσίας φυσικών προσώπων με προοδευτικό συντελεστή, από 0,1% έως 1% ανά κλιμάκιο φορολογητέας αξίας, για ακίνητη περιουσία αντικειμενικής αξίας άνω των 400.000 ευρώ. Ειδικά για τα έτη 2010, 2011, 2012 σε ακίνητη περιουσία φυσικών προσώπων αξίας άνω των 5.000.000 ευρώ εφαρμόζεται για το ποσό άνω των 5.000.000 ευρώ συντελεστής 2%.
- Εισαγωγή φόρου ακίνητης περιουσίας νομικών προσώπων με συντελεστές 0,6%, 0,3% και 0,1% ανάλογα με το είδος των νομικών προσώπων και τη δραστηριότητα που ασκούν.
- Επιβολή έκτακτης εισφοράς στη μεγάλη ακίνητη περιουσία φυσικών προσώπων αξίας άνω των 400.000 ευρώ, για το έτος 2009, με προοδευτικό συντελεστή από 0,1% έως 0,9%.
- Αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ από 19%, 9% και 4,5% σε 21%, 10% και 5% αντίστοιχα από 15/3/2010 και σε 23%, 11% και 5,5% από 1/7/2010 και αύξηση ΕΦΚ καυσίμων, αλκοόλ και καπνού.

- Διεύρυνση της βάσης του ΦΠΑ με επέκταση της εφαρμογής του σε δραστηριότητες που έως σήμερα εξαιρούνταν.

Μέτρα για τον έλεγχο και την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής

Ο έλεγχος και η αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής απαιτούν σχεδιασμό και παρεμβάσεις σε όλα τα επίπεδα του φορολογικού συστήματος περιλαμβάνοντας μεταξύ άλλων:

- θεσμοθέτηση υποχρεώσεων για τους φορολογούμενους που συμβάλλουν στον εντοπισμό της φορολογητέας ύλης,
- κίνητρα για τη φορολογική συμμόρφωση και αντικίνητρα για την φοροδιαφυγή,
- περισσότερες ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την διακίνηση και τη διασταύρωση της φορολογικής και οικονομικής πληροφορίας και τον εντοπισμό της φορολογητέας ύλης,

Και στα τρία αυτά επίπεδα η Κυβέρνηση έχει ήδη θεσμοθετήσει και υλοποιεί σημαντικές παρεμβάσεις, ενώ με τον ν. 3842/2010 προχώρησε και η αναδιάρθρωση του ελεγκτικού και εισπρακτικού μηχανισμού του κράτους με την επανασύσταση και ενδυνάμωση του ΣΔΟΕ και εντατικοποιήθηκαν οι φορολογικοί έλεγχοι με αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των βεβαιωθέντων φόρων και προστίμων, αλλά και την ενίσχυση της φορολογικής συμμόρφωσης.

Θεσμικές υποχρεώσεις

Στο νέο φορολογικό πλαίσιο εντάχθηκαν ρυθμίσεις και νέες υποχρεώσεις για κατηγορίες φορολογούμενων που μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής, καθώς ενισχύουν τη διαφάνεια, την συνέπεια στη δήλωση και τη δυνατότητα εντοπισμού της φορολογητέας ύλης. Συγκεκριμένα με τον ν. 3842/2010:

- Εισάγεται η χρήση φορολογικών ταμειακών μηχανών και σε επιχειρήσεις που μέχρι σήμερα δεν είχαν υποχρέωση.
- Φορολογούνται οι εξωχώριες εταιρίες ακινήτων (offshore) με υψηλό συντελεστή (15%).
- Θεσπίζονται κριτήρια αυτοελέγχου και αύξησης της εθελούσιας συμμόρφωσης με καθορισμό αυστηρότερων δεικτών, όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής.
- Καθιερώνονται φορολογικά πιστοποιητικά επιχειρήσεων από ορκωτούς ελεγκτές και πιστοποιημένα λογιστικά γραφεία (λογιστές-φοροτεχνικοί) που θα πιστοποιούν τη φορολογική υποχρέωση της επιχείρησης και θα βεβαιώνουν την ακρίβεια των δεδομένων.
- Επιβάλλεται η υποχρεωτική τήρηση επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών για συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων.
- Επιβάλλεται η ηλεκτρονική υποβολή μέσω διαδικτύου όλων των φορολογικών δηλώσεων.
- Εντατικοποιούνται οι προσωρινοί έλεγχοι με την αξιοποίηση ιδίως των αποτελεσμάτων των διασταυρώσεων καθώς και των προληπτικών ελέγχων.
- Καθιερώνεται η ηλεκτρονική τιμολόγηση και ηλεκτρονική διακίνηση των τιμολογίων μεταξύ επιχειρήσεων και μεταξύ επιχειρήσεων και Δημοσίου με άμεση πρόσβαση των φορολογικών αρχών στα στοιχεία των ηλεκτρονικών συναλλαγών.
- Εφαρμόζεται η πιστοποίηση της ηλεκτρονικής υπογραφής για λογιστές, συμβολαιογράφους, κ.λπ. ώστε να επικοινωνούν ηλεκτρονικά με το Υπουργείο Οικονομικών για λογαριασμό τρίτων υπόχρεων, νομικών ή φυσικών προσώπων.
- Επιβάλλεται οι συναλλαγές άνω των 1.500 ευρώ να γίνονται χωρίς μετρητά, με τη χρήση πιστωτικών ή χρεωστικών καρτών ή επιταγών, ώστε να δυσχεραίνεται η απόκρυψη των συναλλαγών.

Κίνητρα και αντικίνητρα

- Σύνδεση του αφορολόγητου ορίου με τη συλλογή αποδείξεων αγορών.

- Προσδιορισμός εισοδήματος με βάση αντικειμενικές δαπάνες διαβίωσης και ένα πλαίσιο τεκμηρίων ώστε να υπάρχει τρόπος ελέγχου του δηλωθέντος εισοδήματος σε σχέση με την τάξη μεγέθους του πραγματικού εισοδήματος.
- Επιβάλλονται αυστηρότερες ποινές και πρόστιμα σε ουσιώδεις φορολογικές παραβάσεις (π.χ. μη έκδοση φορολογικού στοιχείου).
- Ορίζεται ως ποινικό αδίκημα η μη έκδοση φορολογικών στοιχείων και η απόκρυψη συναλλαγών.
- Εκδίδεται άμεσα η απόφαση επιβολής προστίμου από τα ελεγκτικά όργανα για τις παραβάσεις που διαπιστώνονται και δεν αμφισβητούνται (π.χ. μη έκδοση φορολογικών στοιχείων).
- Αστικοποιούνται οι προϋποθέσεις συμβιβασμού (αύξηση του ύψους του προστίμου, άμεση καταβολή του) για σημαντικές παραβάσεις (έκδοση και λήψη εικονικών, έκδοση πλαστών, μη έκδοση φορολογικών στοιχείων).
- Αναστέλλεται άμεσα η λειτουργία καταστημάτων και των επαγγελματικών εγκαταστάσεων επιτηδευματιών όταν διαπιστώνονται αδικήματα φοροδιαφυγής.
- Συνδέονται τα εκκρεμή χρέη προς το Δημόσιο με στοιχεία από την ηλεκτρονική καταγραφή της ακίνητης περιουσίας καθώς και με τη δυνατότητα «κατάσχεσης εις χείρας τρίτων» όσον αφορά τραπεζικούς λογαριασμούς για την υλοποίηση κατασχέσεων για χρέη.
- Ενισχύεται ο μηχανισμός είσπραξης χρεών με τη δημιουργία κεντρικού τηλεφωνικού κέντρου (call-center).

Νέο πλαίσιο ελέγχων

Το νέο φορολογικό πλαίσιο αλλάζει πλήρως τη διαδικασία επιλογής και τη στόχευση των φορολογικών ελέγχων. Μαζί καθιερώνονται οι ηλεκτρονικές διασταυρώσεις στοιχείων με βάση κριτήρια κινδύνου οι οποίες θα τροφοδοτούν τις φορολογικές υπηρεσίες και θα τροφοδοτούνται από το έργο των ελεγκτικών αρχών και θα διενεργούνται δειγματοληπτικά.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του έργου έως τα μέσα του 2011 θα τεθεί σε παραγωγική λειτουργία το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα των Ελεγκτικών Υπηρεσιών ELENXIS, με το οποίο υποστηρίζεται το αντικειμενικό, αυτοματοποιημένο και αξιόπιστο σύστημα ανάλυσης κινδύνου (risk analysis) και επιλογής υποθέσεων προς έλεγχο σε κεντρικό επίπεδο και παρέχεται η πλήρης μηχανογραφική υποστήριξη όλων των ελεγκτικών διαδικασιών.

Ήδη από το 2010:

- Έχουν ενισχυθεί οι διασταυρώσεις στοιχείων και αναθεωρείται το υπάρχον πλαίσιο με βάση ετήσιο προγραμματισμό για τακτικούς και προσωρινούς ελέγχους.
- Δημιουργείται περιουσιολόγιο από τη ΓΓΠΣ ως βάση διεξαγωγής διασταυρώσεων.
- Καθιερώνεται η ηλεκτρονική διασύνδεση του Υπουργείου Οικονομικών με όλα τα υπουργεία και φορείς με υποχρέωση όλων για υποβολή κάθε στοιχείου οικονομικού ενδιαφέροντος.
- Συγκεντρώνονται, καταγράφονται και αξιοποιούνται φορολογικά και τραπεζικά δεδομένα που προέρχονται από χώρες της ΕΕ και τρίτες χώρες στο πλαίσιο των διεθνών συμβάσεων ανταλλαγής φορολογικών πληροφοριών, οι οποίες επεκτείνονται τόσο στο πλαίσιο της συμμετοχής της χώρας στον ΟΟΣΑ όσο και μέσω διμερών πρωτοβουλιών της Κυβέρνησης.

Ταυτόχρονα για τις ελεγκτικές αρχές:

- Προβλέπεται η διενέργεια φορολογικών ελέγχων από τις ελεγκτικές αρχές προς όλες τις κατευθύνσεις χωρίς διακρίσεις και εξαιρέσεις, με έμφαση ιδίως στις μεγάλες επιχειρήσεις και τα μεγάλα εισοδήματα, χωρίς να παραγνωρίζεται η φοροδιαφυγή στους μικρούς επιτηδευματίες.
- Προβλέπεται έλεγχος όλου του συστήματος διακίνησης πετρελαιοειδών και παρακολούθηση της διακίνησης βυτιοφόρων οχημάτων, για την πάταξη του λαθρεμπορίου.
- Εφαρμόζεται έλεγχος των συναλλαγών με εξωχώριες εταιρίες και δεν αναγνωρίζονται οι σχετικές δαπάνες είτε αφορούν αγορές αγαθών, είτε λήψη υπηρεσιών, είτε μισθώματα, τόκους κ.λπ.

- Ενισχύεται ο έλεγχος των πρακτικών τιμολόγησης μεταξύ μητρικών και θυγατρικών εταιρειών και διευρύνεται το πεδίο εφαρμογής των διατάξεων περί υποκεφαλαιοδότησης (thin capitalization).

Αποτελεσματικότερη φορολογική διοίκηση

Παράλληλα με τις θεσμικές παρεμβάσεις έχουν σχεδιαστεί, θεσμοθετηθεί και αρχίσει να υλοποιούνται ή θα έχουν θεσμοθετηθεί έως το τέλος του έτους πολύ σημαντικές παρεμβάσεις για τον εκσυγχρονισμό και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και του συντονισμού της λειτουργίας της φορολογικής διοίκησης και των εμπλεκόμενων υπηρεσιών στον έλεγχο, τη βεβαίωση και την είσπραξη φόρων. Για το σκοπό αυτό από τις αρχές του 2010 αξιοποιείται η τεχνική βοήθεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για τη μεταρρύθμιση της φορολογικής διοίκησης, ενώ ταυτόχρονα υλοποιούνται κεντρικά οριακές συμπληρωματικές παρεμβάσεις με στόχο την άμεση αύξηση της αποδοτικότητας του συστήματος.

Άμεσες ενέργειες

Μέσα στο 2010 και ειδικά στο πλαίσιο της εφαρμογής του προγράμματος διάσωσης της οικονομίας, υπήρχε άμεση ανάγκη υποσκελισμού προβλημάτων που συνδέονται με χρόνιες παθολογίες του φορολογικού συστήματος και του φοροεισπρακτικού και ελεγκτικού μηχανισμού. Για το λόγο αυτό παράλληλα με τις μεσοπρόθεσμοι ορίζοντα διαρθρωτικές παρεμβάσεις μπήκαν σε εφαρμογή και άμεσες ενέργειες και συμπληρωματικές δράσεις προκειμένου να αυξηθεί κατά το μέγιστο δυνατό η αποδοτικότητα του φορολογικού συστήματος.

Στις άμεσες παρεμβάσεις στη διοίκηση περιλαμβάνεται και η προτεραιοποίηση των ελέγχων των ΔΟΥ μέσα από ηλεκτρονικές διασταυρώσεις από τη ΓΠΣ για την επιλογή των περιπτώσεων ελέγχου και ο επαναπροσανατολισμός των ελεγκτικών οργάνων σε προσωρινούς ελέγχους που έχουν πιο άμεσο αποτέλεσμα στη βεβαίωση και συλλογή εσόδων από ΦΠΑ. Για τη δράση αυτή τέθηκαν συγκεκριμένοι στόχοι ανά ΔΟΥ και ονομαστικοί έλεγχοι ανά ελεγκτή. Η δράση αυτή υποστηρίζεται ηλεκτρονικά με εφαρμογή της ΓΠΣ ώστε να παρακολουθείται σε τακτική βάση η πορεία των ελέγχων και η απόδοση των υπηρεσιών.

Εκούσια κατάργηση φορολογικών εκκρεμοτήτων

Στις άμεσες ενέργειες – με μεσοπρόθεσμο όμως όφελος – εντάσσεται και η εκούσια κατάργηση φορολογικών εκκρεμοτήτων που θεσπίστηκε με τον ν. 3888/2010 η οποία μεταξύ άλλων συντελεί και στην αποσυμφόρηση του φορολογικού συστήματος από ανέλεγκτες και εκκρεμείς υποθέσεις. Στη ρύθμιση αυτή περιλαμβάνονταν:

- Ανέλεγκτες υποθέσεις μέχρι και τη χρήση του 2009 για όλα τα φυσικά και νομικά πρόσωπα με εξαίρεση αυτές των πολύ μεγάλων επιχειρήσεων.
- Υποθέσεις που εκκρεμούν στα διοικητικά δικαστήρια α' και β' βαθμού δικαιοδοσίας εφόσον δεν έχουν συζητηθεί στο δευτεροβάθμιο δικαστήριο.
- Ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο.

Στόχος της ρύθμισης είναι να υπάρξει μία οριστική διαχωριστική γραμμή με το παρελθόν, να απελευθερωθούν πόροι από την οικονομία και τη φορολογική διοίκηση, εν όψει της εφαρμογής του νέου θεσμικού πλαισίου από το 2011. Για την εφαρμογή αυτής της ρύθμισης αυτή επιλέχθηκε μια πρωτοποριακή διαδικασία που ενεργήθηκε σχεδόν αποκλειστικά ηλεκτρονικά με την ελάχιστη δυνατή επιβάρυνση των οικονομικών υπηρεσιών αφού η εκκαθάριση διενεργήθηκε μέσω της Γενικής Γραμματείας Πληροφοριακών Συστημάτων και η αποπληρωμή του φόρου πραγματοποιείται μέσω τραπεζών.

Πέντε ομάδες εργασίας

Στο πλαίσιο της ολοκληρωμένης στρατηγικής της Κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής εντάσσεται και η ενδυνάμωση της φορολογικής διοίκησης για την επιλογή, σχεδίαση και εφαρμογή σχεδίων δράσης σε ειδικά φορολογικά πεδία με μεγάλο οικονομικό ενδιαφέρον και κατ' επέκταση μεγάλη ωφέλεια (ή απώλεια) σε δημόσια έσοδα. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε μία έκτακτη διοικητική δομή στο Υπουργείο Οικονομικών η οποία αποτελείται από πέντε ομάδες εργασίας.

Οι πέντε ομάδες εργασίας αναλαμβάνουν το έργο του στρατηγικού σχεδιασμού και συντονισμού των πολιτικών στους εξής τομείς:

- **Εφαρμογής Φορολογικής Μεταρρύθμισης.** Έργο της ομάδας είναι η μελέτη, διαμόρφωση, ανάπτυξη και εφαρμογή προτάσεων για την έγκαιρη και αποτελεσματική εφαρμογή της φορολογικής μεταρρύθμισης που εισάγεται με το Ν. 3842/2010.
- **Είσπραξη Οφειλών.** Έργο της ομάδας είναι η μελέτη, διαμόρφωση, ανάπτυξη και παρακολούθηση της εφαρμογής προτάσεων, για την είσπραξη των ληξιπρόθεσμων οφειλών προς το Δημόσιο.
- **Μεγάλων Φορολογουμένων.** Έργο της ομάδας είναι η μελέτη, διαμόρφωση, ανάπτυξη και παρακολούθηση της εφαρμογής προτάσεων, για την διασφάλιση της πλήρους φορολογικής συμμόρφωσης των μεγάλων φορολογουμένων (οι χίλιες μεγαλύτερες επιχειρήσεις).
- **Μεγάλης Περιουσίας και Υψηλών Εισοδημάτων.** Έργο της ομάδας είναι η μελέτη, διαμόρφωση, ανάπτυξη και παρακολούθηση της εφαρμογής προτάσεων, για την πάταξη της φοροδιαφυγής από τους υψηλού πλούτου φορολογουμένους με μεγάλη ακίνητη περιουσία και υψηλές δαπάνες διαβίωσης κυρίως στο χώρο των ελευθέρων επαγγελματιών
- **Απόδοση Παρακρατούμενων Φόρων και Φορολογικής Συμμόρφωσης.** Έργο της ομάδας είναι η μελέτη, διαμόρφωση, ανάπτυξη και παρακολούθηση της εφαρμογής προτάσεων, για την έγκαιρη υποβολή των φορολογικών δηλώσεων και πλήρη απόδοση των παρακρατούμενων φόρων (κυρίως ΦΠΑ και ΦΜΥ).

Οι ομάδες εργασίας συγκροτούνται από μικτές ομάδες στελεχών της φορολογικής διοίκησης και εμπειρογνομόνων, υπό το συντονισμό μίας διοικούσας επιτροπής. Ο ορίζοντας λειτουργίας αυτής της δομής είναι 18 μήνες και τελικός στόχος είναι η διαμόρφωση μόνιμων ικανοτήτων και δομών στη φορολογική διοίκηση για την αντιμετώπιση και διαχείριση των παραπάνω ειδικών φορολογικών τομέων.

Πληροφοριακά συστήματα

Τα πληροφοριακά συστήματα για την υποστήριξη του έργου της φορολογικής διοίκησης και την παροχή υπηρεσιών προς του πολίτες πολλαπλασιάζονται. Η ΓΠΠΣ στο αμέσους αμέσους επόμενους μήνες πρόκειται να θέσει σε λειτουργία νέα πληροφοριακά συστήματα όπως:

- Νέο Taxisnet (από 1/12/2010) το οποίο επεκτείνει τις διαδικτυακές υπηρεσίες προς τους φορολογούμενους και θα υποστηρίξει την υποχρεωτική καθολική ηλεκτρονική υποβολή φορολογικών δηλώσεων από το 2011.
- Κάρτα αποδείξεων (1/12/2010), η οποία θα μπορεί να χρησιμοποιείται από όλους τους πολίτες κατά τις αγορές τους προκειμένου να γίνεται αυτόματα η ηλεκτρονική καταχώρηση των αποδείξεων.
- ICIS (αρχές 2011) το οποίο αποτελεί το πληροφοριακό σύστημα για τη διασύνδεση όλων των τελωνείων μεταξύ τους και με την κεντρική υπηρεσία.
- ELENXIS (μέσα 2011), το οποίο θα υποστηρίξει το έργο των ελεγκτικών αρχών και θα αποτελέσει τη βάση για τη διενέργεια ηλεκτρονικών διασταυρώσεων. Μέχρι τη ολοκλήρωση του έργου αυτού η ΓΠΠΣ σε συνεργασία με τις φορολογικές και ελεγκτικές αρχές διενεργεί ηλεκτρονικές διασταυρώσεις στην υπάρχουσα δομή.
- Τέλος, μέσα στο έτος αναμένεται να ολοκληρωθεί και η πλήρης διασύνδεση του Υπουργείου Οικονομικών, μέσω της ΓΠΠΣ με όλες τις δημόσιες υπηρεσίες που συγκεντρώνουν οικονομικού εν-

διαφέροντος πληροφορίες. Μέχρι την ολοκλήρωση της διασύνδεσης η ΓΓΠΣ αντλεί οικονομικού ενδιαφέροντος πληροφορίες αξιοποιώντας την υπάρχουσα δομή.

Νέα διαδικασία επίλυσης φορολογικών διαφορών

Στο αμέσως επόμενο διάστημα αναμένεται να έχουν θεσμοθετηθεί τέσσερις μείζονες θεσμικές αλλαγές στη διαδικασία εκδίκασης των φορολογικών και τελωνειακών διαφορών από τα διοικητικά δικαστήρια. Οι αλλαγές έχουν ενταχθεί σε σχέδιο νόμου του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την τροποποίηση του κώδικα διοικητικής δικονομίας και προβλέπουν τα εξής:

- **Η προσωρινή διαταγή που χορηγείται από το δικαστή στις φορολογικές και τελωνειακές δίκες οριοθετείται χρονικά.** Αν ο δικαστής χορηγήσει προσωρινή διαταγή, αυτή θα έχει ισχύ για τριάντα (30) ημέρες. Μέσα σε αυτό το διάστημα θα πρέπει να συζητηθεί η αίτηση αναστολής διαφορετικά η προσωρινή διαταγή παύει να ισχύει. Αν συζητηθεί μέσα στις 30 ημέρες η αίτηση αναστολής, η απόφαση του δικαστηρίου πρέπει να εκδοθεί επίσης μέσα σε τριάντα (30) ημέρες.
- **Οριοθέτηση του βάρους απόδειξης και της εξουσίας του δικαστηρίου** όταν δικάζει αναστολή με αντικείμενο φορολογική υπόθεση. Παύει η γενική και αόριστη αναστολή εκτέλεσης ολόκληρης της πράξης της φορολογικής αρχής, με την οποία αδρανοποιούνται με δικαστική απόφαση οι εισπρακτικοί μηχανισμοί, εφ' όλης της περιουσίας του φορολογούμενου. Οι εισπρακτικοί μηχανισμοί, δεν θα έχουν πια δικαιολογία επανάπαυσης και θα επιβάλλεται να δραστηριοποιηθούν προκειμένου να εισπράξουν την οφειλή, επιβάλλοντας αναγκαστικά μέτρα στα υπόλοιπα περιουσιακά στοιχεία (με εξαίρεση εκείνο ή εκείνα για τα οποία το δικαστήριο έκρινε ότι θα συνιστούσε ανεπανόρθωτη βλάβη κάτι τέτοιο).
- **Δίκη ουσίας στις φορολογικές και τελωνειακές διαφορές.** Διαφορές έως 150.000 ευρώ θα δικάζονται από το Τριμελές Διοικητικό Πρωτοδικείο. Θα επιτρέπεται μόνον αναίρεση. Διαφορές από 150.000 ευρώ και άνω θα δικάζονται σε πρώτο και τελευταίο βαθμό από το Διοικητικό Εφετείο. Αναίρεση επιτρέπεται. Με τις ρυθμίσεις αυτές θα συντμηθεί ο απαράδεκτος σήμερα χρόνος εκκρεμοδικίας (8 έως 12 χρόνια) μέχρι την έκδοση τελεσίδικης απόφασης, κατά τα 2/3 του. Η τελεσίδικη απόφαση, δηλαδή, θα εκδίδεται το αργότερο μέσα σε 3 χρόνια από την κατάθεση της προσφυγής. Φορολογική αρχή και φορολογούμενος θα τερματίζουν σε ανεκτό χρόνο τη διαφορά τους, γεγονός που θα συμβάλλει και στην αποτελεσματική είσπραξη των δημοσίων εσόδων και στην δημιουργία σταθερού φορολογικού περιβάλλοντος για τους φορολογούμενους.
- **Δεν θα μπορεί να γίνεται δικαστική ακύρωση των πράξεων των φορολογικών αρχών για τυπικές και ανούσιες πλημμέλειες.** Το δικαστήριο πριν ακυρώσει την πράξη για τυπική πλημμέλεια ή για έλλειψη τύπου της διαδικασίας ή για συγκεκριμένη παράλειψη, θα εξετάζει αν ο φορολογούμενος έπαθε κάποια βλάβη από την παράλειψη, και αν η βλάβη που έπαθε μπορεί να επανορθωθεί, μόνο με την ακύρωσή της και την επανάληψη της έκδοσης της. Αν δεν συντρέχουν αυτές οι προϋποθέσεις η πράξη της φορολογικής αρχής δεν θα ακυρώνεται και το δικαστήριο θα δικάζει στην ουσία της την προσφυγή.

Με τις παρεμβάσεις αυτές θα περιοριστεί σε μεγάλο βαθμό ο χρόνος εκκρεμοδικίας, ενώ στην πράξη οι αποφάσεις της φορολογικής αρχής θα αναστέλλονται μόνο όπου πραγματικά υπάρχει ανάγκη και θα ακυρώνονται για επουσιώδεις και αβλαβείς τυπικές παραλείψεις. Σημειώνεται ότι σήμερα οι εκκρεμοδικίες φορολογικών υποθέσεων αγγίζουν τις 150 χιλιάδες και αφορούν σωρευτικά περίπου 30 δισ. ευρώ, ενώ η κατάληξη σε απόφαση παίρνει 8-10 χρόνια. Με το νέο πλαίσιο ο χρόνος αυτός αναμένεται ότι θα περιοριστεί στο 1/3.

ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ

1. Νέο πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης

Στο πλαίσιο της δημοσιονομικής εξυγίανσης, του εξορθολογισμού και του στοχευμένου ελέγχου των δημόσιων δαπανών υλοποιήθηκε με το ν. 3871/2010, η εκ βάθρων μεταρρύθμιση του δημοσιονομικού συστήματος τροποποιώντας το ισχύον πλαίσιο κατάρτισης, εκτέλεσης και παρακολούθησης του προϋπολογισμού και υιοθετώντας ένα νέο πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης. Ο στόχος της μεταρρύθμισης ήταν:

- η εισαγωγή ισχυρών θεσμών διαφάνειας, δημοσιοποίησης στοιχείων και λογοδοσίας προς τους πολίτες για το που και πως δαπανάται το δημόσιο χρήμα,
- η ενίσχυση της αξιοπιστίας της δημοσιονομικής πολιτικής και των στατιστικών στοιχείων,
- η διαμόρφωση πλαισίου που θα επιτρέπει το μεσοπρόθεσμο οικονομικό προγραμματισμό του κράτους, περιορίζοντας τις αποκλίσεις από τους στόχους που τίθενται,
- η ύπαρξη πλαισίου που θα εξασφαλίζει τον έλεγχο των ελλειμμάτων και την αποκλιμάκωση του χρέους και
- η παροχή δυνατότητας ανακατανομής των πόρων που θα εξασφαλίζει αφενός μεν την εύρυθμη λειτουργία του κράτους και αφετέρου την παροχή περισσότερων και ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Η μεταρρύθμιση αυτή αποτελεί το πρώτο σημαντικό βήμα και διαμορφώνει το ενδιάμεσο στάδιο της μεταρρύθμισης του δημοσιονομικού συστήματος που θα ολοκληρωθεί σταδιακά μέχρι το 2013 με την καθιέρωση του προϋπολογισμού προγραμμάτων.

Μεταξύ άλλων στο νέο δημοσιονομικό πλαίσιο περιλαμβάνονται:

- αρχές και κανόνες που αφορούν στη διαχείριση των δημόσιων πόρων,
- αρχές και κανόνες που αφορούν στο περιεχόμενο του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης,
- μεσοπρόθεσμοι στόχοι στρατηγικής με τριετή ορίζοντα, στο σύνολο του προϋπολογισμού αλλά και ανά υπουργείο,
- νέες διαχειριστικές αρμοδιότητες για τον Υπουργό Οικονομικών και τους αρμόδιους υπουργούς,
- αυξημένη ευθύνη των υπουργών στην κατάρτιση, παρακολούθηση και έλεγχο των προϋπολογισμών τους,
- νέος τρόπος κατάρτισης, εκτέλεσης, παρακολούθησης, λογιστικής καταγραφής και ελέγχου του ετήσιου κρατικού προϋπολογισμού, καθώς και ο τρόπος που προσαρτώνται οι άλλοι προϋπολογισμοί αποτελώντας τον προϋπολογισμό της γενικής κυβέρνησης,
- στενή και συστηματική παρακολούθηση των υποχρεώσεων των φορέων,
- ορισμός οικονομικού υπευθύνου σε καθέναν από τους φορείς της γενικής κυβέρνησης με αρμοδιότητα τη χρηστή οικονομική διαχείριση του κάθε φορέα και των εποπτευόμενων από αυτόν φορέων,
- περιορισμός της δυνατότητας των υπουργείων και όλων των φορέων να υπερβαίνουν τις αρχικές πιστώσεις του προϋπολογισμού τους, χωρίς επιπτώσεις,
- δυνατότητα στον Υπουργό Οικονομικών να ορίζει δημοσιονομικούς κανόνες σε χρόνο που θα κρίνει ότι είναι απαραίτητη η λειτουργία τους για τη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας και
- νέος δημοσιονομικός θεσμός, με την ίδρυση ανεξάρτητου Γραφείου Προϋπολογισμού στη Βουλή.

1.1 Βασικές μεταρρυθμίσεις του νέου πλαισίου

Οι σημαντικότερες μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις, οι οποίες αποτυπώθηκαν στο νέο δημοσιονομικό νόμο είναι:

Θεσμοθέτηση νέων αρχών δημοσιονομικής διαχείρισης και Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο Στρατηγικής (ΜΔΠΣ)

Θεσμοθετήθηκαν για πρώτη φορά οι αρχές της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (οικονομικότητας, αποδοτικότητας και αποτελεσματικότητας), της υπευθυνότητας, της αμεροληψίας και δικαιοσύνης, της ειλικρίνειας και της διαφάνειας. Η σωστή τήρηση και εφαρμογή τους διασφαλίζει την αποτελεσματική εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Παράλληλα, καθιερώνεται η σύνταξη τριετούς κυλιόμενου Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου Στρατηγικής που περιλαμβάνει τους στόχους της κυβέρνησης για την επόμενη τριετία για ολόκληρη τη γενική κυβέρνηση και αποτελεί το πρώτο βήμα για τη μετάβαση σε πολυετείς προϋπολογισμούς προγραμμάτων.

Οριοθέτηση αρμοδιοτήτων

Προβλέπονται διευρυμένες αρμοδιότητες εποπτείας για τον Υπουργό Οικονομικών και αυξημένη υπευθυνότητα για τους υπουργούς. Αναλυτικότερα:

- Ο Υπουργός Οικονομικών ασκεί την εποπτεία της κατάρτισης και εκτέλεσης των προϋπολογισμών και των δημοσιονομικών εκθέσεων και απολογισμών των φορέων της γενικής κυβέρνησης και όχι μόνο της κεντρικής κυβέρνησης όπως ίσχυε μέχρι σήμερα.
- Οι υπουργοί καθίστανται υπεύθυνοι για την κατάρτιση, αποτελεσματική και αποδοτική εκτέλεση και διαχείριση του προϋπολογισμού του υπουργείου τους, συμπεριλαμβανομένων και των προϋπολογισμών των δημόσιων φορέων, οργανισμών, ιδρυμάτων κ.λπ. που εποπτεύουν.

Παράλληλα, ορίζονται οικονομικοί προϊστάμενοι σε όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης υπεύθυνοι για τη χρηστή και αποτελεσματική οικονομική διαχείριση του υπουργείου τους και των εποπτευόμενων φορέων τους.

Ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί γενικής κυβέρνησης

Ο προϋπολογισμός που κάθε έτος υποβάλλεται στη Βουλή είναι ο προϋπολογισμός της γενικής κυβέρνησης ο οποίος περιλαμβάνει τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό, τον ετήσιο κοινωνικό προϋπολογισμό, τον ενοποιημένο ετήσιο προϋπολογισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης και τον ενοποιημένο ετήσιο προϋπολογισμό των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης.

Ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός

Ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός καταρτίζεται με τη μέθοδο top down (από πάνω προς τα κάτω) και περιλαμβάνει το σύνολο των εκτιμήσεων για τα βασικά οικονομικά μεγέθη της κεντρικής κυβέρνησης συμπεριλαμβανομένου και του μεγέθους του ανεξόφλητου χρέους, των εγγυήσεων και των δανειακών πράξεων της γενικής κυβέρνησης.

Η ανωτέρω μέθοδος κατάρτισης περιλαμβάνει τα ακόλουθα πέντε στάδια:

- 1) Από Ιανουάριο μέχρι Μάρτιο, καθορίζεται η γενική κυβερνητική στρατηγική και συντάσσεται το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο Στρατηγικής.
- 2) Από Απρίλιο μέχρι Μάιο, εγκρίνεται το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο από το Υπουργικό Συμβούλιο και έρχεται για έγκριση στη Βουλή.

- 3) Από Ιούνιο μέχρι Ιούλιο, ξεκινάει η διαδικασία κατάρτισης του κρατικού προϋπολογισμού και η ταυτόχρονη προετοιμασία του προϋπολογισμού των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης.
- 4) Από Αύγουστο μέχρι Οκτώβριο ξεκινούν οι διαπραγματεύσεις του Υπουργείου Οικονομικών με τα λοιπά υπουργεία για τους προϋπολογισμούς τους, ενώ ταυτόχρονα ξεκινά και η έγκαιρη κατάρτιση του κοινωνικού προϋπολογισμού και των προϋπολογισμών των ΟΤΑ και των λοιπών φορέων.
- 5) Από Νοέμβριο μέχρι Δεκέμβριο, κατατίθεται και ψηφίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός από τη Βουλή με την παράλληλη δημοσίευση, για πρώτη φορά, του προϋπολογισμού των άλλων φορέων της γενικής κυβέρνησης (ασφαλιστικών ταμείων, νοσοκομείων, ΟΤΑ και λοιπών φορέων).

Ο ετήσιος κρατικός προϋπολογισμός κατά το μέρος που τροποποιείται, εισάγεται και εγκρίνεται με τον ίδιο τρόπο που εγκρίθηκε αρχικά, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει σαφώς τεκμηριωμένη ανάγκη.

Ετήσιος κοινωνικός προϋπολογισμός, ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης και λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης

Ο ετήσιος κοινωνικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει προβλέψεις για το αντίστοιχο οικονομικό έτος των εσόδων, δαπανών, πλεονασμάτων/ελλειμμάτων και ισολογισμών του ενοποιημένου συστήματος κοινωνικής ασφάλισης και εκάστου των μειζόνων ταμείων και ομάδων νοσοκομείων. Οι ενοποιημένοι ετήσιοι προϋπολογισμοί της τοπικής αυτοδιοίκησης περιλαμβάνουν προβλέψεις για το αντίστοιχο οικονομικό έτος των εσόδων, δαπανών, πλεονασμάτων/ελλειμμάτων και ισολογισμών του ενοποιημένου τομέα τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι ενοποιημένοι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης περιλαμβάνουν στοιχεία ακαθάριστων εξόδων, εσόδων, συνολικών πλεονασμάτων ή ελλειμμάτων, πηγών χρηματοδότησης, καθώς και ισολογισμό χρηματοοικονομικού ενεργητικού και παθητικού και εξασφαλισμένων δανειακών υποχρεώσεων όλων των νομικών προσώπων που συνιστούν μέρος της γενικής κυβέρνησης και δεν καλύπτονται από τον κρατικό, τον κοινωνικό ή τον ενοποιημένο ετήσιο προϋπολογισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

1.2 Καινοτομίες

Περιορίζονται στο ελάχιστο οι δυνατότητες τροποποίησης των πιστώσεων πέραν των αρχικών κατανομών, ενώ ενημερώνεται γι' αυτές και το Κοινοβούλιο με τριμηνιαίες εκθέσεις του Υπουργού Οικονομικών ή μέσα από τη διαδικασία του συμπληρωματικού προϋπολογισμού.

Παράλληλα, προβλέπεται η ύπαρξη αποθεματικού στον προϋπολογισμό, ίσου με το 1-3% των πρωτογενών δαπανών και περιορίζεται η χρήση του μόνο για την κάλυψη επειγουσών και απρόβλεπτων αναγκών.

Σημαντική παρέμβαση στον έλεγχο των δαπανών κατά την εκτέλεση του προϋπολογισμού αποτελεί η εισαγωγή ενός νέου πλαισίου αναλήψεων υποχρεώσεων, καθώς και η τήρηση Μητρώου Υποχρεώσεων έτσι ώστε όλες οι υποχρεώσεις των υπουργείων να υπόκεινται σε διαδικασίες ελέγχου και να κοινοποιούνται και στον Υπουργό Οικονομικών.

Επιπλέον, το πλαίσιο ελέγχου των δαπανών καθώς και οι κανόνες και οι επιμέρους διαδικασίες που θα καθοριστούν άμεσα από τον Υπουργό Οικονομικών θα συνάδουν με τα διεθνή πρότυπα ελέγχου.

Από την αρχή του 2011, εγκαταλείπεται η ταμειακή λογιστική και εισάγεται η διπλογραφική λογιστική τροποποιημένης ταμειακής βάσης, με σαφείς κανόνες και αρχές για τη λογιστική απεικόνιση των οικονομικών μεγεθών εφαρμόζοντας απλοποιημένο και τυποποιημένο λογιστικό σχέδιο.

Ενισχύεται το υπάρχον πλαίσιο λογοδοσίας μέσα από την εισαγωγή ολοκληρωμένου πλαισίου παροχής δημοσιονομικών αναφορών και απολογισμών. Οι χρηματοοικονομικές αναφορές αφορούν όλους τους φορείς της γενικής κυβέρνησης, συμπεριλαμβανομένων των τοπικών αυτοδιοικήσεων, νοσοκομείων και οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης.

Το σύνολο των δαπανών του κρατικού προϋπολογισμού, των προϋπολογισμών των τοπικών αυτοδιοικήσεων και άλλων φορέων της γενικής κυβέρνησης υπόκειται σε έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο σύμφωνα με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.

Ολοκληρώνεται, στο Υπουργείο Οικονομικών, η εγκατάσταση σύγχρονων πληροφοριακών συστημάτων καταγραφής και παρακολούθησης των δημοσίων δαπανών και των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται, τόσο από την κεντρική διοίκηση όσο και από τους λοιπούς φορείς της γενικής κυβέρνησης.

Παράλληλα, το Υπουργείο Οικονομικών στοχεύοντας στη διαφάνεια των δημοσιονομικών στοιχείων και της δημοσιονομικής διαχείρισης προχώρησε ήδη στη:

- δημιουργία Διεύθυνσης Δημοσιονομικής Διαχείρισης με στόχο τη συγκέντρωση, παρακολούθηση, έλεγχο, αξιολόγηση, επεξεργασία και κατάρτιση των δημοσιονομικών στοιχείων και αναφορών όλων των φορέων της γενικής κυβέρνησης,
- ανεξαρτητοποίηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής δημιουργώντας έναν ισχυρό φορέα παραγωγής και δημοσιοποίησης δημοσιονομικών στοιχείων εκτός του στενού ελέγχου του Υπουργείου Οικονομικών, με άμεση αναφορά στο Κοινοβούλιο, ώστε να δημιουργηθεί μια ακόμα δικλείδα ασφαλείας στο σύστημα οικονομικής διαχείρισης και
- δημιουργία της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών που θα συμπεριλαμβάνει τη μισθοδοσία όλων των υπαλλήλων του Δημοσίου για την ύπαρξη αποτελεσματικού ελέγχου επί της σημαντικότερης δαπάνης στο δημόσιο τομέα.

Γραφείο Προϋπολογισμού στη Βουλή

Στο πλαίσιο ενίσχυσης του Κοινοβουλευτικού ελέγχου της Βουλής συστήνεται ανεξάρτητο Γραφείο Προϋπολογισμού στη Βουλή με στόχο τη στήριξη και ενημέρωσή της στην παρακολούθηση και έλεγχο της εκτέλεσης του προϋπολογισμού μέσα στα καθορισμένα, από το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο, όρια.

Ήδη η Βουλή τροποποίησε τον Κανονισμό της και βρίσκεται σε εξέλιξη η διαδικασία στελέχωσης του Γραφείου.

Εισαγωγή Δημοσιονομικών κανόνων (Fiscal rules)

Με στόχο τη διατήρηση της δημοσιονομικής σταθερότητας και την ενίσχυση της αξιοπιστίας της ασκούμενης οικονομικής πολιτικής έναντι των επενδυτών και των διεθνών αγορών μετά το τέλος της εφαρμογής του προγράμματος προσαρμογής (2014), τίθενται αρχές και δημοσιονομικοί κανόνες με σκοπό τη διασφάλιση της εφαρμογής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

2. Πορεία υλοποίησης του νέου πλαισίου δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης

Ολοκληρώνονται όλες οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την υλοποίηση του νέου θεσμικού πλαισίου ν.3871/2010.

Ειδικότερα:

Βρίσκονται σε διαδικασία ψήφισης τα Προεδρικά Διατάγματα που αφορούν:

- το Λογιστικό Σχέδιο Γενικής Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 46,
- τις διαδικασίες Ελέγχου Ανάληψης Υποχρεώσεων σύμφωνα με το άρθρο 23 και
- τον έλεγχο, εκκαθάριση και εντολή πληρωμής των δαπανών του Δημοσίου σύμφωνα με το άρθρο 26.

Έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία των υπουργικών αποφάσεων για τον καθορισμό:

- της διαδικασίας και του χρονοδιαγράμματος κατάρτισης του κρατικού προϋπολογισμού και των λοιπών φορέων της γενικής κυβέρνησης πλην της τοπικής αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 9 (εσωτ. άρθρο 6Ε),
- της διαδικασίας κατάρτισης των Ενοποιημένων Ετήσιων Προϋπολογισμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με το άρθρο 8 (εσωτ. άρθρο 6) και
- των αρμόδιων οργάνων και τη διαδικασία κατανομής των πιστώσεων σε αναλυτικό επίπεδο.

Για την υλοποίηση του ελέγχου των αναλήψεων των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 23 (εσωτ. άρθρο 22⁴) του νόμου:

- έχουν οριστικοποιηθεί οι απαραίτητοι πίνακες για όλη τη γενική κυβέρνηση και
- έχει ολοκληρωθεί η υλοποίηση της οθόνης του Portal (διαδικτυακή πύλη εισόδου στοιχείων) για την αποστολή στο Υπουργείο Οικονομικών των μηνιαίων εκκρεμών και ληξιπρόθεσμων οφειλών των φορέων.

Μετά την ανάρτηση των στοιχείων θα είναι (κατ' αρχήν) διαθέσιμες οι παρακάτω αναφορές:

- μηνιαία αναφορά αναλήψεων δαπάνης γενικής κυβέρνησης με συγκεντρωτικά μεγέθη ανά φορέα και εποπτευόμενο φορέα,
- μηνιαία αναφορά αναλήψεων δαπάνης κεντρικής κυβέρνησης ανά φορέα και ειδικό φορέα με ανάλυση ανά κατηγορία δαπάνης και
- αναφορά ελέγχου με το οποίο είναι δυνατή η εμφάνιση φορέων/ειδικών φορέων και εποπτευόμενων φορέων που δεν έχουν καταχωρήσει στοιχεία.

Για την υλοποίηση του άρθρου 45 (εσωτ. άρθρο 78) «Δημοσιονομικές εκθέσεις και απολογισμοί δρομολογήθηκαν τα εξής:

- Αναρτήθηκαν, τον Οκτώβριο 2010, στο site του Υπουργείου Οικονομικών οι μηνιαίες αναφορές της γενικής κυβέρνησης.
- Ξεκίνησε η Α' φάση ενός συνολικού έργου ανάπτυξης «Συστήματος Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Αναφορών Φορέων της γενικής κυβέρνησης σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών του 1995 (ESA 95) και του προτύπου Δημόσιας Χρηματοοικονομικής Στατιστικής GFSM2001» για τη μηνιαία/τριμηνιαία παρακολούθηση των ακόλουθων δημοσιονομικών μεγεθών:
 - εσόδων, σε ταμειακή βάση (cash revenue)
 - δαπανών, σε ταμειακή βάση (cash expenditure)
 - χρηματοοικονομικών συναλλαγών (financial transactions)
 - καθυστερούμενων οφειλών (in arrears)
 - μεταβολών ελλείμματος/χρέους (stock-flow adjustment).

Σκοπός του έργου είναι:

- Η διαρκής και αποτελεσματική παρακολούθηση της εξέλιξης των δημοσιονομικών μεγεθών με δυνατότητα άμεσων και εύστοχων παρεμβάσεων άσκησης της δημοσιονομικής πολιτικής.
- Η αναμόρφωση της δημοσιονομικής πληροφόρησης σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών ESA 95 και του Εγχειριδίου Δημόσιας Χρηματοοικονομικής Στατιστικής GFSM2001.
- Η αποκατάσταση της αξιοπιστίας των δεδομένων με έγκαιρη, ακριβή, ολοκληρωμένη, διαφανή πληροφόρηση.

- Η εγκαθίδρυση ολοκληρωμένου μηχανισμού με σαφείς ρόλους και αρμοδιότητες για την αποτελεσματική διαχείριση της δημοσιονομικής πληροφόρησης της γενικής κυβέρνησης.
- Η αποτελεσματική διαχείριση των τρεχουσών αναγκών πληροφόρησης με την χρήση «ενδιαμέσων αναφορών».

Η Α' φάση ολοκληρώνεται μέχρι το Δεκέμβριο του 2010 και περιλαμβάνει την υλοποίηση μοντέλου Ενοποιημένων Χρηματοοικονομικών Αναφορών μέσα από ένα δείγμα φορέων όπως: ολόκληρη την κεντρική κυβέρνηση και από την υπόλοιπη γενική κυβέρνηση από τους φορείς: ΙΚΑ, ΟΑΕΕ, ΟΠΑΔ, ΟΓΑ, Νοσοκομείο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ, Νοσοκομείο ΑΤΤΙΚΟ, Νοσοκομείο ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ και Δήμος Αθηναίων.

Οι επόμενες Β' και Γ' φάσεις του έργου, που θα ξεκινήσουν ταυτόχρονα με το τέλος της Α' φάσης και θα ολοκληρωθούν μέσα στο 2011, θα είναι η διαδοχική εφαρμογή (roll out) του μοντέλου και στους υπόλοιπους φορείς της γενικής κυβέρνησης και συγκεκριμένα στους 325 νέους ΟΤΑ, σε 60 νοσοκομεία, στις 52 ΔΕΚΟ και στα 13 ταμεία κοινωνικής ασφάλισης.

Για την υλοποίηση του άρθρου 5 (εσωτ. άρθρο 3Β), με το οποίο ενισχύεται ο ρόλος του προϊσταμένου των οικονομικών υπηρεσιών των φορέων της γενικής κυβέρνησης βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη σχετικά με:

- τη δημιουργία οργανογράμματος του γραφείου προϋπολογισμού,
- των καθορισμό των διαύλων ροής πληροφοριών,
- τον προσδιορισμό των ρόλων, των αρμοδιοτήτων και των απαραίτητων διοικητικών λειτουργιών και
- τον καθορισμό των απαιτούμενων προσόντων και ποιοτικών χαρακτηριστικών των στελεχών που θα στελεχώσουν τα γραφεία προϋπολογισμού, καθώς και του προϊσταμένου των οικονομικών υπηρεσιών.

Η χρηματοδότηση της μελέτης έχει εξασφαλισθεί από το ΕΣΠΑ (μέσω του Προγράμματος Διοικητικής Μεταρρύθμισης» του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης) και αναμένεται να ολοκληρωθεί ως τον Ιανουάριο του 2011.

Με βάση το συγκεκριμένο πρότυπο για τα προσόντα και τη διαδικασία επιλογής του προϊσταμένου της οικονομικής υπηρεσίας, θα ακολουθήσει η έκδοση του προβλεπόμενου προεδρικού διατάγματος σε συνεργασία με τα συναρμόδια υπουργεία.

ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

1. Εκτέλεση κρατικού προϋπολογισμού έτους 2010

Ο προϋπολογισμός του 2010 υλοποιείται σε ένα δυσμενές δημοσιονομικό περιβάλλον με κύρια χαρακτηριστικά το υψηλό έλλειμμα τόσο της κεντρικής όσο και της γενικής κυβέρνησης και ταυτόχρονα την αδυναμία χρηματοδότησής του με όρους που θα επέτρεπαν την ομαλή και σύμφωνα με τον αρχικό σχεδιασμό εκτέλεσή του.

Τα χρόνια διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας, σε συνδυασμό με τις πρωτόγνωρες δημοσιονομικές συνθήκες και τη δυσκολία πρόσβασης στις κεφαλαιαγορές για άντληση κεφαλαίων σε αποδεκτά επιτόκια, δεν επέτρεψαν την εφαρμογή μιας επεκτατικής ή έστω ουδέτερης δημοσιονομικής πολιτικής. Υπήρξε αδήριτη ανάγκη για λήψη άμεσων μέτρων περιοριστικής πολιτικής που θα επέτρεπαν την αντιστροφή της πορείας των δημοσιονομικών δεικτών. Οι αποφάσεις κατά συνέπεια για δραστική μείωση των πρωτογενών δαπανών και η μείωση των μισθών και συντάξεων δεν στόχευαν μόνο στην ανακοπή της δυσμενούς αυτής πορείας, αλλά αποτελούσαν και όρο οικονομικής επιβίωσης.

Στο πλαίσιο αυτό αναθεωρήθηκαν οι στόχοι του προϋπολογισμού και εφαρμόστηκε ένα πρόγραμμα σταδιακής και στοχευμένης συγκράτησης των δαπανών του προϋπολογισμού, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν λειτουργικά προβλήματα στους φορείς και κυρίως χωρίς να περιορίζεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στα δημοσιονομικά στοιχεία του προϋπολογισμού της γενικής κυβέρνησης αποτυπώνονται και τα αποτελέσματα των φορέων που εντάχθηκαν σε αυτή μετά την αναταξινόμηση που πραγματοποιήθηκε από την ΕΛΣΤΑΤ και τη Eurostat.

1.1 Τακτικός προϋπολογισμός

Έσοδα

Τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού (πίνακας 5.3), προ μείωσης επιστροφών, για το οικονομικό έτος 2010 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 56.534 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση 5,7% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2009.

Κατά το 2010, τα έσοδα ενισχύονται τόσο από τα μέτρα που είχαν ληφθεί υπόψη κατά την κατάρτιση του προϋπολογισμού 2010, όσο και από τα μέτρα που αποφασίσθηκαν εντός του τρέχοντος έτους, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι που τέθηκαν στο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής (ΠΟΠ), με βάση το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Ειδικότερα, τα εν λόγω μέτρα έχουν ως εξής:

- αναμόρφωση της φορολογίας κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών,
- αντικατάσταση του ενιαίου τέλους ακινήτων από τον φόρο ακίνητης περιουσίας,
- αναπροσαρμογή των συντελεστών του ειδικού φόρου κατανάλωσης (ΕΦΚ) της αμόλυβδης βενζίνης και του πετρελαίου εσωτερικής καύσης (diesel), σε τρεις φάσεις, από 9/2/2010, 4/3/2010 και 3/5/2010,

**Πίνακας 5.1 Κρατικός προϋπολογισμός
(σε εκατ. ευρώ)**

	2009	2010		2011
	Πραγματοποιήσεις	ΠΟΠ*	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Κρατικός προϋπολογισμός				
I. Έσοδα (1+2)	50.585	58.434	54.326	59.482
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ-ε)	48.545	55.176	51.434	55.560
α. Τακτικά έσοδα	52.308	58.744	54.853	57.520
β. Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	1.088	1.200	1.150	1.157
γ. Έσοδα προγ/τος αντιμετώπισης της χρηματοπιστωτικής κρίσης	47	280	485	643
δ. Έσοδα NATO	55	52	46	40
ε. Επιστροφές φόρων	4.952	5.100	5.100	3.800
2. Έσοδα ΠΔΕ (α+β)	2.040	3.258	2.892	3.922
α. Εισροές ΕΕ	1.858	3.109	2.642	3.722
β. Λοιπά έσοδα	183	149	250	200
II. Δαπάνες (1+2)	84.215	78.925	77.393	80.339
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (α+β+γ+δ+ε+στ)	74.627	69.725	68.893	71.839
α. Πρωτογενείς δαπάνες	57.992	54.611	52.798	52.633
β. Επιχορήγηση νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση παλαιών οφειλών τους	1.498	245	345	450
γ. Δαπάνες NATO (από ειδικά έσοδα)	51	52	46	40
δ. Εξοπλιστικά προγράμματα (ταμειακή βάση)	2.175	1.800	1.500	1.600
ε. Καταπτώσεις εγγυήσεων εκ των οποίων για λογαριασμό ΔΕΚΟ	584		944	1.196
στ. Τόκοι	12.325	13.017	13.260	15.920
2. ΠΔΕ	9.588	9.200	8.500	8.500
III. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού (I-II)	-33.629	-20.491	-23.067	-20.857
% ΑΕΠ	-14,3%	-8,9%	-9,9%	-9,1%
III.α. Πρωτογενές αποτέλεσμα (III – II1στ)	-21.304	-7.474	-9.807	-4.937
% ΑΕΠ	-9,1%	-3,2%	-4,2%	-2,2%

**Πίνακας 5.2 Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης
σύμφωνα με τη μεθοδολογία του European System Accounts (ESA 1995)
(σε εκατ. ευρώ)**

	2009	2010		2011
	Πραγματοποιήσεις	ΠΟΠ	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
α. Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού	-33.629	-20.491	-23.067	-20.857
β. Ισοζύγιο ΟΤΑ, ΟΚΑ, νοσοκομείων και λοιπών ΝΠ	-2.365	2.669	-851	1.491
ΝΠ	125		102	230
ΟΤΑ	-65		20	500
ΟΚΑ	408		906	700
Ανεξόφλητες οφειλές ΟΚΑ	-479		-524	-239
Νοσοκομεία	-611		-815	
Εκ των οποίων ανεξόφλητες οφειλές νοσοκομείων			450	
ΔΕΚΟ	-1.743		-540	300
γ. Χρηματοδότηση φορέων με ειδικά ομόλογα	-531	-550		-420
δ. Εθνικολογιστικές προσαρμογές	375	-350	2.018	2.953
Εξοπλιστικά προγράμματα (διαφορά πληρωμών - παραλαβών)	-752		200	800
Δεδουλευμένοι τόκοι	-623		-950	640
Φορολογικά έσοδα	550		320	50
Διαφορά απαιτήσεων - εισπράξεων από ΕΕ	-312		1.065	50
Προκαταβολές από ΕΕ	911		100	50
Λογαριασμός αποκρατικοποιήσεων	-250		-239	
Λογαριασμοί του θησαυροφυλακίου	294		400	120
Swaps	400			
Ένταξη διαχειριστικών πράξεων στο χρέος	58			
Ληξιπρόθεσμες οφειλές στρατιωτικών νοσοκομείων	-52		-30	
Επιχορηγήσεις ΤΠ για ανεξόφλητες οφειλές νοσοκομείων			345	450
Ατακτοποιήτες προκαταβολές	-370		433	
ΕΕΤΤ	35		-24	30
ΕΛΕΓΕΠ	-94		-400	-137
ΑΚΑΓΕ	522		798	900
Λοιπές προσαρμογές	229			
Ατακτοποιήτες επιστροφές φόρων	-160			
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	-11			
ε. Ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (α+β+γ+δ+ε)	-36.150	-18.722	-21.900	-16.833
% ΑΕΠ	-15,4%	-8,1%	-9,4%	-7,4%
στ. Εκτιμώμενο πρωτογενές αποτέλεσμα γεν. κυβέρνησης (ε-II1στ του πίνακα 5.1)	-23.825	-5.705	-8.640	-913
% ΑΕΠ	-10,1%	-2,5%	-3,7%	-0,4%
ΑΕΠ	235.035	231.000	231.888	228.408

* ΠΟΠ: Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής

Σημείωση: Οι επιπτώσεις της αναταξινόμησης δεν περιλαμβάνονται στο στόχο του ΠΟΠ για το 2010.

Σημείωση: Τυχόν διαφορές ποσών και ποσοστών στους πίνακες που ακολουθούν οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.

**Πίνακας 5.3 Έσοδα τακτικού προϋπολογισμού
(σε εκατ. ευρώ)**

	2009	2010			2011	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	ΠΟΠ	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις	2010/2009	2011/2010
A. Τακτικά έσοδα (I+ II + III + IV)	52.307	56.950	58.744	54.853	57.520	4,9	4,9
I. Άμεσοι φόροι	21.431	23.725	21.859	20.440	20.880	-4,6	2,2
Φόρος εισοδήματος	16.589	17.375	15.704	14.900	14.820	-10,2	-0,5
Φυσικών προσώπων	10.841	11.400	10.760	9.950	10.600	-8,2	6,5
Νομικών προσώπων	3.813	3.525	3.044	3.335	2.800	-12,5	-16,0
Ειδικών κατηγοριών	1.935	2.450	1.900	1.615	1.420	-16,5	-12,1
Φόροι στην περιουσία	526	865	895	600	910	14,1	51,7
Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	2.446	2.725	2.430	2.310	2.700	-5,6	16,9
Λοιποί άμεσοι φόροι	1.870	2.760	2.830	2.630	2.450	40,6	-6,8
II. Έμμεσοι φόροι	28.293	30.419	33.810	31.472	31.980	11,2	1,6
Φόροι συναλλαγών	17.874	18.471	20.200	18.810	19.290	5,2	2,6
ΦΠΑ	16.582	17.315	19.015	17.680	18.030	6,6	2,0
πετρελαιοειδών	1.907	2.055	2.535	2.600	2.410	36,3	-7,3
καπνού	681	755	930	820	972	20,4	18,5
λοιπών	13.994	14.505	15.550	14.260	14.648	1,9	2,7
Λοιποί φόροι συναλλαγών	1.292	1.156	1.185	1.130	1.260	-12,5	11,5
(μεταβίβαση κεφαλαίων)	(831)	(698)	(760)	(720)	(828)	(-13,4)	(15,0)
(χαρτόσημο)	(459)	(458)	(425)	(410)	(432)	(-10,7)	(5,4)
Φόροι κατανάλωσης	9.569	10.986	12.830	11.918	11.640	24,5	-2,3
Φόρος ασφαλιστρών	358	370	380	401	410	12,0	2,2
Τέλος ταξινόμησης οχημάτων	473	508	490	274	285	-42,1	4,0
ΕΦΚ καυσίμων	4.374	4.655	5.700	5.900	5.240	34,9	-11,2
Λοιποί ΕΦΚ (καπνού κ.λπ.)	2.924	3.210	4.090	3.500	3.911	19,7	11,7
Τέλη κυκλοφορίας οχημάτων	1.046	1.600	1.400	1.300	1.212	24,3	-6,8
Λοιποί φόροι κατανάλωσης	394	643	770	543	582	37,8	7,2
Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	434	485	390	376	530	-13,4	41,0
Λοιποί έμμεσοι (για ΕΕ)	416 (245)	477 (274)	390 (224)	368 (224)	520 (230)	-11,5 (-8,6)	41,3 (2,7)
Σύνολο φορολογικών εσόδων (I+II)	49.724	54.144	55.669	51.912	52.860	4,4	1,8
III. Απολήψεις από ΕΕ	264	372	350	350	340	32,6	-2,9
IV. Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	2.319	2.434	2.725	2.591	4.320	11,7	66,7
Σύνολο μη φορολογικών εσόδων (III+IV)	2.583	2.806	3.075	2.941	4.660	13,9	58,4
B. Μη τακτικά έσοδα	1.190	1.452	1.532	1.681	1.840	41,3	9,5
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	1.088	1.120	1.200	1.150	1.157	5,7	0,6
Έσοδα προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης	47	280	280	485	643	931,9	32,6
Έσοδα από NATO	55	52	52	46	40	-16,4	-13,0
Γ. Γενικό σύνολο εσόδων (A + B)	53.497	58.402	60.276	56.534	59.360	5,7	5,0
Δ. Επιστροφές εσόδων	4.952	4.650	5.100	5.100	3.800	3,0	-25,5
Ε. Καθαρά έσοδα (Γ-Δ)	48.545	53.752	55.176	51.434	55.560	6,0	8,0

* ΠΟΠ: Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής

- αναπροσαρμογή του ΕΦΚ στα τσιγάρα, την αιθυλική αλκοόλη και τα αλκοολούχα ποτά, σε τρεις φάσεις, από 8/1/2010, 4/3/2010 και 3/5/2010,
- θέσπιση ειδικού φόρου κατανάλωσης στην ηλεκτρική ενέργεια,
- επιβολή ειδικού φόρου πολυτελείας σε πολυτελή εισαγόμενα αλλά και εγχωρίως παραγόμενα αγαθά,
- αύξηση των συντελεστών του ΦΠΑ από 15/3/2010 και περαιτέρω αναπροσαρμογή τους από 1/7/2010,
- επιβολή έκτακτης οικονομικής εισφοράς σε εισοδήματα φυσικών προσώπων άνω των 100.000 ευρώ, τα οποία δηλώθηκαν στο οικονομικό έτος 2010,
- επιβολή έκτακτης οικονομικής εισφοράς στη μεγάλη ακίνητη περιουσία αξίας άνω των 400.000 ευρώ,
- διεύρυνση της φορολογικής βάσης με την υπαγωγή σε ΦΠΑ της παροχής υπηρεσιών και πώλησης αγαθών νέων κατηγοριών επαγγελματιών,
- σύνδεση αφορολόγητου ορίου εισοδήματος με αποδείξεις δαπανών των φορολογουμένων, με στόχο τον περιορισμό της φοροδιαφυγής μέσω της αναζήτησης και συλλογής αποδείξεων,
- ρυθμίσεις για την περαίωση των ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων και τις ληξιπρόθεσμες οφειλές προς το Δημόσιο, για όλες τις διαχειριστικές περιόδους που έκλεισαν μέχρι 31-12-2009, καθώς και για υποθέσεις που εκκρεμούν στα διοικητικά δικαστήρια.

Θετική επίδραση στα έσοδα τρέχοντος έτους, έχουν και μέτρα τα οποία θεσμοθετήθηκαν κατά το προηγούμενο έτος και αφορούν στην:

- επιβολή έκτακτης οικονομικής εισφοράς στις επιχειρήσεις με μεγάλα κέρδη κατά τη χρήση έτους 2008,
- αναπροσαρμογή του τέλους συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας και επιβολή τέλους καρτοκινητής τηλεφωνίας,
- αναπροσαρμογή των συντελεστών του ΕΦΚ της αμόλυβδης βενζίνης από 26/6/2009 και
- αναπροσαρμογή, από 5/2/2009, του ΕΦΚ της αιθυλικής αλκοόλης και των αλκοολούχων ποτών, καθώς και του κατώτατου ορίου του ΕΦΚ στα τσιγάρα.

Άμεσοι φόροι

Από την άμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν 20.440 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας μείωση κατά 4,6% συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2009.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων αναμένεται να μειωθούν κατά 8,2% έναντι του 2009, κυρίως λόγω της μείωσης των επιδομάτων των απασχολούμενων στο δημόσιο τομέα, καθώς και της επίπτωσης στην παρακράτηση φόρου εισοδήματος από τη νέα φορολογική κλίμακα. Τα έσοδα από τη φορολογία νομικών προσώπων εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν μείωση 12,5% λόγω της μειωμένης κερδοφορίας των επιχειρήσεων κατά τη χρήση έτους 2009.

Μείωση της τάξης του 16,5% αναμένεται και στα έσοδα των ειδικών κατηγοριών, κυρίως λόγω των μειωμένων εσόδων από το φόρο των τόκων των καταθέσεων και το φόρο επί των προμηθειών του Δημοσίου. Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία αναμένονται αυξημένα κατά 14,1% συγκριτικά με τα έσοδα του 2009, λόγω της θετικής επίδρασης από την αναμόρφωση της φορολογίας κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών καθώς και της είσπραξης του φόρου ακίνητης περιουσίας.

Μειωμένες κατά 5,6% εμφανίζονται έναντι του 2009 οι εισπράξεις από άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών (ΠΟΕ), ενώ τα έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους αναμένονται αυξημένα κατά 40,6% λόγω της εισπραξης των έκτακτων οικονομικών εισφορών στο εισόδημα των φυσικών και νομικών προσώπων, καθώς και στη μεγάλη ακίνητη περιουσία.

Πίνακας 5.4 Εξέλιξη και σύνθεση των εσόδων του ΤΠ 2003-2011 (σε εκατ. ευρώ)							
Έτος	Άμεσοι φόροι	Έμμεσοι φόροι	Σύνολο φορολογικών εσόδων	Έσοδα από ΕΕ	Λοιπά μη φορολογικά έσοδα	Σύνολο μη φορολογικών εσόδων	Σύνολο εσόδων ΤΠ
2003	15.397	21.484	36.881	188	2.812	3.000	39.881
2004	16.484	23.000	39.484	164	2.407	2.571	42.055
2005	18.371	23.722	42.093	109	2.558	2.667	44.760
2006	18.704	26.287	44.991	234	3.460	3.694	48.685
2007	19.832	28.573	48.405	170	3.202	3.372	51.777
2008	20.863	30.222	51.085	579	3.670	4.249	55.334
2009	21.431	28.293	49.724	264	3.509	3.773	53.497
2010*	20.440	31.472	51.912	350	4.272	4.622	56.534
2011**	20.880	31.980	52.860	340	6.160	6.500	59.360
Συμμετοχή στο σύνολο ανά κατηγορία (%)							
2003	38,6	53,9	92,5	0,5	7,1	7,5	100,0
2004	39,2	54,7	93,9	0,4	5,7	6,1	100,0
2005	41,0	53,0	94,0	0,2	5,7	6,0	100,0
2006	38,4	54,0	92,4	0,5	7,1	7,6	100,0
2007	38,3	55,2	93,5	0,3	6,2	6,5	100,0
2008	37,7	54,6	92,3	1,0	6,6	7,7	100,0
2009	40,1	52,9	92,9	0,5	6,6	7,1	100,0
2010*	36,2	55,7	91,8	0,6	7,6	8,2	100,0
2011**	35,2	53,9	89,0	0,6	10,4	11,0	100,0
Ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)							
2003	8,9	12,5	21,4	0,1	1,6	1,7	23,1
2004	8,9	12,4	21,2	0,1	1,3	1,4	22,6
2005	9,4	12,1	21,5	0,1	1,3	1,4	22,9
2006	8,9	12,5	21,4	0,1	1,6	1,8	23,1
2007	8,8	12,6	21,4	0,1	1,4	1,5	22,9
2008	8,7	12,6	21,4	0,2	1,5	1,8	23,1
2009	9,1	12,0	21,1	0,1	1,5	1,6	22,8
2010*	8,8	13,6	22,4	0,2	1,8	2,0	24,4
2011**	9,1	14,0	23,1	0,1	2,7	2,8	26,0

* Εκτιμήσεις
 ** Προβλέψεις

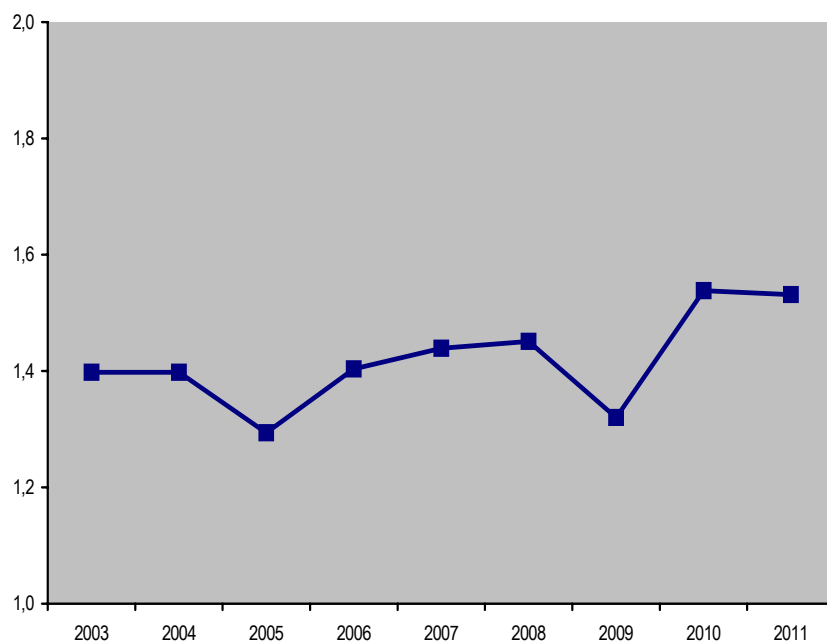
Πίνακας 5.5 Σύνθεση φορολογικών εσόδων κατά κατηγορία

Έτος	Άμεσοι φόροι (%)	Έμμεσοι φόροι (%)	Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων
2003	41,7	58,3	1,40
2004	41,7	58,3	1,40
2005	43,6	56,4	1,29
2006	41,6	58,4	1,41
2007	41,0	59,0	1,44
2008	40,8	59,2	1,45
2009	43,1	56,9	1,32
2010*	39,4	60,6	1,54
2011**	39,5	60,5	1,53

* Εκτιμήσεις

** Προβλέψεις

Διάγραμμα 5.1 Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων

Έμμεσοι φόροι

Από την έμμεση φορολογία αναμένεται να εισπραχθούν 31.472 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 11,2%, συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2009.

Τα έσοδα από φόρους συναλλαγών εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 5,2% έναντι του προηγούμενου έτους, κυρίως λόγω της αναμενόμενης εισπραξης ιδιαίτερα αυξημένων εσόδων από το ΦΠΑ των πετρελαιοειδών και του καπνού, ως αποτέλεσμα της αναπροσαρμογής των συντελεστών του ΦΠΑ αλλά και των ειδικών φόρων κατανάλωσης.

Οι συνολικές εισπράξεις από φόρους κατανάλωσης εκτιμάται ότι θα αυξηθούν κατά 24,5% έναντι του 2009, κυρίως λόγω της αύξησης του ΕΦΚ στα πετρελαιοειδή προϊόντα, τα αλκοολούχα ποτά και τα τσιγάρα, της πλήρους απόδοσης του μέτρου της αναπροσαρμογής του τέλους συνδρομητών κινητής τηλεφωνίας και της επιβολής του τέλους καρτοκινητής τηλεφωνίας, καθώς και της επιβολής ειδικών φόρων σε είδη πολυτελείας και την ηλεκτρική ενέργεια.

Τα έσοδα από έμμεσους φόρους ΠΟΕ αναμένονται μειωμένα κατά 13,4% λόγω της συγκυριακής εισπραξης αυξημένων εσόδων το προηγούμενο έτος, ενώ μειωμένες κατά 11,5% αναμένονται και οι εισπράξεις από λοιπούς έμμεσους φόρους, κυρίως λόγω της μείωσης των εισαγωγών.

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 2.941 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας αύξηση 13,9% έναντι του προηγούμενου έτους, που οφείλεται κυρίως στις αυξημένες απολήψεις από την ΕΕ, καθώς και στην εισπραξη αυξημένων εσόδων από τα παράβολα που απαιτούνται για την αλλαγή χρήσης των ημιυπαίθριων χώρων.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 1.150 εκατ. ευρώ. Τα έσοδα από το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης αναμένεται να διαμορφωθούν στα 485 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω των αυξημένων εσόδων από την προμήθεια παροχής εγγύησης του Δημοσίου σε ομολογιακές εκδόσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Τα έσοδα από NATO που αντικρίζονται από ισόποσες δαπάνες εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 46 εκατ. ευρώ.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων αναμένεται να ανέλθουν στα 5.100 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 3,0% έναντι του προηγούμενου έτους.

Δαπάνες

Στο πρόγραμμα οικονομικής πολιτικής είχε προβλεφθεί ότι οι δαπάνες του τακτικού προϋπολογισμού θα διαμορφωθούν στο ύψος των 69.725 εκατ. ευρώ εκ των οποίων 54.611 εκατ. ευρώ για πρωτογενείς δαπάνες, 245 εκατ. ευρώ για εξόφληση μέρους των χρεών των νοσοκομείων, 1.800 εκατ. ευρώ για εξοπλιστικά προγράμματα των ενόπλων δυνάμεων και 13.017 εκατ. ευρώ για πληρωμές τόκων.

Για την επίτευξη των στόχων του προϋπολογισμού στο σκέλος των δαπανών αναλήφθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών κατά τη διάρκεια του έτους πρωτοβουλίες για την παρακολούθηση και τον έλεγχο των υποχρεώσεων που αναλαμβάνονται από τους επιμέρους φορείς.

Στο πλαίσιο αυτό καθορίστηκε εξ αρχής συγκεκριμένος και σταθερός κατά μήνα ρυθμός αποδέσμευσης των πιστώσεων του προϋπολογισμού έτσι ώστε να υπάρχει δυνατότητα προγραμματισμού και ελέγχου της δράσης των επιμέρους φορέων και σχετικά ομαλή κατανομή των δαπανών στη διάρκεια του έτους. Καθιερώθηκε επίσης, η μηνιαία παρακολούθηση της πορείας εκτέλεσης του προϋπολογισμού από μικτές ομάδες στελεχών του ΓΛΚ και των επιμέρους υπουργείων με στόχο τον έγκαιρο εντοπισμό προβλημάτων στην εκτέλεση του προϋπολογισμού, την αναζήτηση λύσεων και την αποφυγή υπερβάσεων και αιφνιδιασμών.

Αποτέλεσμα των πρωτοβουλιών αυτών ήταν ο περιορισμός των δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού σε ύψος χαμηλότερο των προβλέψεων του προγράμματος οικονομικής πολιτικής, κατά 1.776 εκατ. ευρώ. Στο ποσό αυτό δεν συνυπολογίζονται οι καταπτώσεις εγγυήσεων.

Ειδικότερα, οι πρωτογενείς δαπάνες θα περιορισθούν κατά 1.813 εκατ. ευρώ, ενώ θα αυξηθούν κατά 100 εκατ. ευρώ οι δαπάνες για εξόφληση μέρους των χρεών των νοσοκομείων και κατά 243 εκατ. ευρώ οι δαπάνες πληρωμής τόκων.

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονες κατηγορίες

Αποδοχές και συντάξεις

Οι συνολικές δαπάνες για αποδοχές και συντάξεις εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένες κατά 3.211 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις προβλέψεις που είχαν περιληφθεί στον προϋπολογισμό και περιορισμένες κατά 2.074 εκατ. ευρώ ή κατά 9,3% έναντι του 2009 (πίνακας 5.6). Ο περιορισμός των παραπάνω δαπανών έναντι του αρχικού προϋπολογισμού οφείλεται κυρίως:

- στη μείωση των δαπανών για μισθούς κατά 2.267 εκατ. ευρώ,
- στην εξοικονόμηση ποσού 817 εκατ. ευρώ από τις δαπάνες για συντάξεις και
- στην αναστολή της καταβολής της δ' δόσης της έκτακτης παροχής στους δικαστικούς (εξοικονόμηση 128 εκατ. ευρώ).

Ειδικότερα η μείωση των δαπανών για μισθούς και συντάξεις προέρχεται από:

- τη μη χορήγηση αυξήσεων σε μισθούς και συντάξεις,
- την περικοπή των επιδομάτων κατά 20% από την οποία εκτιμάται ότι θα εξοικονομηθούν 840 εκατ. ευρώ περίπου,
- τον αυξημένο αριθμό αποχωρήσεων υπαλλήλων λόγω συνταξιοδότησης, με εκτιμώμενη εξοικονόμηση 420 εκατ. ευρώ και
- την περικοπή των επιδομάτων Πάσχα, αδείας και Χριστουγέννων στους υπηρετούντες υπαλλήλους με εκτιμώμενη εξοικονόμηση 925 εκατ. ευρώ.

Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές

Οι δαπάνες για πρόσθετες παροχές, στις οποίες περιλαμβάνονται και τα επιδόματα καταργηθέντων λογαριασμών, θα είναι μειωμένες κατά 14,7% κυρίως λόγω μείωσης των εν λόγω επιδομάτων κατά 20% και περιορισμού των δαπανών για υπερωρίες και συμμετοχή σε συμβούλια και επιτροπές.

**Πίνακας 5.6 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά κατηγορίες
(σε εκατ. ευρώ)**

Κατηγορία δαπάνης	2009	2010			2011	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	ΠΟΠ ¹	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις	2010/09	2011/10
1. Αποδοχές και συντάξεις (0100, 0200, 0300, 0400, 0600)	22.293	23.430	20.571	20.219	19.802	-9,3	-2,1
2. Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές (0500)	1.843	1.718	1.610	1.572	1.506	-14,7	-4,2
3. Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες (0700, 0800, 1000,5000) πλην αποθεματικού	3.881	3.376	3.420	3.187	2.770	-17,9	-13,1
4. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000)	21.146	17.482	19.735	18.253	18.659	-13,7	2,2
5. Πληρωμές που αντிகρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (3000)	9.267	9.860	8.827	9.064	8.870	-2,2	-2,1
6. Δαπάνες NATO (4000)	97	102	102	92	88	-5,9	-3,8
7. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) πλην τόκων, χρεολυσίων και λοιπών δαπανών δημόσιου χρέους	3.016	2.217	1.803	2.639	3.011	-12,5	14,1
8. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ	759	714	639	607	633	-20,0	4,3
9. Αποθεματικό					580		
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9)	62.301	58.898	56.707	55.633	55.919	-10,7	0,5
II. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους	12.325	12.950	13.017	13.260	15.920	7,6	20,1
III. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+II)	74.627	71.848	69.724	68.893	71.839	-7,7	4,3
10. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού	29.135	19.510	22.375	19.550	28.130	-32,9	43,9
11. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού	36.904			22.603	18.000	-38,8	-20,4
12. Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης (6000) – Τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων	531	550	550	5.340	420		-92,1
13. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) – Συμμετοχή στην αύξηση ΜΚ εταιρειών κ.λπ.	5.493			2.565	2.051	-53,3	-20,1
IV. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (III+10+11+12+13)	146.690	91.908	92.649	118.951	120.439	-18,9	1,3

¹ ΠΟΠ: Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Σημαντικά περιορισμένες θα είναι οι δαπάνες της κατηγορίας αυτής, αφού εκτιμάται ότι θα είναι μειωμένες κατά 189 εκατ. ευρώ σε σχέση με τον προϋπολογισμό και κατά 694 εκατ. ευρώ ή 17,9%, έναντι του 2009. Η μείωση αυτή οφείλεται κυρίως στην προσπάθεια που καταβάλλεται για εξορθολογισμό του κόστους λειτουργίας των υπηρεσιών του Δημοσίου. Ειδικότερα στην περίπτωση των καταναλωτικών δαπανών εκτιμάται μείωση του κόστους μετακινήσεων κατά 23,6%, λειτουργικών δαπανών κατά 26,3% και προμηθειών κατά 19,4%.

Μεταβιβαστικές πληρωμές

Σημαντική μείωση θα εμφανισθεί και σε αυτή την κατηγορία δαπανών (13,7% έναντι του 2009), κυρίως λόγω του ότι κατά το 2009 διατέθηκαν αυξημένα κονδύλια (1.498 εκατ. ευρώ) για την εξόφληση μέρους των παλαιών χρεών των νοσηλευτικών ιδρυμάτων, αλλά και λόγω της προσπάθειας που καταβλήθηκε για τον εξορθολογισμό των δαπανών επιχορηγούμενων φορέων.

Αποδιδόμενοι πόροι

Οι αποδιδόμενοι πόροι (αποδόσεις εσόδων σε ΟΤΑ και λοιπά νομικά πρόσωπα, καθώς και επιστροφές δασμών) είναι μειωμένοι κατά 796 εκατ. ευρώ σε σχέση με τις προβλέψεις του προϋπολογισμού, ενώ σε σχέση με το 2009 παρουσιάζουν μείωση κατά 2,2%.

Τόκοι

Οι πληρωμές για τόκους εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 13.260 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 7,6% σε σχέση με το 2009.

1.2 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Οι πληρωμές του ΠΔΕ μέχρι το τέλος του 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν συνολικά σε 8.500 εκατ. ευρώ, από τα οποία 6.250 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για έργα συγχρηματοδοτούμενα από πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα υπόλοιπα 2.250 εκατ. ευρώ για έργα που χρηματοδοτούνται αμιγώς από εθνικούς πόρους. Η αναθεώρηση των πιστώσεων του ΠΔΕ 2010 με τη μείωση κατά 1.800 εκατ. ευρώ, ήτοι από 10.300 εκατ. ευρώ (ψηφισθείς προϋπολογισμός από τη Βουλή) σε 8.500 εκατ. ευρώ, υλοποιείται στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της δημοσιονομικής κρίσης και της ανάγκης για λήψη πρόσθετων μέτρων με σκοπό την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Συνέπεια των ανωτέρω ήταν η μείωση του εθνικού σκέλους του ΠΔΕ κατά 600 εκατ. ευρώ. Επιπλέον σύμφωνα με τον ν. 3845/6-5-2010 που αφορά στα μέτρα για την εφαρμογή του μηχανισμού στήριξης της ελληνικής οικονομίας από τα κράτη-μέλη της ζώνης του ευρώ και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο και τα Παραρτήματα ΙΙΙ και ΙV που περιλαμβάνουν το Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής (ΜΟΧΠ), καθώς και το Μνημόνιο Συνεννόησης, το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) μειώνεται περαιτέρω κατά 500 εκατ. ευρώ. Τέλος, η μείωση κατά 700 εκατ. ευρώ κρίθηκε επιβεβλημένη λόγω περαιτέρω περιστολής των δημοσίων δαπανών.

Στο ΠΔΕ 2010, δόθηκε έμφαση αφενός στην αντιμετώπιση των αναγκών που προέκυψαν λόγω της ολοκλήρωσης του Γ' ΚΠΣ, των Κοινοτικών Πρωτοβουλιών και των έργων του Ταμείου Συνοχής και αφετέρου στην εντατικοποίηση της υλοποίησης των δράσεων του ΕΣΠΑ 2007-2013, του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 και του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Αλιείας 2007-2013.

Τα έργα του ΕΣΠΑ 2007-2013, του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2007-2013 και του Επ. Προγράμματος της Αλιείας 2007-2013 που ήδη έχουν ενταχθεί στο ΠΔΕ 2010, αφορούν κυρίως

στους τομείς γεωργίας, βιομηχανίας-βιοτεχνίας, διοικητικής μεταρρύθμισης, κατάρτισης, ψηφιακής σύγκλισης, περιφερειακών προγραμμάτων, εγγειοβελτιωτικών έργων, και συγκοινωνιακών έργων. Ο συνολικός προϋπολογισμός των ενταγμένων έργων στο ΠΔΕ ανέρχεται στα 15 δισ. ευρώ (στοιχεία ΠΔΕ 31/10/2010).

Η δυναμική της ελληνικής οικονομίας ενισχύεται και με τις Συμπράξεις Δημοσίου-Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), οι οποίες αποτελούν ένα σημαντικό εργαλείο στήριξης της παραγωγής και διάθεσης δημοσίων έργων, αγαθών και υπηρεσιών, αρκεί να προωθούνται με τρόπο που διασφαλίζεται ότι η προστιθέμενη αξία είναι για το κοινωνικό σύνολο. Με τη νέα ΔΕΣΔΙΤ τέθηκαν οι διαδικασίες για συνολική επαναξιολόγηση των παλαιών ΣΔΙΤ και την πιθανή απένταξή τους στην περίπτωση της μη επιλεξιμότητας και την ένταξη νέων έργων με την υιοθέτηση πρότυπης διαδικασίας που θα εδράζεται στην τεχνική και νομική ωριμότητα, αλλά και τη στρατηγική αναγκαιότητα του έργου.

2. Κρατικός προϋπολογισμός έτους 2011

Ο προϋπολογισμός 2011 ενσωματώνει σε ένα βαθμό τα θετικά αποτελέσματα της συνεχιζόμενης προσπάθειας δημοσιονομικής εξυγίανσης του 2010. Η εμφανής πρόοδος σε όλους τους δημοσιονομικούς δείκτες και κυρίως στο έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης (διάγραμμα 5.2, 5.3) μας επιτρέπει την εκτίμηση ότι το 2011 ο προϋπολογισμός θα εκτελεστεί σε ευνοϊκότερες συνθήκες και με μικρότερες δυσκολίες.

Η προσπάθεια για περαιτέρω εξορθολογισμό των δαπανών θα συνεχιστεί και η ανάγκη για μεγαλύτερη απόδοση των κρατικών πόρων θα είναι κυρίαρχος δημοσιονομικός στόχος.

Η βελτίωση των δημοσιονομικών συνθηκών για το 2011 προβλέπεται ότι θα έχει πολλαπλές θετικές επιδράσεις, τόσο στον αναπτυξιακό τομέα της χώρας, όσο και στην αξιοπιστία μας στις διεθνείς αγορές.

Η ορθή εκτέλεση του προϋπολογισμού του 2011 θα αποτελέσει τη βάση και θα διασφαλίσει τις αναγκαίες συνθήκες για πλήρη επαναφορά των δημοσιονομικών ισορροπιών και τη δυναμική εκκίνηση για μια προγραμματισμένη αναπτυξιακή πορεία.

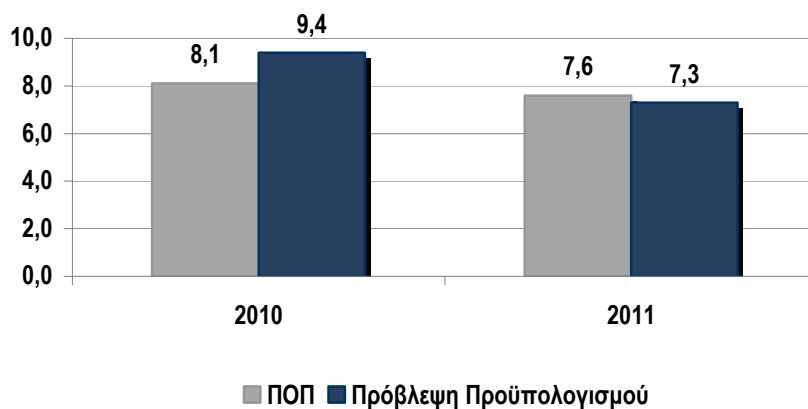
2.1 Βασικά μεγέθη προϋπολογισμού 2011

Στον προϋπολογισμό του έτους 2011 τα καθαρά έσοδα προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 59.482 εκατ. ευρώ (55.560 τα έσοδα του τακτικού προϋπολογισμού και 3.922 εκατ. ευρώ του ΠΔΕ). Σύμφωνα με την πρόβλεψη αυτή τα έσοδα διαμορφώνονται στο 26,0% του ΑΕΠ από 23,4% του έτους 2010 και 21,5% του έτους 2009.

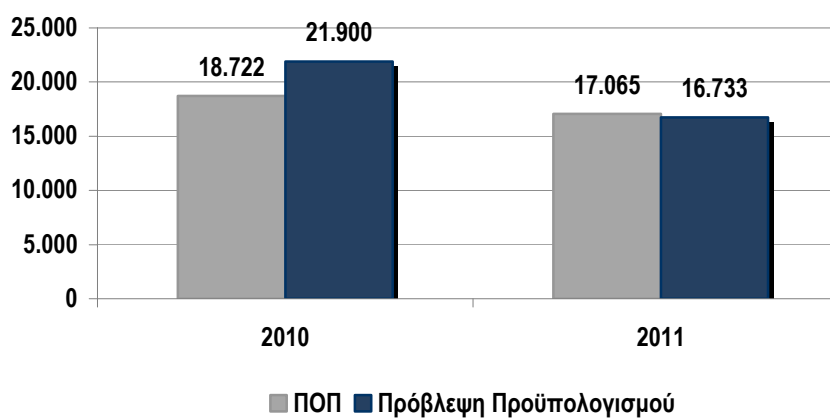
Οι συνολικές, πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών, δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού θα διαμορφωθούν στα 80.339 εκατ. ευρώ ή 35,2% του ΑΕΠ από 33,4% του έτους 2010 και 35,8% του 2009.

Με βάση τις παραπάνω προβλέψεις το έλλειμμα της κεντρικής κυβέρνησης μειώνεται στο 9,1% του ΑΕΠ, από 9,9% το 2010 και 14,3% το 2009, ενώ σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης περιορίζεται στο 7,4% του ΑΕΠ από 9,4% το 2010 και 15,4 το 2009.

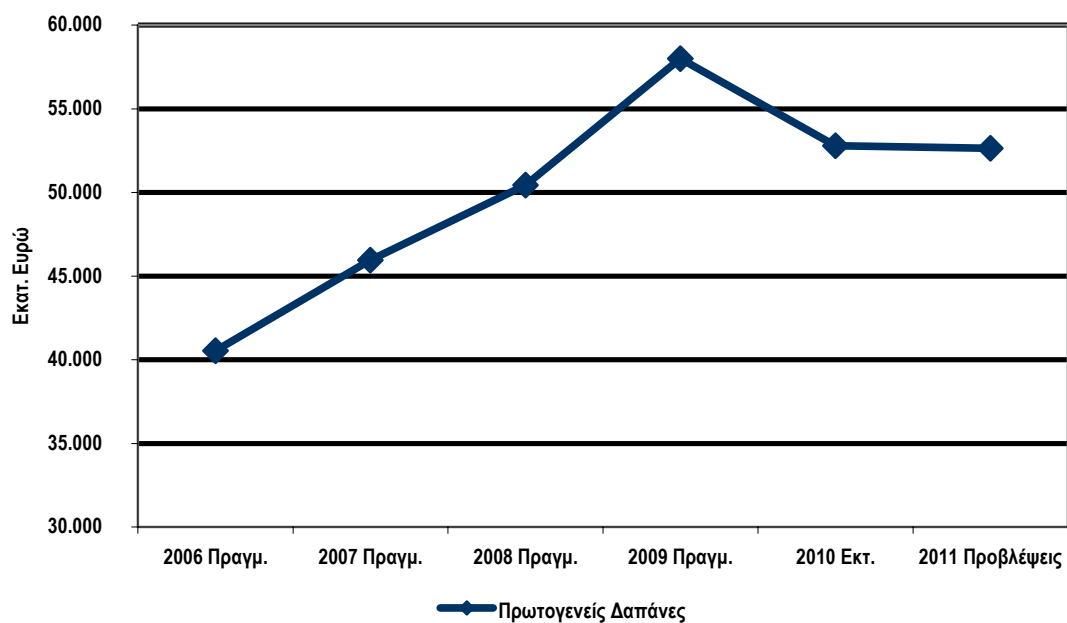
Διάγραμμα 5.2 Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης % του ΑΕΠ

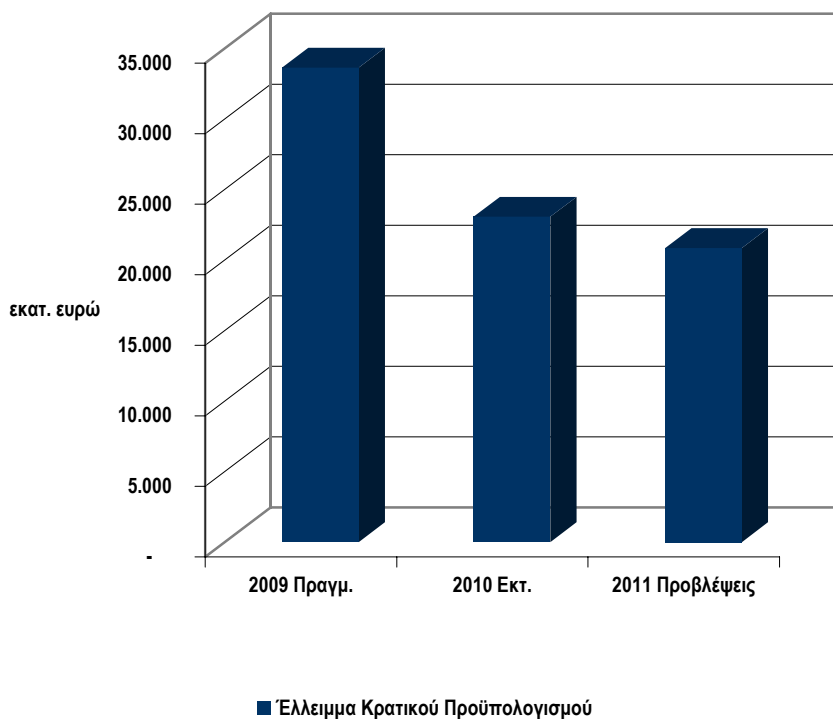
Διάγραμμα 5.3 Έλλειμμα γενικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)

Διάγραμμα 5.4 Διαχρονική εξέλιξη των πρωτογενών δαπανών του τακτικού προϋπολογισμού την περίοδο 2006-2011

Διάγραμμα 5.5 Διαχρονική εξέλιξη του ελλείμματος κρατικού προϋπολογισμού την περίοδο 2009-2011 (προσωρινά στοιχεία)

Πίνακας 5.7 Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2009-2011
(σε εκατ. ευρώ)

	Εκτέλεση 2009	ΠΟΠ 2010	Εκτίμηση 2010	Πρόβλεψη 2011	Μεταβολές %	
					2010/2009	2011/2010
	(1)	(2)	(3)	(4)	(3:1)	(4:3)
Τακτικός προϋπολογισμός (ΤΠ)						
Έσοδα	53.498	60.276	56.534	59.360	5,7	5,0
Τακτικά έσοδα	52.308	58.744	54.853	57.520	4,9	4,9
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	1.088	1.200	1.150	1.157	5,7	0,6
Έσοδα προγράμματος αντιμετώπισης της χρηματοπιστωτικής κρίσης	47	280	485	643		32,6
Έσοδα NATO	55	52	46	40	-16,4	-13,0
Επιστροφές φόρων (-)	4.952	5.100	5.100	3.800	3,0	-25,5
Καθαρά έσοδα	48.545	55.176	51.434	55.560	6,0	8,0
Δαπάνες						
Αποδοχές και συντάξεις	22.293	20.571	20.219	19.802	-9,3	-2,1
Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	1.843	1.610	1.572	1.506	-14,7	-4,2
Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες πλην αποθεματικού	3.881	3.420	3.187	2.770	-17,9	-13,1
Μεταβιβαστικές πληρωμές πλην εξόφλησης χρεών νοσηλ. ιδρυμάτων ΠΟΕ	19.648	19.490	17.908	18.209	-8,9	1,7
Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	9.267	8.827	9.064	8.870	-2,2	-2,1
Δαπάνες NATO	97	102	92	88	-5,9	-3,8
Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης πλην τόκων, χρεολυσίων και λοιπών δαπανών δημόσιου χρέους	3.016	1.803	2.639	3.011	-12,5	14,1
Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές, πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ	759	639	607	633	-20,0	4,3
Αποθεματικό				580		
Εξόφληση χρεών νοσηλευτικών ιδρυμάτων ΠΟΕ	1.498	245	345	450	-77,0	30,4
Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους	12.325	13.017	13.260	15.920	7,6	20,1
Σύνολο δαπανών ΤΠ	74.627	69.725	68.893	71.839	-7,7	4,3
Έλλειμμα ΤΠ	-26.081	-14.549	-17.459	-16.279	-33,1	-6,8
Πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων (ΠΔΕ)						
Έσοδα	2.040	3.258	2.892	3.922	41,8	35,6
Δαπάνες	9.588	9.200	8.500	8.500	-11,3	
Έλλειμμα ΠΔΕ	-7.548	-5.942	-5.608	-4.578	-25,7	-18,4
Γενικός κρατικός προϋπολογισμός						
Έσοδα	50.585	58.434	54.326	59.482	7,4	9,5
Δαπάνες	84.215	78.925	77.393	80.339	-8,1	3,8
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού	-33.629	-20.491	-23.067	-20.857	-31,4	-9,6

Πηγή: Υπ. Οικονομικών

**Πίνακας 5.8 Εξέλιξη μεγεθών κρατικού προϋπολογισμού για τα έτη 2009-2011
(% του ΑΕΠ)**

	Εκτέλεση 2009	ΠΟΠ 2010	Εκτίμηση 2010	Πρόβλεψη 2011
Τακτικός προϋπολογισμός (ΤΠ)				
Έσοδα	22,8	26,1	24,4	26,0
Τακτικά έσοδα	22,3	25,4	23,7	25,2
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογαριασμών	0,5	0,5	0,5	0,5
Έσοδα προγράμματος αντιμετώπισης της χρηματοπιστωτικής κρίσης	0,0	0,1	0,2	0,3
Έσοδα NATO	0,0	0,0	0,0	0,0
Επιστροφές φόρων (-)	2,1	2,2	2,2	1,7
Καθαρά έσοδα	20,7	23,9	22,2	24,3
Δαπάνες				
Αποδοχές και συντάξεις	9,5	8,9	8,7	8,7
Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές	0,8	0,7	0,7	0,7
Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες πλην αποθεματικού	1,7	1,5	1,4	1,2
Μεταβιβαστικές πληρωμές πλην εξόφλησης χρεών νοσηλ. ιδρυμάτων ΠΟΕ	8,4	8,4	7,7	8,0
Πληρωμές που αντικρίζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα	3,9	3,8	3,9	3,9
Δαπάνες NATO	0,0	0,0	0,0	0,0
Δαπάνες εξυπηρέτησης της δημόσιας πίστης πλην τόκων, χρεολυσίων και λοιπών δαπανών δημόσιου χρέους	1,3	0,8	1,1	1,3
Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές, πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ	0,3	0,3	0,3	0,3
Αποθεματικό	0,0	0,0	0,0	0,3
Εξόφληση χρεών νοσηλευτικών ιδρυμάτων ΠΟΕ	0,6	0,1	0,1	0,2
Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους	5,2	5,6	5,7	7,0
Σύνολο δαπανών ΤΠ	31,8	30,2	29,7	31,5
Έλλειμμα ΤΠ	-11,1	-6,3	-7,5	-7,1
Πρόγραμμα δημόσιων επενδύσεων (ΠΔΕ)				
Έσοδα	0,9	1,4	1,2	1,7
Δαπάνες	4,1	4,0	3,7	3,7
Έλλειμμα ΠΔΕ	-3,2	-2,6	-2,4	-2,0
Γενικός κρατικός προϋπολογισμός				
Έσοδα	21,5	25,3	23,4	26,0
Δαπάνες	35,8	34,2	33,4	35,2
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού	-14,3	-8,9	-9,9	-9,1
ΑΕΠ (αναθεωρημένο)	235.035	231.000	231.888	228.408

Πηγή: Υπ. Οικονομικών

Πίνακας 5.9 Χρηματοδοτικές ανάγκες κρατικού προϋπολογισμού 2011 (σε εκατ. ευρώ)	
Χρηματοδοτικές ανάγκες	
Έλλειμμα κρατικού προϋπολογισμού	20.857
Χρηματοδότηση φορέων με ειδικά ομόλογα	420
Ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας ν. 3864/10	2.000
Συμμετοχή σε αυξήσεις ΜΚ τραπεζών κ.λπ.	51
Καθαρός δανεισμός	23.328
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου χρέους	28.130
Μερικό σύνολο	51.458
Πρόβλεψη εξόφλησης βραχυπρόθεσμου χρέους	18.000
Σύνολο χρηματοδοτικών αναγκών	69.458
Χρηματοδότηση	
Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου	420
Μηχανισμός Στήριξης	46.500
Βραχυπρόθεσμος δανεισμός	22.538
Σύνολο δανεισμού	69.458

Πηγή: Υπ. Οικονομικών

2.2 Τακτικός προϋπολογισμός

Έσοδα

Στόχος της φορολογικής πολιτικής της Κυβέρνησης για το οικονομικό έτος 2011 είναι η εφαρμογή ενός πιο δίκαιου φορολογικού συστήματος το οποίο θα διασφαλίσει και θα ενισχύσει περαιτέρω τα έσοδα, ώστε να επιτευχθεί η βελτίωση των δημόσιων οικονομικών και η προσαρμογή τους στους στόχους που έχουν τεθεί στο Μνημόνιο Οικονομικής και Χρηματοπιστωτικής Πολιτικής. Στην κατεύθυνση αυτή θετική επίδραση στα έσοδα αναμένεται από:

- την επέκταση του λογιστικού προσδιορισμού του εισοδήματος και την εφαρμογή των νέων τεκμηρίων φορολόγησης,
- την πλήρη απόδοση των ρυθμίσεων για την περαίωση ανέλεγκτων φορολογικών υποθέσεων, τις ληξιπρόθεσμες οφειλές και τις υποθέσεις που εκκρεμούν στα δικαστήρια,
- την αναπροσαρμογή των αντικειμενικών αξιών των ακινήτων,
- την πλήρη απόδοση της αναμόρφωσης της φορολογίας κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών καθώς και της φορολόγησης της μεγάλης ακίνητης περιουσίας,
- την έκτακτη εισφορά στις επιχειρήσεις με μεγάλη κερδοφορία για τη χρήση έτους 2009,
- την πλήρη απόδοση της αναπροσαρμογής των συντελεστών ΦΠΑ,
- την αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ από 11% και 5,5% σε 13% και 6,5% αντίστοιχα και μεταφορά των φαρμάκων και της διαμονής σε ξενοδοχείο στο συντελεστή 6,5% από 11% που ισχύει σήμερα,
- την πλήρη απόδοση της αναπροσαρμογής του ΕΦΚ καυσίμων, καπνού και αλκοολούχων ποτών καθώς και της επιβολής ΕΦΚ στην ηλεκτρική ενέργεια,
- την πλήρη εξίσωση από 15/10/2011 του ΕΦΚ στο πετρέλαιο θέρμανσης και κίνησης και αντικατάσταση της επιστροφής της διαφοράς τους με την καταβολή επιδόματος θέρμανσης στους οικονομικά ασθενέστερους,
- την πώληση αδειών τεχνικών και τυχερών παιχνιδιών και την είσπραξη δικαιωμάτων από τη διενέργεια αυτών,
- την αύξηση της φορολόγησης των αμοιβών σε είδος συμπεριλαμβανομένης της φορολόγησης αυτοκινήτων με χρονομέτρωση,

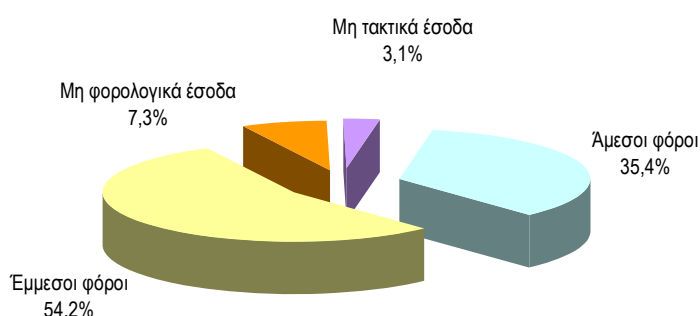
- την επιτάχυνση της είσπραξης φόρων και ανείσπρακτων οφειλών προς το Δημόσιο, συμπεριλαμβανομένων και των προστίμων για την αυθαίρετη δόμηση,
- την πλήρη απόδοση της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης με την υπαγωγή σε ΦΠΑ της παροχής υπηρεσιών και πώλησης αγαθών νέων κατηγοριών επαγγελματιών,
- την εισαγωγή συστήματος εισροών-εκροών στα πρατήρια καυσίμων και τον περιορισμό του λαθρεμπορίου,
- την αύξηση των παραβόλων και εξόδων της δικαστικής διαδικασίας,
- την εφαρμογή σχεδίου δράσης με στόχο τη βελτίωση της είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών,
- την επιτάχυνση της βεβαίωσης και αύξηση της είσπραξιμότητας των επιβαλλόμενων προστίμων,
- το δραστικό περιορισμό της εκκρεμοδικίας με τις θεσμικές αλλαγές στη διαδικασία εκδίκασης των φορολογικών και τελωνειακών διαφορών στα διοικητικά δικαστήρια και
- την πώληση αδειών χρήσης συχνοτήτων, την ανανέωση αδειών τηλεπικοινωνίας και την επέκταση της σύμβασης παραχώρησης του Αεροδρομίου Αθηνών.

Οι προβλέψεις του προϋπολογισμού εσόδων για το οικονομικό έτος 2011 βασίζονται στην εκτιμώμενη μεταβολή του ΑΕΠ, στην ελαστικότητα των φορολογικών εσόδων, στις προαναφερόμενες φορολογικές ρυθμίσεις, στα σχεδιαζόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, καθώς και σε επιμέρους παράγοντες που επηρεάζουν τις διάφορες κατηγορίες εσόδων.

Τα καθαρά έσοδα για το οικονομικό έτος 2011 (πίνακας 5.3) προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 55.560 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 8,0% έναντι του 2010.

Στην αύξηση αυτή, πέραν των προαναφερόμενων μέτρων, θα συντελέσει ιδιαίτερα η επανασύσταση του Σώματος Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος (ΣΔΟΕ), η αναδιοργάνωση των φορολογικών υπηρεσιών και η εντατικοποίηση των ελέγχων με σκοπό τον περιορισμό της παραοικονομίας και την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου.

Διάγραμμα 5.6 Ποσοστιαία σύνθεση εσόδων ΤΠ 2011

Άμεσοι φόροι

Τα έσοδα από την άμεση φορολογία προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 20.880 εκατ. ευρώ εμφανίζοντας αύξηση κατά 2,2% έναντι του 2010.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων προβλέπονται αυξημένα κατά 6,5% λόγω της κατάργησης σειράς φοροαπαλλαγών και της ένταξης όλων των εισοδημάτων στην ενιαία φορολογική κλίμακα, καθώς και στην αποτελεσματικότητα των νέων τεκμηρίων φορολόγησης ιδιαίτερα στους ελεύθερους επαγγελματίες.

Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος νομικών προσώπων αναμένονται μειωμένα κατά 16,0% λόγω των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης στην κερδοφορία των επιχειρήσεων και τη μείωση από 24% σε 20% του συντελεστή φορολόγησης των αδιανέμητων κερδών τους.

Μείωση της τάξης του 12,1% αναμένεται στα έσοδα των ειδικών κατηγοριών, κυρίως λόγω της απουσίας εσόδων από την αυτοτελή φορολόγηση των κερδών των ημεδαπών ανωνύμων εταιρειών που διανέμονται ως μερίσματα και αμοιβές εκτός μισθού, που εμφανίσθηκαν το 2009 και 2010 στην εν λόγω κατηγορία εσόδων.

Τα έσοδα από φόρους στην περιουσία προβλέπονται ενισχυμένα λόγω της προβλεπόμενης αναπροσαρμογής των αντικειμενικών αξιών, της πλήρους απόδοσης της φορολόγησης της μεγάλης ακίνητης περιουσίας και της αναμόρφωσης της φορολογίας κληρονομιών, δωρεών και γονικών παροχών.

Από άμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπεται να εισπραχθούν 2.700 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 16,9% συγκριτικά με τις αντίστοιχες εισπράξεις του έτους 2010, λόγω των μέτρων για την επίτευξη της είσπραξης των ληξιπρόθεσμων οφειλών και της εκδίκασης των φορολογικών υποθέσεων.

Τα έσοδα από λοιπούς άμεσους φόρους προβλέπονται μειωμένα κατά 6,8% έναντι του 2010, λόγω μη επανάληψης των έκτακτων εισφορών στα φυσικά πρόσωπα και την ακίνητη περιουσία.

Έμμεσοι φόροι

Τα έσοδα από την έμμεση φορολογία προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 31.980 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας συγκυριακά μικρή αύξηση 1,6% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2010, επειδή από 1/1/2011 αλλάζει ο τρόπος φορολόγησης του πετρελαίου θέρμανσης και δεν θα προκαταβάλλεται πλέον ο αυξημένος ειδικός φόρος κατανάλωσης και ο αναλογών ΦΠΑ από τους εμπόρους καυσίμων, με αποτέλεσμα να μειωθούν ισόποσα τόσο τα έσοδα όσο και οι επιστροφές.

Τα έσοδα από τον ΦΠΑ αναμένεται να εμφανίσουν αύξηση 2,0% και να ανέλθουν σε 18.030 εκατ. ευρώ, λόγω της πλήρους απόδοσης των εντός του τρέχοντος έτους αναπροσαρμογών των συντελεστών ΦΠΑ, της περαιτέρω αναπροσαρμογής του χαμηλού και του υπερμειωμένου συντελεστή και της διεύρυνσης της φορολογικής βάσης.

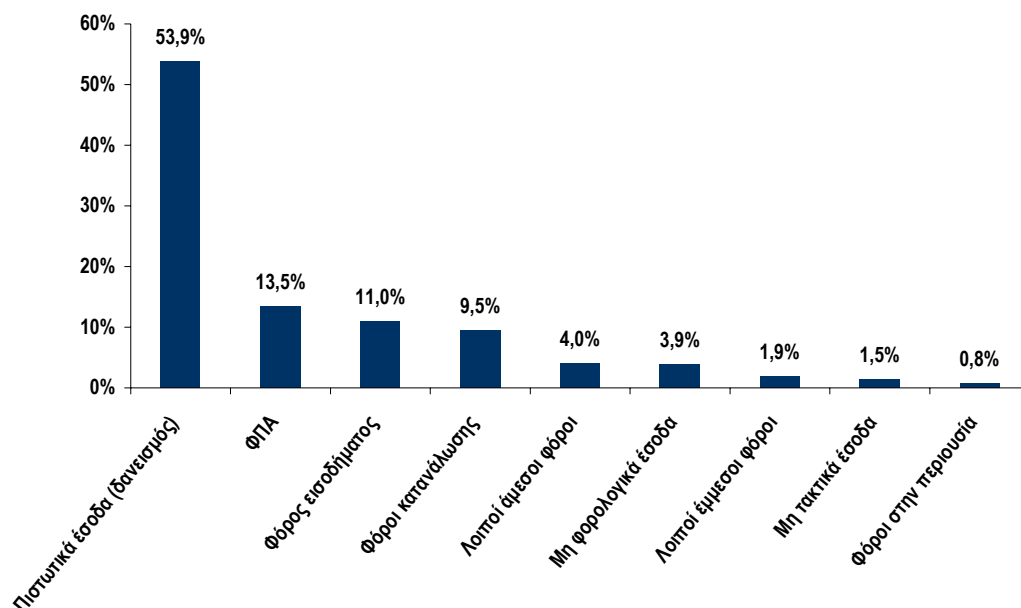
Τα έσοδα από λοιπούς φόρους συναλλαγών προβλέπεται να ανέλθουν στα 1.260 εκατ. ευρώ, αυξημένα κατά 11,5%, λόγω της θετικής επίδρασης από την αύξηση των αντικειμενικών αξιών στα έσοδα από τις μεταβιβάσεις ακινήτων.

Τα έσοδα από φόρους κατανάλωσης αναμένεται να ανέλθουν σε 11.640 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 2,3% συγκριτικά με το προηγούμενο έτος, λόγω της αλλαγής του τρόπου φορολόγησης του πετρελαίου θέρμανσης που προαναφέρθηκε.

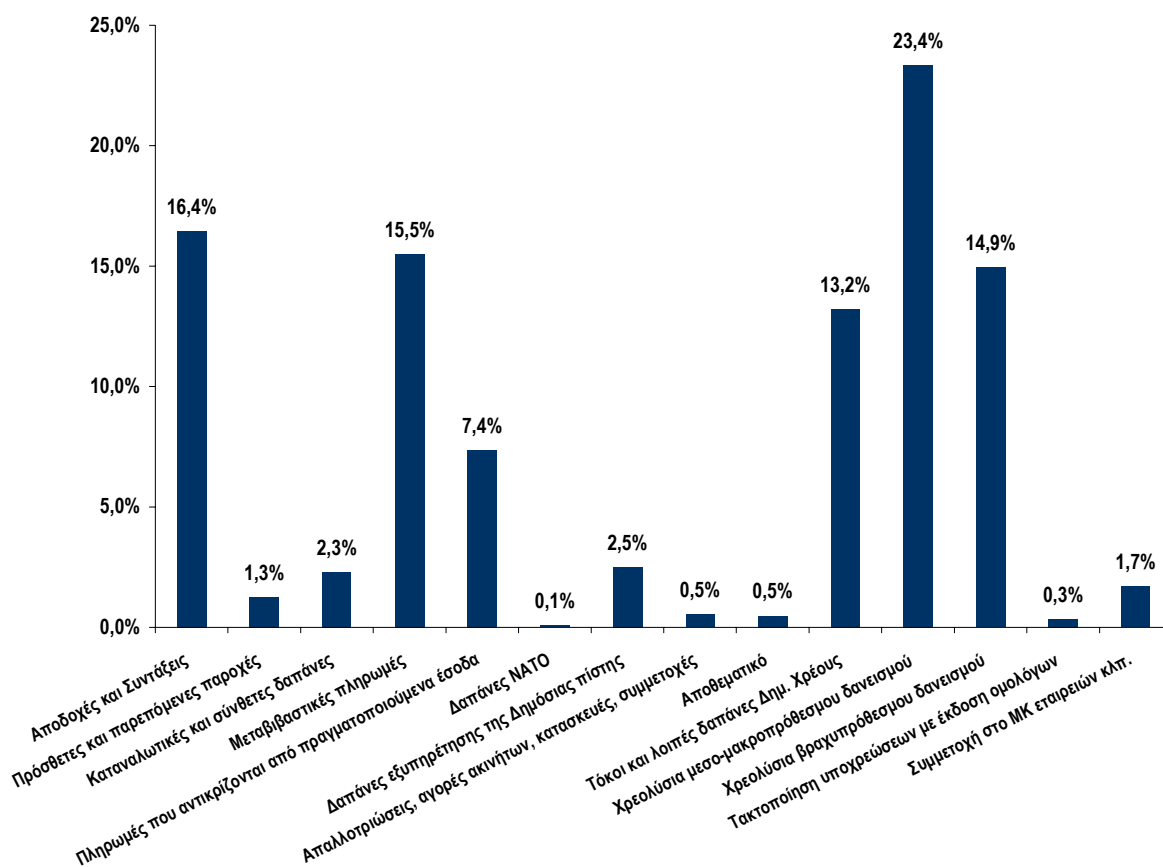
Από έμμεσους φόρους ΠΟΕ προβλέπονται αυξημένα έσοδα λόγω της αναμενόμενης βελτίωσης της εισπραξιμότητας των ληξιπρόθεσμων οφειλών, την περαίωση εκκρεμών υποθέσεων και την επιτάχυνση της εκδίκασης των φορολογικών διαφορών.

Τα έσοδα από λοιπούς έμμεσους φόρους προβλέπονται επίσης αυξημένα λόγω της επιτάχυνσης της εισπραξιμότητας και από τις προωθούμενες διαρθρωτικές αλλαγές.

Διάγραμμα 5.7 Σύνθεση συνολικών εσόδων τακτικού προϋπολογισμού 2011 (%)

Διάγραμμα 5.8 Σύνθεση συνολικών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού 2011 (%)

Μη φορολογικά έσοδα

Τα μη φορολογικά έσοδα αναμένεται να εμφανίσουν αύξηση 58,4% έναντι του 2010 και να διαμορφωθούν σε 4.660 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω του εφάπαξ τέλους που θα εισπραχθεί για τη χορήγηση αδειών τεχνικών και τυχερών παιχνιδιών, των ετήσιων δικαιωμάτων από τη διενέργειά τους, της αύξησης των παραβόλων της δικαστικής διαδικασίας, της επίσπευσης είσπραξης των φορολογικών προστίμων, της πώλησης αδειών συχνότητας, της ανανέωσης αδειών τηλεπικοινωνίας και της επέκτασης της συμβάσεων παραχώρησης του Αεροδρομίου Αθηνών.

Μη τακτικά έσοδα

Τα έσοδα από καταργηθέντες ειδικούς λογαριασμούς προβλέπεται να διαμορφωθούν σε 1.157 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μικρή μείωση 0,6% έναντι του προηγούμενου έτους.

Τα έσοδα από το πρόγραμμα ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης αναμένεται να ανέλθουν σε 643 εκατ. ευρώ, λόγω της αύξησης του ορίου της παρεχόμενης εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τα πιστωτικά ιδρύματα, κατά 30 δισ. ευρώ συνολικά εντός του 2010.

Τα έσοδα από NATO θα διαμορφωθούν σε 40 εκατ. ευρώ.

Επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων

Οι επιστροφές αχρεωστήτως εισπραχθέντων εσόδων το έτος 2011 προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 3.800 εκατ. ευρώ, εμφανίζοντας μείωση 25,5% έναντι του 2010, λόγω της αλλαγής του τρόπου φορολόγησης και διακίνησης του πετρελαίου θέρμανσης.

Δαπάνες

Οι συνολικές, πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών, πιστώσεις του τακτικού προϋπολογισμού προβλέπεται να διαμορφωθούν στο 31,5% του ΑΕΠ από 29,7% του έτους 2010 και 31,8% το 2009, ενώ οι πρωτογενείς δαπάνες θα ανέλθουν στο 23,0% του ΑΕΠ από 22,8% το 2010 και 24,7% το 2009.

Για την επίτευξη του αποτελέσματος αυτού δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στον περιορισμό των λειτουργικού χαρακτήρα δαπανών (μετακινήσεις, καταναλωτικές δαπάνες, δημόσιες σχέσεις, προμήθειες κ.λπ.) και των λοιπών παροχών (υπερωρίες, συμμετοχή σε επιτροπές και συμβούλια).

Ανάλυση δαπανών κατά μείζονα κατηγορία**Αποδοχές και συντάξεις**

Οι δαπάνες αποδοχών και συντάξεων θα ανέλθουν σε 19.802 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά 2,1% έναντι του 2010.

Η διαμόρφωση του ύψους των δαπανών αυτών είναι αποτέλεσμα:

- των εξοικονομήσεων, συνολικού ύψους 740 εκατ. ευρώ, που θα προέλθουν από τη μείωση (1.6.2010) των επιδομάτων κατά 8% (εξοικονόμηση 270 εκατ. ευρώ), τον περιορισμό του δώρου Πάσχα για τους υπηρετούντες υπαλλήλους (150 εκατ. ευρώ) και τους συνταξιούχους (165 εκατ. ευρώ), τις αποχωρήσεις υπαλλήλων, λόγω συνταξιοδότησής τους στο 2010, και τις εκτιμήσεις αποχωρήσεων στο 2011 (316 εκατ. ευρώ).
- των δαπανών για τις προσλήψεις που πραγματοποιήθηκαν το 2010 και τη μεταφορά προσωπικού από την πρώην Ολυμπιακή Αεροπορία (132 εκατ. ευρώ), καθώς και για τη μισθολογική εξέλιξη του προσωπικού και
- της αύξησης των δαπανών για συντάξεις λόγω του αυξημένου αριθμού των νέων συνταξιούχων του 2010 και του 2011.

Πίνακας 5.10 Έσοδα και δαπάνες ΤΠ για συντάξεις Δημοσίου
(σε εκατ. ευρώ)

	2008	2009	2010		2011
			Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις
Δαπάνες					
Συντάξεις	6.000	6.607	7.100	6.245	6.258
Πολιτικών υπαλλήλων	2.894	3.263	3.487	3.180	3.185
Δικαστικών λειτουργών	123	179	195	145	137
Στρατιωτικών, οργάνων ΕΛ-ΑΣ κ.λπ.	2.285	2.432	2.617	2.243	2.247
Θυμάτων πολέμου και αγωνιστών εθνικής αντίστασης	206	204	222	173	173
Δημοτικών και κοινοτικών υπαλλήλων	234	263	284	255	265
Πρωθυπουργών και βουλευτών	37	37	39	34	34
Κληρικών κ.λπ.	67	71	77	69	70
Υπαλλήλων ΟΣΕ	97	96	105	86	83
Προσωπικές	4	5	5	4	4
Χορηγίες δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων	53	59	69	55	59
Λοιπές				1	1
Λειτουργικές δαπάνες	8	8	8	8	8
Γενικό σύνολο δαπανών (I)	6.008	6.615	7.108	6.253	6.266
Έσοδα					
Εισφορές					
5% στα τακτικά έσοδα των κοινοτήτων υπέρ συντάξεων κοινοτικών υπαλλήλων και 8% στις καταβαλλόμενες αποδοχές των κοινοτικών υπαλλήλων που βαρύνουν τις κοινότητες	7	7	9	6	6
10% στα έσοδα παράστασης των εν ενεργεία δημάρχων και προέδρων κοινοτήτων	4	5	7	4	4
Συνταξιοδότησης από το Δημόσιο (6.67%, άρθ. 22 ν. 2084/92)	846	887	940	840	832
Αναγνώρισης προϋπηρεσίας και συμπληρωματικής 7% για αναγνώριση προϋπηρεσίας στον ιδιωτικό τομέα	20	21	21	25	25
Συνταξιούχων					
Λοιπές	24	19	19	19	18
A. Σύνολο εισφορών εργαζομένων και συνταξιούχων	901	939	996	894	885
B. Τεκμαρτή συνεισφορά του Δημοσίου κατ' εφαρμογή των διατάξεων του άρθ.22 ν.2084/92 (23,33%)	2.959	3.103	3.288	2.938	2.910
Γενικό σύνολο εσόδων (II)	3.860	4.042	4.284	3.832	3.795
Γ. Έλλειμμα (I-II)	2.148	2.573	2.824	2.421	2.471
Συμμετοχή στις δαπάνες για συντάξεις Δημοσίου					
Συμμετοχή εργαζομένων (A)	901	939	996	894	885
%	15,0%	14,2%	14,0%	14,3%	14,1%
Συμμετοχή Δημοσίου (B+Γ)	5.107	5.676	6.112	5.359	5.381
%	85,0%	85,8%	86,0%	85,7%	85,9%

Στις δαπάνες συντάξεων περιλαμβάνεται και η έκτακτη παροχή στους συνταξιούχους δικαστικούς (άρθρο 5, ν. 3620/2007), για τα έτη που καταβλήθηκε.

Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές

Οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας προβλέπεται να φθάσουν στα 1.506 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 4,2% έναντι του 2010. Επισημαίνεται ότι οι σχετικές δαπάνες εμφανίζουν μείωση, παρά το γεγονός ότι καλύπτουν και αμοιβές ωρομίσθιων εκπαιδευτικών, εφημερίες γιατρών κ.λπ.

Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες

Οι δαπάνες αυτές είναι μειωμένες κατά 417 εκατ. ευρώ, έναντι του 2010 και σημαντικά περιορισμένες (1.100 εκατ. ευρώ) έναντι του 2009. Η μείωση αυτή αντικατοπτρίζει την προσπάθεια που καταβάλλεται για τον εξορθολογισμό των δαπανών αυτών και τον περιορισμό τους στα απολύτως αναγκαία επίπεδα.

Πίνακας 5.11 Χρηματοδότηση ασφαλιστικών ταμείων
(σε εκατ. ευρώ)

Ασφαλιστικά ταμεία	2009 Πραγματοποιήσεις				2010 Εκτιμ. Πραγ/σεων				2011 Προβλέψεις				Μεταβολή 2011/10 %
	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρημα- τοδότηση	Σύνολο	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρηματοδότηση	Σύνολο	Επιχορηγήσεις	Αποδόσεις	Τριμερής χρηματοδότηση	Σύνολο	
ΟΓΑ ⁽¹⁾	4.563	1.160	531	6.254	4.590	1.050		5.640	4.600	1.100		5.700	1,1
ΙΚΑ – ΕΤΑΜ	4.000			4.000	2.310			2.310	2.310			2.310	0,0
ΟΑΕΕ	1.080	66	390	1.536	850	32	400	1.282	800	11	400	1.211	-5,5
NAT	1.318			1.318	1.160			1.160	1.200			1.200	3,4
ΤΑΠ - ΟΤΕ	800			800	678			678	600			600	-11,5
ΕΤΑΑ		118		118		48		48		62		62	29,2
Λοιπές δαπάνες κοιν. ασφάλισης	12	4		16	34	2		36	584	2		586	1.527,8
ΕΚΑΣ (πλην Δημοσίου)	1.034			1.034	889			889	940			940	5,7
ΑΚΑΓΕ		522		522		560		560		606		606	8,2
ΜΕΔ (ΟΑΕΕ)	65			65									
Σύνολο	12.872	1.870	921	15.663	10.511	1.692	400	12.603	11.034	1.781	400	13.215	4,9

(1) Δεν συμπεριλαμβάνονται τα πολυτεκνικά επιδόματα.

Αποδιδόμενοι πόροι

Οι πιστώσεις της κατηγορίας αυτής αφορούν αποδόσεις πόρων σε τρίτους (τοπική αυτοδιοίκηση, ΟΓΑ κ.λπ.). Οι δαπάνες αυτές προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 8.870 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 5.12 Αποδιδόμενοι πόροι
(σε εκατ. ευρώ)

Φορείς	2009 Πληρωμές	2010 Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	2011 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2010/09	2011/10
Ασφαλιστικά Ταμεία	1.870	1.692	1.781	-9,5	5,3
ΟΓΑ	1.160	1.050	1.100	-9,5	4,8
ΟΑΕΕ (ΤΕΒΕ, ΤΑΕ, ΤΣΑ)	66	32	11	-52,2	-65,4
ΕΤΑΑ (Ταμείο Νομικών κ.λπ.)	118	48	62	-59,5	30,0
ΑΚΑΓΕ	522	560	606	7,3	8,2
Λοιπά ασφαλιστικά ταμεία	4	2	2	-48,3	
ΟΤΑ α' βαθμού	3.793	3.881	3.526	2,3	-9,1
ΟΤΑ β' βαθμού	748	749	850	0,0	13,6
Λοιπές αποδόσεις	255	158	178	-38,3	13,0
ΕΤΕΡΠΣ	97	26	32	-72,7	20,8
ΤΕΟ ΑΕ	16	12	13	-23,5	6,2
Ενίσχυση κινηματογράφου	9	8	8	-14,0	-1,2
ΕΟΦ	15	7	7	-53,5	
ΕΛΓΑ	77	60	77	-22,0	26,9
Λοιπά	41	43	41	7,0	-4,5
Επιστροφές δασμών	40	38	35	-3,8	-9,2
ΜΕΔ*	60				
Σύνολο	6.766	6.517	6.370	-3,7	-2,3

* ΜΕΔ: Μη επαναλαμβανόμενες δαπάνες

Αποθεματικό

Στον προϋπολογισμό του 2011 προβλέπεται και κονδύλι ύψους 580 εκατ. ευρώ, για την αντιμετώπιση έκτακτων δαπανών.

Τόκοι

Οι δαπάνες για τόκους προβλέπεται να διαμορφωθούν στα 15.920 εκατ. ευρώ, ενώ ως ποσοστό του ΑΕΠ θα αυξηθούν από 5,2% το 2009 και 5,7% το 2010 στο 7,8% το 2011.

Δαπάνες κατά υπουργείο**Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης**

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες για:

- τις αποδοχές των υπαλλήλων του υπουργείου,
- τη διενέργεια των αυτοδιοικητικών εκλογών του Νοεμβρίου 2010 που δεν θα εξοφληθούν μέχρι το τέλος του έτους,
- την περίθαλψη, σίτιση και διαμονή λαθρομεταναστών,
- την ίδρυση και λειτουργία των Αυτοτελών Υπηρεσιών Εποπτείας ΟΤΑ,
- την υλοποίηση του Προγράμματος «Πολιτεία»,
- την κάλυψη των διευρυμένων αρμοδιοτήτων του ΑΣΕΠ αναφορικά με την πρόσληψη προσωπικού στο δημόσιο τομέα,
- τη διακίνηση του ημερήσιου και περιοδικού τύπου και τα τηλεπικοινωνιακά τέλη εφημερίδων και περιοδικών,
- τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων,
- την επιχορήγηση του Αθηναϊκού-Μακεδονικού Πρακτορείου Ειδήσεων ΑΕ,
- την απόδοση πόρων (ΚΑΠ) στη νέα Τοπική Αυτοδιοίκηση (δήμοι και αιρετές περιφέρειες), όπως αυτή διαμορφώθηκε βάσει της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας (Καλλικράτης),
- την καταβολή της γ' δόσης από τη ρύθμιση των οφειλόμενων ΚΑΠ παρελθόντων ετών (2004-2008) προς τους ΟΤΑ α' βαθμού και.
- την απόδοση των οφειλόμενων εσόδων από παράβολα για την ανανέωση των αδειών παραμονής των αλλοδαπών στη χώρα.

Υπουργείο Εξωτερικών

Ο προϋπολογισμός του υπουργείου θα καλύψει κυρίως:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού που υπηρετεί τόσο στην κεντρική υπηρεσία όσο και στις αρχές εξωτερικού,
- τις εισφορές σε διεθνείς οργανισμούς και τη συνεισφορά της χώρας μας στις δαπάνες ειρηνευτικών αποστολών,
- τις λειτουργικές δαπάνες της διπλωματικής υπηρεσίας και των υπηρεσιών εξωτερικού εμπορίου,
- τις δαπάνες παροχής διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας προς τρίτες χώρες,
- τα προγράμματα και τις δράσεις για τον απόδημο ελληνισμό.

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως:

- τη μισθοδοσία και τις λειτουργικές δαπάνες του υπουργείου,
- δαπάνες συμμετοχής της χώρας σε διεθνείς αποστολές και διασυμμαχικές επιχειρήσεις,

- εκπαιδευτικά προγράμματα του προσωπικού στη χρήση και την πλήρη αξιοποίηση των δυνατοτήτων των σύγχρονων οπλικών συστημάτων,
- δαπάνες των στρατιωτικών νοσοκομείων,
- δαπάνες δημιουργίας αμυντικών υποδομών και προμήθειας αμυντικού υλικού και υλοποίησης των εξοπλιστικών προγραμμάτων του Υπουργείου.

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν:

- τη μισθοδοσία του ιατρικού, νοσηλευτικού και λοιπού προσωπικού του υπουργείου, των νοσηλευτικών ιδρυμάτων και των ιδρυμάτων πρόνοιας,
- τις ανάγκες των εποπτευόμενων φορέων για δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού και τις δαπάνες λειτουργίας τους,
- τις δαπάνες περίθαλψης των ασφαλισμένων του Οργανισμού Περίθαλψης Ασφαλισμένων του Δημοσίου (ΟΠΑΔ),
- τις δαπάνες χορήγησης οικογενειακών επιδομάτων (πολυτεκνικό τρίτεκνων και πολύτεκνων οικογενειών, τρίτου παιδιού, εφάπαξ παροχή τρίτεκνων και πολύτεκνων οικογενειών και ισόβια σύνταξη πολύτεκνης μητέρας),
- τη συνέχιση των προγραμμάτων των μονάδων ψυχικής υγείας,
- την κάλυψη των αναγκών των νοσηλευτικών ιδρυμάτων για εξόφληση υποχρεώσεων προς τρίτους,
- τις δαπάνες αθλητισμού και ειδικά για την ανάπτυξη ερασιτεχνικού και ειδικού αθλητισμού για υποχρεώσεις από διεθνείς αγώνες και επιχορηγήσεις φορέων που προάγουν τον αθλητισμό.

Στον τομέα της πρόνοιας έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για υλοποίηση δράσεων που σχετίζονται με ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού (ΑΜΕΑ, λειτουργία κατασκηνώσεων, προγράμματα λουτροθεραπείας ηλικιωμένων, τοποθέτηση ανηλίκων σε ανάδοχες οικογένειες κ.λπ.).

Στον προϋπολογισμό του υπουργείου έχουν επίσης προβλεφθεί και πιστώσεις για επιχορήγηση των πάσης φύσεως προνομιακών ιδρυμάτων που θα βαρύνουν πλέον τον προϋπολογισμό του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης λόγω της νέας διοικητικής διαίρεσης της χώρας.

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν:

- τις αποδοχές του προσωπικού της κεντρικής υπηρεσίας, των υποθηκοφυλακείων και κτηματολογικών γραφείων, των ιατροδικαστικών υπηρεσιών, των δικαστικών υπαλλήλων και δικαστικών λειτουργών, των σωφρονιστικών υπαλλήλων καθώς και των υπαλλήλων του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Αρχής Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα και της Αρχής Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών. Επίσης, έχουν προβλεφθεί δαπάνες διορισμού 170 ατόμων που θα στελεχώσουν δικαστικές υπηρεσίες και καταστήματα κράτησης καθώς και διορισμό 60 αποφοίτων της Εθνικής Σχολής Δικαστών και 80 ειρηνοδικών,
- τις επιχορηγήσεις σε εποπτευόμενους φορείς του υπουργείου,
- τις καταναλωτικές δαπάνες, μεγάλο μέρος των οποίων αφορά λειτουργικές δαπάνες των δικαστηρίων και των καταστημάτων κράτησης της χώρας,
- τις αποδόσεις εσόδων στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων και λοιπούς τρίτους οι οποίες αυξάνονται κατά 26% περίπου σε σχέση με την αντίστοιχη δαπάνη του τρέχοντος έτους, λόγω της σχετικής νομοθετικής ρύθμισης που αυξάνει το ποσοστό απόδοσης των ως άνω εσόδων στο ΤΑΧΔΙΚ από 25% σε 30%.

**Πίνακας 5.13 Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού κατά φορέα
(σε εκατ. ευρώ)**

Υπουργεία-φορείς	2009	2010			2011	Μεταβολή %	
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	ΠΟΠ ^{1,2}	Εκτιμ.πραγμ.	Προβλέψεις	2010/2009	2011/2010
Προεδρία της Δημοκρατίας	5	6	5	5	5	-3,8	-1,2
Βουλή των Ελλήνων	218	218	201	218	198	-0,1	-9,2
Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	5.510	5.635	5.500	5.263	4.923	-4,5	-6,4
Εξωτερικών	450	436	389	385	355	-14,4	-7,7
Εθνικής Άμυνας	6.308	6.142	5.570	4.980	4.955	-21,1	-0,5
Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	7.507	6.102	6.979	7.292	6.992	-2,9	-4,1
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	909	908	721	721	732	-20,7	1,5
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	7.131	7.534	6.900	6.478	6.283	-9,2	-3,0
Πολιτισμού και Τουρισμού	698	670	611	605	525	-13,3	-13,2
Οικονομικών	1.178	1.210	1.050	986	920	-16,3	-6,7
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	967	984	1.015	863	1.055	-10,8	22,3
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	330	282	302	228	224	-30,8	-1,9
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	14.615	12.875	13.000	12.382	13.072	-15,3	5,6
Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	115	114	140	136	118	18,4	-13,1
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	769	664	737	721	839	-6,3	16,4
Προστασίας του Πολίτη	2.309	2.299	2.041	2.018	1.944	-12,6	-3,7
Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	1.669	1.701	1.600	1.509	1.551	-9,6	2,8
Γενικές κρατικές δαπάνες	11.343	10.831	9.659	10.450	11.227	-7,9	7,4
Μη επαναλαμβανόμενες δαπάνες	270	287	287	394			
Επιχορήγηση ΕΛΓΑ για την καταβολή τοκοχρεολυσίων	270	287	287	394			
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών ΤΠ	62.301	58.898	56.707	55.633	55.919	-10,7	0,5
II. Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημόσιου χρέους	12.325	12.950	13.017	13.260	15.920	7,6	20,1
III. Σύνολο δαπανών ΤΠ πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+II)	74.627	71.848	69.724	68.893	71.839	-7,7	4,3
Χρεολύσια μεσομακροπρόθεσμου δανεισμού	29.135	19.510	22.375	19.550	28.130	-32,9	43,9
Χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού	36.904			22.603	18.000	-38,8	-20,4
Τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων	531	550	550	5.340	420		-92,1
Συμμετοχή στην αύξηση ΜΚ εταιρειών κ.λπ.	5.493			2.565	2.051	-53,3	-20,1
Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού	146.690	91.908	92.649	118.951	120.439	-18,9	1,3

¹ ΠΟΠ: Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής

² Ενδεικτική κατανομή μετά τον κυβερνητικό ανασχηματισμό.

Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων

Στον προϋπολογισμό του υπουργείου έχουν προβλεφθεί οι απαραίτητες πιστώσεις για:

- τη μισθοδοσία εκπαιδευτικών και διοικητικών υπαλλήλων που στελεχώνουν τις σχολικές μονάδες, τα ΑΕΙ, τα ΤΕΙ και τις διοικητικές περιφερειακές υπηρεσίες εκπαίδευσης,
- τη συνέχιση του προγράμματος πρόσθετης διδακτικής στήριξης,
- την απρόσκοπτη λειτουργία των επιχορηγούμενων από το ΥΠΔΒΜΘ φορέων (νπδδ, νπιδ),
- την καταβολή των εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς, κυρίως για την κάλυψη υποχρεώσεων της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας,
- τη στήριξη των ερευνητικών φορέων και
- την ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού

Οι πιστώσεις του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως δαπάνες:

- μισθοδοσίας του προσωπικού και πρόσληψης του τακτικού και εποχικού προσωπικού που καλύπτει κυρίως ανάγκες φύλαξης των μουσείων και των αρχαιολογικών χώρων,
- συντήρησης, διαμόρφωσης και προστασίας των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων, με στόχο την προστασία και την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς,
- λειτουργικών αναγκών των αρχαιολογικών υπηρεσιών,
- επιχορηγήσεων φορέων που προάγουν τον πολιτισμό και τον αθλητισμό,
- διοργάνωσης διεθνών αγώνων,
- κάλυψης πολιτιστικών εκδηλώσεων, συνεδρίων και προγραμμάτων διάδοσης του ελληνικού πολιτισμού
- προβολής της χώρας στο εξωτερικό και την ανάδειξή της ως ελκυστικού τουριστικού προορισμού και
- λειτουργίας του Οργανισμού Τουριστικής Εκπαίδευσης για τη συνέχιση και βελτίωση της εκπαιδευτικής του δραστηριότητας.

Υπουργείο Οικονομικών

Ο προϋπολογισμός του υπουργείου καλύπτει κυρίως:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού καθώς και τις λειτουργικές δαπάνες τόσο των κεντρικών όσο και των περιφερειακών υπηρεσιών του υπουργείου,
- τη μισθοδοσία του προσωπικού καθώς και τις λειτουργικές δαπάνες της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης, των πολιτικών γραφείων του Πρωθυπουργού, του Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, του Υπουργού Επικρατείας,
- τις δαπάνες μισθοδοσίας και τις λειτουργικές δαπάνες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για την αποτελεσματικότερη εκπροσώπηση και υπεράσπιση των συμφερόντων του Ελληνικού Δημοσίου τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό,
- την επιχορήγηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής για την κάλυψη των δαπανών μισθοδοσίας, των λειτουργικών δαπανών καθώς και των δαπανών διενέργειας των γενικών απογραφών πληθυσμού – κατοικιών και οικοδομών-κτηρίων κατά το 2011,
- την παροχή των αναγκαίων πόρων προς την Υπηρεσία Ειδικών Ελέγχων για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της για την πάταξη της φοροδιαφυγής και τη δίωξη του οικονομικού εγκλήματος,
- την παροχή των αναγκαίων πόρων προς τη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων για την αναβάθμιση των υποδομών και λογισμικών εφαρμογών στο πλαίσιο του εκσυγχρονισμού της δημόσιας διοίκησης (απογραφή δημόσιας περιουσίας, Ενιαία Αρχή Πληρωμών κ.λπ.) και

- την κάλυψη των δαπανών μισθοδοσίας και λειτουργικών δαπανών της επιτροπής καταπολέμησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Οι πιστώσεις του υπουργείου καλύπτουν κυρίως δαπάνες για:

- τη μισθοδοσία του προσωπικού,
- την καταβολή επιδοτήσεων και ενισχύσεων στη γεωργία,

Πίνακας 5.14 Οικονομικές ενισχύσεις στον αγροτικό τομέα (σε εκατ. ευρώ)						
	2009	2010		2011	Μεταβολή %	
	Πραγματ.	Προϋπ.	Εκτ.πραγμ.	Προβλέψεις	2010/09	2011/10
Από εθνικούς πόρους	6.214	6.411	5.607	5.642	-9,8	0,6
Εθνικές ενισχύσεις προσανατολισμού και διαρθρώσεων	18	4	23	73	25,5	213,7
Οικονομικές ενισχύσεις με ευρωπαϊκή συμμετοχή	438	521	24	493	-3,0	16,7
Εθνική συμμετοχή προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από ΕΕ	14	15	16	24	12,9	50,0
Κάλυψη ελλείμματος Ειδικού Λογ/σμού Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ)	174	140	102	145	-41,5	42,4
Επιδότησεις επιτοκίων	49	33	38	39	-21,8	2,6
Πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων	649	685	400	360	-38,4	-10,0
Συντάξεις ΟΓΑ	4.136	4.550	4.380	4.200	5,9	-4,1
Πληρωμές μέσω ΕΛΓΑ	724	450	213	296	-70,7	39,1
(Αποζημιώσεις ΕΛΓΑ)	(649)	(400)	(175)	(231)	(-73,1)	(32,1)
(Ενισχύσεις ΠΣΕΑ)	(76)	(50)	(38)	(65)	(-49,5)	(71,1)
Επιστροφή ειδικού φόρου κατανάλωσης καυσίμων	12	13	11	12	-6,8	9,1
Από ΕΕ (FEOGA – Εγγυήσεις)	2.386	2.755	2.565	2.750	7,5	7,2
Γενικό σύνολο οικονομικών ενισχύσεων στον αγροτικό τομέα	8.600	9.166	8.172	8.392	-5,0	2,7

- την υλοποίηση αγροπεριβαλλοντικών προγραμμάτων και προγραμμάτων όπως η πρόωρη συνταξιοδότηση, η εξισωτική αποζημίωση κ.λπ.,
- την ενεργοποίηση των δικαιωμάτων ενιαίας ενίσχυσης των αγροτών,
- τη στήριξη της αγροτικής έρευνας,
- την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας της αγροτικής παραγωγής,
- τη χορήγηση ενισχύσεων από εθνικούς πόρους στο πλαίσιο υλοποίησης προγραμμάτων ΠΣΕΑ,
- την καταβολή εισφορών σε διεθνείς οργανισμούς και
- την αναβάθμιση και εκσυγχρονισμό των παρεχόμενων υπηρεσιών τόσο του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, όσο και των εποπτευόμενων από αυτό Οργανισμών.

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Οι πιστώσεις του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως:

- τις δαπάνες εύρυθμης λειτουργίας των υπηρεσιών του υπουργείου, συμπεριλαμβανομένων και των αναγκών των νέων συσταθέντων φορέων του υπουργείου (Ειδική Γραμματεία Δασών, Ειδική Γραμματεία Επιθεώρησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας και Υπηρεσία Εξυπηρέτησης Επενδυτών για έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας),

- την επιχορήγηση εποπτευόμενων από το Υπουργείο φορέων (ΟΚΧΕ, ΟΡΣΑ, ΟΡΣΘ, ΙΓΜΕ, ΚΑΠΕ), προκειμένου να συνεχισθεί απρόσκοπτα το επιστημονικό και ερευνητικό τους έργο,
- την επιχορήγηση σε ΟΤΑ α' βαθμού για περιβαλλοντικές δράσεις,
- τις αποδόσεις εσόδων στο ΕΤΕΡΠΣ,
- την υλοποίηση προγραμμάτων προστασίας του δασικού πλούτου της χώρας,
- τις δαπάνες δασοπροστασίας,
- τις υποχρεώσεις από τη συμμετοχή της χώρας σε διεθνείς περιβαλλοντικούς και ενεργειακούς οργανισμούς και προγράμματα,
- τις δαπάνες υλοποίησης δράσεων που σχετίζονται με την καταγραφή τιμών υγρών καυσίμων λιανικής πώλησης,
- τις δαπάνες υλοποίησης δράσεων που σχετίζονται με τον έλεγχο της διακίνησης και αποθήκευσης καυσίμων και
- τις δαπάνες για τον ομαλό εφοδιασμό προβληματικών περιοχών της χώρας με πετρελαιοειδή.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως:

- τις δαπάνες για συντάξεις τόσο του κλάδου υποχρεωτικής ασφάλισης όσο και του κλάδου κύριας ασφάλισης του ΟΓΑ ,
- τη χρηματοδότηση του ΙΚΑ – ΕΤΑΜ (1% του ΑΕΠ),
- τη συμμετοχή του κράτους στη χρηματοδότηση της κοινωνικής ασφάλισης,
- την κάλυψη του ελλείμματος του προϋπολογισμού του ΟΑΕΕ,
- τη χρηματοδότηση των υπόλοιπων φορέων κοινωνικής ασφάλισης και
- την επιχορήγηση του ΟΑΕΔ για την αντιμετώπιση των αυξημένων αναγκών του για επιδόματα ανεργίας.

Οι πιστώσεις για επιχορηγήσεις των ασφαλιστικών ταμείων εμφανίζονται μειωμένες το έτος 2011 σε σχέση με το 2010, επειδή ο ΟΓΑ και το ΙΚΑ - ΕΤΑΜ έχουν επιχορηγηθεί κατά το τρέχον έτος με επιπλέον ποσά από τον κρατικό προϋπολογισμό προκειμένου να εξοφλήσουν υποχρεώσεις τους προς τα κρατικά νοσοκομεία.

Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Ο προϋπολογισμός του υπουργείου θα καλύψει κυρίως δαπάνες για:

- τον έλεγχο των τιμών και της ποιότητας των προϊόντων,
- την τήρηση της ισχύουσας αγορανομικής νομοθεσίας και την προστασία και ενημέρωση του καταναλωτικού κοινού και
- υποχρεώσεις που απορρέουν από Διεθνείς Συμβάσεις και από τη συμμετοχή της χώρας σε Διεθνείς Οργανισμούς.

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Οι πιστώσεις του προϋπολογισμού του υπουργείου θα καλύψουν:

- τις δαπάνες λειτουργίας της ΓΓΔΕ και των εποπτευόμενων φορέων (ΟΣΚ, ΙΤΣΑΚ, ΔΕΠΑΝΟΜ, ΙΟΚ, ΟΑΣΠ, ΕΥΔΑΠ και ΕΥΑΘ παγίων), καθώς και τις αποδόσεις εσόδων στην ΤΕΟ ΑΕ,
- τις δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού των υπηρεσιών μεταφορών, καθώς επίσης και σημαντικού αριθμού μεταφερομένων υπαλλήλων από εταιρείες του ομίλου της ΟΑ,
- τις αμοιβές ιατρών για τις εξετάσεις των υποψηφίων οδηγών,

- την προμήθεια μηχανημάτων και εξοπλισμού για τα ΚΤΕΟ και τις κινητές μονάδες ελέγχου καυσασερίων,
- την εκπόνηση μελετών και κατασκευή πάρκων κυκλοφοριακής αγωγής,
- την επιχορήγηση των συγκοινωνιακών φορέων (εταιρείες ομίλου ΟΑΣΑ, ΟΑΣΘ κ.λπ.) προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμά τους (αντισταθμιστική καταβολή),
- τις δαπάνες που συνδέονται με την εύρυθμη λειτουργία των αεροδρομίων, την εκτέλεση έργων απαραίτητων για τον εκσυγχρονισμό και βελτίωση της λειτουργίας και υποδομής τους για τις οποίες ο προϋπολογισμός της ΥΠΑ ενισχύεται κατά τη διάρκεια του έτους από τα τέλη εκσυγχρονισμού και ανάπτυξης αεροδρομίων (ΤΕΑΑ).

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Οι πιστώσεις του υπουργείου θα καλύψουν κατά προτεραιότητα δαπάνες που αφορούν:

- τη μισθοδοσία του ένστολου αστυνομικού, πυροσβεστικού και αγρονομικού προσωπικού, καθώς και του πολιτικού προσωπικού του υπουργείου, συμπεριλαμβανομένου και του προσωπικού της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας,
- τη χορήγηση της ειδικής αποζημίωσης για εργασία πέραν του πενθημέρου και νυχτερινής απασχόλησης,
- τη χορήγηση της αποζημίωσης για πεζή περιπολία στο αστυνομικό προσωπικό,
- τις αποδοχές των εποχικών πυροσβεστών και των συμβασιούχων χειριστών των ιδιόκτητων εναέριων μέσων του Πυροσβεστικού Σώματος,
- τη σίτιση των προσωρινών κρατούμενων στα κατά τόπους αστυνομικά τμήματα, σε εναρμόνιση με τις διεθνώς επικρατούσες συνθήκες,
- τις υποχρεωτικές εισφορές-επιχορηγήσεις σε διεθνείς οργανισμούς,
- τις λοιπές λειτουργικού χαρακτήρα δαπάνες και
- την πολιτική ασύλου και μετανάστευσης.

Πέραν αυτών, ιδιαίτερη προτεραιότητα έχει δοθεί και στους ακόλουθους τομείς δραστηριότητας του υπουργείου:

- την περαιτέρω εμπέδωση του αισθήματος ασφάλειας και προστασίας των πολιτών, της πάταξης του οικονομικού και ηλεκτρονικού εγκλήματος, της ενίσχυσης της αντεγκληματικής και αντιτρομοκρατικής πολιτικής και της μείωσης των τροχαίων ατυχημάτων. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, έχουν προβλεφθεί πιστώσεις για την ενίσχυση της λειτουργίας της ομάδας «ΔΙΑΣ» και των λοιπών επιχειρησιακών μονάδων άμεσης επέμβασης της Ελληνικής Αστυνομίας, την προμήθεια σύγχρονων και αποτελεσματικών μέσων προστασίας του προσωπικού, τη συντήρηση, την προμήθεια ανταλλακτικών και την τεχνική υποστήριξη των υπηρεσιακών οχημάτων, τη λειτουργία του συστήματος ασφαλείας C4I και την έγκαιρη μετακίνηση του προσωπικού για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών,
- την παροχή τεχνογνωσίας από την ΕΛΑΣ για την έκδοση των νέου τύπου διαβατηρίων και αδειών οδήγησης,
- την προστασία των δασών από πυρκαγιές με τη μίσθωση σύγχρονων ελικοπτέρων δασοπυρόσβεσης και την πτητική και τεχνική υποστήριξη των ιδιόκτητων ελικοπτέρων του Πυροσβεστικού Σώματος και
- την αντιμετώπιση των συνεπειών εκτάκτων φυσικών καταστροφών.

Υπουργείο Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας

Οι πιστώσεις του υπουργείου θα καλύψουν κυρίως τις δαπάνες:

- της μισθοδοσίας του ένστολου, λιμενικού προσωπικού, καθώς και του πολιτικού προσωπικού του Υπουργείου. Οι σχετικές πιστώσεις συμπεριλαμβάνουν την επίδραση των μέτρων που έχουν ληφθεί για τον περιορισμό των μισθολογικών δαπανών με τις διατάξεις των ν. 3833/2010 και 3845/2010,
- της χορήγησης της ειδικής αποζημίωσης για εργασία πέραν του πενθημέρου στο ένστολο προσωπικό,
- της επιχορήγηση στο NAT,
- των υποχρεωτικών εισφορών-επιχορηγήσεων σε διεθνείς οργανισμούς στους οποίους συμμετέχουν ως μέλη οι φορείς του υπουργείου,
- της απρόσκοπτης μετακίνησης του επιβατικού κοινού στη νησιωτική επικράτεια με την επιδότηση των άγονων γραμμών,
- της λειτουργίας της Υπηρεσίας Αλιείας,
- της λειτουργίας της ΓΓ Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής και
- των δράσεων που συνδέονται με τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την προστασία της εθνικής κληρονομιάς και της αρχιτεκτονικής των νησιωτικών περιοχών.

Πέραν αυτών όμως, τονίζεται ότι ιδιαίτερη προτεραιότητα έχει δοθεί στους ακόλουθους τομείς δραστηριότητας του υπουργείου:

- την περαιτέρω εμπέδωση του αισθήματος λιμενικής ασφάλειας και της προστασίας των θαλασσιών μεταφορών και
- την προστασία των συνόρων της χώρας και την βελτίωση της προσπάθειας αντιμετώπισης του φαινομένου της λαθρομετανάστευσης και την αποτελεσματική φύλαξη των θαλασσιών οδών εισόδου στη χώρα με πιστώσεις που έχουν προβλεφθεί για συντήρηση και τεχνική υποστήριξη των εναέριων και πλωτών μέσων του Λιμενικού Σώματος.

Γενικές κρατικές δαπάνες

Οι γενικές κρατικές δαπάνες αποτελούν φορέα του προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών. Από τις πιστώσεις του φορέα θα αντιμετωπισθούν δαπάνες που αφορούν κυρίως:

- την καταβολή των συντάξεων δημοσίων υπαλλήλων,
- την εξυπηρέτηση της δημόσιας πίστης (καταβολή τοκοχρεολυσίων και δαπανών κατάπτωσης εγγυήσεων που έχουν χορηγηθεί με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου)
- τη συμμετοχή του Ελληνικού Δημοσίου σε αυξήσεις μετοχικού κεφαλαίου, καθώς και
- την απόδοση εσόδων στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

**Πίνακας 5.15 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή εσόδων τακτικού προϋπολογισμού
έτους 2011
(σε εκατ. ευρώ)**

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαι	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	2011 ΣΥΝΟΛΟ
A. ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ (I+II+III+IV)	5.502	3.614	3.815	3.958	4.383	4.457	5.372	4.220	4.662	5.398	5.149	6.989	57.520
I. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	2.004	1.011	1.268	1.135	1.955	1.516	2.137	1.562	1.817	1.824	1.959	2.692	20.880
1. Φόρος εισοδήματος	1.226	512	779	726	1.374	1.102	1.605	1.228	1.424	1.435	1.503	1.906	14.820
Φυσικών προσώπων	1.087	418	678	535	805	688	1.079	710	1.012	1.042	1.082	1.464	10.600
Νομικών προσώπων	16	11	32	88	488	308	320	274	287	324	337	315	2.800
Ειδικών κατηγοριών	123	83	69	103	82	106	207	244	124	69	85	127	1.420
2. Φόροι στην περιουσία	51	54	65	61	65	40	179	21	96	76	91	111	910
3. Άμεσοι φόροι ΠΟΕ	205	273	238	164	344	194	178	149	129	146	199	480	2.700
4. Λοιποί άμεσοι φόροι	523	171	186	183	172	179	176	164	168	168	166	194	2.450
II. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	3.341	2.354	2.371	2.404	2.075	2.589	2.788	2.194	2.289	3.097	2.642	3.837	31.980
1. Φόροι συναλλαγών	2.282	1.306	1.401	1.741	1.337	1.398	1.981	1.363	1.323	2.028	1.522	1.608	19.290
ΦΠΑ	2.201	1.225	1.308	1.660	1.212	1.278	1.862	1.293	1.212	1.915	1.409	1.454	18.030
Λοιποί φόροι συναλλαγών	80	81	94	80	125	120	119	70	110	113	113	154	1.260
2. Φόροι κατανάλωσης	971	959	876	594	662	1.077	728	759	893	972	1.026	2.122	11.640
3. Έμμεσοι φόροι ΠΟΕ	49	48	38	31	36	66	38	30	28	57	48	61	530
4. Λοιποί έμμεσοι	39	40	56	39	40	48	41	42	46	40	47	46	520
III. ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ ΑΠΟ ΕΕ	5	4	42	16	11	4	5	4	117	7	7	120	340
IV. ΛΟΙΠΑ ΜΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	152	245	134	403	343	348	442	461	439	471	542	341	4.320
B. ΜΗ ΤΑΚΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	150	76	109	98	153	450	139	91	65	108	148	254	1.840
Έσοδα καταργηθέντων ειδικών λογ/σμών	137	63	103	88	78	179	69	54	52	70	101	162	1.157
Έσοδα προγράμματος ενίσχυσης της ρευστότητας λόγω της χρηματοπιστωτικής κρίσης	13	12	5	10	74	270	69	34	11	35	35	74	643
Έσοδα από NATO	0	1	2	0	0	1	1	2	1	3	12	18	40
Γ. ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ (Α+Β)	5.652	3.690	3.924	4.056	4.536	4.908	5.512	4.311	4.726	5.506	5.297	7.244	59.360
Δ. ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΕΣΟΔΩΝ	290	243	239	209	355	348	344	350	336	300	282	503	3.800
Ε. ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ (Γ-Δ)	5.361	3.447	3.685	3.846	4.180	4.559	5.168	3.960	4.390	5.206	5.015	6.741	55.560

**Πίνακας 5.16 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή δαπανών τακτικού προϋπολογισμού
κατά μείζονα κατηγορία έτους 2011
(σε εκατ. ευρώ)**

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαι	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	2011 ΣΥΝΟΛΟ
1. Αποδοχές και Συντάξεις (0100, 0200, 0300, 0400, 0600)	1.613	1.617	1.742	1.978	1.509	1.601	1.649	1.579	1.528	1.455	1.450	2.082	19.802
2. Πρόσθετες και παρεπόμενες παροχές (0500)	19	72	124	144	148	145	163	127	157	124	146	138	1.506
3. Καταναλωτικές και σύνθετες δαπάνες (0700, 0800, 1000, 5000) πλην αποθεματικού	18	25	111	126	102	130	274	170	204	626	590	394	2.770
4. Μεταβιβαστικές πληρωμές (2000)	1.738	937	1.562	1.357	1.107	1.541	1.628	1.261	1.531	1.814	1.727	2.456	18.659
5. Πληρωμές που αντικρύζονται από πραγματοποιούμενα έσοδα (3000)	920	1.161	537	781	584	593	544	647	677	922	846	658	8.870
6. Δαπάνες NATO (4000)				2	4	1	1	5	2	25	29	19	88
7. Δαπάνες εξυπηρέτησης της Δημόσιας πίστης (6000) πλην τόκων, χρεολυσίων και λοιπών δαπανών δημοσίου χρέους	13	79	56	282	382	335	266	427	288	279	251	352	3.011
8. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000) πλην συμμετοχής σε αύξηση ΜΚ.	70	39	89	46	65	57	62	60	48	47	26	24	633
9. Δαπάνες για έργα του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (8000)													
10. Αποθεματικό				80			150		200		100	50	580
I. Σύνολο πρωτογενών δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	4.391	3.929	4.220	4.796	3.901	4.403	4.737	4.277	4.634	5.292	5.164	6.173	55.918
II. Δαπάνες εξυπηρέτησης της Δημόσιας πίστης (6000)-Τόκοι και λοιπές δαπάνες δημοσίου χρέους	452	269	2.440	544	1.934	999	3.165	2.571	1.383	1.227	263	676	15.920
III. Σύνολο δαπανών Τακτικού προϋπολογισμού πλην χρεολυσίων και λοιπών ειδικών δαπανών (I+II)	4.843	4.198	6.660	5.340	5.835	5.402	7.901	6.848	6.017	6.519	5.426	6.849	71.838
11. Δαπάνες εξυπηρέτησης της Δημόσιας πίστης (6000)-Χρεολύσια	650	9	8.996	1.003	7.163	1.009	130	6.703	16	119	3	2.329	28.130
12. Δαπάνες εξυπηρέτησης της Δημόσιας πίστης (6000)-Χρεολύσια βραχυπρόθεσμου δανεισμού	4.481	480	1.451	3.644	1.496	998	1.250	1.000	1.000	1.000	500	700	18.000
13. Δαπάνες εξυπηρέτησης της Δημόσιας πίστης (6000)-Τακτοποίηση υποχρεώσεων με έκδοση ομολόγων		140			280								420
14. Απαλλοτριώσεις, αγορές ακινήτων, κατασκευές, συμμετοχές (7000)-Συμμετοχή στο ΜΚ εταιρειών κλπ.	50	400		350	51		450	50		400		300	2.051
IV. Σύνολο δαπανών τακτικού προϋπολογισμού (III+11+12+13+14)	10.024	5.227	17.107	10.337	14.824	7.409	9.731	14.601	7.033	8.038	5.929	10.178	120.439

Πίνακας 5.17 Ενδεικτική μηνιαία κατανομή δαπανών τακτικού προϋπολογισμού κατά φορέα έτους 2011 (σε εκατ. ευρώ)

	Ιαν.	Φεβ.	Μαρ.	Απρ.	Μαι.	Ιουν.	Ιουλ.	Αυγ.	Σεπτ.	Οκτ.	Νοεμ.	Δεκ.	2011 ΣΥΝΟΛΟ
Προεδρία Δημοκρατίας	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	5
Βουλή των Ελλήνων	9	14	14	11	12	12	11	17	15	21	14	47	198
Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	267	440	240	234	230	234	290	229	295	842	842	781	4.923
Εξωτερικών	32	11	39	22	8	29	30	15	39	46	46	38	355
Εθνικής Άμυνας	182	209	233	307	285	356	319	261	289	846	846	822	4.955
Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης	461	356	504	655	318	599	556	493	737	959	767	586	6.992
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	80	52	58	63	59	51	57	49	50	56	76	81	732
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	460	489	618	537	492	584	558	484	484	582	582	413	6.283
Πολιτισμού και Τουρισμού	21	32	33	30	34	39	62	59	40	78	69	27	525
Οικονομικών (πλην Γενικών Κρατικών Δαπανών)	42	81	80	88	75	71	83	70	75	84	84	88	920
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	35	31	89	99	32	89	110	73	147	122	122	104	1.055
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	5	19	21	24	18	17	20	25	21	15	20	20	224
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	1.622	690	1.295	1.035	986	1.191	1.051	990	927	1.267	1.056	962	13.072
Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	7	7	7	9	13	13	13	9	9	13	9	10	118
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	57	68	142	63	71	67	90	62	76	81	47	16	839
Προστασίας του Πολίτη	147	152	150	188	147	152	183	156	171	222	144	133	1.944
Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	51	51	51	103	112	123	134	123	185	206	206	206	1.551
Γενικές Κρατικές Δαπάνες	1.481	2.076	2.655	10.233	13.895	1.559	4.617	2.593	2.030	13.349	10.992	10.268	75.748
ΣΥΝΟΛΟ	4.960	4.777	6.230	13.701	16.788	5.189	8.183	5.708	5.590	18.789	15.921	14.603	120.439

2.3 Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Το 2010 η ελληνική οικονομία βρέθηκε αντιμέτωπη με τα αποτελέσματα μεγάλων μακροοικονομικών ανισορροπιών, καθώς και με τις επιπτώσεις από τις χρόνιες παθογένειες στη λειτουργία του κράτους και της οικονομίας.

Από το Μάιο του 2010 εφαρμόζεται το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής μέσα από το μηχανισμό στήριξης της Ευρωζώνης και του ΔΝΤ. Στο πλαίσιο αυτό εντάσσεται ο προϋπολογισμός για το 2011 και ειδικότερα το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) που αποτελεί το σημαντικότερο μέσο άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής και καλείται να συμβάλλει στην επίτευξη του στόχου της μεσοπρόθεσμης δημοσιονομικής προσαρμογής, και παράλληλα να υλοποιήσει το στόχο για ανάταξη της οικονομίας και έξοδο από την κρίση. Αυτό απαιτεί στοχευμένες δράσεις και παρεμβάσεις για την τόνωση της ενεργού ζήτησης, την προώθηση μιας βιώσιμης ανάπτυξης, την ενίσχυση της απασχόλησης και της οικονομικής και κοινωνικής δικαιοσύνης, τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο κράτος.

Η αλλαγή του αναπτυξιακού προτύπου της χώρας για μια νέα οικονομία με αιχμή την πράσινη ανάπτυξη και η σαφής αναπτυξιακή στοχοθέτηση αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις τόσο για την αντιμετώπιση των χρόνιων διαρθρωτικών προβλημάτων και υστερήσεων της ελληνικής οικονομίας, όσο και για την υπέρβαση της σημερινής κρίσης. Η νέα αναπτυξιακή στρατηγική θα γίνει πράξη με την πλήρη και συντονισμένη ενεργοποίηση όλων των αναπτυξιακών εργαλείων, κυρίως μέσα από το ΠΔΕ, τη στοχευμένη αναθεώρηση του ΕΣΠΑ 2007-2013 και τον αναπτυξιακό νόμο, σε συνδυασμό με την οικοδόμηση μιας πιο λειτουργικής και αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης.

Άμεση δημοσιονομική και αναπτυξιακή προτεραιότητα αποτελεί η επιτάχυνση της απορρόφησης των πόρων των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ, παράλληλα με τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και του πολλαπλασιασμού του οφέλους των χρηματοδοτούμενων δράσεων.

Ο Προϋπολογισμός του 2011 διαμορφώνεται μέσα σε ένα εντελώς νέο πλαίσιο. Εντάσσεται σε ένα μεσοπρόθεσμο σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης, και το ΠΔΕ ως βασικό αναπτυξιακό εργαλείο θα συμβάλλει στη στήριξη της πραγματικής οικονομίας.

Η κατανομή των προβλεπόμενων δαπανών στο ΠΔΕ 2011 κατά φορέα αποτυπώνει το νέο τρόπο κατάρτισης του προϋπολογισμού σύμφωνα με το νέο ν. 3871/2010 περί δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης.

Η αναπτυξιακή πολιτική προωθείται με την εντατικοποίηση της υλοποίησης των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, με τη στήριξη του ΠΔΕ που το 2011 οι συνολικές δαπάνες προβλέπεται να φθάσουν τα 8.500 εκατ. ευρώ. Οι δαπάνες αυτές κατανέμονται σε 6.200 εκατ. ευρώ για έργα που συγχρηματοδοτούνται από πόρους της ΕΕ και σε 2.300 εκατ. ευρώ για τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Η κατανομή των σχετικών κονδυλίων έγινε με γνώμονα την επίσπευση και την ολοκλήρωση της απορρόφησης των πόρων του Γ΄ ΚΠΣ, των κοινοτικών πρωτοβουλιών και έργων του Ταμείου Συνοχής καθώς και την εντατικοποίηση της χρηματοδότησης των δράσεων του ΕΣΠΑ.

Πίνακας 5.18 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (παλαιά δομή)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2009				2010				Μεταβολή %
	Πραγματοποιήσεις			Συμμετοχή %	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			Συμμετοχή %	2010/09
	Συγχρήνες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		Συγχρήνες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο		
Βουλή των Ελλήνων	1		1						
Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	159	996	1.156	12,1	60	710	770	9,1	-33,4
Οικονομικών	8		8	0,1	6	2	8	0,1	2,4
Εξωτερικών	1	5	7	0,1	1	12	13	0,2	95,8
Εθνικής Άμυνας	2	2	5	0,0	2	4	6	0,1	27,1
Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	2.081	318	2.399	25,0	2.000	520	2.520	29,6	5,0
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	306	16	322	3,4	330	30	360	4,2	11,8
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	250	99	349	3,6	220	125	345	4,1	-1,0
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	2.451	634	3.085	32,2	1.900	510	2.410	28,4	-21,9
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	215	50	266	2,8	700	55	755	8,9	184,3
Υγείας, Διατροφής και Άθλησης	69	11	80	0,8	25	20	45	0,5	-43,8
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	512	26	538	5,6	330	25	355	4,2	-34,0
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	3	2	5	0,1	1	2	3	0,0	-43,7
Προστασίας του Πολίτη	57	5	62	0,6	27	7	34	0,4	-45,4
Πολιτισμού και Τουρισμού	113	168	280	2,9	43	83	126	1,5	-55,0
Γ.Γ. Περιφερειών	903	121	1.024	10,7	605	145	750	8,8	-26,8
Γ.Γ. Επικοινωνίας και Γ.Γ. Ενημέρωσης	1		1						
Σύνολο	7.133	2.455	9.588	100,0	6.250	2.250	8.500	100,0	-11,3

Πίνακας 5.19 Δαπάνες ΠΔΕ κατά φορέα (νέα δομή)
(σε εκατ. ευρώ)

Υπουργείο - Φορέας	2011			
	Προϋπολογισμός			Συμμετοχή %
	Συγχρήνες	Λοιπές από εθνικούς πόρους	Σύνολο	
Βουλή των Ελλήνων	2		2	0,0
Εσωτερικών, Αποκέντρωσης & Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	90	620	710	8,4
Οικονομικών	12	2	14	0,2
Εξωτερικών	10	8	18	0,2
Εθνικής Άμυνας	15	3	18	0,2
Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας	1.230	770	2.000	23,5
Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής	400	20	420	4,9
Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων	400	180	580	6,8
Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων	1.820	400	2.220	26,1
Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης	555	50	605	7,1
Υγείας, Διατροφής και Άθλησης	45	30	75	0,9
Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων	370	30	400	4,7
Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων	6	2	8	0,1
Προστασίας του Πολίτη	70	8	78	0,9
Πολιτισμού και Τουρισμού	90	32	122	1,4
Αποκεντρωμένες διοικήσεις	1.020	120	1.140	13,4
Θαλασσίων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας	65	25	90	1,1
Σύνολο	6.200	2.300	8.500	100,0

* Σημειώνεται ότι στα ποσά των αποκεντρωμένων διοικήσεων περιλαμβάνονται τα περιφερειακά προγράμματα και τα έργα των ΣΑΝΑ. Οι ανακατανομές αρμοδιοτήτων των φορέων με τα νέα π.δ. περιλαμβάνονται σε γενικές γραμμές στον παραπάνω πίνακα.

Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς – ΕΣΠΑ 2007-2013 ως βασικό εργαλείο ανάπτυξης

Το Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς, αποτελεί το πιο σημαντικό εργαλείο για την αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της χώρας.

Τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ τα πρώτα τρία χρόνια από την έναρξή τους παρουσίασαν σημαντικές καθυστερήσεις στην εξειδίκευση του σχεδιασμού, στην ωρίμανση των έργων και στην υλοποίησή τους, με αποτέλεσμα την ιδιαίτερα χαμηλή απορροφητικότητα, η οποία την προηγούμενη τριετία (Ιανουάριος 2007-Οκτώβριος 2009) ανήλθε στο 3,15%. Τον τελευταίο χρόνο επιτεύχθηκε εντυπωσιακή αύξηση απορροφητικότητας των πόρων για έργα ΕΣΠΑ (12,38%), σύμφωνα με τα καταχωρημένα στοιχεία (ΟΠΣ, 1/11/2010), ενώ αναμένεται περαιτέρω επιτάχυνση για ορισμένα από τα επιχειρησιακά προγράμματα ΕΣΠΑ (Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη, Ψηφιακή Σύγκλιση, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση, Διοικητική Μεταρρύθμιση κ.λπ.).

Ειδικότερα στα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 5.713 εκατ. ευρώ και οι καταχωρημένες μέχρι σήμερα δαπάνες στο ΟΠΣ-ΕΣΠΑ ανέρχονται σε 1.750 εκατ. ευρώ (ποσοστό απορρόφησης 17,28%). Αντίστοιχα για τα τομεακά επιχειρησιακά προγράμματα έχουν ενταχθεί έργα συνολικού προϋπολογισμού 7.778 εκατ. ευρώ και οι καταχωρημένες δαπάνες στο ΟΠΣ-ΕΣΠΑ ανέρχονται σε 1.497 εκατ. ευρώ (ποσοστό απορρόφησης 9,62%).

Στην κρίσιμη περίοδο που διανύει η χώρα μας, τα επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ συμβάλλουν επιπλέον και στην επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης της χώρας και της άρσης κατά το δυνατό των δυσμενών επιπτώσεων από τη σοβαρή οικονομική κρίση η οποία πλήττει τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις με άμεσο επακόλουθο στην απασχόληση και στην ευημερία.

Για την επίσπευση της υλοποίησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ που αποτελεί αδήριτη ανάγκη και υποχρέωση της χώρας στο πλαίσιο της εφαρμογής του επικαιροποιημένου Μνημονίου στήριξης της ελληνικής οικονομίας και του Προγράμματος Σταθερότητας και Ανάπτυξης, το ΥΠΟΙΑΝ προχώρησε στην αντιμετώπιση εντοπισμένων αδυναμιών του συστήματος μέσα από τη λήψη πακέτου διορθωτικών νομοθετικών και διαχειριστικών μέτρων.

Η κυβέρνηση πρέπει να επιτύχει τους στόχους για τις απαιτήσεις πληρωμών στην απορρόφηση των διαρθρωτικών κονδυλίων και των κονδυλίων συνοχής όπως ορίζεται στον πίνακα παρακάτω.

**Πίνακας 5.20 Στόχος ετήσιων πληρωμών ΕΣΠΑ
(σε εκατ. ευρώ)**

Προγραμματική περίοδος 2007 - 2013	Αιτήσεις πληρωμών που θα υποβληθούν μεταξύ 2010 και 2013			
	2010	2011	2012	2013
Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Ταμείο και Ταμείο Συνοχής	2.330	2.600	2.850	3.000
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο	420	750	880	890
Στόχος πρώτου εξαμήνου του έτους		1.105	1.231	1.284
Στόχος δεύτερου εξαμήνου του έτους		2.245	2.499	2.606
Συνολικός ετήσιος στόχος	2.750	3.350	3.730	3.890

Για την επίτευξη της υλοποίησης του ΕΣΠΑ και την επίτευξη του στόχου απορροφητικότητας, το ΥΠΟΙΑΝ προχώρησε στη λήψη των παρακάτω μέτρων:

Τροποποιήθηκε ο ν.3614/2007 που αφορά στη διαχείριση των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Ο νέος ν.3840/2010, αντιμετώπισε την πολυπλοκότητα του συστήματος υλοποίησης των ΕΠ, με τη θέσπιση των Επιχειρησιακών Συμφωνιών Υλοποίησης ΕΣΥ, που υπεγράφησαν μεταξύ ΥΠΟΙΑΝ και άλλων υπουργείων και περιφερειών της χώρας, ώστε να αποδεσμευθούν οι διαθέσιμοι πόροι προς τα υπουργεία και τις περιφέρειες.

Καταργήθηκαν φορείς (π.χ. Αναπτυξιακοί Οργανισμοί Περιφερειών, ΝΟΜΟΣ ΑΕ, Επιτροπή Εμπειρογνομόνων του ΥΠΟΙΑΝ) και άλλαξαν οι διαδικασίες που δημιουργούσαν πολυπλοκότητα και επιβαρύνσεις.

Προσδιορίζονται ονοματισμένες δράσεις με σαφές χρονοδιάγραμμα υλοποίησης, περιορίζοντας εμπλοκές και ατελέσφορες διαδικασίες στην εφαρμογή τους διασφαλίζοντας αποτελεσματική εποπτεία στην εφαρμογή. Οι πόροι του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) διατίθενται κατά προτεραιότητα στα συγχρηματοδοτούμενα έργα.

Για το έτος 2011, βασικός στόχος είναι η επίτευξη της απορροφητικότητας των πόρων του ΕΣΠΑ στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την εφαρμογή του Μνημονίου στήριξης της ελληνικής οικονομίας.

Εντός του 2011 προβλέπεται η αναθεώρηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ η οποία αποσκοπεί αφενός στην επιτάχυνση της υλοποίησής τους και αφετέρου στη μέγιστη αξιοποίηση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων για τις περιφέρειες της χώρας.

Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη ο ανασχεδιασμός βασικών μηχανισμών υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους ως προς την επίτευξη των επιδιωκόμενων ποιοτικών και ποσοτικών στόχων του. Στο πλαίσιο αυτό εντός του 2011 θα τεθεί σε πλήρη λειτουργία η νέα διαδικασία πληρωμών των συγχρηματοδοτούμενων έργων μέσω κεντρικού λογαριασμού που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδας, εξασφαλίζοντας καλύτερο έλεγχο αλλά και ορθολογικότερη διαχείριση των διαθέσιμων δημόσιων πόρων για την υλοποίηση του ΕΣΠΑ.

Στόχος της λειτουργίας του κεντρικού λογαριασμού ΕΣΠΑ είναι η στοχευμένη και ταχεία χρηματοδότηση των συγχρηματοδοτούμενων έργων του ΕΣΠΑ ώστε να εξασφαλίζεται απρόσκοπτα και χωρίς καθυστερήσεις, η είσπραξη της αντίστοιχης κοινοτικής συνδρομής.

Με τη λειτουργία του κεντρικού λογαριασμού ΕΣΠΑ επίσης αποφεύγεται η πρόωρη χρηματοδότηση των έργων σε σχέση με τον πραγματικό χρόνο διενέργειας των πληρωμών και αποφεύγονται οι δυσμενείς συνέπειες για το Δημόσιο (αδικαιολόγητη δέσμευση πόρων, επιβάρυνση του δημοσίου με τόκους κ.λπ.).

Όλοι οι φορείς διαχείρισης των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ θα ολοκληρώσουν την τυποποίηση στον τρόπο λειτουργίας τους, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 παρ. 11 του ν. 3840/10. Με τη ρύθμιση αυτή αναμένεται σταθεροποίηση ή και βελτιστοποίηση της ποιότητας του διαχειριστικού έργου.

Θα ενεργοποιηθεί σύστημα παρακολούθησης των προθεσμιών ολοκλήρωσης των ενεργειών διαχείρισης και υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων έργων, οι οποίες έχουν ήδη θεσμοθετηθεί. Το σύστημα παρακολούθησης θα επιτρέψει αφενός την εγρήγορση των αρμόδιων φορέων αλλά και την ανατροφοδότηση του συστήματος με πραγματικά στοιχεία υλοποίησης τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη λήψη των κατάλληλων διορθωτικών μέτρων.

Θα υποβληθούν στις υπηρεσίες της ΕΕ Αιτήσεις Επιβεβαίωσης Χρηματοδοτικής Συνδρομής (ΑΕΧΕ) για 10 μεγάλα έργα ενταγμένα σε επιχειρησιακά προγράμματα του ΕΣΠΑ 2007-2013. Ως μεγάλα έργα νοούνται τα έργα με προϋπολογισμό μεγαλύτερο των 50 εκατ. ευρώ.

Ως εκ τούτου, το ΕΣΠΑ θα επιδείξει το 2011 μία απρόσκοπτη, επιταχυνόμενη πορεία με απαρέγκλιτο στόχο την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του.

Αναθεώρηση ΕΣΠΑ

Η αναθεώρηση του ΕΣΠΑ θα επανεξετάσει τις προτεραιότητες των τομεακών και περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων, προκειμένου να επιτευχθεί η εναρμόνισή τους με τις προτεραιότητες και τους στόχους του αναπτυξιακού προτύπου της Πράσινης Ανάπτυξης. Θα δοθεί έμφαση στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας με την παράλληλη προστασία του περιβάλλοντος, στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, στην ενίσχυση των κοινωνικών υποδομών και στην ολοκλήρωση των κύριων έργων μεταφορών.

Βασικές Προτεραιότητες ΕΣΠΑ

Η υλοποίηση του ΕΣΠΑ εντάσσεται στη συνολική προσπάθεια που καταβάλλει η χώρα, μέσω και της διαμόρφωσης ενός υγιούς οικονομικού περιβάλλοντος, για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της Ελληνικής Οικονομίας, την ανάπτυξη της περιφέρειας, την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και χωρικής συνοχής στην κατεύθυνση της ενσωμάτωσης των αρχών και των στόχων της «πράσινης ανάπτυξης».

Στις προτεραιότητες του ΕΣΠΑ είναι:

1. Η προώθηση δράσεων ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας με στόχο τη δημιουργία νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με τρόπους που καλύπτουν όλους τους τομείς της οικονομίας, καθώς και τη δημιουργία πολλών και ποιοτικών θέσεων εργασίας. Επιπλέον, θα επιδιωχθεί η ανάπτυξη και προσέλκυση δραστηριοτήτων υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και δραστηριοτήτων σε τομείς υψηλής τεχνολογίας με αυξημένες απαιτήσεις σε επιστημονικό δυναμικό. Στο πλαίσιο υλοποίησης των παραπάνω στόχων προωθούνται προγράμματα ενίσχυσης επιχειρήσεων μέσω του ΕΣΠΑ και των επιχειρησιακών του προγραμμάτων.

Επιπλέον, προωθείται η επιχειρηματική διάσταση στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος (πράσινη επιχειρηματικότητα).

Με γνώμονα την πράσινη διάσταση, υλοποιούνται:

- Στοχευμένες ολοκληρωμένες παρεμβάσεις αστικής ανάπτυξης με έμφαση στην υλοποίηση έργων με χαρακτηριστικά παρέμβασης ολοκληρωμένου χαρακτήρα όπως αστικές υποδομές συμπεριλαμβανομένων των έργων ύδρευσης και αποχέτευσης και ενεργειακής διαχείρισης, κυκλοφοριακές ρυθμίσεις, δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, περιβαλλοντικές αναπλάσεις, αύξηση πρασίνου και κοινοχρήστων χώρων, έργα διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, έργα επαναξιοποίησης εγκαταλειμμένων βιομηχανικών εκτάσεων κ.λπ.
- Δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αποδοτικότητας σε όλους τους τομείς. Εξοικονόμηση σε δημόσια και ιδιωτικά κτίρια με τη χρήση νέων τεχνολογιών όπως φωτοβολταϊκά. Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (αιολική ενέργεια, φωτοβολταϊκά, γεωθερμία, βιοκαύσιμα από γεωργικά απόβλητα κ.λπ.).
- Στοχευμένες ενισχύσεις στις ΜΜΕ για την προώθηση σχεδίων βιώσιμης παραγωγής (εισαγωγή αποτελεσματικών συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υιοθέτηση και χρήση τεχνολογιών για την καταπολέμηση της ρύπανσης, ενσωμάτωση μη ρυπογόνων τεχνολογιών στις επιχειρήσεις).

- Ενισχύσεις των μαζικών μέσων μεταφορών για καθαρές και φιλικές στο περιβάλλον μεταφορές με περιορισμό των εκπομπών των ρύπων.
- Βιώσιμη διαχείριση των αστικών υγρών και στερεών αποβλήτων με στόχο την πλήρη συμμόρφωση με την κοινοτική και εθνική νομοθεσία.
- Έργα προστασίας υδατικών πόρων, έργα εξοικονόμησης νερού μέσω της ανακύκλωσης του χρησιμοποιημένου νερού, παραγωγή νερού μέσω της αφαλάτωσης θαλάσσιου ή υφάλμυρου νερού με ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές.

Παράλληλα θα επιδιωχθεί η προώθηση δράσεων επιχειρηματικότητας μέσω των Νέων Χρηματοδοτικών Εργαλείων (Ταμείων) και των Πρωτοβουλιών, συγκεκριμένα:

- Πρωτοβουλία JEREMIE: Ενεργοποίηση της πρωτοβουλίας JEREMIE για την εφαρμογή ενός νέου χρηματοδοτικού εργαλείου χορήγησης δανείων και μικροπιστώσεων σε ΜΜΕ, με προϋπολογισμού 100 εκατ. ευρώ. Παράλληλα υπογράφηκε στις 5/10/2010 επέκταση της υφιστάμενης συμφωνίας χρηματοδότησης, για πόρους ύψους 150 εκατ. ευρώ που θα διατεθούν από το ΕΠ «Ψηφιακή σύγκλιση» για υλοποίηση σχετικών δράσεων.
- Πρωτοβουλία JESSICA: Η χρηματοδοτική συμφωνία με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (με συνημμένη επιστολή κόστους που αφορά στο κόστος διαχείρισης) που προβλέπει τη μεταφορά ποσού που υπερβαίνει τα 250 εκατ. ευρώ στο ταμείο χαρτοφυλακίου της Πρωτοβουλίας Jessica, για έργα αστικής ανάπτυξης και για έργα διαχείρισης στερεών αποβλήτων.
- Ταμείο Επιχειρηματικότητας: Συστήθηκε με τη σχετική Κοινή Υπουργική Απόφαση, με μετοχικό κεφάλαιο για την ενεργοποίηση νέων ανακυκλώσιμων μορφών χρηματοδότησης και επενδυτικής πρακτικής ύψους 460 εκατ. ευρώ όπως venture capital, start up and seed capital, business angels κ.λπ.
- Ταμείο Εξωστρέφειας: Το Ταμείο προικοδοτείται με 100 εκατ. ευρώ και φιλοδοξεί να στηρίξει τις επιχειρήσεις που έχουν εξαγωγικό προσανατολισμό και να τις βοηθήσει στην προσπάθειά τους να διεισδύσουν στις αγορές του εξωτερικού.
- Τέλος προωθείται η ίδρυση χρηματοδοτικού οργανισμού για ΜΜΕ, με την ονομασία Ελληνικό Ταμείο Επιχειρηματικότητας και Ανάπτυξης (ETEAN) που αποτελεί μετεξέλιξη του TEMΠME.

2. Η ανασύνταξη της δημόσιας διοίκησης που αποτελεί την υπ' αριθμό ένα πρόκληση για το μέλλον και την προοπτική της χώρας μας. Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης για τον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης, υιοθετούνται μέτρα για τον εξορθολογισμό της χρήσης των πόρων, την οργάνωση της δημόσιας διοίκησης, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και των κοινωνικών προγραμμάτων.

3. Οι επενδύσεις σε βιώσιμες υποδομές που ενισχύουν την παραγωγικότητα, την εξωστρέφεια και ελκυστικότητα της χώρας και βελτιώνουν την ποιότητα ζωής. Σημαντική θέση κατέχουν η ολοκλήρωση έργων, οι λειτουργικές διασυνδέσεις των μεταφορών (δίκτυα) και η βέλτιστη αξιοποίηση των ήδη υλοποιημένων έργων. Η προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων, σε συνδυασμό με τους διαθέσιμους εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, θα χρησιμοποιηθεί στην ανάπτυξη και λειτουργία των δικτύων και των υπηρεσιών μεταφορών.

4. Οι επενδύσεις στον τομέα της ενέργειας με έμφαση στην ανάπτυξη φιλικών προς το περιβάλλον μορφών ενέργειας και στη βελτίωση του ενεργειακού εφοδιασμού της χώρας.

5. Οι επενδύσεις στην παιδεία, τη γνώση, την καινοτομία και τις νέες τεχνολογίες αποτελούν κεντρικό στόχο της πολιτικής του ΕΣΠΑ. Μέσα από την αναβάθμιση και μεταρρύθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος εξασφαλίζεται η ανάπτυξη και η κοινωνική συνοχή.

6. Δράσεις για την ενίσχυση της προσαρμοστικότητας του ανθρώπινου δυναμικού για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων. Το ανθρώπινο δυναμικό αποτελεί το κλειδί της αναπτυξιακής στρατηγικής της χώρας και η αναβάθμισή του ουσιαστική απάντηση στο αίτημα της ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής. Προτεραιότητα δίνεται σε δράσεις με κυρίαρχο στρατηγικό στόχο την αναβάθμιση και προσαρμογή του ανθρώπινου δυναμικού και των επιχειρήσεων, την προώθηση της απασχόλησης και την άμβλυνση των προβλημάτων στην αγορά εργασίας. Βασικής προτεραιότητας χαρακτηρίζονται τα μέτρα ενεργητικών πολιτικών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με κλάδους οι οποίοι πλήττονται περισσότερο στην παρούσα διεθνή συγκυρία. Οι κλάδοι αυτοί είναι κυρίως ο κατασκευαστικός-τεχνικός τομέας, ο τουρισμός και ο πολιτισμός. Τέλος θα δοθεί προτεραιότητα στην κατάρτιση ανέργων σε νέους τομείς απασχόλησης, στα «πράσινα επαγγέλματα», σε θέσεις συναφείς με θέματα αειφόρου περιβαλλοντικής διαχείρισης καθώς και σε θέματα νέων τεχνολογιών.

7. Στον τομέα του πολιτισμού αναπτύσσονται πολιτιστικές υποδομές και υπηρεσίες στο νησιωτικό χώρο και στους ορεινούς όγκους. Η «τόνωση της ζήτησης στον τομέα του Πολιτισμού» εστιάζει στην ανάπτυξη ποιοτικών υπηρεσιών και πολιτιστικών θεσμών ευρωπαϊκής ή και παγκόσμιας εμβέλειας.

8. Στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας, ο τουρισμός κατέχει μια άκρως σημαντική θέση. Το «τουριστικό προϊόν» εμπλουτίζεται και στοχεύει στην αξιοποίηση του φυσικού και πολιτιστικού αποθέματος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου με τη δυναμική ανάπτυξη των ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού, μέσω ολοκληρωμένων και καινοτόμων παρεμβάσεων εκσυγχρονισμού του τουριστικού τομέα, καθώς και συμπλήρωσης και αναβάθμισης των υποδομών για την ανάπτυξη παραδοσιακών, ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ και συμμετοχή του στο ΑΕΠ

Στον πίνακα 5.21 παρουσιάζεται η διαχρονική εξέλιξη του ΠΔΕ (εθνικό και συγχρηματοδοτούμενο τμήμα) από το 2001 έως το 2011 και η ποσοστιαία συμμετοχή του στο ΑΕΠ της χώρας.

Πίνακας 5.21 Διαχρονική εξέλιξη ΠΔΕ (2001-2011) (σε εκατ. ευρώ)					
Έτη	ΠΔΕ			Μεταβολή % σε σχέση με προηγούμενο έτος	Ως % του ΑΕΠ
	Λοιποί εθνικοί πόροι	Συγχρηματοδοτούμενο	Σύνολο		
2001	2.590	5.252	7.842		5,3
2002	3.131	3.883	7.014	-10,6	4,5
2003	3.974	4.461	8.435	20,2	4,9
2004	4.639	4.883	9.522	12,8	5,1
2005	2.569	4.955	7.524	-21,0	3,9
2006	2.673	5.511	8.184	8,8	3,9
2007	2.763	6.046	8.809	7,6	3,9
2008	2.559	7.065	9.624	9,2	4,0
2009	2.445	7.133	9.588	-0,3	4,1
2010	2.250	6.250	8.500	-11,3	3,7
2011	2.300	6.200	8.500	0,0	3,7

Πηγή: ΠΔΕ, ΓΔΟΠ

Η θετική συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομία της χώρας επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι, συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωζώνης, οι ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης στην Ελλάδα, χωρίς τις κεφαλαιακές μεταβιβάσεις, κυμαίνεται μεταξύ 2,8 και 3,6% του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2001-2009, ποσοστό το οποίο υπερτερεί των αντίστοιχων μεγεθών των κρατών μελών της Ευρωζώνης που κυμαίνονται μεταξύ 2,4 και 2,8%. Τα συγκριτικά αυτά στοιχεία εμφανίζονται στον πίνακα 5.22.

Πίνακας 5.22 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου της γενικής κυβέρνησης (% του ΑΕΠ)		
Έτη	Ελλάδα	Χώρες Ευρωζώνης
2001	3,6	2,5
2002	3,4	2,4
2003	3,5	2,5
2004	3,5	2,4
2005	2,8	2,5
2006	3,0	2,5
2007	2,9	2,6
2008	2,8	2,5
2009	2,9	2,8

Πηγή: EC, General Government Data Forecast Spring 2010.

Προγράμματα ΠΔΕ 2011 χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους

Στο ΠΔΕ που χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους και θα φθάσει στα 2.300 εκατ. ευρώ το 2011, η επιλογή των έργων θα γίνει με κριτήριο τη συμπληρωματικότητα, τις συνέργιες και τη σκοπιμότητα τους σε σχέση με την εκτέλεση έργων συγχρηματοδοτούμενων από την ΕΕ. Περιλαμβάνονται σημαντικές κατηγορίες έργων, όπως επενδυτικές δραστηριότητες των ΟΤΑ α' βαθμού σε όλη τη χώρα, ενισχύσεις των ιδιωτικών επενδύσεων στο πλαίσιο υλοποίησης των αναπτυξιακών νόμων, δαπάνες για την αποκατάσταση ζημιών σε έργα υποδομής και ενισχύσεις σε πληγέντες από σεισμούς, πυρκαγιές και άλλες φυσικές καταστροφές.

Το ΠΔΕ, πέραν της χρηματοδότησης των παραπάνω τομέων, συμβάλλει αποφασιστικά και στην υποβοήθηση κοινωνικών ομάδων με ιδιαίτερα προβλήματα διαθέτοντας σημαντικά κονδύλια αποκλειστικά από εθνικούς πόρους για την κοινωνική πρόνοια, τη λαϊκή κατοικία, την καταπολέμηση της ανεργίας, τη δωρεάν κρατική αρωγή στους σεισμόπληκτους και τη δωρεάν κρατική αρωγή για την αποκατάσταση παλιννοστούντων από χώρες της Ανατολικής Ευρώπης.

Δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική ανάπτυξη αποτυπώνεται στα προγράμματα του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων που υλοποιεί μεγάλα έργα υποδομών όπως η κατασκευή των εθνικών οδικών αξόνων, η κατασκευή της επέκτασης του Μετρό Αθηνών, ο εκσυγχρονισμός του ΟΣΕ, η κατασκευή του Μετρό Θεσσαλονίκης, η κατασκευή της επέκτασης του Προαστιακού Σιδηροδρόμου Αθηνών, τα λιμενικά – ναυτιλιακά έργα, τα έργα για τα αεροδρόμια, καθώς και τα έργα του συνολικού εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου της χώρας. Επίσης υλοποιεί έργα για τη βελτίωση των υποδομών ύδρευσης και αποχέτευσης. Για το σκοπό αυτό δεσμεύονται πιστώσεις 2.200 εκατ. ευρώ, οι οποίες αποτελούν το 26,19% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2011.

Δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας

Οι δράσεις βιομηχανίας – βιοτεχνίας, στο πλαίσιο της ενίσχυσης των ιδιωτικών επενδύσεων, χρηματοδοτούνται επίσης από το ΠΔΕ. Σημαντικό εργαλείο αποτελεί ο αναπτυξιακός νόμος που ενισχύει την ανάπτυξη τόσο των νέων όσο και των παλαιών βιομηχανικών, βιοτεχνικών, ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, τον εκσυγχρονισμό τους, την προώθηση των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας, την απασχόληση και την ανάπτυξη της περιφέρειας. Επίσης στον τομέα αυτό περιλαμβάνονται και οι δαπάνες για την ανάπτυξη δομών υποστήριξης της επιχειρηματικότητας της χώρας όπως και οι επιχορηγήσεις στον ΕΟΜΜΕΧ για αποζημιώσεις επιχειρήσεων που επλήγησαν από θεομηνίες. Επιπλέον το Υπουργείο υλοποιεί δράσεις του γενικού οικονομικού σχεδιασμού, δράσεις του προγράμματος για την ψηφιακή σύγκλιση και έργα νομαρχιακού και περιφερειακού επιπέδου (ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα). Για το σκοπό αυτό δεσμεύονται πιστώσεις 2.000 εκατ. ευρώ, οι οποίες αποτελούν το 23,81% του συνόλου των πιστώσεων του ΠΔΕ 2011.

Δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Τα έργα του γεωργικού τομέα συνιστούν μια άλλη πολύ σημαντική κατηγορία έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ 2011. Περιλαμβάνονται έργα υποδομών για τη βελτίωση συνθηκών μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, οικονομικές ενισχύσεις γεωργικών προγραμμάτων, κατασκευαστικές βελτιώσεις και εξοπλισμός κτηνιατρικών εργαστηρίων σε ακριτικές περιοχές, εγγειοβελτιωτικά έργα κ.λπ. Για τα έργα αυτά, δεσμεύονται πιστώσεις 360 εκατ. ευρώ.

Δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Στις δαπάνες για ενέργεια περιλαμβάνονται και οι επιχορηγήσεις σε ενδιάμεσους φορείς όπως το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) για την πραγματοποίηση ιδιωτικών επενδύσεων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ για έργα που συμβάλλουν στην προστασία και αναβάθμιση του περιβάλλοντος και τη βιώσιμη οικιστική ανάπτυξη καθώς και την προστασία των δασών. Για το σκοπό αυτό προβλέπεται να διατεθούν 400 εκατ. ευρώ.

Δράσεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Σημαντικά είναι επίσης τα κονδύλια που θα διατεθούν για τον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης. Στο πλαίσιο αυτό χρηματοδοτούνται δράσεις για τη βελτίωση της παραγωγικότητας και ποιότητας των δημοσίων υπηρεσιών, για την άρση διοικητικών εμποδίων, για την αποφυγή δημιουργίας συνθηκών αποκλεισμού από την κοινωνία της γνώσης, για τη διοικητική διαφάνεια και την καταπολέμηση της διαφθοράς, για την ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, για τη δια βίου μάθηση και εκπαίδευση των δημοσίων υπαλλήλων, για την ενίσχυση της διαπεριφερειακής συνεργασίας και για τη μετατροπή των ΚΕΠ σε κέντρα ολοκληρωμένων συναλλαγών.

Τα ποσά που δεσμεύονται ανέρχονται στα 710 εκατ. ευρώ και αφορούν σε έργα των τομέων της δημόσιας διοίκησης, των ΟΤΑ και της ψηφιακής σύγκλισης.

Δράσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης & Θρησκευμάτων, Πολιτισμού & Τουρισμού, Υγείας, Διατροφής & Άθλησης και Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης

Οι επενδυτικές δαπάνες για την παιδεία, τον πολιτισμό, την υγεία-πρόνοια αποτελούν σημαντικό μέρος του ΠΔΕ μέσα από τη στήριξη δράσεων που συμβάλλουν στην πνευματική, πολιτιστική και κοινωνική ανάπτυξη. Η εκπαίδευση, η επιστημονική έρευνα, η τεχνολογία και η καινοτομία ως βασικά στοιχεία της οικονομίας της γνώσης, συμβάλλουν σημαντικά στην αύξηση της παραγωγικότητας και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.

Ειδικότερα στον τομέα της παιδείας καταβάλλεται τεράστια προσπάθεια για τον εκσυγχρονισμό των υποδομών και τη διάχυση της γνώσης στους νέους μέσω στοχευμένων δράσεων.

Στις δαπάνες για την υγεία – πρόνοια περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δαπάνες για εξοπλισμό των νοσοκομείων, για λειτουργία παιδικών σταθμών και γηροκομείων, για δημιουργία δομών αποασυλοποίησης ψυχικά ασθενών όπως και δομών παροχής φροντίδας ψυχικής υγείας, καθώς και δαπάνες για την αντιμετώπιση εκτάκτων αναγκών.

Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί επίσης δράσεις για την έρευνα και την τεχνολογία, για προγράμματα ανάπτυξης βιομηχανικών ερευνών, καθώς και για προγράμματα ενίσχυσης ερευνητικού δυναμικού.

Σημαντική είναι και η συμμετοχή του ΠΔΕ σε έργα πολιτισμού, όπως η κατασκευή – επισκευή μουσείων, η συντήρηση μνημείων και αρχαιολογικών χώρων και η συνολική ανάδειξή τους.

Παράλληλα το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις για την ανάπτυξη του τουρισμού, τον αθλητισμό, την απασχόληση και την προστασία των ανέργων και άλλες δράσεις που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και ευημερία των πολιτών.

Η ταχύτητα των τεχνολογικών και οργανωτικών αλλαγών στην παραγωγική διαδικασία, δημιουργεί συνεχώς την ανάγκη απόκτησης νέων γνώσεων και ανάπτυξης ποικίλων δεξιοτήτων στο κοινωνικό σύνολο. Ο ρόλος της κατάρτισης και της εκπαίδευσης καθίσταται πρωταρχικός τόσο για τους άνεργους όσο και για τους εργαζόμενους και με ιδιαίτερη βαρύτητα στους νέους και τις γυναίκες, στον τομέα της ενίσχυσης των προοπτικών απασχόλησης αλλά και της επαγγελματικής ανέλιξης αντίστοιχα.

Συνολικά οι προβλεπόμενες πιστώσεις για τις ανωτέρω δράσεις ανέρχονται σε 1.362 εκατ. ευρώ, οι οποίες αντιστοιχούν στο 16,2% του συνόλου των δημοσίων επενδύσεων.

Τέλος το ΠΔΕ χρηματοδοτεί δράσεις αρμοδιότητας των Υπουργείων Οικονομικών, Δικαιοσύνης, Εξωτερικών, Εθνικής Άμυνας, Προστασίας του Πολίτη και του νέου Υπουργείου Θαλάσσιων Υποθέσεων, Νήσων και Αλιείας.

Χρηματοδότηση έργων περιφερειακών προγραμμάτων

Πολύ σημαντική είναι η συμβολή του ΠΔΕ στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της περιφέρειας. Με τον πρόγραμμα «Καλλικράτης» συγκροτούνται 13 αιρετές περιφέρειες ως β' βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης και 7 αποκεντρωμένες κρατικές διοικήσεις στη θέση των 13 κρατικών περιφερειών που υπάρχουν σήμερα.

Ειδικότερα με την έναρξη εφαρμογής του νέου νόμου από την 1/1/2011 τα περιφερειακά προγράμματα και τα νομαρχιακά που ήταν ενταγμένα στις ΣΑΝΑ/3 και ΣΑΝΑ/8 θα υλοποιούνται από τις νέες αιρετές περιφέρειες υπό την εποπτεία των αποκεντρωμένων διοικήσεων.

Πίνακας 5.23 Χρηματοδότηση έργων ΠΔΕ που εκτελούνται από τις περιφέρειες (σε εκατ. ευρώ)					
	2009 Πληρωμές	2010 Εκτιμήσεις πληρωμών	2011 Προβλέψεις	Μεταβολή 2010/2009	Μεταβολή 2011/2010
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας με κοινοτική συμμετοχή	903	605	1.020	-33,0	68,6
Χρηματοδοτήσεις έργων περιφέρειας από εθνικούς πόρους	121	145	120	19,4	-17,2
Σύνολο	1.024	750	1.140	-26,8	52,0

Πηγή: ΠΔΕ

Πίνακας 5.24 Περιφερειακό πρόγραμμα ΠΔΕ 2011 (σε εκατ. ευρώ)			
Αποκεντρωμένες Διοικήσεις	Συγχρηματοδοτούμενο	Εθνικό	Σύνολο
Αττικής	215	14	229
Θεσσαλίας – Στερεάς Ελλάδας	133	20	153
Ηπείρου – Δυτικής Μακεδονίας	110	14	124
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου	170	22	192
Αιγαίου	110	12	122
Κρήτης	80	10	90
Μακεδονίας - Θράκης	202	28	230
Σύνολο	1.020	120	1.140

Οι πιστώσεις που εγγράφονται στον προϋπολογισμό του 2011 για έργα περιφερειακών προγραμμάτων ανέρχονται στο ποσό των 1.140 εκατ. ευρώ (1.020 εκατ. ευρώ για έργα συγχρηματοδοτούμενα από την ΕΕ και 120 εκατ. ευρώ για έργα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από εθνικούς πόρους), έναντι 750 εκατ. ευρώ το 2010 και 1.024 εκατ. ευρώ το 2009. Στον πίνακα 5.23 παρουσιάζονται στοιχεία για τη χρηματοδότηση έργων που εκτελούνται από τις περιφέρειες για την περίοδο 2009 -2011.

Συμμετοχή του ΠΔΕ στο μετοχικό κεφάλαιο των ΔΕΚΟ και ΑΕ του Δημοσίου

Σημαντικό μέρος των μεγάλων έργων που χρηματοδοτούνται από το ΠΔΕ υλοποιείται από τις ΔΕΚΟ και τις ανώνυμες εταιρείες του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα κατά το έτος 2011 το ύψος των επιχορηγήσεων ανέρχεται στα 1.072 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχεί στο 12,76% του ΠΔΕ. Το μεγαλύτερο μέρος των επιχορηγήσεων αφορά σε μεγάλα έργα υποδομής όπως τα έργα της Εγνατίας ΑΕ, του Μετρό Αθηνών, του ΟΣΕ και του Οργανισμού Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ).

Πίνακας 5.25 Συμμετοχή του ΠΔΕ στην αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου των ΔΕΚΟ και λοιπών επιχειρήσεων του Δημοσίου (σε χιλ. ευρώ)									
Δημόσιες επιχειρήσεις	2009			2010			2011		
	Πραγματοποιήσεις			Εκτιμήσεις πραγμ/σεων			Προβλέψεις		
	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο	Συγχρηματοδοτούμενο ΠΔΕ	Εθνικό ΠΔΕ	Σύνολο
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ	62.000		62.000	110.000		110.000	110.000		110.000
ΔΕΠΑΝΟΜ	67.799	31.675	99.474	36.000	24.000	60.000	44.000	30.000	74.000
ΔΕΠΟΣ		395	395						
ΕΓΝΑΤΙΑ	356.216		356.216	410.000		410.000	150.000		150.000
ΕΑΧΑ	1.403	700	2.103					1.000	1.000
ΕΟΜΜΕΧ	80.403	5.334	85.737	35.000	4.000	39.000	51.000	2.000	53.000
ΕΛΟΤ	2.245		2.245						
ΕΡΤ		2.500	2.500		2.000	2.000		2.000	2.000
ΘΕΜΙΣ ΑΕ		16.300	16.300		9.000	9.000		9.000	9.000
ΚΕΔ		2.775	2.775		5.000	5.000		4.000	4.000
ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΕ	61.579	11.000	72.579	2.000	5.000	7.000	25.000	10.000	35.000
ΟΑΣΑ	116.769	0	116.769	75.000		75.000	40.000	1.000	41.000
ΟΣΕ	551.980		551.980	432.000		432.000	500.000		500.000
ΟΣΚ	2.743	115.300	118.043		86.000	86.000	20.000	10.000	30.000
ΟΠΕ	1.000	9.000	10.000	1.000	10.000	11.000		3.000	3.000
ΟΠΕΠ	3.279	2.000	5.279	1.000		1.000			
ΤΕΜΠΜΕ ΑΕ	50.000		50.000	133.000		133.000	20.000		20.000
ΤΡΑΜ ΑΕ	1.782		1.782	5.000		5.000	40.000		40.000
Σύνολο	1.359.197	196.979	1.556.176	1.240.000	145.000	1.385.000	1.000.000	72.000	1.072.000

Πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ

Η αποτελεσματική αξιοποίηση των πηγών χρηματοδότησης και η επίσπευση της απορρόφησης των πόρων από την ΕΕ για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα καθίσταται για τη χώρα μας σημαντική.

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής, τα Ταμεία για τα έργα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 - ΕΓΤΑΑ (γεωργικό) και ΕΤΑ (αλιείας) - καθώς και το Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών. Τα έσοδα από την ΕΕ για το 2011, προβλέπεται ότι θα ανέλθουν στα 3.722 εκατ. ευρώ, τα οποία καλύπτουν το 44,3% περίπου του συνόλου των δαπανών του ΠΔΕ.

Σημειώνεται ότι, το 2010 τα έσοδα από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ αυξήθηκαν κατά 42,18% σε σχέση με το 2009, ενώ το 2011 προβλέπεται να αυξηθούν κατά 40,89% έναντι αυτών του 2010.

Τέλος, τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου το 2010 παρουσιάζουν μείωση σε σχέση με το 2009 κατά 25,82% ενώ το 2011 παρουσιάζουν μείωση κατά 18,2% σε σχέση με το 2010.

Πίνακας 5.26 Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ (σε εκατ. ευρώ)					
Πηγές εσόδων	2009 Πραγματικές	2010 Εκτιμήσεις	2011 Προβλέψεις	Μεταβολή %	
				2010/2009	2011/2010
Έσοδα δημόσιων επενδύσεων	2.041	2.892	3.922	41,7	35,6
Ίδια έσοδα	183	250	200	36,6	20,0
Επιχορηγήσεις ΕΕ	1.858	2.642	3.722	42,2	40,9
- ΕΤΠΑ	(1.337)	(1.650)	(2.079)	(23,4)	(26,0)
- Ταμείο Συνοχής	(274)	(494)	(640)	(80,3)	(29,5)
- Ταμείο Αλιείας	(26)				
- ΕΚΤ	(118)	(287)	(666)	(143,2)	(132,1)
- ΕΓΤΠΕ	(81)		(9)		
- Ταμείο αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών	(6)	(40)	(34)	(567,7)	(-16,0)
- ΕΓΤΕ	(12)	(6)	(14)	(-52,3)	(149,7)
- ΕΓΤΑΑ (2007-2013)	(3)	(165)	(250)		(51,5)
- ΕΤΑ (2007-2013)			(30)		
Πιστωτικά έσοδα και αύξηση στοιχείων ενεργητικού	7.547	5.608	4.578	-25,7	-18,4
Σύνολο	9.588	8.500	8.500	-11,3	0,0

Πηγή: Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πληρωμής

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων: Οργανισμός Πληρωμών και Ελέγχου Κοινοτικών Ενισχύσεων Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΟΠΕΚΕΠΕ).

Υπεύθυνες Αρχές των Υπουργείων Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη και Υγείας και Κοιν. Αλληλεγγύης για τα Ταμεία των Μεταναστευτικών Ροών.

2.4 Δημοσιονομικά μέτρα 2011

Το 2010 πραγματοποιήθηκε η μεγαλύτερη δημοσιονομική προσαρμογή που επιτεύχθηκε ποτέ στη χώρα μας, της τάξης του 6% του ΑΕΠ, η οποία στηρίχθηκε σε ένα μείγμα πολιτικής τόσο από την πλευρά των δαπανών όσο και από την πλευρά των εσόδων. Για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος Οικονομικής Πολιτικής, η Κυβέρνηση υιοθέτησε ένα εμπροσθοβαρές πρόγραμμα δημοσιονομικής εξυγίανσης, για το οποίο χρειάστηκε να τεθούν σε εφαρμογή άμεσα δημοσιονομικά μέτρα, που συνέβαλλαν στη δημοσιονομική προσαρμογή αλλά και στην ενίσχυση της αξιοπιστίας της χώρας. Παράλληλα, στο χρόνο που πέρασε σχεδιάστηκαν και υλοποιήθηκαν σημαντικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Παρά την αναθεώρηση των δημοσιονομικών δεδομένων από τη Eurostat για την περίοδο 2006-2009 που επηρέασαν τα δημοσιονομικά μεγέθη του 2010 και δημιούργησαν μια «νέα αφετηρία» για τη δημοσιονομική προσαρμογή, η Κυβέρνηση παραμένει πιστή στο στόχο μείωσης του ελλείμματος της γενικής κυβέρνησης για το 2011 σύμφωνα με το Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής και συνεχίζει τη φιλόδοξη προσπάθεια εξυγίανσης των δημόσιων οικονομικών.

Η δημοσιονομική προσαρμογή για το 2011 στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό στην πλήρη απόδοση των μέτρων που έχουν ήδη ληφθεί το 2010, ενώ σημαντικό μέρος της προσαρμογής προκύπτει ως αποτέλεσμα των σημαντικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων που έχουν θεσμοθετηθεί το 2010 (όπως η φορολογική μεταρρύθμιση και η πολιτική για το φάρμακο) ή έχουν σχεδιαστεί και θα υλοποιηθούν το 2011. Το μεγαλύτερο μέρος των νέων παρεμβάσεων για το 2011, όπως προκύπτει από τα μέτρα που περιλαμβάνονται στον προϋπολογισμό, θα προέλθει από τη μείωση των δαπανών και από διαρθρωτικά μέτρα, όπως εξοικονομήσεις στο χώρο της υγείας (2.100 εκατ. ευρώ), εξοικονομήσεις από παρεμβάσεις για τις ΔΕΚΟ (800 εκατ. ευρώ), και μέτρα ενάντια στη φοροδιαφυγή (1.590 εκατ. ευρώ). Η διεύρυνση της γενικής κυβέρνησης με την ένταξη 13 νέων φορέων κάνει επιτακτική την ανάγκη για στοχευμένες παρεμβάσεις σε τομείς όπου ήδη έχουν δρομολογηθεί μεταρρυθμίσεις όπως η εξυγίανση και αναδιάρθρωση των ΔΕΚΟ. Στόχος είναι η προσαρμογή τα επόμενα χρόνια να γίνει χωρίς την επιβάρυνση μισθωτών και συνταξιούχων με περαιτέρω περικοπές σε μισθούς και συντάξεις, και χωρίς την επιβολή αυξήσεων σε φόρων πέρα από αυτές για τις οποίες έχει ήδη δεσμευτεί η Κυβέρνηση.

Πίνακας 27. Παρεμβάσεις που προβλέπονται στο Πρόγραμμα Οικονομικής Πολιτικής (με προσαρμογές)

	εκ. ευρώ	% ΑΕΠ
ΕΣΟΔΑ	5.550	2,4%
Μεταφορά επίπτωσης από μέτρα 2010 (carry over)	1.500	0,7%
Μεταφορά επίπτωσης ΕΦΚ (2010)	600	0,3%
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα	250	0,1%
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα τσιγάρα	250	0,1%
Αύξηση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα ποτά	50	0,0%
Ειδικοί φόροι πολυτελείας	50	0,0%
Αύξηση του ΦΠΑ	750	0,3%
Ρύθμιση παραβιάσεων ημιυπαίθριων χώρων	150	0,1%
Προβλεπόμενες παρεμβάσεις για το 2011	4.050	1,8%
Αντικατάσταση μέτρου μετάταξης 30% των προϊόντων από το 11% στο 23% ΦΠΑ με:	1.050	0,5%
Διεύρυνση ΦΠΑ σε επαγγέλματα που εξαιρούνταν (από το 2010)	100	0,0%
ΦΠΑ αύξηση χαμηλού συντελεστή από 11% στο 13%	800	0,4%
Μείωση ΦΠΑ (φάρμακα και ξενοδοχεία)	-250	-0,1%
Εξίσωση του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα	600	0,3%
Επίδομα θέρμανσης	-200	-0,1%
Νέο πλαίσιο φορολόγησης επιχειρήσεων	680	0,3%
Ειδική εισφορά σε κερδοφόρες επιχειρήσεις	1.000	0,4%
Μείωση του φορολογικού συντελεστή επιχειρήσεων (από 24% σε 20%)	-320	-0,1%
Απόδοση εφαρμογής νέου φορολογικού πλαισίου στους φόρους εισοδήματος	900	0,4%
Απόδοση τεκμηρίων φορολόγησης	700	0,3%
Φορολογία των αμοιβών σε είδος (αυτοκίνητα)	150	0,1%
Λογιστικός προσδιορισμός εισοδημάτων	50	0,0%
Απόδοση πλαισίου ρύθμισης αγοράς παιγνίων	700	0,3%
Δικαιώματα τυχερών παιγνίων	200	0,1%
Άδειες τυχερών παιγνίων	500	0,2%
Φορολόγηση των αυθαίρετων κτισμάτων	300	0,1%
Αύξηση των αντικειμενικών αξιών	270	0,1%
Πράσινα τέλη	150	0,1%
ΔΑΠΑΝΕΣ	2.650	1,2%
Μεταφορά επίπτωσης από μέτρα 2010 (carry over)	1.150	0,5%
Εισοδηματική πολιτική στη Γενική Κυβέρνηση (μισθοί και αμοιβές)	500	0,2%
Εισοδηματική πολιτική στις συντάξεις (μείωση 13ης και 14ης σύνταξης)	500	0,2%
Μείωση των συντάξεων (υψηλών συντάξεων)	150	0,1%
Προβλεπόμενες παρεμβάσεις για το 2011	1.500	0,7%
Εξοικονόμηση πόρων από τον «Καλλικράτη»	500	0,2%
Μείωση ενδιάμεσης κατανάλωσης	300	0,1%
Εξοικονόμηση από την Ενιαία Αρχή Πληρωμών	100	0,0%
Μη χορήγηση αύξησης στις συντάξεις	100	0,0%
ΠΔΕ (αντικατάσταση μέτρου μείωσης δαπάνης με αύξηση εσόδων από ΕΕ)	500	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ	8.200	3,6%

Πίνακας 28. Νέες παρεμβάσεις

	εκ. ευρώ	% ΑΕΠ
ΕΣΟΔΑ	2.280	1,0%
Μέτρα ενάντια στην (εισ)φοροδιαφυγή	1590	0,7%
Μέτρα ενάντια στο λαθρεμπόριο καυσίμων (σύστημα εισροών-εκροών)	190	0,1%
Σχέδιο δράσης για τη συλλογή καθυστερούμενων φορολογικών οφειλών	200	0,1%
Επιτάχυνση συλλογής φορολογικών προστίμων	400	0,2%
Νέο πλαίσιο για φορολογικές διαφορές και δίκες	300	0,1%
Ρύθμιση εκκρεμών φορολογικών διαφορών (από 2010)	100	0,0%
Ρύθμιση εκκρεμών οφειλών ασφαλιστικών εισφορών (από 2010)	300	0,1%
Αύξηση παραβόλων δικαστηρίων	100	0,0%
Έσοδα από αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας (που υπολογίζονται στο έλλειμμα)	690	0,3%
Ανανέωση αδειών τηλεπικοινωνίας και πώληση συχνотήτων	350	0,2%
Επέκταση σύμβασης αεροδρομίου Αθηνών	250	0,1%
Έσοδα από εγγυήσεις (προμήθειες και οφειλές εγγυήσεων που καταπίπτουν)	90	0,0%
ΔΑΠΑΝΕΣ	3.850	1,7%
Δαπάνες υγείας	2.100	0,9%
Μείωση φαρμακευτικής δαπάνης ΟΚΑ: μείωση τιμών φαρμάκων και διαδικασίες προμηθειών	1.400	0,6%
Προμήθειες νοσοκομείων	700	0,3%
Εξοικονόμηση από παρεμβάσεις στις ΔΕΚΟ	800	0,4%
Οικογενειακά επιδόματα με βάση εισοδηματικά κριτήρια	150	0,1%
Περαιτέρω μείωση των μεταβιβάσεων και λειτουργικών δαπανών κατά 5%	200	0,1%
Περαιτέρω μείωση των συμβάσεων ορισμένου χρόνου στο δημόσιο τομέα	100	0,0%
Μείωση αμυντικών δαπανών (παραλαβές)	500	0,2%
ΣΥΝΟΛΟ	6.130	2,7%

Πίνακας 29. Σύνολο παρεμβάσεων για το 2011 (με προσαρμογές)

	εκ. ευρώ	% ΑΕΠ
ΕΣΟΔΑ	7.830	3,50%
Μεταφορά επίπτωσης από μέτρα 2010 (carry over)	1.500	0,70%
Προβλεπόμενες στο ΠΟΠ παρεμβάσεις για το 2011	4.050	1,80%
Νέες παρεμβάσεις στα έσοδα για το 2011	2.280	1,00%
ΔΑΠΑΝΕΣ	6.500	2,90%
Μεταφορά επίπτωσης από μέτρα 2010 (carry over)	1.150	0,50%
Προβλεπόμενες στο ΠΟΠ παρεμβάσεις για το 2011	1.500	0,70%
Νέες παρεμβάσεις στις δαπάνες για το 2011	3.850	1,70%
ΣΥΝΟΛΟ	14.330	6,40%

3. Χρηματοροές μεταξύ Ελλάδας και Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το δημοσιονομικό όφελος της Ελλάδας από τον κοινοτικό προϋπολογισμό διαμορφώθηκε στα 2.016 εκατ. ευρώ το 2009, αντιπροσωπεύοντας το 0,9 % του ΑΕΠ, ενώ εκτιμάται ότι το 2010 θα ανέλθει σε 3.026 εκατ. ευρώ, ή ποσοστό 1,3 % του ΑΕΠ και σε 4.331 εκατ. ευρώ ή ποσοστό 1,9% του ΑΕΠ το 2011. Η σχέση απολήψεων - αποδόσεων αναμένεται να διαμορφωθεί περίπου σε 2,2/1 για το έτος 2010 και σε 2,7/1 το 2011.

Οι κοινοτικοί πόροι κατευθύνονται:

- στον αγροτικό τομέα, αφενός μέσω εισοδηματικών ενισχύσεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και αφετέρου μέσω προγραμμάτων για την αγροτική ανάπτυξη, από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ)
- στους υπόλοιπους τομείς της οικονομίας, όπως περιφερειακή ανάπτυξη, κοινωνική πολιτική, υποδομές, κατάρτιση κ.λπ. με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την αύξηση της παραγωγικότητας, την ενίσχυση της απασχόλησης και τη στήριξη του στόχου της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

3.1 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2010

Απολήψεις

Οι συνολικές εισροές από την ΕΕ κατά το έτος 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 5.560 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 23,6% έναντι του 2009. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στις αυξημένες απολήψεις του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, λόγω της ενεργοποίησης των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ και της βελτίωσης της απορρόφησης των κοινοτικών πόρων.

Ειδικότερα, το έτος 2010 ανά τομέα προϋπολογισμού αναμένονται τα ακόλουθα:

Τακτικός προϋπολογισμός (ΤΠ)

Οι απολήψεις του ΤΠ αναμένεται να διαμορφωθούν συνολικά στα 349 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 38% περίπου, σε σχέση με το 2009, λόγω των αυξημένων απολήψεων από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ). Μέσω του ΤΠ, συγχρηματοδοτούνται από την ΕΕ προγράμματα και δράσεις αγροτικής ανάπτυξης, όπως αγροτοπεριβαλλοντικά μέτρα (βιολογική γεωργία, μακροχρόνια παύση, κτηνοτροφία), στήριξη ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, δάσωση κ.λπ.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ)

Οι απολήψεις από το ΠΔΕ εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.642 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση κατά 42,2%, σε σύγκριση με το 2009. Η αύξηση αυτή οφείλεται κυρίως στη βελτίωση της απορρόφησης των πόρων από τα διαρθρωτικά ταμεία (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ), στην πλήρη ενεργοποίηση των προγραμμάτων και έργων που εντάσσονται στο ΕΣΠΑ και στις αυξημένες απολήψεις από το Ταμείο Συνοχής.

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Μέσω του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ (ΕΓΤΕ/Εγγυήσεις) χρηματοδοτούνται κυρίως άμεσες εισοδηματικές ενισχύσεις στον αγροτικό πληθυσμό. Οι εισροές από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) αναμένεται να ανέλθουν στο ύψος των 2.565 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 5.30 Χρηματορροές μεταξύ Ελλάδας και ΕΕ 2009-2011
(σε εκατ. ευρώ)

	2009	2010		2011	2010/09	2011/10
	Πραγμ/σεις	Προϋπ/σμός	Εκτιμήσεις πραγμ/σεων	Προβλέψεις	Μεταβολή %	
Αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση (I)	2.483	2.713	2.534	2.487	2,1	-1,9
Ίδιοι κοινοτικοί πόροι	2.288	2.636	2.457	2.392	7,4	-2,6
Δασμοί ΚΕΔ και αντιντάμπινγκ	248	261	285	208	14,9	-27,0
Γεωργικές εισφορές	4				-100,0	
Εισφορές ζάχαρης και ισογλυκόζης	2	1	2	2	0,0	0,0
Συνεισφορές βάσει ΦΠΑ	512	495	493	414	-3,7	-16,0
Συνεισφορές βάσει ΑΕΕ	1.522	1.879	1.677	1.768	10,2	5,4
Λοιπές συνεισφορές-επιστροφές	152	30	30	40	-80,3	33,3
Πρόσθετες έκτακτες συνεισφορές	150	20	20	30	-86,7	50,0
Επιστροφές από ανεκτέλεστα προγράμματα	2	10	10	10	400,0	0,0
Λοιπές συνεισφορές εκτός προϋπολογισμού ΕΕ	43	47	47	55	9,3	17,0
Συμμετοχή στο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης	43	47	47	55	9,3	17,0
Απολήψεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση (II)	4.498	6.857	5.560	6.818	23,6	22,6
Τακτικός προϋπολογισμός	253	372	349	341	37,9	-2,3
Έξοδα είσπραξης παραδοσιακών ιδίων πόρων	64	66	71	52	10,9	-26,8
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	177	297	269	280	52,0	4,1
Λοιπές απολήψεις	12	9	9	9	-25,0	0,0
Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων	1.858	3.710	2.642	3.722	42,2	40,9
Απολήψεις ΕΤΠΑ	1.337	2.037	1.650	2.079	23,4	26,0
Απολήψεις ΕΓΤΑΑ	84	243	165	259	96,4	57,0
Απολήψεις Ευρ. Ταμείο Αλιείας	26	30	0	30	-100,0	
Απολήψεις ΕΚΤ	118	744	287	666	143,2	132,1
Απολήψεις ΕΓΤΕ	12	8	6	14	-50,0	133,3
Απολήψεις Ταμείο Συνοχής	274	608	494	640	80,3	29,6
Απολήψεις Πρόγραμμα αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών	6	40	40	34		-15,0
Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ	2.386	2.755	2.565	2.750	7,5	7,2
Απολήψεις από ΕΓΤΕ	2.386	2.755	2.565	2.750	7,5	7,2
Προϋπολογισμός τρίτων	2	20	4	5	100,0	25,0
Απολήψεις ΕΤΠΑ	1		3	3		
Απολήψεις Ταμείο Συνοχής	1					
Απολήψεις ΕΖΕΣ		20	1	2		
Δημοσιονομικό όφελος (II-I)	2.016	4.144	3.026	4.331	50,2	43,1
(ως % του ΑΕΠ)	0,9	1,8	1,3	1,9		

- Στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ 2010 δεν έχει συμπεριληφθεί ποσό ύψους 155 εκατ. ευρώ που αναμένεται να επιβληθεί ως δημοσιονομική διόρθωση. Επίσης, στο έτος 2011 προβλέπεται δημοσιονομική διόρθωση ύψους 343 εκατ. ευρώ.
- Τα στοιχεία του ΑΕΠ είναι σε τρέχουσες τιμές και προέρχονται από τη Δ/νση Μακροοικονομικής Ανάλυσης του ΥΠΟΙΚ.
- Τυχόν διαφορές στα σύνολα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις.
- Λόγω του διορθωτικού προϋπολογισμού 10/2010, ο οποίος δεν έχει ακόμα υιοθετηθεί, ενδέχεται να υπάρξει μείωση στις συνεισφορές βάσει ΑΕΕ κατά 103 εκατ. ευρώ το έτος 2011.

Αποδόσεις

Οι συνολικές συνεισφορές της Ελλάδας στον κοινοτικό προϋπολογισμό εκτιμάται ότι θα ανέλθουν σε 2.534 εκατ. ευρώ περίπου, σημειώνοντας οριακή αύξηση κατά 2,1% σε σχέση με το 2009. Η μεταβολή αυτή οφείλεται κυρίως στην αύξηση της συνεισφοράς με βάση το Ακαθάριστο Εθνικό Εισόδημα, λόγω της ενίσχυσης του κοινοτικού προϋπολογισμού.

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος για το 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 3.026 εκατ. ευρώ (1,3% του ΑΕΠ), σημειώνοντας αύξηση 50% σε σύγκριση με το αντίστοιχο όφελος του έτους 2009.

3.2 Χρηματικές ροές με την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2011

Οι προβλέψεις για τις απολήψεις και τις αποδόσεις από και προς τον κοινοτικό προϋπολογισμό για το έτος 2011, βασίζονται στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το σχέδιο προϋπολογισμού της ΕΕ του έτους αυτού, στην πρόοδο υλοποίησης του ΕΣΠΑ και στις εισροές που αναμένονται στον προϋπολογισμό ΕΛΕΓΕΠ.

Απολήψεις

Οι απολήψεις από την ΕΕ κατά το έτος 2011 αναμένεται να ανέλθουν συνολικά σε 6.818 εκατ. ευρώ. Ειδικότερα, ανά τομέα προϋπολογισμού προβλέπονται τα εξής:

Τακτικός προϋπολογισμός

Οι προβλεπόμενες εισροές από τον ΤΠ ανέρχονται συνολικά σε 341 εκατ. ευρώ, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων αφορά απολήψεις από το ΕΓΤΑΑ για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων αγροτικής ανάπτυξης.

Προϋπολογισμός Δημοσίων Επενδύσεων

Οι απολήψεις από το ΠΔΕ προβλέπεται να διαμορφωθούν στο ύψος των 3.722 εκατ. ευρώ, οι οποίες αντιστοιχούν στο 55 % περίπου των συνολικών εισροών από την ΕΕ. Σε σχέση με το έτος 2010, προβλέπεται αύξηση των απολήψεων κατά 41%, λόγω της αναμενόμενης βελτίωσης της απορρόφησης των κοινοτικών κονδυλίων των διαθρωπτικών ταμείων και του Ταμείου Συνοχής. Συγκεκριμένα, από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης αναμένονται εισροές ύψους 2.079 εκατ. ευρώ, από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο 666 εκατ. ευρώ, ενώ από το Ταμείο Συνοχής αναμένονται 640 εκατ. ευρώ.

Στις εκτιμώμενες εισροές του ΠΔΕ συμπεριλαμβάνεται ποσό ύψους 34 εκατ. ευρώ το οποίο αφορά απολήψεις από το πρόγραμμα της ΕΕ «Αλληλεγγύη και Διαχείριση των Μεταναστευτικών Ροών».

Προϋπολογισμός ΕΛΕΓΕΠ

Οι απολήψεις του προϋπολογισμού ΕΛΕΓΕΠ μέσω του ΕΓΤΕ, προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 2.750 εκατ. ευρώ, ποσό που αντιπροσωπεύει το 40% των συνολικών εισπράξεων από την ΕΕ για το 2011. Οι απολήψεις του ΕΛΕΓΕΠ εμφανίζονται αυξημένες κατά 7,2% σε σχέση με το 2010.

Αποδόσεις

Οι συνεισφορές στον κοινοτικό προϋπολογισμό για το οικονομικό έτος 2011 προβλέπεται ότι θα ανέλθουν σε 2.487 εκατ. ευρώ.

Δημοσιονομικό όφελος

Το δημοσιονομικό όφελος για το 2011 προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε 4.331 εκατ. ευρώ, αυξημένο κατά 43%, σε σχέση με το εκτιμώμενο όφελος για το 2010. Το προβλεπόμενο δημοσιονομικό όφελος για το 2011 αντιπροσωπεύει το 1,9% του ΑΕΠ.

4. Συνοπτικοί προϋπολογισμοί φορέων γενικής κυβέρνησης

Σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 11 του ν.3871/2010 περί «δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης» για πρώτη φορά ο κρατικός προϋπολογισμός συνοδεύεται από τις συνόψεις των προϋπολογισμών, οικ. έτους 2011, των φορέων της γενικής κυβέρνησης.

Ως φορείς που απαρτίζουν τη γενική κυβέρνηση σύμφωνα με τα κριτήρια του ευρωπαϊκού συστήματος λογαριασμών νοούνται:

- οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης (φορείς κοινωνικής ασφάλισης και νοσοκομεία),
- οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού (δήμοι και περιφέρειες),
- τα λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου και ιδιωτικού δικαίου (πλην ΟΚΑ και ΟΤΑ) που ελέγχονται και χρηματοδοτούνται κυρίως από την κεντρική διοίκηση.

Παρατίθενται αναλυτικά οι συνόψεις των φορέων της γενικής κυβέρνησης:

Κοινωνικός Προϋπολογισμός

Ο κοινωνικός προϋπολογισμός περιλαμβάνει:

- τους Οργανισμούς Κοινωνικής Ασφάλισης (ΟΚΑ),
- τους Οργανισμούς Κοινωνικής Προστασίας (ΟΑΕΔ, ΟΕΚ, ΟΕΕ) και
- τις νοσοκομειακές μονάδες.

Οργανισμοί Κοινωνικής Ασφάλισης

Εκτέλεση προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2010

Έσοδα

Τα έσοδα για το 2010 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 40.204,00 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 2,97% σε σχέση με το 2009.

Ειδικότερα τα έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 22.617,56 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 2,48% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2009.

Οι επιχορηγήσεις από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 10.741,00 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση 18,54% σε σχέση με τις αντίστοιχες επιχορηγήσεις του 2009.

Το σύνολο των λοιπών κατηγοριών εσόδων εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 6.845,51 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 10,75% σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του 2009.

Δαπάνες

Το σύνολο των δαπανών για το 2010 εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί στα 38.642,63 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση 3,54 % σε σχέση με τις αντίστοιχες δαπάνες του 2009.

Ειδικότερα οι δαπάνες για αμοιβές του προσωπικού των ΟΚΑ εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 1.055,70 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση 8,44% σε σχέση με τις αντίστοιχες δαπάνες του 2009.

Οι δαπάνες για συντάξεις εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 25.520,40 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση 2,47% σε σχέση με τις αντίστοιχες δαπάνες του 2009.

Το σύνολο των λοιπών κατηγοριών εξόδων ύψους 12.066,53 εκατ. ευρώ παρουσιάζει μείωση της τάξης του 0,05% σε σχέση με το 2009.

Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2011

Το σχέδιο του προϋπολογισμού 2011 ενσωματώνει πλέον τα θετικά αποτελέσματα της συνεχιζόμενης προσπάθειας οικονομικής εξυγίανσης των ΟΚΑ.

Από το σχέδιο του κρατικού προϋπολογισμού του 2011 προβλέπεται ότι οι επιχορηγήσεις προς τους ΟΚΑ θα ανέλθουν στα 9.997,54 εκατ. ευρώ, μειωμένες κατά 6,92% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για το έτος 2010.

Στα έσοδα αποτυπώνεται η εντατικοποίηση των προσπαθειών για την καταπολέμηση της εισφοροδιαφυγής, τον περιορισμό της ανασφάλιστης εργασίας και την είσπραξη των καθυστερούμενων οφειλών.

Στον τομέα των δαπανών εξοικονόμηση πόρων θα προέλθει:

- από τη μείωση των δαπανών για μισθούς του προσωπικού και από το περιορισμό της συνταξιοδοτικής δαπάνης λόγω των περικοπών στα επιδόματα Πάσχα, Αδείας και Χριστουγέννων.
- από τον έλεγχο των δαπανών υγείας και κυρίως της φαρμακευτικής δαπάνης.

Τα μέτρα που θα συμβάλλουν στη μείωση των ανωτέρω δαπανών για το 2011 είναι:

- η ηλεκτρονική παρακολούθηση όλων των συνταγών των Ταμείων. Το πρόγραμμα έχει ξεκινήσει πιλοτικά από τον ΟΑΕΕ από 18-10-2010 και θα επεκταθεί στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και στον ΟΓΑ από τις αρχές του 2011,
- η μείωση των τιμών των φαρμάκων. Ήδη εξαγγέλθηκε μεσοσταθμική μείωση 20%, η οποία εφαρμόζεται ήδη από το Μάιο του 2010,
- η καθιέρωση λίστας συνταγογραφούμενων φαρμάκων υποχρεωτική για όλους τους ασφαλιστικούς οργανισμούς. Η εφαρμογή της έχει ξεκινήσει από τον Ιούνιο του 2010. Η ένταξη των φαρμάκων στη λίστα γίνεται με την «τιμή αναφοράς», γεγονός που θα μειώσει σε μεγάλο βαθμό τη δαπάνη φαρμακευτικής περίθαλψης,
- η καθιέρωση τιμής πλαφόν σε υλικά που χρησιμοποιούνται σε χειρουργικές επεμβάσεις,
- οι επιτόπιοι έλεγχοι σε όλους τους πάροχους υγείας, ιδιωτικές κλινικές, νοσοκομεία, ιδιωτικά εργαστήρια κ.λπ.

Έσοδα

Για το 2011 τα έσοδα προβλέπεται να ανέλθουν στα 41.073,91 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 2,16% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για το 2010.

Ειδικότερα προβλέπονται έσοδα από ασφαλιστικές εισφορές ύψους 23.816,83 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 5,30% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για τα αντίστοιχα έσοδα του 2010.

Οι λοιπές κατηγορίες εσόδων, πλην της κρατικής επιχορήγησης, για το 2011 προβλέπεται να ανέλθουν στα 7.259,53 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 6,05% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για τα αντίστοιχα έσοδα του 2010.

Πίνακας 5.31 Φορείς κοινωνικής ασφάλισης
(σε εκατ. ευρώ)

	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	41.073,91	40.204,06	41.435,60
Ασφαλιστικές εισφορές	23.816,83	22.617,56	22.069,62
Τόκοι	619,60	558,87	569,80
Επιχορηγήσεις από τακτικό. προϋπολογισμό	9.997,54	10.740,99	13.185,08
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	0,36	0,07	0,60
Λοιπά έσοδα	6.639,58	6.286,58	5.610,51
ΕΞΟΔΑ	38.927,50	38.642,63	40.059,14
Αμοιβές προσωπικού	1.026,40	1.055,70	1.153,06
Συντάξεις	27.168,79	25.520,40	26.168,02
Τόκοι	15,15	6,61	3,09
Δαπάνες για επενδύσεις	164,58	100,21	83,33
Λοιπά έξοδα	10.552,58	11.959,71	12.651,63
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	2.146,41	1.561,43	1.376,46
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	-2.146,41	-1.561,43	-1.376,46
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	-2.203,38	-905,38	-768,84
Χρεόγραφα πλην μετοχών	94,49	-633,53	-441,59
Αγορές (-)	-784,46	-1.274,73	-596,31
Πωλήσεις (+)	878,95	641,20	154,72
Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους	25,60	26,91	-14,11
Χορηγήσεις (-)	-109,77	-115,88	-162,83
Επιστροφές (+)	135,37	142,79	148,72
Μετοχές	-65,67	-96,14	-146,50
Αγορές (-)	-92,00	-105,64	-168,63
Πωλήσεις (+)	26,33	9,50	22,13
Εκδόσεις χρέους	2,55	46,71	-5,42
Δανεισμός (+)	13,89	58,32	5,87
Χρεολύσια (-)	-11,35	-11,61	-11,29
Μεταβολή ανεξόφλητων υποχρεώσεων ΟΚΑ	239,00	524,00	479,00

Πίνακας 5.32 Στοιχεία ισολογισμού φορέων κοινωνικής ασφάλισης
(σε εκατ. ευρώ)

	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	15.775,52	15.759,75
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	131,01	118,37
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	14.764,81	14.642,51
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	879,69	998,88
Χρεόγραφα (α+β+γ)	9.004,49	12.077,71
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	6.094,04	7.830,56
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	271,84	425,16
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	2.638,61	3.821,99
Δάνεια προς τρίτους	211,06	240,67
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	58,98	40,80

Δαπάνες

Για το 2011 προβλέπεται σύνολο δαπανών ύψους 38.927,50 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας αύξηση 0,74% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για τις αντίστοιχες δαπάνες του 2010.

Ειδικότερα οι δαπάνες για αμοιβές του προσωπικού των ΟΚΑ προβλέπονται στα 1.026,40 εκατ. ευρώ παρουσιάζοντας μείωση 2,78% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για τις αντίστοιχες δαπάνες του 2010.

Οι δαπάνες για συντάξεις θα ανέλθουν σε 27.168,79 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση 6,46% σε σχέση με τις εκτιμήσεις για τις αντίστοιχες δαπάνες του 2010.

Οι λοιπές κατηγορίες εξόδων το 2011 εμφανίζουν μείωση της τάξης του 11,06% σε σχέση με τις αντίστοιχες του 2010.

Οργανισμοί Κοινωνικής Προστασίας (ΟΑΕΔ – ΟΕΕ – ΟΕΚ)

Πίνακας 5.33 Οργανισμοί Κοινωνικής Προστασίας (ΟΑΕΔ – ΟΕΚ – ΟΕΕ) (σε εκατ. ευρώ)			
	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	4.817,97	4.583,55	3.179,49
Ασφαλιστικές εισφορές	3.165,62	3.418,60	2.478,00
Τόκοι	37,28	33,63	54,56
Επιχορηγήσεις από Τακτ. Προϋπ/σμό	500,00	358,91	317,12
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	584,27	563,33	160,02
Λοιπά έσοδα	530,81	209,08	169,78
ΕΞΟΔΑ	4.564,83	4.991,03	3.490,59
Αμοιβές προσωπικού	264,08	265,19	248,14
Συντάξεις	0,03	0,03	0,03
Τόκοι	0	0	0
Δαπάνες για επενδύσεις	373,07	114,50	88,82
Λοιπά έξοδα	3.927,65	4.611,31	3.153,60
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	253,15	-407,48	-311,11
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	-253,15	407,48	311,11
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	-32,92	536,41	633,63
Χρεόγραφα πλην μετοχών	0	0	0
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0
Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους	-220,22	-128,92	-307,62
Χορηγήσεις (-)	-324,02	-203,72	-374,51
Επιστροφές (+)	103,80	74,80	66,89
Μετοχές	0	0	-14,90
Αγορές (-)	0	0	-14,90
Πωλήσεις (+)	0	0	0

Πίνακας 5.34 Στοιχεία ισολογισμού οργανισμών κοινωνικής προστασίας (σε εκατ. ευρώ)		
	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	583,66	708,73
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	21,10	18,69
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	504,15	634,31
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	58,41	55,73
Χρεόγραφα (α+β+γ)	356,70	356,70
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	341,79	341,79
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	0,00	0,00
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	14,90	14,90
Δάνεια προς τρίτους	3,90	4,04
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	0,00	0,00

Τα κύρια έσοδα του ενοποιημένου προϋπολογισμού των φορέων ΟΑΕΔ, ΟΕΚ και ΟΕΕ προέρχονται από:

- Εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών που εισπράττονται και αποδίδονται μέσω του ΙΚΑ.
- Επιχορήγηση από τον τακτικό κρατικό προϋπολογισμό κυρίως για την ενίσχυση των αποθεματικών του κλάδου ανεργίας-στράτευσης σύμφωνα με το άρθρο 15 του ν. 1545/85, για παροχές πρόνοιας και για ειδικές επιδοτήσεις ανεργίας.
- Επιχορήγηση από το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων κυρίως για την υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης νέων θέσεων εργασίας, Νέων Ελεύθερων Επαγγελματιών, καθώς και προγράμματα πρακτικής άσκησης των ΕΠΑΣ μαθητείας του ΟΑΕΔ τα οποία είναι ενταγμένα στο ΕΣΠΑ(ΣΑΕ134/8) και για την επιδότηση του κόστους εργασίας επιχειρήσεων παραμεθόριων περιοχών (άρθρο 32 ν.1836/89) (ΣΑΕ 034).

Οι δαπάνες καλύπτουν:

- Παροχές πρόνοιας (επιδόματα, βοηθήματα εφάπαξ, βοηθήματα άδειας σπουδαστών-φοιτητών, προγράμματα απασχόλησης).
- Παροχές ανεργίας και στράτευσης.
- Παροχές ασθένειας (επιδόματα μητρότητας, κάλυψη δαπάνης για αυτασφάλιση ανέργων, κ.λπ.).
- Πληρωμές για μεταβίβαση εισοδημάτων σε τρίτους (προγράμματα απασχόλησης νέων θέσεων εργασίας, νέων ελεύθερων επαγγελματιών, STAGE, προγράμματα εκπαίδευσης ΛΑΕΚ, επιχορηγήσεις σε διάφορους οργανισμούς).
- Παροχές προς εργαζόμενους και συνταξιούχους (κοινωνικός τουρισμός, ψυχαγωγία μισθωτών, διανομή βιβλίων).
- Επενδυτικές δαπάνες.
- Παροχή στεγαστικής συνδρομής σε μισθωτούς.

Νοσοκομειακές Μονάδες

Περιλαμβάνουν τις μονάδες υγείας ΕΣΥ, τα πανεπιστημιακά νοσοκομεία «Αιγινήτειο» και «Αρεταίειο», καθώς και το Νοσηλευτικό Ίδρυμα Μετοχικού Ταμείου Στρατού (ΝΙΜΤΣ). Οι μονάδες υγείας ΕΣΥ παρέχουν υπηρεσίες υγείας σε πρωτοβάθμιο επίπεδο (τοπικά εξωτερικά ιατρεία – τμήματα επείγοντων περιστατικών και κέντρα υγείας) και δευτεροβάθμιο επίπεδο (κλινικές, εργαστήρια, μονάδες).

Τα προηγούμενα έτη, οι λειτουργικές δαπάνες για τα νοσοκομεία του ΕΣΥ –ύψους περίπου 3 δισ. ευρώ ετησίως (πλην μισθοδοσίας) και η αδυναμία πληρωμής μεγάλου μέρους των νοσηλίων από τα Ασφαλιστικά Ταμεία, διαμόρφωναν ένα ετήσιο χρέος της τάξης του 0,4%-0,7% του ΑΕΠ. Το μεγαλύτερο μερίδιο στο σύνολο αυτών των λειτουργικών δαπανών, κατέχει η δαπάνη φαρμάκου (πλησίον του 50% του συνόλου).

Με βάση, λοιπόν, τα παραπάνω, επιδιώκεται για το 2011 η επίτευξη μείωσης των συνολικών δαπανών (από 3,05 δισ. ευρώ το 2010 σε 2,4 δισ. ευρώ το 2011), με επίκεντρο τον έλεγχο τιμών των ιατροτεχνολογικών προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και της κατανάλωσης φαρμάκου.

Αναλυτικότερα, τα κονδύλια που εμφανίζονται στους συνοπτικούς προϋπολογισμούς αφορούν τα εξής:

1. Ο Απολογισμός 2009 εμφανίζει τις ταμειακές ροές που πραγματοποιήθηκαν σε έσοδα και έξοδα, ενώ δεν απεικονίζει συνολική διαμόρφωση χρέους σε προμηθευτές, ύψους περίπου 5,6 δισ. ευρώ, που αφορά ανεξόφλητες υποχρεώσεις των ετών 2005 έως 2009. Η ανάλυση των υποχρεώσεων ανά έτος προέλευσής τους απεικονίζεται στον πιο κάτω πίνακα, οι οποίες και θα εξοφληθούν εντός του 2010 σύμφωνα με τη ρύθμιση του ν.3867/10.

	Ποσά σε εκατ. ευρώ
Ανάλυση κατ' έτος του υπολοίπου υποχρεώσεων στις 31/12/09	5.598,02
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις 2005	45,01
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις 2006	196,69
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις 2007	1.088,47
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις 2008	2.230,17
Ανεξόφλητες υποχρεώσεις 2009	2.037,68

2. Εκτιμήσεις τρέχοντος οικ. έτους 2010

Περιλαμβάνονται εκτιμήσεις εσόδων από παροχή υπηρεσιών, αλλά και ποσά επιχορηγήσεων που καλύπτουν μέρος απαιτήσεων των νοσοκομείων από τα ασφαλιστικά ταμεία. Αντίστοιχα, έχουν απεικονιστεί στα έξοδα, πιστώσεις για αγορά και πληρωμή (εντός του 2010), αγαθών και υπηρεσιών, ενώ μεταφέρεται μέρος των δαπανών 2010 για εξόφληση στο 2011 ύψους 450 εκατ. ευρώ (εκτίμηση δαπανών Δ' τριμήνου του 2010 στο 2011). Το σύνολο του προϋπολογισμού 2010 των εξόδων απεικονίζει καθαρά τη λειτουργία των νοσοκομείων για το συγκεκριμένο έτος.

Εκτιμήσεις 2010 για τα έτη 2005 – 2009

Περιλαμβάνονται εκτιμήσεις εσόδων από επιχορηγήσεις (5,6 δισ. ευρώ), που καλύπτουν τις ανεξόφλητες υποχρεώσεις των νοσοκομείων ετών 2005 – 2009. Περιλαμβάνει επίσης πρόβλεψη σχετικής πίστωσης (σε έσοδα και έξοδα) για απόδοση κρατήσεων.

3. Ο προϋπολογισμός 2011, εμφανίζει τις εκτιμήσεις για τις απαιτούμενες πιστώσεις σε έσοδα και έξοδα, αντίστοιχες της λειτουργίας των φορέων στο 2011. Περιλαμβάνει προβλέψεις για το 2011 και για την πληρωμή υποχρέωσης οικονομικού έτους 2010 ύψους 450 εκατ. ευρώ.

Ο προϋπολογισμός εσόδων και εξόδων 2011, περιλαμβάνει τις πιστώσεις για έσοδα από παροχή υπηρεσιών υγείας και επιχορηγήσεις ύψους περίπου 2,4 δισ. ευρώ και αντίστοιχα για λειτουργικά έξοδα ύψους 2,4 δισ. ευρώ (μη περιλαμβανομένων των αντικριζόμενων και της υποχρέωσης προηγούμενου έτους).

Πίνακας 5.35 Νοσοκομειακές μονάδες
(σε εκατ. ευρώ)

	Προϋπολογισμός 2011		Προϋπολογισμός 2010		Εκτιμήσεις 2010		Απολογισμός 2009
	2011	που αφορά συναλλαγές 2010	2010	που αφορά τις υποχρεώσεις 2005-2009	2010	που αφορά τις υποχρεώσεις 2005-2009	
ΕΣΟΔΑ	2.580,00	450,00	2.884,79	6.038,02	2.235,04	6.038,02	3.071,20
Έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα	1.075,65	0	1.375,73	0	1.140,00	0	1.319,62
Τόκοι	10,35	0	10,73	0	10,73	0	19,79
Επιχορηγήσεις από τακτικό προϋπολογισμό	1.200,00	450,00	1.224,02	5.598,02	810,00	5.598,02	1.404,01
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	57,67	0	18,67	0	18,67	0	30,55
Έσοδα προς απόδοση	230,00	0	220,00	440,00	220,00	440,00	226,68
Λοιπά έσοδα	6,33	0	35,64	0	35,64	0	70,55
ΕΞΟΔΑ	2.580,00	450,00	3.050,75	6.038,02	2.600,75	6.038,02	2.919,50
Αμοιβές προσωπικού	189,06	0	178,64		178,64		153,16
Πληρωμές για υπηρεσίες	317,52	0	359,82	160,00	359,82	160,00	403,72
Πληρωμές για την προμήθεια καταναλωτικών αγαθών & κεφαλαιακές δαπάνες	1.714,45	450,00	2.161,60	5.438,02	1.711,60	5.438,02	2.097,87
Δαπάνες για επενδύσεις	87,39	0	85,56	0	85,56	0	71,77
Πληρωμές αντικριζόμενες από πραγματοποιούμενα έσοδα	220,00	0	200,00	440,00	200,00	440,00	172,29
Λοιπά έξοδα	51,59	0	65,13	0	65,13	0	20,70
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	0	0	-165,96	0	-365,71	0	151,69
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	0	0	165,96	0	365,71	0	-151,69
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	0	0	165,96	0	365,71	0	-165,16
Χρεόγραφα πλην μετοχών	0	0	0	0	0	0	0,75
Αγορές (-)	0	0	0	0	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0	0	0	0	0,75
Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους	0	0	0	0	0	0	0
Χορηγήσεις (-)	0	0	0	0	0	0	0
Επιστροφές (+)	0	0	0	0	0	0	0
Μετοχές	0	0	0	0	0	0	12,72
Αγορές (-)	0	0	0	0	0	0	-0,30
Πωλήσεις (+)	0	0	0	0	0	0	13,01
Εκδόσεις χρέους	0	0	0	0	0	0	0
Δανεισμός (+)	0	0	0	0	0	0	0
Χρεολύσια (-)	0	0	0	0	0	0	0
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ	0	0	0	0	450,00	0	5.598,02

Πίνακας 5.36 Στοιχεία ισολογισμού νοσοκομειακών μονάδων
(σε εκατ. ευρώ)

	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	673,13	613,94
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	27,26	28,88
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	237,09	162,29
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	408,78	422,76
Χρεόγραφα (α+β+γ)	0,00	0,00
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	0,00	0,00
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	0,00	0,00
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	0,00	0,00
Δάνεια προς τρίτους	0,00	0,00
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	0,00	0,00

Οι προβλεπόμενες πιστώσεις και αμοιβές προσωπικού είναι αυξημένες σε σχέση με το 2010, καθώς προβλέπεται η συμπλήρωση προσωπικού με θέσεις επικουρικών γιατρών και λοιπών ειδικοτήτων, το οποίο είναι απαραίτητο για την ολόημερη λειτουργία των νοσοκομείων.

Ο προϋπολογισμός του 2011 δεν προβλέπει πιστώσεις για την υλοποιούμενη ρύθμιση χρεών, καθώς αυτή θα ολοκληρωθεί εντός του 2010.

Ο περιορισμός των πιστώσεων όπως καταγράφεται στις προβλεπόμενες δαπάνες θα επιτευχθεί μέσα από μια σειρά μέτρων και πολιτικών για έλεγχο και περικοπή δαπανών, όπως:

- Πρόγραμμα Προμηθειών Υγείας με ενιαία κωδικοποίηση ιατροτεχνολογικών προϊόντων και φαρμάκων.
- Παρακολούθηση των προϋπολογισμών του έτους 2011, μέσω και των λογαριασμών τάξεως, προκειμένου να επιτύχουμε τον έλεγχο των δεσμεύσεων-υποχρεώσεων (Μητρώο Δεσμεύσεων) εντός των ορίων – πιστώσεων στα έξοδα.
- Συστηματικός διαχειριστικός έλεγχος αποθηκών, με εφαρμογή καταγραφής και παρακολούθησης των αναλωσίμων ειδών με ενιαία κωδικοποίηση. Ταυτόχρονα, αντίστοιχος έλεγχος θα γίνεται και στη δαπάνη φαρμάκων.
- Αναλυτική καταγραφή στην αποτύπωση των δαπανών, με επιμέρους κατηγοριοποιήσεις (αναλώσιμα υλικά, υπηρεσίες, κ.λπ.), αλλά και σε επίπεδο ομάδας είδους.
- Πλήρης μηχανογραφική υποστήριξη σε όλα τα νοσοκομεία της χώρας, με την υποστήριξη κεντρικού συλλογέα στοιχείων και πλήρους διαλειτουργικότητας των εργαστηρίων, των τμημάτων ΤΕΙ και ΤΕΠ, καθώς και των κλινικών.

Ταυτόχρονα προγραμματίζονται πολιτικές για την είσπραξη των εσόδων, όπως :

- Ανατιμολόγηση ιατρικών πράξεων.
- Αναλυτική καταγραφή στην αποτύπωση των εσόδων, με προσδιορισμό απαιτήσεων ανά Ασφαλιστικό Ταμείο, καθώς και των παρεχομένων υπηρεσιών σε άπορους, ανασφάλιστους, κ.λπ.
- Είσπραξη της προκαταβολής 90% από τα ασφαλιστικά ταμεία των νοσηλίων που υποβάλλουν τα νοσοκομεία, κ.λπ., με βάση τη κείμενη νομοθεσία.

Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Σημαντική καινοτομία για το έτος 2011 αποτελεί η συγκρότηση του νέου θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης «ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», που λειτουργεί σε δύο βαθμίδες, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Η τοπική αυτοδιοίκηση, θεσμός διοικητικός και πολιτικός με διευρυμένες πλέον αρμοδιότητες, προγραμματίζει και υλοποιεί δράσεις σε τοπικό επίπεδο, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.

Η αναδιάρθρωση της αυτοδιοίκησης συνδέεται άμεσα με τη μεταφορά ανθρώπινων και οικονομικών πόρων αντίστοιχων προς το ευρύ φάσμα αρμοδιοτήτων που μεταφέρονται, σύμφωνα με τις επιταγές του Συντάγματος και του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας.

Με τη συγκεκριμένη διοικητική δομή και τη διάθεση των αντίστοιχων πόρων δημιουργούνται ισχυρές διοικητικές ενότητες με δυνατότητα άσκησης των αρμοδιοτήτων τους με αποτελεσματικό, ποιοτικό, διαφανή και βιώσιμο τρόπο.

1. Δήμοι (ΟΤΑ α' βαθμού)

Οι Δήμοι αποτελούν τον α' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Η κυριότερη πηγή εσόδων τους είναι οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), οι οποίοι αποδίδονται τόσο μέσω του τακτικού προϋπολογισμού, όσο και μέσω του προϋπολογισμού δημοσίων επενδύσεων. Η καθιέρωση των ΚΑΠ στοχεύει στη χρηματοδότηση των δήμων από δυναμικούς πόρους του κρατικού προϋπολογισμού, το ύψος των οποίων ορίζεται ρητά από τις σχετικές διατάξεις. Οι εν λόγω αποδιδόμενοι πόροι βοηθούν αποφασιστικά τους δήμους στην εκπλήρωση των σκοπών τους, ενόψει μάλιστα της ανάληψης νέων αρμοδιοτήτων με το πρόγραμμα «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ», και την υλοποίηση των προγραμμάτων τους που σχετίζονται με την εκτέλεση τοπικών έργων και την παροχή υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Πόροι δήμων

Οι συνολικές πιστώσεις που προβλέπονται στον τακτικό προϋπολογισμό έτους 2011 για τους δήμους, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού που αφορά τη ρύθμιση των οφειλομένων παρελθόντων ετών, ανέρχονται στο ποσό των 3.739,9 εκατ. ευρώ (πίνακας 5.37).

Πίνακας 5.37 Πόροι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Δήμων από τον τακτικό προϋπολογισμό (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	2011
	Προϋπ/σμός
Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι – Δήμων	
• Απόδοση στους δήμους του 12% επί του φόρου προστιθέμενης αξίας	1.370,8
• Απόδοση στους δήμους των 2/3 του 20,5% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων	1.817,7
• Απόδοση στους δήμους του 50% επί του φόρου ακίνητης περιουσίας	337,5
Σύνολο	3.526,0
Ρυθμίσεις οφειλών δήμων	
• Απόδοση στους δήμους από τη ρύθμιση των οφειλόμενων παρελθόντων ετών	213,9
Γενικό σύνολο	3.739,9

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

- Τυχόν διαφορές στα αθροίσματα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)

Οι ΚΑΠ που αποδίδονται από τον τακτικό προϋπολογισμό αναλύονται ως εξής:

- Απόδοση στους δήμους του 12% επί του φόρου προστιθέμενης αξίας.
- Απόδοση στους δήμους των 2/3 του 20,5% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.
- Απόδοση στους δήμους του 50% επί του φόρου ακίνητης περιουσίας.

Η κατανομή των ΚΑΠ γίνεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας, βάσει ειδικών κριτηρίων και αποσκοπεί στην άμβλυνση των δημοσιονομικών και γεωγραφικών ανισοτήτων των δήμων.

Για το έτος 2011, οι συνολικές πιστώσεις των ΚΑΠ που προβλέπονται για απόδοση στους δήμους ανέρχονται στο ποσό των 3.526,0 εκατ. ευρώ.

Ρύθμιση οφειλομένων παρελθόντων ετών

Από την καθιέρωση των ΚΑΠ έως και το έτος 2008 δημιουργήθηκαν υπέρ των δήμων οφειλές, ως δι-αφορά μεταξύ των ποσών που προκύπτουν από την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων και αυτών που τους είχαν αποδοθεί.

Το ποσό αυτό προσδιορίστηκε με τη συνεργασία των αρμόδιων φορέων και της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (πρώην ΚΕΔΚΕ) στο ύψος των 1.711 εκατ. ευρώ και έγινε σχετική ρύθμιση για την καταβολή του σε οκτώ ετήσιες ισόποσες δόσεις, αρχής γενομένης από το έτος 2009.

2. Περιφέρειες (ΟΤΑ β' βαθμού)

Οι Περιφέρειες αποτελούν το β' βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης και είναι αυτοδιοικούμενα κατά τόπο νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

Ο ρόλος των Περιφερειών, όπως διαμορφώνεται με τη νέα αρχιτεκτονική της αυτοδιοίκησης (ν. 3852/2010) είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Οι αρμοδιότητές τους εστιάζονται κυρίως:

- στον αναπτυξιακό σχεδιασμό,
- στον προγραμματισμό,
- στην υλοποίηση δράσεων και
- στην παρακολούθηση της αναπτυξιακής πορείας της περιφέρειας.

Πόροι περιφερειών

Οι κυριότεροι πόροι των περιφερειών προέρχονται από τους ΚΑΠ, όπως αναλυτικά αναφέρονται πα-ρακάτω:

- Απόδοση στις περιφέρειες του 2,4% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου ει-σοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων.
- Απόδοση στις περιφέρειες του 4% επί του φόρου προστιθεμένης αξίας.

Πίνακας 5.38 Πόροι Περιφερειών από τον τακτικό προϋπολογισμό (σε εκατ. ευρώ)	
Κατηγορία	2011
	Προϋπολογισμός
Κεντρικοί αυτοτελείς πόροι (ΚΑΠ) – Περιφερειών	
• Απόδοση στις περιφέρειες του 2,4% από τις καθαρές συνολικές ετήσιες εισπράξεις του φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων και νομικών προσώπων	244,3
• Απόδοση στις περιφέρειες του 4% επί του φόρου προστιθεμένης αξίας	605,9
Σύνολο	850,2

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

- Τυχόν διαφορές στα αθροίσματα οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ)

Για το έτος 2011 οι ΚΑΠ των περιφερειών ανέρχονται σε 850,2 εκατ. ευρώ και προέρχονται από το ποσοστό 2,4% επί των καθαρών εισπράξεων του φόρου εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων και 4% από το φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ).

Οι αποδόσεις των ΚΑΠ κατανέμονται στις περιφέρειες με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Οικονομικών, η οποία εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ένωσης Περιφερειών (πρώην ΕΝΑΕ).

Ενοποιημένοι προϋπολογισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ)

- Οι εν λόγω προϋπολογισμοί δεν είναι δυνατόν να προκύψουν από τους προϋπολογισμούς της τοπικής αυτοδιοίκησης, διότι οι νέοι δήμοι και περιφέρειες, σύμφωνα με το ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» θα πρέπει να έχουν καταρτίσει τους προϋπολογισμούς τους, εντός του πρώτου τριμήνου του 2011.
- Παράλληλα δεν θα μπορούσε να στηριχθεί στους προϋπολογισμούς του 2010 των Δήμων διότι στις περισσότερες περιπτώσεις οι προϋπολογισμοί των ΟΤΑ, έχουν σημαντικές αποκλίσεις από τον απολογισμό (για το λόγο άλλωστε αυτό, στο πρόγραμμα «Καλλικράτης» προβλέπεται ο αποτελεσματικότερος έλεγχος του προϋπολογισμού των Δήμων, από τον Ελεγκτή Νομιμότητας και ιδιαίτερα στην περίπτωση που «το ύψος των εσόδων υπερβαίνει ανατιολόγητα τις αποδόσεις του προηγούμενου οικονομικού έτους» (παρ. 7 άρθρο 266).
- Για τους παραπάνω λόγους οι ενοποιημένοι προϋπολογισμοί της αυτοδιοίκησης για το 2011 έγιναν με την εκτίμηση των παρακάτω στοιχείων.
- Οι επιχορηγήσεις προς την τοπική αυτοδιοίκηση είναι οι εγγεγραμμένες στο κρατικό προϋπολογισμό και αντιστοιχούν στο νέο θεσμικό πλαίσιο του Καλλικράτη και ανέρχονται συνολικά σε 5.848,50 εκατ. ευρώ.
- Για την εκτίμηση των ιδίων εσόδων της τοπικής αυτοδιοίκησης λήφθηκαν υπόψη τα εξής:
 - τα υπάρχοντα στοιχεία που είχε το Υπουργείο στην διάθεσή του (απολογισμός 2007, απολογισμοί μέρους δήμων για το 2008 και το 2009),
 - οι πιθανές επιπτώσεις της προβλεπόμενης ύφεσης στην τοπική αυτοδιοίκηση,
 - η σχετική επίπτωση στα έσοδα της τοπικής αυτοδιοίκησης λόγω μείωσης, που έγινε το 2009, του τέλους παρεπιδημούντων από 2,5 σε 0,5%,
 - η αποτελεσματικότερη είσπραξη των ιδίων πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης λόγω του προγράμματος «Καλλικράτης».
- Συγκεκριμένα, στους νέους δήμους αποδίδεται το 12% των εσόδων από ΦΠΑ, το 50% από το φόρο μεγάλης ακίνητης περιουσίας και το 20% από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Αντίστοιχα στις περιφέρειες αποδίδεται το 4% των εσόδων από ΦΠΑ και το 2,4% από το φόρο εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.
- Επισημαίνεται ότι στον πίνακα εσόδων των ΟΤΑ δεν συμπεριλαμβάνεται ο δανεισμός του έτους και το ταμειακό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης.
- Οι προϋπολογισμοί των δήμων, σύμφωνα με τον κώδικα δήμων και κοινοτήτων και με το διάταγμα που διέπει την οικονομική διοίκηση και διαχείριση των δήμων, είναι πάντα ισοσκελισμένοι. Σύμφωνα με το άρθρο 64 του ν.3852/2010, οι δήμοι και οι περιφέρειες δεν μπορούν να συνομολογούν δάνεια για να καλύψουν λειτουργικές δαπάνες.

- Προκειμένου να είναι συγκρίσιμα στοιχεία για τα έτη 2009 – 2010 προστέθηκαν στα έτη αυτά, το κόστος των μεταβιβαζόμενων αρμοδιοτήτων στους δήμους (κυρίως επιδόματα πρόνοιας και μεταφορά προσωπικού) και κατ' αναλογία το κόστος λειτουργίας της περιφέρειας και τα αντίστοιχα έσοδα.
- Από την πρόβλεψη του ενοποιημένου προϋπολογισμού για το 2011 προκύπτει εξοικονόμηση πόρων στο συνολικό αποτέλεσμα της τοπικής αυτοδιοίκησης, κατά 500,20 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 5.39 Ενοποιημένος ετήσιος προϋπολογισμός τοπικής αυτοδιοίκησης (σε εκατ. ευρώ)			
	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	9.756,50	8.830,70	9.843,20
Έσοδα από επιχορηγήσεις	5.848,50	3.151,60	4.342,70
Έσοδα από επιχορηγήσεις ΚΑΠ Δήμων	3.917,80	2.012,00	2.845,00
Έσοδα από επιχορηγήσεις παρακρατούμενων ΠΟΕ Δήμων	214,00	192,00	214,00
Έσοδα από επιχορηγήσεις ΣΑΤΑ Δήμων	772,00	597,00	847,50
Έσοδα από επιχορηγήσεις ΚΑΠ ΝΑ/Περιφερειών	944,70	350,60	436,20
Εκτίμηση εσόδων κατ' αναλογία για τα έτη 2009 και 2010 για τις μεταβιβαζόμενες αρμοδιότητες και το κόστος των Περιφερειών		1.841,10	1.710,50
Έσοδα από ίδιους πόρους	2.258,00	2.250,00	2.350,00
Έσοδα από λοιπές πηγές	1.650,00	1.588,00	1.440,00
ΕΞΟΔΑ	9.256,30	8.810,00	9.830,00
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	2.230,00	2.350,00	2.600,00
Μεταβιβαστικές πληρωμές	1.900,00	1.930,00	2.150,00
Επενδυτικές Δαπάνες	1.820,00	1.530,00	1.830,00
Λοιπά έξοδα	2.820,00	3.000,00	3.250,00
Παρακράτηση 10% επί των αποδιδόμενων ΚΑΠ	486,30		
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	500,20	20,70	13,20

Ενοποιημένοι προϋπολογισμοί των λοιπών φορέων γενικής κυβέρνησης

Περιλαμβάνουν όλα τα νομικά πρόσωπα που συνιστούν μέρος της γενικής κυβέρνησης και δεν καλύπτονται από τον κρατικό, κοινωνικό ή ενοποιημένο προϋπολογισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Γενικά, στα οικονομικά στοιχεία των λοιπών φορέων γενικής κυβέρνησης αποτυπώνεται η προσπάθεια συγκράτησης και εξορθολογισμού των δαπανών του 2011 σε σχέση με αυτές του 2010.

Ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα:**α) Πανεπιστήμια / ΔΟΑΤΑΠ / ΙΚΥ**

Πίνακας 5.40 Πανεπιστήμια / ΔΟΑΤΑΠ / ΙΚΥ (σε εκατ. ευρώ)			
	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	400,32	438,91	404,68
Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,00
Τόκοι	3,61	3,50	3,95
Επιχορηγήσεις από τακτικό προϋπολογισμό	245,46	263,34	266,66
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	92,38	105,87	80,79
Λοιπά έσοδα	58,88	66,20	53,27
ΕΞΟΔΑ	485,78	601,97	413,69
Αμοιβές προσωπικού	48,63	58,73	46,69
Συντάξεις	0	0	0
Τόκοι	0,72	0,77	0,40
Δαπάνες για επενδύσεις	103,72	130,43	84,46
Λοιπά έξοδα	332,71	412,04	282,14
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	-85,46	-163,06	-9,01
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	85,46	163,06	9,01
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	87,42	164,62	13,89
Μετοχές	0	0,40	-2,92
Αγορές (-)	0	-0,10	-3,49
Πωλήσεις (+)	0	0,50	0,57
Εκδόσεις χρέους	-1,96	-1,96	-1,96
Δανεισμός (+)	0	0	0
Χρεολύσια (-)	-1,96	-1,96	-1,96

Πίνακας 5.41 Στοιχεία ισολογισμού Πανεπιστημίων / ΔΟΑΤΑΠ / ΙΚΥ (σε εκατ. ευρώ)		
	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	183,20	223,23
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	5,80	11,47
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	153,00	180,21
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	24,39	31,55
Χρεόγραφα (α+β+γ)	44,37	44,37
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	24,92	24,92
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	0,00	0,00
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	19,45	19,45
Δάνεια προς τρίτους	0,00	0,00
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	3,92	4,90

β) Τεχνολογικά Ιδρύματα (ΤΕΙ και ΑΣΠΑΙΤΕ)

Πίνακας 5.42 ΤΕΙ και ΑΣΠΑΙΤΕ (σε εκατ. ευρώ)			
	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	257,18	253,33	235,75
Ασφαλιστικές εισφορές	0,00	0,00	0,0003356
Τόκοι	3,49	3,61	4,31
Επιχορηγήσεις από Τακτ. Προϋπ/σμό	156,72	175,53	177,05
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	29,70	31,96	24,20
Λοιπά έσοδα	67,28	42,22	30,19
ΕΞΟΔΑ	268,80	338,33	250,72
Αμοιβές προσωπικού	72,44	81,97	79,09
Συντάξεις	0	0	0
Τόκοι	0	0	0
Δαπάνες για επενδύσεις	43,14	55,68	29,72
Λοιπά έξοδα	153,22	200,68	141,91
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	-11,62	-85,01	-14,97
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	11,62	85,01	14,97
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	11,59	84,98	14,92
Χρεόγραφα πλην μετοχών	0,03	0,03	0,05
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0,03	0,03	0,05
Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους	-0,01	-0,01	0
Χορηγήσεις (-)	-0,01	-0,01	0
Επιστροφές (+)	0	0	0
Μετοχές	0	0	0
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0
Εκδόσεις χρέους	0	0	0
Δανεισμός (+)	0	0	0
Χρεολύσια (-)	0	0	0

Πίνακας 5.43 Στοιχεία ισολογισμού ΤΕΙ και ΑΣΠΑΙΤΕ (σε εκατ. ευρώ)		
	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	103,23	128,15
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	0,03	0,35
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	68,82	89,47
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	34,39	38,33
Χρεόγραφα (α+β+γ)	0,00	0,00
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	0,00	0,00
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	0,00	0,00
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	0,00	0,00
Δάνεια προς τρίτους	0,00	0,00
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	0,00	0,00

γ) Λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου

Πίνακας 5.44 Λοιπά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (σε εκατ. ευρώ)			
	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	429,71	393,22	369,36
Ασφαλιστικές εισφορές	0,23	0,21	0,21
Τόκοι	11,83	11,09	9,78
Επιχορηγήσεις από τακτικό προϋπολογισμό	142,38	136,59	120,84
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	36,71	24,74	3,71
Λοιπά έσοδα	238,58	220,60	234,83
ΕΞΟΔΑ	554,53	503,35	299,89
Αμοιβές προσωπικού	89,01	89,04	86,93
Συντάξεις	0,21	0,21	0,21
Τόκοι	0,03	0,02	0,01
Δαπάνες για επενδύσεις	101,67	91,07	27,47
Λοιπά έξοδα	363,61	323,01	185,26
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	-124,82	-110,13	69,48
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	124,82	110,13	-69,48
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	132,69	120,20	-61,33
Χρεόγραφα πλην μετοχών	0	0	0
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0
Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους	-7,87	-10,07	-8,23
Χορηγήσεις (-)	-10,07	-12,07	-10,08
Επιστροφές (+)	2,20	2,00	1,85
Μετοχές	0	0	0,09
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0,09
Εκδόσεις χρέους	-0,01	-0,01	-0,01
Δανεισμός (+)	0	0	0
Χρεολύσια (-)	-0,01	-0,01	-0,01

Πίνακας 5.45 Στοιχεία ισολογισμού λοιπών νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου (σε εκατ. ευρώ)		
	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	423,48	396,93
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	2,59	3,43
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	394,89	365,57
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	25,99	27,92
Χρεόγραφα (α+β+γ)	29,79	32,52
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	0,60	0,60
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	0,99	1,31
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	28,20	30,60
Δάνεια προς τρίτους	28,43	25,79
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	4,07	4,90

δ) Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου

Πίνακας 5.46 Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (σε εκατ. ευρώ)			
	Προϋπολογισμός 2011	Εκτιμήσεις 2010	Απολογισμός 2009
ΕΣΟΔΑ	608,02	516,29	552,00
Ασφαλιστικές εισφορές	0	0	0
Επιχορηγήσεις από τακτικό προϋπολογισμό	119,38	144,33	143,88
Επιχορηγήσεις από ΠΔΕ	172,37	117,88	97,65
Λοιπά έσοδα	316,27	254,08	310,47
ΕΞΟΔΑ	626,53	511,08	571,12
Αμοιβές προσωπικού	181,31	175,51	204,97
Συντάξεις	0	0	0
Δαπάνες για επενδύσεις	236,79	128,80	149,93
Λοιπά έξοδα	208,44	206,77	216,22
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΧΡΗΣΗΣ έλλειμμα (-) πλεόνασμα (+)	-18,51	5,21	-19,12
ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	18,51	-5,21	19,12
Μεταβολή διαθεσίμων αύξηση (-) μείωση (+)	19,77	-3,68	17,42
Χρεόγραφα πλην μετοχών	0	0	0
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0
Χορηγήσεις δανείων σε τρίτους	0	0	0
Χορηγήσεις (-)	0	0	0
Επιστροφές (+)	0	0	0
Μετοχές	0	0	0
Αγορές (-)	0	0	0
Πωλήσεις (+)	0	0	0
Εκδόσεις χρέους	-1,26	-1,53	1,70
Δανεισμός (+)	0	0	2,50
Χρεολύσια (-)	-1,26	-1,53	-0,80

Πίνακας 5.47 Στοιχεία ισολογισμού λοιπών νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου (σε εκατ. ευρώ)		
	31/8/10	31/12/2009
Διαθέσιμα (α+β+γ)	470,50	485,93
α) Ταμείο (μετρητά και επιταγές)	2,58	1,10
β) Καταθέσεις στη Τράπεζα της Ελλάδος	354,34	336,07
γ) Καταθέσεις στις λοιπές τράπεζες	113,58	148,76
Χρεόγραφα (α+β+γ)	1.500,40	1.500,63
α) Τίτλοι Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια και ομόλογα)	1.499,79	1.500,00
β) Λοιπά ομόλογα (ομόλογα εταιρειών, τραπεζών, κ.λπ.)	0,00	0,00
γ) Μετοχές - λοιπές συμμετοχές - μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων	0,62	0,63
Δάνεια προς τρίτους	0,09	0,11
Δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα και οργανισμούς	9,75	10,43

ΔΕΚΟ που υπάγονται στη γενική κυβέρνηση

Λόγω της πρόσφατης αναταξινόμησης των κάτωθι ΔΕΚΟ στους φορείς γενικής κυβέρνησης (Αττικό Μετρό ΑΕ, ΕΘΕΛ, ΗΣΑΠ, ΗΛΠΑΠ, ΤΡΑΜ ΑΕ, ΕΛΓΑ, Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα, ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΕΡΤ, Ηλεκτρομηχανική Κύμης, ΟΠΕΚΕΠΕ, ΚΕΕΛΠΝΟ, ΕΟΤ, ΕΤΕΡΠΣ, Κοινωνία της Πληροφορίας, ΜΟΔ) δεν κατέστη δυνατό να έχουμε αξιόπιστα οικονομικά στοιχεία. Με βάση ενδεικτικά οικονομικά στοιχεία που περιήλθαν στην αρμόδια Διεύθυνση του ΓΛΚ και τα καταγραφέντα αποτελέσματα της ΕΛΣΤΑΤ για το 2009, οι εκτιμήσεις για το 2010 και οι προβλέψεις για το 2011 εμφανίζονται συνολικά στον πίνακα 5.48.

Πίνακας 5.48 Συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα ΔΕΚΟ (σε εκατ. ευρώ)		
Απολογισμός 2009	Εκτιμήσεις 2010	Προβλέψεις 2011
-1.743	-540	300

Παρατίθεται πίνακας των φορέων της γενικής κυβέρνησης κατά κατηγορία που συμπεριλαμβάνονται στις ανωτέρω συνόψεις οικονομικών στοιχείων.

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΑΛΑΚΤΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΓΕΩΛΟΓΙΚΩΝ & ΜΕΤΑΛΛΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜ. ΑΛΛΑΓΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜ. ΑΛΛΑΓΗΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΜΕΤΑΛΛΩΝ Α.Ε.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΕΡΑΜΙΚΩΝ & ΠΥΡΙΜΑΧΩΝ Α.Ε.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΛΩΣΤΟΥΦΑΝΤΟΥΡΓΙΑΣ ΕΝΔΥΣΗΣ & ΙΝΩΝ Α.Ε.	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΤΟΜΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΔΟΣΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ & ΜΟΥΣΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΡΕΥΝΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΑΣΤΕΡ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΛ. ΦΛΕΜΙΝΓΚ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΔΡΥΜΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ & ΕΡΕΥΝΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΑΘΗΝΑ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΒΟΛΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΛΑΥΡΙΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΛΙΜΕΝΑ ΕΛΕΥΣΙΝΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΙΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ, ΝΗΣΩΝ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΑΣ
ΤΑΜΕΙΟ ΕΓΓΥΟΔΟΣΙΑΣ ΜΙΚΡΩΝ & ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΥΠΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ - ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΑΘΗΝΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ
ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ - ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ ΑΕ	ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ-ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ (ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΙΔΩΝ Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ)	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΨΥΧΙΚΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ & ΕΡΕΥΝΩΝ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ)	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΤΑΜΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΔΟΠΟΙΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΕΙΣΜΟΛΟΓΙΑΣ & ΑΝΤΙΣΕΙΣΜΙΚΩΝ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ - ΕΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	ΤΕΙ
ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΟΙΚΟΝ & ΚΟΙΝΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ (ΑΣΟΕΕ) ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΑΕΙ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΙΓΑΙΟΥ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ Ε. Μ. Π. ΤΑΜΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΑΓΡΟΚΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΤΑΜΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΣ & ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΩΝ ΔΑΣΩΝ ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗΣ ΤΙΤΛΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΩΝ & ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ (ΔΙ.ΚΑ.ΤΣΑ.) ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΥΠΟΤΡΟΦΙΩΝ	Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ Τ.Ε.Ι. ΠΑΤΡΑΣ Τ.Ε.Ι. ΛΑΡΙΣΑΣ Τ.Ε.Ι. ΣΕΡΡΩΝ Τ.Ε.Ι. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ Τ.Ε.Ι. ΚΑΒΑΛΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ Τ.Ε.Ι. ΠΕΙΡΑΙΑ Τ.Ε.Ι. ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ Τ.Ε.Ι. ΧΑΛΚΙΔΑΣ Τ.Ε.Ι. ΛΑΜΙΑΣ Τ.Ε.Ι. ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ Τ.Ε.Ι. ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ Τ.Ε.Ι. ΗΠΕΙΡΟΥ ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΧΟΛΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ & ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (Α.Σ.ΠΑΙ.ΤΕ. ΠΡΩΗΝ ΣΕΛΕΤΕ)

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) Οργανισμό Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ) Οργανισμό Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (ΟΑΕΕ) Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολούμενων (ΕΤΑΑ) Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης (ΕΤΑΠ – ΜΜΕ) Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών (ΕΤΕΑΜ) Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΕΑΔΥ) Ταμείο Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφελείας (ΤΑΥΤΕΚΩ) Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Ιδιωτικού Τομέα (ΤΕΑΙΤ) Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης και Πρόνοιας Απασχολούμενων στα Σώματα Ασφαλείας (ΤΕΑΠΑΣΑ) Ταμείο Πρόνοιας Ιδιωτικού Τομέα (ΤΑΠΙΤ) Ταμείο Πρόνοιας Δημοσίων Υπαλλήλων (ΤΠΔΥ) Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (ΕΤΑΤ) Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων (ΜΤΠΥ) Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (ΝΑΤ) Κεφάλαιο Ασθένειας και Ανεργίας Ναυτικών (ΚΑΑΝ) Ταμείο Πρόνοιας Αξιωματικών Εμπορικού Ναυτικού Ταμείο Πρόνοιας Κατωτέρων Πληρωμάτων Εμπορικού Ναυτικού Ταμείο Αρωγής Λιμενικού Σώματος Ειδικός Λογαριασμός Οικογενειακών Επιδομάτων Ναυτικών Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Προσωπικού Ιδρυμάτων Εμπορικού Ναυτικού Μετοχικό Ταμείο Στρατού Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Στρατού Ταμείο Αρωγής Αναπήρων και Θυμάτων Πολέμου Ταμείο Αλληλοβοήθειας Υπαλλήλων Μετοχικού Ταμείου Στρατού Ταμείο Αρωγής Μονίμων Πολιτικών Υπαλλήλων ΥΕΘΑ/ΓΕΣ Μετοχικό Ταμείο Ναυτικού Ταμείο Αλληλοβοήθειας Ναυτικού Ειδικός Λογαριασμός Πρόνοιας Ναυτικού Μετοχικό Ταμείο Αεροπορίας Ειδικός Κλάδος Οικονομικής Ενίσχυσης Μερισματούχων Στρατού Ξηράς Ειδικός Λογαριασμός Αλληλοβοήθειας Αεροπορίας

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΑΙ

ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΔΕΚΟ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Οι Δημόσιες Επιχειρήσεις και Οργανισμοί (ΔΕΚΟ) αποτελούν σημαντικά εργαλεία προώθησης της ανάπτυξης των δημοσίων αγαθών, του υγιούς ανταγωνισμού και της κοινωνικής συνοχής προς όφελος του δημόσιου συμφέροντος, της οικονομίας και των πολιτών.

Κεντρικός στόχος είναι, να δοθεί η δυνατότητα πρόσβασης όλων των πολιτών σε καθολικές υπηρεσίες και προϊόντα υψηλής ποιότητας, επαρκούς ποσότητας και προσιτών τιμών και να δημιουργηθεί ένα περισσότερο ανοιχτό και προσβάσιμο περιβάλλον για τους εγχώριους και τους ξένους επενδυτές.

Άμεση προτεραιότητα της κυβέρνησης, σύμφωνα με το Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής για την Ελλάδα, είναι η συγκράτηση των χρηματοδοτικών αναγκών του κράτους. Στο πλαίσιο αυτό, η εξυγίανση και ανάπτυξη των ΔΕΚΟ αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για την εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου προγράμματος που στοχεύει στη συγκράτηση των δαπανών, στην ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας, στην ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής δικαιοσύνης, στη στήριξη της ανταγωνιστικότητας και στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο κράτος.

Το πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων που εφαρμόζει η κυβέρνηση, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της μεσοπρόθεσμης στρατηγικής για την εξυγίανση και τη διαφάνεια στα δημόσια οικονομικά και έχει ως βασικό πυλώνα τον εκσυγχρονισμό των ΔΕΚΟ, με στόχο την ενίσχυση της παραγωγικότητας, τη βελτίωση των παρεχομένων υπηρεσιών προς τους πολίτες και την αναβάθμιση των σχέσεων του πολίτη με το κράτος.

Τα οικονομικά αποτελέσματα των ΔΕΚΟ, επηρεάζουν άμεσα βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας όπως το έλλειμμα και το δημόσιο χρέος, την απασχόληση, τις επενδύσεις και το ρυθμό της οικονομικής ανάπτυξης. Οι δομικές μεταρρυθμίσεις που προωθεί η κυβέρνηση επηρεάζουν άμεσα την χρηματοοικονομική λειτουργία των ΔΕΚΟ, καθώς υπάρχουν αλλαγές ακόμα και σε δαπάνες που θεωρούνταν ως σήμερα ανελαστικές (όπως η μισθοδοσία), ενώ εξετάζονται όλοι οι πιθανοί τρόποι αύξησης των εσόδων, όπως ανάπτυξη στρατηγικών συμμαχιών, είσοδος σε νέες αγορές και αποτελεσματικότερη αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ΔΕΚΟ.

Το 2010, εντάχθηκαν στη γενική κυβέρνηση δεκατρείς εταιρείες (13) (ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ, ΕΘΕΛ, ΗΣΑΠ, ΗΛΠΑΠ, ΤΡΑΜ, ΕΛΓΑ, ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ, ΕΑΣ, ΕΡΤ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΚΥΜΗΣ, ΟΠΕΚΕΠΕ, ΚΕΕΛΠΝΟ). Μεταξύ αυτών η Ειδική Γραμματεία ΔΕΚΟ του Υπουργείου Οικονομικών (ΕΓΔΕΚΟ), εποπτεύει τις εταιρείες ΕΘΕΛ, ΗΣΑΠ, ΗΛΠΑΠ, ΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ και ΕΑΣ.

Γενικές κυβερνητικές κατευθύνσεις για το 2010

Όσον αφορά τις δημόσιες επιχειρήσεις που υπάγονται στην εφαρμογή των διατάξεων του Κεφαλαίου Α' του Ν. 3429/2005, οι πολιτικές της κυβέρνησης εστιάζονται:

- στην εισαγωγή τυποποιημένων διαδικασιών ελέγχου και την αύξηση της διαφάνειας μέσω της δημιουργίας ενός τακτικού και έγκαιρου μηχανισμού αναφοράς μέσω της δημοσίευσης στο διαδίκτυο έγκαιρων πληροφοριών σχετικά με την χρηματοοικονομική κατάσταση των μεγαλύτερων δημοσίων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσεως, ισολογισμών και στοιχείων για την απασχόληση και τις μισθολογικές δαπάνες, με στόχο την αύξηση της αποδοτικότητάς τους και τη μείωση των ζημιών τους.
- στην καθιέρωση του στρατηγικού σχεδιασμού των επιχειρήσεων που περιλαμβάνει τον καθορισμό μακροπρόθεσμων στόχων, την κατάρτιση των επιχειρησιακών σχεδίων υλοποίησης των στόχων αυτών, την παρακολούθηση, ανασκόπηση και αναπροσαρμογή τους, ως μέσο ανάλυσης της υπάρχουσας κατάστασης της αγοράς και των δημοσίων επιχειρήσεων, με σκοπό την ορθολογικότερη λήψη των αποφάσεων εκ μέρους των διοικήσεων για την οικονομική τους ανάπτυξη και τη βιωσιμότητά τους,
- στην αλλαγή του τρόπου κατάρτισης των προϋπολογισμών των δημοσίων επιχειρήσεων, λαμβάνοντας υπόψη την προσέγγιση «από πάνω προς τα κάτω», δηλαδή πρόβλεψη ανωτάτων ορίων δαπανών, επαρκές αποθεματικό κινδύνου και μεσοπρόθεσμο πλαίσιο δαπανών καθώς και στην υποχρέωση σύνταξης συμπληρωματικών προϋπολογισμών για κάθε ενδεχόμενη υπέρβαση πέραν των προβλεπόμενων, με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητάς τους,
- στην προσπάθεια αύξησης των εσόδων μέσα από προγράμματα βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών, προώθησης των προϊόντων και υπηρεσιών σε νέες ανταγωνιστικές αγορές και αναπροσαρμογής των τιμολογίων όπου απαιτείται,
- στην ορθολογικότερη αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των δημοσίων επιχειρήσεων, με σκοπό την ίδια συμβολή των επιχειρήσεων αυτών στην κάλυψη των ελλειμμάτων και τη χρηματοδότηση των λειτουργικών τους δαπανών,
- στην υποχρέωση των δημοσίων επιχειρήσεων να συντάσσουν και να τηρούν ετήσιες οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ),
- στην ενίσχυση του θεσμού της εταιρικής διακυβέρνησης και ειδικότερα σε ότι αφορά το σύνολο των κανόνων που διέπει τις σχέσεις μεταξύ του ελληνικού δημοσίου ως μετόχου, της διοίκησης και όσων επηρεάζονται από τη λειτουργία των επιχειρήσεων (εργαζόμενοι, προμηθευτές, πελάτες, κοινωνικό σύνολο), με σκοπό τη μεγιστοποίηση της αξίας τους προς όφελος του ελληνικού δημοσίου,
- στην περαιτέρω ενίσχυση του θεσμού του εσωτερικού ελέγχου, ως αναπόσπαστο μέρος της σύγχρονης εταιρικής διακυβέρνησης, ο οποίος αποτελεί ανεξάρτητη, αντικειμενική, ασφαλή και συμβουλευτική δραστηριότητα σχεδιασμένη να προσθέτει αξία και να βελτιώνει τη λειτουργία των επιχειρήσεων, προσφέροντας μια συστηματική επιστημονική προσέγγιση για την αποτίμηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας της διαχείρισης κινδύνων, των εσωτερικών ελέγχων και των διαδικασιών διοίκησης,
- στην ενίσχυση του μηχανισμού ελέγχου των διοικήσεων των δημοσίων επιχειρήσεων σχετικά με την εφαρμογή των νόμων και των κανονιστικών πράξεων που τις αφορούν.

Σημειώνεται ότι, επί του παρόντος, η Ειδική Γραμματεία ΔΕΚΟ του Υπουργείου Οικονομικών (ΕΓΔΕΚΟ) δεν έχει την αρμοδιότητα επίβλεψης των ανωνύμων εταιρειών, στο μετοχικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχει το ελληνικό δημόσιο με οποιοδήποτε ποσοστό και οι οποίες είτε:

- εμπίπτουν στις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' του Ν. 3429/2005 (δημόσιες επιχειρήσεις εισηγμένες στο Χρηματιστήριο καθώς και επιχειρήσεις προς αποκρατικοποίηση δια της εισαγωγής τους στο Χρηματιστήριο),
- έχουν εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής του κεφαλαίου Α' του ν. 3429/2005.

Στις παραπάνω εταιρείες το Ελληνικό Δημόσιο με την ιδιότητα του ως μετόχου, ασκεί στις γενικές συνελεύσεις των μετόχων και σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο των ανωνύμων εταιρειών, πλήρως τα δικαιώματά του, ελέγχοντας στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του, τα οικονομικά στοιχεία και τις ενέργειες των διοικήσεων.

Επιπρόσθετα, μέσω της δημιουργίας ενός κεντρικού συστήματος καταγραφής (Central Registry) θα παρακολουθούνται και θα αξιολογούνται τα οικονομικά στοιχεία και η λειτουργία όλων των επιχειρήσεων στις οποίες συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο.

Δράσεις για το 2010

Καθ' όλη τη διάρκεια του 2010 η Ειδική Γραμματεία ΔΕΚΟ του Υπουργείου Οικονομικών (ΕΓΔΕΚΟ) παρακολουθεί τους προϋπολογισμούς και τους απολογισμούς των ΔΕΚΟ, φροντίζοντας αφενός για την αυστηρή τήρηση των κυβερνητικών κατευθύνσεων και αφετέρου για τον εξορθολογισμό των οικονομικών τους στοιχείων.

Ειδικότερα υλοποιήθηκαν τα παρακάτω:

Ανάρτηση οικονομικών στοιχείων για το 2009 στο διαδίκτυο

Ολοκληρώθηκε η ανάρτηση των οικονομικών καταστάσεων για το έτος 2009, σύμφωνα με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (International Financial Reporting Standards) στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών για τις έντεκα (11) πιο ζημιογόνες ΔΕΚΟ, καθώς και μια συνοπτική παρουσίαση των οικονομικών στοιχείων τους για την τριετία 2007-2009. Ταυτόχρονα αναρτήθηκαν και οι οικονομικές καταστάσεις για την πλειοψηφία των πενήντα δύο (52) δημοσίων επιχειρήσεων που υπάρχουν στην αρμοδιότητα της ΕΓΔΕΚΟ.

Τα κυριότερα συμπεράσματα αποτελεσμάτων των έντεκα (11) ΔΕΚΟ για το 2009 είναι τα εξής:

- Οι έντεκα (11) πιο ζημιογόνες ΔΕΚΟ για το 2009 είναι οι εξής: ΟΣΕ ΑΕ, ΕΔΙΣΥ ΑΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ ΑΕ, ΗΣΑΠ ΑΕ, ΗΛΠΑΠ ΑΕ, ΕΘΕΛ ΑΕ, ΕΑΣ ΑΕ, ΕΑΒ ΑΕ, ΕΤΑ ΑΕ, ΤΕΟ ΑΕ και ΟΔΙΕ ΑΕ.
- Τα συνολικά έσοδα τους ανήλθαν σε 1,5 δισ. ευρώ μειωμένα κατά 6,8 % σε σχέση με το 2008 (1,6 δισ. ευρώ). Τα έσοδα για το 2007 ανήλθαν σε 1,6 δισ. ευρώ .
- Οι ζημιές τους από το 2007 στο 2009 έχουν αυξηθεί κατά 31% και ανήλθαν σε 1,7 δισ. ευρώ για το 2009.
- Το συνολικό κόστος μισθοδοσίας τους ανέρχεται σε 1,2 δισ. ευρώ το 2009. Το 78% των εσόδων καταβάλλεται σε αμοιβές, εργοδοτικές εισφορές και λοιπές παροχές των εργαζομένων.
- Το μέσο κόστος μισθοδοσίας (χωρίς να συμπεριλαμβάνονται οι εργοδοτικές εισφορές και λοιπές παροχές) ανά εργαζόμενο ανέρχεται σε 40.772 ευρώ αυξημένο κατά 6,5% έναντι του 2008.
- Πέντε (5) ΔΕΚΟ έχουν μεγαλύτερο συνολικό κόστος μισθοδοσίας από τα έσοδα τους, ενώ σε δύο (2) ΔΕΚΟ τα έξοδα μισθοδοσίας ξεπερνούν το 90% των εσόδων τους.
- Ο συνολικός αριθμός του μέσου απασχολούμενου προσωπικού ανέρχεται σε 21.627 εργαζόμενους μειωμένος κατά 4,5% έναντι του 2008
- Ο καθαρός δανεισμός των ΔΕΚΟ (σύνολο μακροπρόθεσμων και βραχυπρόθεσμων δανειακών υποχρεώσεων μείον ταμειακά διαθέσιμα) ανέρχεται σε 12 δισ. ευρώ, ήτοι οκτώ (8) φορές μεγαλύτερος από τα ετήσια έσοδα τους.
- Το σύνολο των τόκων ανέρχεται στα 574 εκατ. ευρώ για το έτος 2009, ήτοι το 38,2 % των εσόδων τους.
- Το σύνολο των δανείων που χορηγήθηκαν με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου στις έντεκα (11) ΔΕΚΟ το έτος 2009 ανήλθε σε 1,3 δισ. ευρώ και αφορά τον Όμιλο ΟΑΣΑ, τον Όμιλο ΟΣΕ, την ΕΑΒ και την ΕΑΣ.
- Οι καταπτώσεις εγγυήσεων των έντεκα (11) ΔΕΚΟ για το έτος 2009, σύμφωνα με τα στοιχεία του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους, ανήλθαν σε 632 εκατ. ευρώ και αφορούν τον Όμιλο ΟΣΕ, τον Όμιλο ΟΑΣΑ, την ΕΑΒ και τον ΟΔΙΕ.
- Οι συνολικές επιχορηγήσεις (τακτικού προϋπολογισμού, ΕΕ και λοιπές) για τις έντεκα (11) ΔΕΚΟ ανήλθαν σε 126 εκατ. ευρώ για το 2009, εκ των οποίων τα 123 εκατ. ευρώ αφορούν επιχορήγηση τακτικού προϋπολογισμού.
- Οι καταπτώσεις εγγυήσεων πλέον των συνολικών επιχορηγήσεων ανέρχονται στα 758 εκατ. ευρώ, ήτοι ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των εσόδων των έντεκα (11) ΔΕΚΟ.

- Ο μέσος μισθός για το 2009 στις έντεκα (11) ΔΕΚΟ ανέρχεται σε 40.772 ευρώ. Για το 2008 ο μέσος μισθός είναι σχεδόν διπλάσιος από τον αντίστοιχο του ιδιωτικού τομέα και 44,1% μεγαλύτερος του δημοσίου.
- Η ΔΕΚΟ με τον μεγαλύτερο μέσο όρο είναι ο ΗΣΑΠ με αμοιβές που ανέρχονται σε 56.554 ευρώ ανά εργαζόμενο.

Ανάρτηση οικονομικών στοιχείων ΔΕΚΟ για το α' εξάμηνο του 2010

Σύμφωνα με το επικαιροποιημένο μνημόνιο η κυβέρνηση δημοσιεύει σε τακτική βάση έγκυρες πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοοικονομική κατάσταση των δημοσίων επιχειρήσεων συμπεριλαμβανομένων καταστάσεων αποτελεσμάτων χρήσεων, ισολογισμών καθώς και στοιχεία για την απασχόληση και το κόστος μισθοδοσίας.

Στο πλαίσιο αυτό έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Οικονομικών στοιχεία των οικονομικών καταστάσεων των ΔΕΚΟ (βάσει του Ελληνικού Λογιστικού Σχεδίου) καθώς και στοιχεία κόστους μισθοδοσίας και απασχόλησης για το α' εξάμηνο του 2010.

Από αυτά τα στοιχεία συνάγεται ότι το ποσό εξοικονόμησης του κόστους μισθοδοσίας του α' εξαμήνου 2010 σε σύγκριση με το αντίστοιχο του 2009 είναι 52,6 εκατ. ευρώ.

Περιορισμός δαπανών μισθοδοσίας

Βασική μέριμνα της ΕΓΔΕΚΟ είναι ο αυστηρός έλεγχος της μισθολογικής δαπάνης στο πλαίσιο εφαρμογής των διατάξεων των νόμων 3833/2010 και 3845/2010 περί εισοδηματικής πολιτικής που έχουν εφαρμογή και στις δημόσιες επιχειρήσεις που υπάγονται στο κεφάλαιο Α' του ν. 3429/05 και επιβλέπονται από την ΕΓΔΕΚΟ.

Αποτέλεσμα ήταν να μειωθεί το κόστος μισθοδοσίας το 2010 και να ανέλθει σε 1.100,91 εκατ. ευρώ έναντι 1.318,82 εκατ. ευρώ το 2009 για τις πενήντα δύο (52) ΔΕΚΟ, σημειώνοντας μείωση κατά 217,91 εκατ. ευρώ (ή 16,52%).

Παράλληλα γίνεται διερεύνηση των μεθόδων εξορθολογισμού των δαπανών μισθοδοσίας για τον περιορισμό των υπέρμετρων δευτερευουσών απολαβών και το πιθανό σχεδιασμό ενιαίων μισθολογίων καθώς και αναμόρφωσης της δομής των επιδομάτων (κατ' αναλογία με τις εργασίες σε εξέλιξη για την κεντρική κυβέρνηση).

Περιορισμός λοιπών λειτουργικών δαπανών

Η ΕΓΔΕΚΟ σε μια προσπάθεια περαιτέρω περιστολής των δαπανών και ειδικότερα της σπατάλης στην οικονομική διαχείριση των ΔΕΚΟ έχει ήδη δώσει κατευθύνσεις στις εταιρείες να μειώσουν περαιτέρω τις λειτουργικές τους δαπάνες κατά 15% το δ' τρίμηνο 2010 έναντι του 2009, την υλοποίηση των οποίων παρακολουθεί στενά.

Αυστηρότερος έλεγχος των οικονομικών των ΔΕΚΟ

Η ΕΓΔΕΚΟ έχει ήδη αναπτύξει και αξιοποιεί ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα, με σκοπό την άμεση συλλογή της χρηματοοικονομικής πληροφόρησης που απαιτείται για το σχεδιασμό και τη χάραξη της οικονομικής πολιτικής για τις δημόσιες επιχειρήσεις, ενώ μελετάται η επέκτασή του και σε άλλες εταιρείες στις οποίες συμμετέχει το Ελληνικό Δημόσιο. Ο αποτελεσματικός έλεγχος από την ΕΓΔΕΚΟ βασίζεται στην τακτική συλλογή και αξιολόγηση των στοιχείων πορείας υλοποίησης του προϋπολογισμού και τον προληπτικό και απολογιστικό έλεγχο κρίσιμων δαπανών και επενδύσεων. Έμφαση δίνεται τόσο στον έλεγχο της σκοπιμότητας των δαπανών των επιχειρήσεων όσο και στην περαιτέρω βελτίωση της οικονομικής λειτουργίας τους.

Παράλληλα αναμορφώνεται το πλαίσιο λειτουργίας του εσωτερικού ελέγχου και ενδυναμώνεται ο ρόλος του ως εργαλείου αναγνώρισης και επισήμανσης οργανωτικών και λοιπών προβλημάτων στις ΔΕΚΟ. Η διαδικασία ορισμού εσωτερικού ελεγκτή όπως προβλέπεται στο ν.3429/05, έχει ήδη ολοκληρωθεί για δεκατρείς (13) ΔΕΚΟ ενώ σε εξέλιξη βρίσκεται ο ορισμός εσωτερικών ελεγκτών και στις υπόλοιπες.

Αναδιάρθρωση ΔΕΚΟ συγκοινωνιακών φορέων

Στα πλαίσια της αποδοτικότερης λειτουργίας συγκοινωνιακών φορέων, τα Υπουργεία Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων και Οικονομικών, με τη συνδρομή και της ΕΓΔΕΚΟ, σχεδίασαν την ανασυγκρότηση του ομίλου ΟΣΕ & ΤΡΑΙΝΟΣΕ και σχεδιάζουν την αναδιάρθρωση του ΟΑΣΑ, οι οποίες και θα υλοποιηθούν εντός του 2011.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η συμμετοχή των συγκοινωνιακών φορέων (Όμιλος ΟΣΕ και ΟΑΣΑ) σε επίπεδο εσόδων, εξόδων και οικονομικού αποτελέσματος επηρεάζουν καθοριστικά τα οικονομικά μεγέθη στο σύνολο των πενήντα δύο (52) ΔΕΚΟ. Συγκεκριμένα τα οικονομικά μεγέθη των εταιρειών ΟΣΕ, ΕΔΙΣΥ, ΓΑΙΟΣΕ, ΤΡΑΙΝΟΣΕ καθώς και ο Όμιλος ΟΑΣΑ (ΕΘΕΛ, ΗΛΠΑΠ, ΗΣΑΠ, ΟΑΣΑ) διαμορφώθηκαν το έτος 2009 ως εξής:

- Τα έσοδα ανήλθαν σε 898,3 εκατ. ευρώ, ήτοι 43,9% των συνολικών εσόδων των 52 ΔΕΚΟ (2.084,8 εκατ. ευρώ).
- Τα έξοδα ανήλθαν σε 2.272,5 εκατ. ευρώ, ήτοι 59,4% των συνολικών εξόδων των 52 ΔΕΚΟ (3.819,8 εκατ. ευρώ).
- Το οικονομικό αποτέλεσμα ανήλθε σε -1.372,1 εκατ. ευρώ, ήτοι 79% των συνολικών αποτελεσμάτων των 52 ΔΕΚΟ (-1.735 εκατ. ευρώ).

Δράσεις για το 2011

Για το 2011, στόχος είναι η υλοποίηση σειράς δράσεων για την εξυγίανση των ΔΕΚΟ μέσω εταιρικών αναδιαρθρώσεων, ορθολογικότερης οργάνωσής τους με στόχο αυτές να λειτουργούν αποτελεσματικότερα. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο Οικονομικών και τα υπουργεία που εποπτεύουν ΔΕΚΟ εντός του 2011 θα προβούν σε ενέργειες που σαν στόχο θα έχουν την αύξηση εσόδων, την περαιτέρω μείωση του μισθολογικού και λειτουργικού κόστους, και που στο σύνολο τους θα βελτιώσουν το αποτέλεσμα έναντι του 2010 κατά 800 εκατομμύρια ευρώ, σύμφωνα με τα λογιστικά πρότυπα κατά ESA 95. Η μείωση αυτή είναι μικρότερη σε σχέση με τη συνολική μείωση ύψους 1,3 δισ. ευρώ, η οποία επιτυγχάνεται με βάση το ελληνικό λογιστικό σχέδιο κυρίως διότι στο σύστημα ESA 95 δεν υπολογίζονται οι αποσβέσεις.

Βελτίωση Οικονομικών Αποτελεσμάτων ΔΕΚΟ

Η διαχείριση των δημοσίων επιχειρήσεων πρέπει να διέπεται από τους ίδιους κανόνες διαφάνειας, αποτελεσματικής διαχείρισης, ελέγχου των δαπανών και περιστολής της σπατάλης που θα ισχύσουν για το σύνολο του δημόσιου τομέα.

- Την αύξηση των εσόδων μέσα από την βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων αγαθών και υπηρεσιών, την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών σε νέες ανταγωνιστικές αγορές, την αναπροσαρμογή των τιμολογίων όπου απαιτείται και την άμεση και ανταποδοτική εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας. Προς αυτή την κατεύθυνση συμβάλλει και το σχέδιο αναδιάρθρωσης του ομίλου ΟΑΣΑ καθώς και η προσπάθεια αύξησης των εσόδων που εκτιμώνται για το 2011 για ορισμένες ΔΕΚΟ (π.χ ΟΔΙΕ).
- Την περαιτέρω μείωση μισθολογικού και λειτουργικού κόστους.
- Τον έλεγχο της σκοπιμότητας των δαπανών των επιχειρήσεων, και την διερεύνηση ευκαιριών επίτευξης οικονομιών κλίμακας,

- Την ανάλυση και τον αυστηρό έλεγχο της προϋπολογισμένης χρήσης των επιχορηγήσεων και την χρηματοδότηση των επιχειρήσεων με βάση ποσοτικούς και ποιοτικούς δείκτες λειτουργίας και απόδοσής τους.
- Την άμεση και ανταποδοτική εκμετάλλευση της ακίνητης περιουσίας.
- Την περαιτέρω βελτίωση της οικονομικής λειτουργίας στις ΔΕΚΟ, ενδεικτικά μέσω βελτιωμένων διαδικασιών προγραμματισμού και «από πάνω προς τα κάτω» (top-down).

Υλοποίηση σχεδίων αναδιάρθρωσης ΔΕΚΟ σε συνεργασία με το Υπουργείο Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων

Τα Υπουργεία Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων και Οικονομικών, με τη συνδρομή και της ΕΓΔΕΚΟ, αναμένεται να υλοποιήσουν το σχέδιο ανασυγκρότησης των ομίλων ΟΑΣΑ και ΟΣΕ-ΤΡΑΙΝΟΣΕ που ειδικότερα προβλέπει:

- Ανάλυση του χρέους του ΟΣΕ από το Ελληνικό Δημόσιο και μεταφορά της συνολικής σιδηροδρομικής υποδομής στο κράτος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους ευρωπαϊκούς κανονισμούς
- Διαγραφή σωρευμένων υποχρεώσεων της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και του ΟΣΕ.
- Αύξηση εσόδων από την μεταφορά επιβατών και μείωση του σχετικού κόστους παροχής των υπηρεσιών με στόχο την επίτευξη μηδενικών αποτελεσμάτων προ τόκων και φόρων.
- Υλοποίησης νέας τιμολογιακής πολιτικής για την μεταφορά των επιβατών και νέας πολιτικής εκπτώσεων για τις εμπορευματικές μεταφορές.
- Αναστολή-κατάργηση ζημιολογίων δρομολογίων.
- Αναδιάρθρωση και εξορθολογισμό του παρόντος συστήματος υπερωριών. Μεταφορά πλεονάζοντος προσωπικού στο Ελληνικό Δημόσιο.
- Αλλαγές στη λειτουργία των οργανισμών για την επίτευξη περαιτέρω μείωσης του λειτουργικού κόστους και την εναρμόνιση των κοστολογούμενων υπηρεσιών προκειμένου η επιδότηση του κοινωνικού έργου να είναι στα αποδεκτά από την ΕΕ επίπεδα.

Τέλος, σε ότι αφορά την αναδιάρθρωση του Ομίλου ΟΑΣΑ, βρίσκεται σε εξέλιξη η σύνταξη του σχεδίου το οποίο προβλέπει τον επιχειρησιακό εξορθολογισμό των φορέων εκτέλεσης συγκοινωνιακού έργου στο νομό Αττικής.

Αναμόρφωση πλαισίου εποπτείας των ΔΕΚΟ

- Αποτελεσματικός έλεγχος της υλοποίησης των επιχειρησιακών σχεδίων.
- Μηνιαία συλλογή και αξιολόγηση στοιχείων όπως: πηγές και χρήσεις πόρων, έσοδα και έξοδα, ταμειακές ροές, εξέλιξη επενδύσεων κλπ.
- Προληπτικός και απολογιστικός έλεγχος κρίσιμων δαπανών όπως μισθοδοσία, έξοδα τρίτων, απορρόφηση επιχορηγήσεων και σύνδεσή της με την πορεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού.

Αναμόρφωση πλαισίου εσωτερικού ελέγχου

- Αναθεώρηση μοντέλου αξιοποίησης εσωτερικών ελεγκτών.
- Οριζόντια τυποποίηση εσωτερικών ελέγχων.
- Σύνταξη τυπικού εγχειριδίου λειτουργιών εσωτερικού ελέγχου το οποίο θα εξασφαλίζει την ομοιομορφή διενέργεια των ελέγχων στις ΔΕΚΟ.
- Ανάπτυξη ομοειδών διαδικασιών αξιολόγησης επιχειρηματικών κινδύνων και ανάπτυξη πλάνων ελέγχου.
- Ανάπτυξη τυπικών προγραμμάτων ελέγχου, ερωτηματολογίων (ομοειδών ή/και προσαρμοσμένων) και λοιπών υποστηρικτικών εργαλείων.

Επιπρόσθετα η ΕΓΔΕΚΟ μελετά τρόπους εξορθολογισμού και βελτίωσης και άλλων λειτουργικών τομέων των ΔΕΚΟ, προκειμένου να βελτιώσει τα οικονομικά τους μεγέθη. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:

Μείωση κόστους μισθώσεων ακινήτων

- Δημιουργία «μητρώου» λειτουργικών ακινήτων.
- Αξιοποίηση του συνόλου των κτιρίων και των ελεύθερων χώρων.
- Επαναδιαπραγμάτευση των μισθωμάτων για τα οποία το κόστος της επέκτασης (συμπληρωματική μίσθωση) σε επίπεδο ευρώ/τμ είναι αδικαιολόγητα σημαντικά μεγαλύτερο από το κόστος του βασικού μισθώματος.
- Διερεύνηση χρήσης εναλλακτικών κτιρίων στις περιπτώσεις που η διαπραγμάτευση μισθώματος δεν απέδωσε τα αναμενόμενα.
- Συγκέντρωση / συστέγαση τακτικά συνεργαζόμενων υπηρεσιών σε λιγότερα κτίρια.

Βελτίωση λειτουργίας προμηθειών

- Ανάπτυξη κοινών διαδικασιών έγκαιρου προγραμματισμού και προβλέψεων αναγκών.
- Ομοειδής οργάνωση Διεύθυνσης Προμηθειών σε κάθε ΔΕΚΟ με σαφή έλεγχο σε θέματα όπως έρευνα αγοράς προμηθευτών, προεπιλογή δυνητικών προμηθευτών, αξιολόγηση και τήρηση μητρώου προμηθευτών, κεντρικές διαπραγματεύσεις, επιβολή κυρώσεων κλπ.
- Απεμπλοκή των τεχνικών υπηρεσιών των ΔΕΚΟ στο οικονομικό και διαπραγματευτικό σκέλος των προμηθειών.
- Κεντρικές προμήθειες για τις ΔΕΚΟ.
- Διερεύνηση και προγραμματισμός σύστασης, οργάνωσης και λειτουργίας Shared Service Center σε θέματα προμηθειών.
- Εφαρμογή ηλεκτρονικής παραγγελειοληψίας περιοδικών προμηθειών (πχ αναλώσιμα, συνήθη ανταλλακτικά τροχοφόρων και μηχανοστασίων, πληροφορική, κ.λπ.).

Κεντρική διαχείριση διοικητικών υπηρεσιών

Διερεύνηση ευκαιριών επίτευξης οικονομιών κλίμακας σε ενδεικτικές κατηγορίες:

- Λογιστήριο (ειδικά για μικρότερες ΔΕΚΟ).
- Τήρηση λογιστικών καταστάσεων.
- Καταχώρηση παραστατικών.
- Χρήση τυποποιημένων λογιστικών εφαρμογών.
- Μισθοδοσία προσωπικού.
- Υποστήριξη IT .

Βασικά οικονομικά μεγέθη προϋπολογισμού 2011

Τα οικονομικά στοιχεία είναι σύμφωνα με το Ελληνικό Γενικό Λογιστικό Σχέδιο (ΕΓΛΣ) για το σύνολο των 52 εταιρειών εκτός της ΕΑΒ, η οποία υποβάλει στοιχεία σύμφωνα με βάση τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Πληροφόρησης (ΔΠΧΑ).

Για το 2011 έχουν χρησιμοποιηθεί τα οικονομικά στοιχεία του ΟΣΕ και της ΕΔΙΣΥ ως μια εταιρεία (ΟΣΕ) με βάση το σχέδιο αναδιάρθρωσης του Ομίλου (το οποίο είναι σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ). Για το λόγο αυτό τα στοιχεία για την ΕΔΙΣΥ εμφανίζονται μηδενικά το 2011. Για τα έτη 2009 και 2010 έχουν χρησιμοποιηθεί τα οικονομικά στοιχεία όπως υπεβλήθησαν από τις εταιρείες (προ σχεδίου αναδιάρθρωσης).

Το οικονομικό αποτέλεσμα (ζημία) των πενήντα δύο (52) δημοσίων επιχειρήσεων (ΔΕΚΟ) για το έτος 2009 ανήλθε σε 1.735,01 εκατ. ευρώ (0,73% του ΑΕΠ) ενώ το 2010 εκτιμάται σε 1.442,95 εκατ. ευρώ (0,62% του ΑΕΠ).

Η βελτίωση του οικονομικού αποτελέσματος οφείλεται κυρίως στη μείωση των δαπανών μισθοδοσίας, στα πλαίσια της περιοριστικής εισοδηματικής πολιτικής για το έτος 2010 και τη σημαντική περικοπή των λοιπών δαπανών. Συγκεκριμένα, το κόστος μισθοδοσίας το 2010 εκτιμάται σε 1.100,91 εκατ. ευρώ έναντι 1.318,82 εκατ. ευρώ το 2009 για τις πενήντα δύο (52) ΔΕΚΟ, σημειώνοντας μείωση κατά 217,91 εκατ. ευρώ (ή 16,52%).

Οι επενδύσεις για το έτος 2010 εκτιμώνται σε 1.061,26 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση της τάξεως του 14,71% περίπου σε σχέση με το 2009, γεγονός που οφείλεται κυρίως στη μείωση των επενδύσεων του ΟΣΕ και της ΔΕΠΑΝΟΜ.

Ο ακαθάριστος δανεισμός για το έτος 2010 προβλέπεται να σημειώσει μείωση της τάξεως του 20% και να ανέλθει σε 1.100,02 εκατ. ευρώ (0,47% του ΑΕΠ) έναντι 1.375,50 εκατ. ευρώ του έτους 2009 (0,59% του ΑΕΠ). Η εξέλιξη αυτή είναι αποτέλεσμα αφενός μεν της βελτίωσης του οικονομικού αποτελέσματος και αφετέρου της αύξησης των επιχορηγήσεων από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

Τα οικονομικά μεγέθη του έτους 2011 χαρακτηρίζονται από σημαντικές βελτιώσεις τόσο στο επίπεδο του οικονομικού αποτελέσματος όσο και του ακαθάριστου δανεισμού και αντανakλούν κατά κύριο λόγο τα αποτελέσματα των προγραμματισμένων παρεμβάσεων αναδιάρθρωσης στους ομίλους ΟΣΕ και ΟΑΣΑ και των αναπτυξιακών δράσεων του ΟΔΙΕ.

Ειδικότερα για το έτος 2011 το οικονομικό αποτέλεσμα (ζημιές) των πενήντα δύο (52) δημοσίων επιχειρήσεων προβλέπεται να ανέλθει σε 152,63 εκατ. ευρώ (0,07% του ΑΕΠ) σε σχέση με 1.442,95 εκατ. ευρώ (0,62% του ΑΕΠ) το 2010, σημειώνοντας μείωση κατά 89,42% έναντι του έτους 2010.

Τα έσοδα των πενήντα δύο (52) ΔΕΚΟ εκτιμώνται το 2011 σε 2.307,19 εκατ. ευρώ έναντι 1.766,45 εκατ. ευρώ το 2010, σημειώνοντας αύξηση 540,74 εκατ. ευρώ, ήτοι 30,61%. Οι επιχορηγήσεις τακτικού προϋπολογισμού για το αντίστοιχο διάστημα και στα πλαίσια της αναδιοργάνωσης των συγχωνωσιακών φορέων ΟΣΕ και ΟΑΣΑ, εκτιμώνται σε 589,30 εκατ. ευρώ το 2011 έναντι 209,81 εκατ. ευρώ το 2010, σημειώνοντας αύξηση 180,87%. Η προαναφερόμενη αύξηση των επιχορηγήσεων εντάσσεται στα πλαίσια εξυγίανσης των οικονομικών τους μεγεθών και της ανάληψης εκ μέρους του Ελληνικού Δημοσίου μέτρων των υποχρεώσεων τους.

Η δαπάνη μισθοδοσίας προβλέπεται να ανέλθει σε 833,84 εκατ. ευρώ το 2011 έναντι 1.100,91 εκατ. ευρώ το 2010, ήτοι μείωση κατά 24,25%.

Οι συνολικές επενδύσεις κατά το έτος 2011 θα ανέλθουν στο ποσό των 506,82 εκατ. ευρώ, σημειώνοντας μείωση κατά 52,24% έναντι του έτους 2010 ενώ τα αυξημένα ποσά στα μεγέθη των χρεολυσίων και των ειδικών πόρων αφορούν στην ανάληψη του χρέους του ΟΣΕ από το Ελληνικό Δημόσιο.

Ο ακαθάριστος δανεισμός για το έτος 2011 προβλέπεται να ανέλθει σε 282,00 εκατ. ευρώ (0,12% του ΑΕΠ), μειωμένος κατά 74,36% έναντι του έτους 2010. Ο κύριος παράγοντας που συντελεί στην εξέλιξη αυτή συνδέεται με τη θετική εξέλιξη του οικονομικού αποτελέσματος στις ΔΕΚΟ των συγχωνωσιών και των σιδηροδρομικών μεταφορών.

Η εξέλιξη των βασικών οικονομικών μεγεθών των δημοσίων επιχειρήσεων, τόσο συγκεντρωτικά όσο και κατά επιχείρηση παρουσιάζεται στους πίνακες 6.1. έως 6.6.

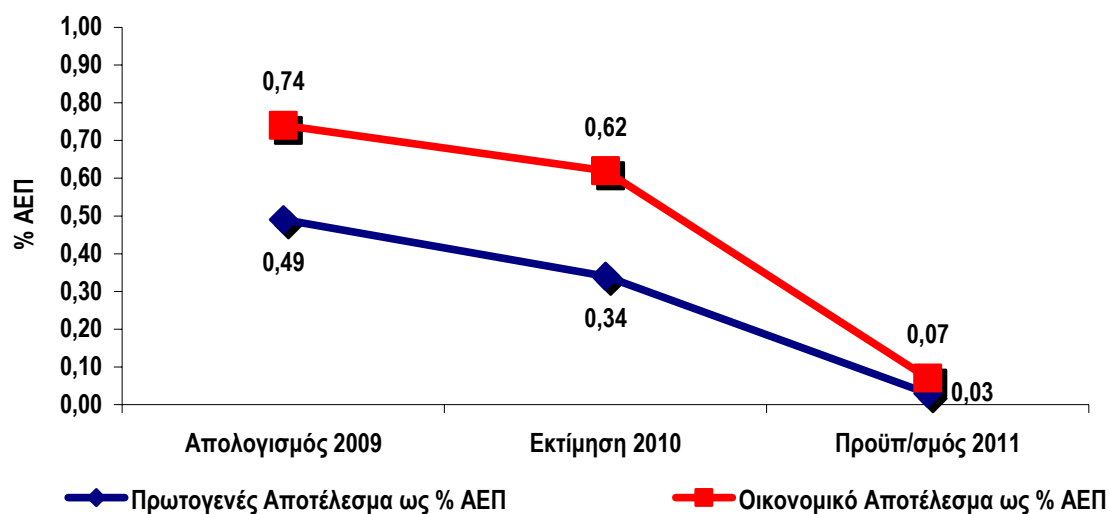
Πίνακας 6.1 Δανειακές ανάγκες δημόσιων επιχειρήσεων (σε εκατ. ευρώ)					
	Απολογισμός 2009	Εκτιμήσεις		Προβλέψεις	
		2010	% 10/09	2011	% 11/10
I. Ανάγκες σε κεφάλαια					
1. Πρωτογενές αποτέλεσμα (προ τόκων)	(1.132,60)	(798,15)	-29,53	70,16	-108,79
% ΑΕΠ	0,49%	0,34%		0,03%	
2. Οικονομικό αποτέλεσμα (+ πλεόνασμα, - έλλειμμα)	(1.735,01)	(1.442,95)	-16,83	(152,63)	-89,42
% ΑΕΠ	0,74%	0,62%		0,07%	
3. Επενδύσεις	1.244,36	1.061,26	-14,71	506,82	-52,24
4. Λοιπές ανάγκες	155,41	79,03	-49,15	58,15	-26,42
Σύνολο αναγκών (-2+3+4)	3.134,78	2.583,24	-17,59	717,60	-72,22
II. Πηγές χρηματοδότησης					
5. Αποσβέσεις	276,14	266,52	-3,48	154,98	-41,85
6. Ειδικοί πόροι	1.249,44	1.659,83	32,85	12.572,50	657,46
Σύνολο πηγών χρηματοδότησης (5+6)	1.525,58	1.926,35	26,27	12.727,48	560,70
III. Δημοσιονομικός δανεισμός (I-II)	1.609,20	656,89	-59,18	(12.009,88)	-1928,31
% ΑΕΠ	0,69%	0,28%		5,21%	
7. Κεφάλαιο κινήσεως	(645,29)	(545,52)		(920,82)	68,80
IV. Καθαρός δανεισμός (III+7)	963,91	111,37	-88,45	(12.930,70)	-11710,83
% ΑΕΠ	0,41%	0,05%		5,61%	
8. Χρεολ. + Εξόφλ. Πιστώσ.–Νέες πιστώσεις	411,59	988,65		13.212,70	
V. Ακαθάριστος δανεισμός (IV+8)	1.375,50	1.100,02	-20,03	282,00	-74,36
% ΑΕΠ	0,59%	0,47%		0,12%	

Σημ. : Σε παρένθεση τα στοιχεία που αφορούν σε ζημιές

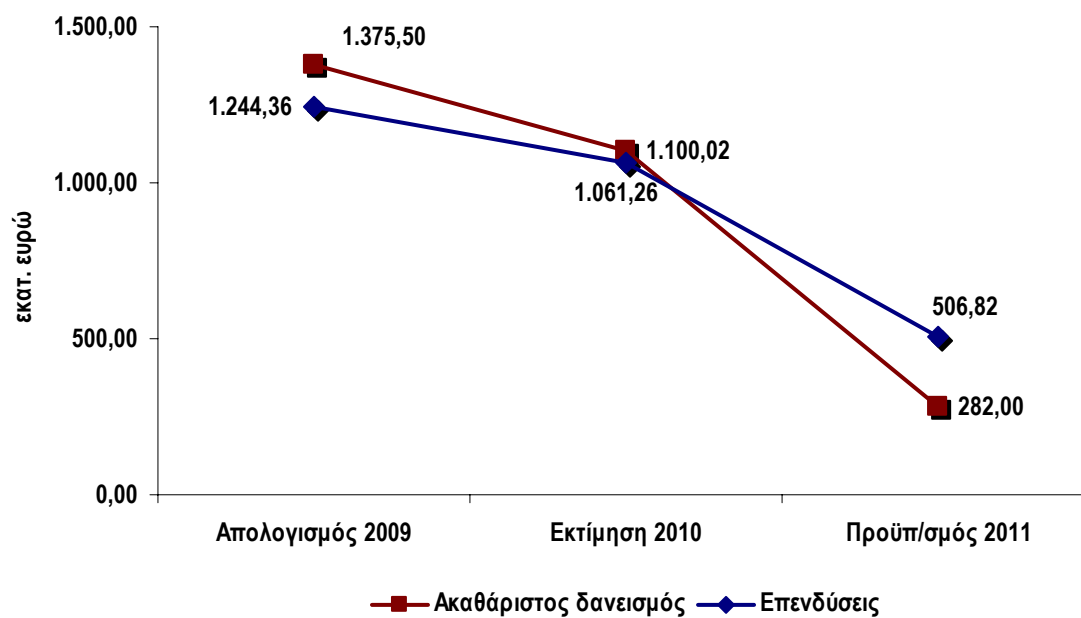
Πίνακας 6.2 Οικονομικό αποτέλεσμα και επενδύσεις κατά δημόσια επιχείρηση (σε εκατ. ευρώ)						
Δημόσιες επιχειρήσεις	Οικονομικό αποτέλεσμα			Επενδύσεις		
	2009 Απολ/σμός	2010 Εκτίμηση	2011 Στόχοι	2009 Απολ/σμός	2010 Εκτίμηση	2011 Στόχοι
ΗΕΛΕΧΡΟ	1,87	(1,10)	1,11	0,18	0,26	2,10
ΑΕΜΥ	0,11	0,02	0,94	1,97	2,66	2,69
ΓΑΙΑΟΣΕ	(1,16)	(0,45)	0,95	0,58	0,00	0,00
ΔΕΘ	2,13	0,26	1,49	0,01	0,13	0,80
ΔΕΠΑΝΟΜ	0,00	0,00	0,00	114,78	78,71	80,00
ΕΑΒ	(91,06)	(40,93)	0,00	1,40	5,00	5,00
ΕΑΣ	(164,68)	(142,72)	(90,00)	5,27	3,87	4,30
ΕΔΙΣΥ	(170,90)	(118,44)	0,00	1,68	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	(316,38)	(301,73)	(82,56)	77,30	58,33	18,72
ΕΚΕΒΥΛ	(0,21)	0,01	0,40	0,02	0,00	0,00
ΕΚΚ	0,66	0,38	1,98	2,85	2,40	4,02
ΕΛΚΑ	0,12	0,10	0,15	0,01	0,01	0,01
ΕΛΚΕ	1,61	1,84	1,69	0,13	0,23	0,26
ΕΛΚΕΑ	0,02	0,16	0,18	0,00	0,00	0,00
ΕΛΚΕΔΕ	(0,07)	0,01	0,05	0,09	0,13	0,54
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	(0,56)	0,23	0,74	0,04	0,07	0,17
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(0,10)	(0,13)	1,35	0,24	0,27	0,08
ΕΛΟΤ	(0,89)	(0,49)	0,57	2,29	0,24	0,24
ΕΟΜΜΕΧ	0,01	0,12	0,32	86,96	78,85	67,80
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	(3,65)	(5,58)	0,09	0,03	0,06	0,06
ΕΤΑ	(47,67)	5,79	1,39	8,88	4,00	5,76
ΕΤΑΝΑΛ	0,14	0,18	0,45	0,00	0,01	0,04
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	4,23	0,37	1,38	19,75
ΗΛΠΑΠ	(69,31)	(62,55)	(1,00)	9,61	3,62	18,95
ΗΣΑΠ	(93,28)	(80,98)	(1,42)	29,16	55,66	24,27
ΙΦΕΤ	(3,86)	(0,73)	5,67	0,64	0,00	0,00
ΚΑΘ	0,21	0,46	1,34	3,38	0,26	0,42
ΚΕΓ	0,08	0,02	0,09	0,01	0,00	0,08
ΚΕΔ	(8,32)	(4,36)	5,00	0,11	0,01	0,20
ΚτΠ	(4,41)	(5,30)	6,44	0,06	0,01	0,14
ΜΒΗ	(1,32)	(1,84)	(2,10)	0,24	0,00	0,00
ΟΑΣΑ	(8,21)	(4,33)	(8,22)	1,15	0,26	4,62
ΟΔΔΥ	(2,43)	(1,27)	0,85	0,07	0,02	0,37
ΟΔΙΕ	(27,95)	(28,48)	2,41	0,38	0,07	0,07
ΟΚΑΑ	0,07	(0,16)	1,35	1,71	0,61	7,00
ΟΛΑ	(0,15)	0,02	0,09	0,00	0,01	0,03
ΟΛΒ	(0,12)	0,91	1,86	1,18	0,72	0,80
ΟΛΕ	0,23	0,46	1,16	0,07	0,15	0,34
ΟΛΗ	0,72	0,79	2,36	2,56	1,86	29,40
ΟΛΗΓ	0,61	1,61	2,54	0,30	0,67	2,04
ΟΛΚ	(0,53)	(0,16)	0,24	0,36	0,27	2,03
ΟΛΚΕ	0,99	1,17	1,78	0,16	0,00	0,00
ΟΛΛ	0,37	0,28	0,82	0,36	0,10	0,11
ΟΛΠΑ	1,35	0,37	1,72	0,31	0,00	1,44
ΟΛΡ	0,84	0,19	0,56	0,43	0,41	1,36
ΟΠΕ	(2,73)	0,00	5,34	0,03	0,00	0,00
ΟΣΕ	(481,78)	(513,49)	(52,49)	752,18	630,58	0,00
ΟΣΚ	0,20	0,07	2,00	132,89	128,47	200,00
ΠΑΕΠ	0,65	1,23	1,70	0,98	0,90	0,83
ΤΕΟ	(15,14)	9,88	22,00	0,80	0,00	0,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(231,11)	(154,31)	(0,21)	0,00	0,00	0,00
ΨΗΦ. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,19	0,00	0,01
Γενικό σύνολο	(1.735,01)	(1.442,95)	(152,63)	1.244,36	1.061,26	506,82

Σημ. : Σε παρένθεση τα στοιχεία που αφορούν σε ζημιές

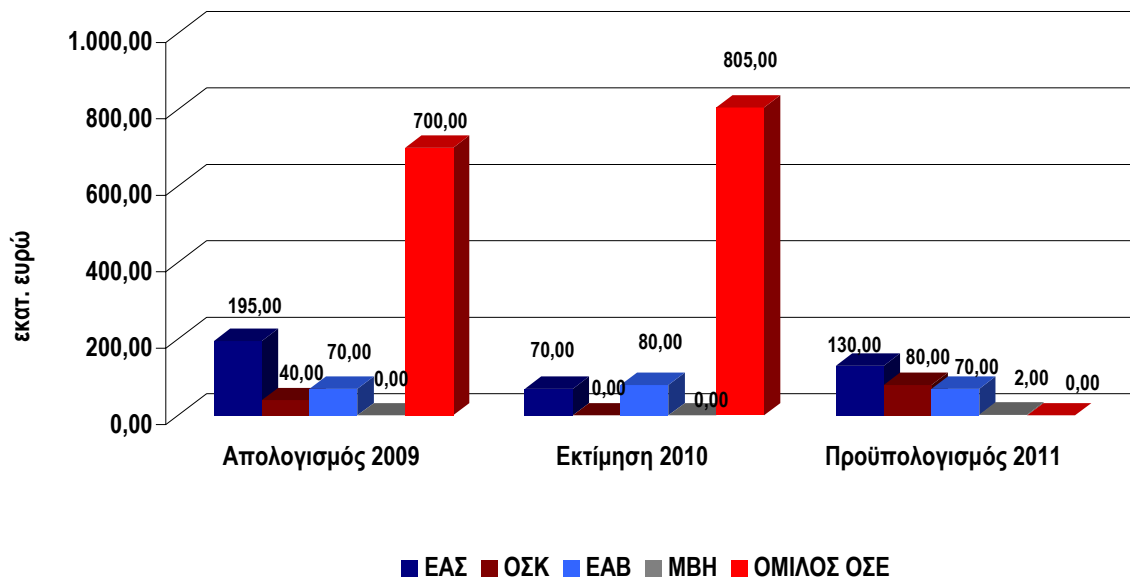
Διάγραμμα 6.1 Πρωτογενές αποτέλεσμα (προ τόκων) και οικονομικό αποτέλεσμα ως % του ΑΕΠ 2009-2011

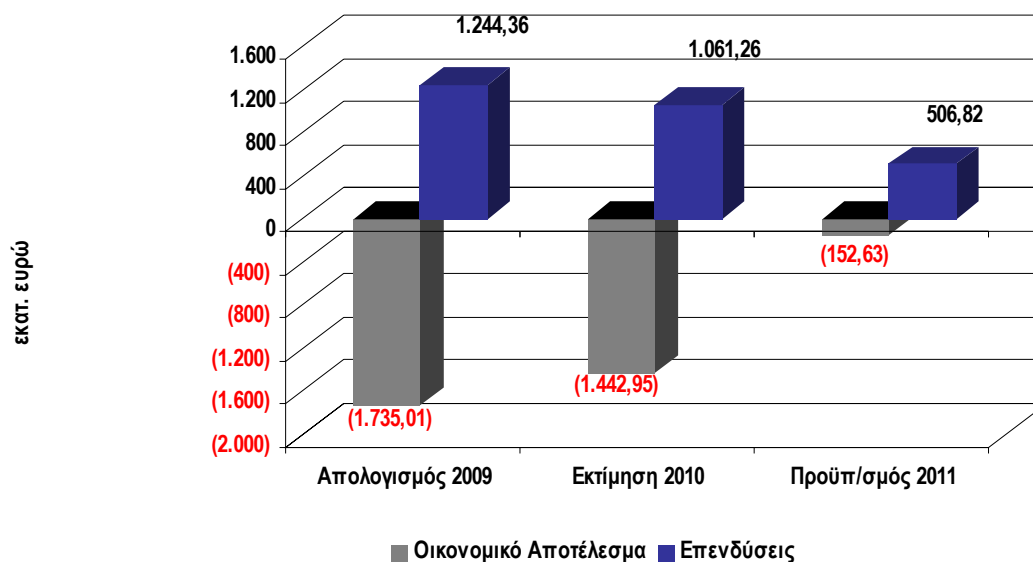
Διάγραμμα 6.2 Εξέλιξη επενδύσεων – ακαθάριστου δανεισμού 2009-2011

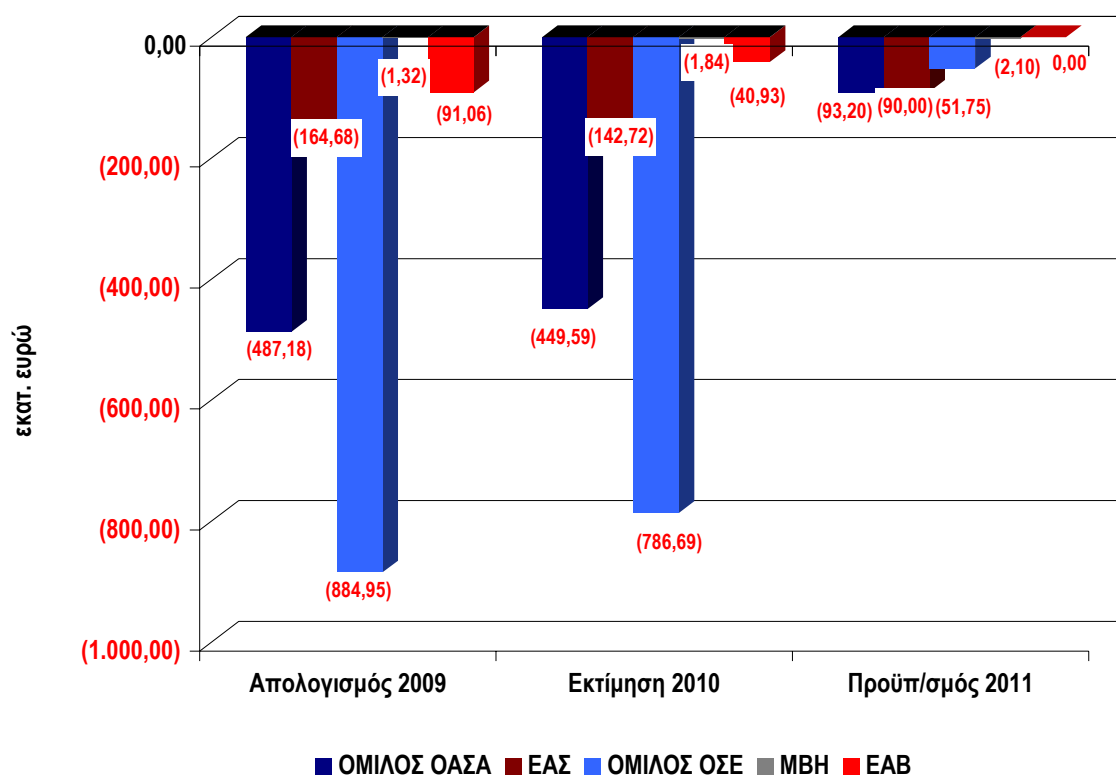
**Διάγραμμα 6.3 Οι ΔΕΚΟ με τις υψηλότερες δανειακές ανάγκες 2009-2011
(Έτος σύγκρισης 2011)**

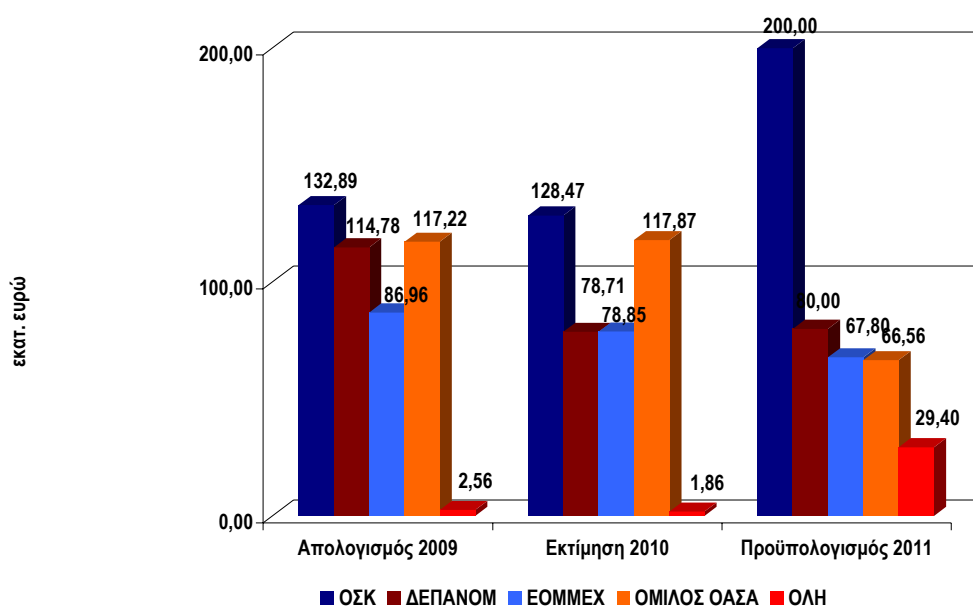
Διάγραμμα 6.4 Οικονομικό αποτέλεσμα και επενδύσεις 2009-2011

Διάγραμμα 6.5 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες ζημιές 2009-2011 (Έτος σύγκρισης 2011)

Διάγραμμα 6.6 Οι ΔΕΚΟ με τις μεγαλύτερες επενδύσεις 2009-2011 (Έτος σύγκρισης 2011)

Πίνακας 6.3 Δανειακές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης δημόσιων επιχειρήσεων Απολογιστικά 2009 (σε εκατ. ευρώ)									
Δημόσιες Επιχειρήσεις	Άνοιγμα εκμετάλλευσης			Άνοιγμα επενδύσεων			Λοιπές ανάγκες	Λοιποί πόροι	Δανειακές ανάγκες (9) = -(3) + (6) + (7) - (8)
	Οικονομ. αποτέλ. (1)	Επιχρ. ΤΠ (2)	Άνοιγμα εκμ/σης (3) = (1) + (2)	Επενδύσεις (4)	Αποσβ. (5)	Άνοιγμα επενδύσ. (6) = (4) - (5)			
ΗΕΛΕΧΡΟ	1,87	0,00	1,87	0,18	0,54	(0,37)	2,06	0,89	(1,06)
ΑΕΜΥ	(4,83)	4,94	0,11	1,97	1,06	0,90	0,00	0,32	0,48
ΓΑΙΑΟΣΕ	(1,16)	0,00	(1,16)	0,58	0,03	0,54	0,00	0,00	1,70
ΔΕΘ	2,13	0,00	2,13	0,01	2,96	(2,95)	0,61	0,61	(5,08)
ΔΕΠΑΝΟΜ	(5,79)	5,79	0,00	114,78	0,15	114,64	0,00	105,42	9,21
ΕΑΒ	(91,06)	0,00	(91,06)	1,40	6,90	(5,50)	24,46	2,34	107,68
ΕΑΣ	(164,68)	0,00	(164,68)	5,27	6,60	(1,33)	0,00	(7,41)	170,77
ΕΔΙΣΥ	(170,90)	0,00	(170,90)	1,68	0,25	1,44	13,24	0,00	185,58
ΕΘΕΛ	(391,61)	75,23	(316,38)	77,30	23,12	54,18	1,28	132,04	239,81
ΕΚΕΒΥΛ	(0,21)	0,00	(0,21)	0,02	0,17	(0,15)	0,15	0,00	0,20
ΕΚΚ	0,66	0,00	0,66	2,85	3,24	(0,39)	0,45	0,08	(0,68)
ΕΛΚΑ	0,12	0,00	0,12	0,01	0,01	0,00	0,03	0,04	(0,13)
ΕΛΚΕ	(3,62)	5,23	1,61	0,13	0,06	0,07	0,00	0,00	(1,54)
ΕΛΚΕΑ	0,02	0,00	0,02	0,00	0,04	(0,04)	0,03	(0,02)	(0,01)
ΕΛΚΕΔΕ	(0,07)	0,00	(0,07)	0,09	0,24	(0,16)	0,27	0,02	0,16
ΕΛΛ. ΑΛΥΚΕΣ	(0,56)	0,00	(0,56)	0,04	0,20	(0,16)	(0,03)	0,00	0,37
ΕΛΛ. ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(4,87)	4,77	(0,10)	0,24	0,42	(0,18)	0,00	4,98	(5,06)
ΕΛΟΤ	(3,07)	2,19	(0,89)	2,29	0,93	1,36	0,00	3,02	(0,77)
ΕΟΜΜΕΧ	(9,51)	9,52	0,01	86,96	1,78	85,17	1,34	82,60	3,90
ΕΠΑΚΑΤ	(3,65)	0,00	(3,65)	0,03	0,04	(0,01)	0,10	0,00	3,74
ΕΤΑ	(47,67)	0,00	(47,67)	8,88	7,73	1,15	32,21	56,83	24,21
ΕΤΑΝΑΛ	0,14	0,00	0,14	0,00	0,02	(0,02)	0,10	0,02	(0,07)
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	0,00	0,37	0,73	(0,36)	0,00	0,00	(0,36)
ΗΛΠΑΠ	(90,87)	21,56	(69,31)	9,61	12,51	(2,90)	6,07	7,19	65,29
ΗΣΑΠ	(119,43)	26,15	(93,28)	29,16	24,27	4,89	0,00	45,05	53,13
ΙΦΕΤ	(3,86)	0,00	(3,86)	0,64	0,58	0,06	0,00	0,00	3,92
ΚΑΘ	0,21	0,00	0,21	3,38	1,08	2,30	0,23	3,09	(0,76)
ΚΕΓ	0,08	0,00	0,08	0,01	0,02	(0,01)	0,07	0,00	(0,01)
ΚΕΔ	(8,32)	0,00	(8,32)	0,11	0,19	(0,08)	40,35	35,02	13,57
ΚτΠ	(4,41)	0,00	(4,41)	0,06	0,06	0,00	0,04	(0,07)	4,52
ΜΒΗ	(1,32)	0,00	(1,32)	0,24	0,10	0,14	0,00	0,00	1,46
ΟΑΣΑ	(8,21)	0,00	(8,21)	1,15	1,50	(0,34)	0,00	124,65	(116,79)
ΟΔΔΥ	(2,43)	0,00	(2,43)	0,07	0,31	(0,24)	0,12	3,00	(0,69)
ΟΔΙΕ	(27,95)	0,00	(27,95)	0,38	8,60	(8,22)	0,17	43,74	(23,83)
ΟΚΑΑ	0,07	0,00	0,07	1,71	2,35	(0,65)	0,00	1,09	(1,81)
ΟΛΑ	(0,15)	0,00	(0,15)	0,00	0,05	(0,05)	0,01	0,00	0,10
ΟΛΒ	(0,12)	0,00	(0,12)	1,18	0,54	0,65	0,01	0,35	0,43
ΟΛΕ	0,23	0,00	0,23	0,07	0,10	(0,03)	1,05	0,00	0,78
ΟΛΗ	0,72	0,00	0,72	2,56	1,43	1,13	0,59	0,46	0,53
ΟΛΗΓ	0,61	0,00	0,61	0,30	0,33	(0,03)	1,71	0,12	0,95
ΟΛΚ	(0,53)	0,00	(0,53)	0,36	0,76	(0,40)	0,00	0,00	0,12
ΟΛΚΕ	0,99	0,00	0,99	0,16	0,40	(0,25)	0,83	0,01	(0,42)
ΟΛΛ	0,37	0,00	0,37	0,36	0,24	0,12	0,91	0,00	0,67
ΟΛΠΑ	1,35	0,00	1,35	0,31	1,61	(1,30)	4,74	1,58	0,51
ΟΛΡ	0,84	0,00	0,84	0,43	0,35	0,08	0,43	0,28	(0,61)
ΟΠΕ	(6,68)	3,95	(2,73)	0,03	0,65	(0,62)	0,33	0,38	2,06
ΟΣΕ	(481,78)	0,00	(481,78)	752,18	158,46	593,71	20,49	554,20	541,78
ΟΣΚ	(72,49)	72,68	0,20	132,89	0,53	132,36	0,22	48,34	84,04
ΠΑΕΠ	0,65	0,00	0,65	0,98	0,10	0,88	0,00	0,23	0,00
ΤΕΟ	(15,14)	0,00	(15,14)	0,80	1,31	(0,52)	0,71	(3,18)	18,51
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(231,11)	0,00	(231,11)	0,00	0,43	(0,43)	0,00	0,00	230,68
ΨΗΦ. ΕΝΙΣΧΥ- ΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,19	0,04	0,15	0,00	2,15	(2,00)
Γενικό σύνολο	(1.967,01)	232,00	(1.735,01)	1.244,36	276,14	968,22	155,41	1.249,44	1.609,20

Σημ. : Σε παρένθεση τα στοιχεία που αφορούν σε ζημιές

Πίνακας 6.4 Δανειακές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης δημόσιων επιχειρήσεων
Εκτιμήσεις 2010
(σε εκατ. ευρώ)

Δημόσιες Επιχειρήσεις	Άνοιγμα εκμετάλλευσης			Άνοιγμα επενδύσεων			Λοιπές ανάγκες	Λοιποί πόροι	Δανειακές ανάγκες (9)= -(3)+ (6)+(7)-(8)
	Οικονομ. αποτέλ.	Επιχոր. ΤΠ	Άνοιγμα εκμ/σης (3)=(1)+(2)	Επενδύσεις (4)	Αποσβ. (5)	Άνοιγμα Επενδύς. (6)=(4)-(5)			
	(1)	(2)					(7)	(8)	
ΗΕΛΕΧΡΟ	(1,10)	0,00	(1,10)	0,26	0,52	(0,26)	0,03	1,19	(0,32)
ΑΕΜΥ	(5,18)	5,21	0,02	2,66	0,61	2,05	0,01	2,02	0,01
ΓΑΙΑΟΣΕ	(0,45)	0,00	(0,45)	0,00	0,02	(0,02)	0,00	0,00	0,43
ΔΕΘ	0,26	0,00	0,26	0,13	2,50	(2,37)	1,48	0,86	(2,00)
ΔΕΠΑΝΟΜ	(5,88)	5,88	0,00	78,71	0,15	78,56	0,00	78,56	0,00
ΕΑΒ	(40,93)	0,00	(40,93)	5,00	6,77	(1,77)	9,77	159,50	(110,56)
ΕΑΣ	(142,72)	0,00	(142,72)	3,87	5,94	(2,07)	0,00	53,36	87,30
ΕΔΙΣΥ	(118,44)	0,00	(118,44)	0,00	0,24	(0,24)	0,00	0,00	118,20
ΕΘΕΛ	(368,03)	66,31	(301,73)	58,33	22,39	35,94	4,97	325,58	17,06
ΕΚΕΒΥΛ	0,01	0,00	0,01	0,00	0,16	(0,16)	0,17	0,00	0,00
ΕΚΚ	(2,86)	3,24	0,38	2,40	1,82	0,58	0,00	0,27	(0,07)
ΕΛΚΑ	0,10	0,00	0,10	0,01	0,01	0,00	0,03	0,01	(0,07)
ΕΛΚΕ	(2,66)	4,50	1,84	0,23	0,06	0,18	0,00	0,00	(1,66)
ΕΛΚΕΑ	0,16	0,00	0,16	0,00	0,04	(0,04)	0,08	0,00	(0,12)
ΕΛΚΕΔΕ	0,01	0,00	0,01	0,13	0,24	(0,12)	0,12	0,05	(0,06)
ΕΛΛ. ΑΛΥΚΕΣ	0,23	0,00	0,23	0,07	0,22	(0,15)	(0,02)	0,00	(0,40)
ΕΛΛ. ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(4,42)	4,29	(0,13)	0,27	0,44	(0,16)	0,00	0,00	(0,03)
ΕΛΟΤ	(2,54)	2,05	(0,49)	0,24	0,98	(0,74)	0,57	0,10	0,22
ΕΟΜΜΕΧ	(8,97)	9,09	0,12	78,85	1,80	77,05	0,00	81,00	(4,07)
ΕΠΑΚΑΤ	(5,58)	0,00	(5,58)	0,06	0,00	0,06	0,00	0,00	5,64
ΕΤΑ	5,79	0,00	5,79	4,00	8,00	(4,00)	11,43	16,27	(14,63)
ΕΤΑΝΑΛ	0,18	0,00	0,18	0,01	0,03	(0,02)	0,02	0,00	(0,17)
ΗΔΙΚΑ	0,00	0,00	0,00	1,38	0,75	0,63	0,00	0,00	0,63
ΗΛΠΑΠ	(82,27)	19,72	(62,55)	3,62	12,37	(8,75)	3,50	15,56	41,75
ΗΣΑΠ	(104,63)	23,66	(80,98)	55,66	23,29	32,37	0,00	57,50	55,84
ΙΦΕΤ	(0,73)	0,00	(0,73)	0,00	0,42	(0,42)	0,00	0,00	0,31
ΚΑΘ	0,46	0,00	0,46	0,26	1,20	(0,94)	3,99	3,35	(0,77)
ΚΕΓ	0,02	0,00	0,02	0,00	0,02	(0,02)	0,05	0,00	0,00
ΚΕΔ	(4,36)	0,00	(4,36)	0,01	0,18	(0,17)	34,60	31,12	7,67
ΚτΠ	(5,30)	0,00	(5,30)	0,01	0,01	0,00	0,50	15,00	(9,20)
ΜΒΗ	(1,84)	0,00	(1,84)	0,00	0,10	(0,10)	0,00	0,00	1,74
ΟΑΣΑ	(4,33)	0,00	(4,33)	0,26	1,39	(1,13)	0,00	106,54	(103,34)
ΟΔΔΥ	(1,27)	0,00	(1,27)	0,02	0,29	(0,27)	0,01	0,00	1,01
ΟΔΙΕ	(28,48)	0,00	(28,48)	0,07	8,55	(8,47)	0,00	39,09	(19,09)
ΟΚΑΑ	(0,16)	0,00	(0,16)	0,61	2,09	(1,48)	0,34	0,00	(0,98)
ΟΛΑ	0,02	0,00	0,02	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	(0,01)
ΟΛΒ	0,91	0,00	0,91	0,72	0,34	0,38	0,00	0,00	(0,53)
ΟΛΕ	0,46	0,00	0,46	0,15	0,15	0,00	0,14	0,00	(0,33)
ΟΛΗ	0,79	0,00	0,79	1,86	1,43	0,43	0,41	0,77	(0,72)
ΟΛΗΓ	1,61	0,00	1,61	0,67	0,58	0,09	1,23	0,00	(0,30)
ΟΛΚ	(0,16)	0,00	(0,16)	0,27	0,73	(0,46)	0,00	0,00	(0,30)
ΟΛΚΕ	1,17	0,00	1,17	0,00	0,36	(0,36)	1,53	0,00	0,00
ΟΛΛ	0,28	0,00	0,28	0,10	0,23	(0,13)	0,36	0,00	(0,06)
ΟΛΠΑ	0,37	0,00	0,37	0,00	1,61	(1,61)	1,82	0,17	(0,33)
ΟΛΡ	0,19	0,00	0,19	0,41	0,45	(0,04)	0,79	0,58	(0,03)
ΟΠΕ	(13,53)	13,53	0,00	0,00	0,65	(0,65)	0,65	0,00	0,00
ΟΣΕ	(513,49)	0,00	(513,49)	630,58	153,00	477,58	0,00	526,48	464,58
ΟΣΚ	(52,27)	52,34	0,07	128,47	0,49	127,99	0,42	145,31	(16,98)
ΠΑΕΠ	1,23	0,00	1,23	0,90	0,07	0,83	0,00	(0,41)	0,02
ΤΕΟ	9,88	0,00	9,88	0,00	1,37	(1,37)	0,00	0,00	(11,25)
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(154,31)	0,00	(154,31)	0,00	1,46	(1,46)	0,00	0,00	152,85
ΨΗΦ. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	(0,04)	0,04	0,00	0,00
Γενικό σύνολο	(1.652,76)	209,81	(1.442,95)	1.061,26	266,52	794,73	79,03	1.659,83	656,89

Σημ. : Σε παρένθεση τα στοιχεία που αφορούν σε ζημιές

Πίνακας 6.5 Δανειακές ανάγκες και πηγές χρηματοδότησης δημόσιων επιχειρήσεων
Στόχοι 2011
(σε εκατ. ευρώ)

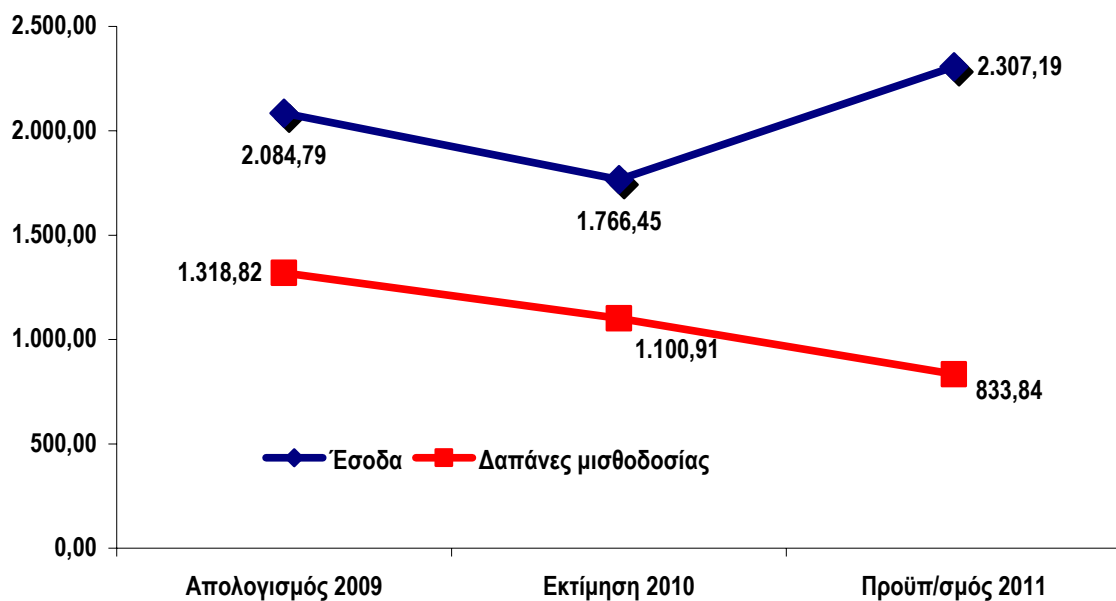
Δημόσιες Επιχειρήσεις	Άνοιγμα εκμετάλλευσης			Άνοιγμα επενδύσεων			Λοιπές ανάγκες	Λοιποί πόροι	Δανειακές ανάγκες (9) = -(3) + (6) + (7) - (8)
	Οικονομ. αποτέλ. (1)	Επιχορ. ΤΠ (2)	Άνοιγμα εκμ/σης (3) = (1) + (2)	Επενδύσεις (4)	Αποσβ. (5)	Άνοιγμα επενδύς. (6) = (4) - (5)			
HELEXPO	1,11	0,00	1,11	2,10	0,53	1,57	0,00	0,22	0,24
AEMY	(4,83)	5,78	0,94	2,69	0,79	1,90	0,21	2,52	(1,35)
ΓΑΙΑΟΣΕ	0,95	0,00	0,95	0,00	0,02	(0,02)	0,00	0,00	(0,97)
ΔΕΘ	1,49	0,00	1,49	0,80	2,90	(2,10)	0,91	0,60	(3,28)
ΔΕΠΑΝΟΜ	(5,40)	5,40	0,00	80,00	0,15	79,85	0,00	79,85	0,00
EAB	0,00	0,00	0,00	5,00	6,90	(1,90)	0,00	0,00	(1,90)
ΕΑΣ	(90,00)	0,00	(90,00)	4,30	5,40	(1,10)	0,00	54,60	34,30
ΕΔΙΣΥ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
ΕΘΕΛ	(296,29)	213,74	(82,56)	18,72	31,10	(12,39)	12,85	201,51	(118,49)
ΕΚΕΒΥΛ	0,40	0,00	0,40	0,00	0,08	(0,08)	0,09	0,00	(0,38)
ΕΚΚ	(0,42)	2,40	1,98	4,02	2,74	1,29	0,09	0,18	(0,78)
ΕΛΚΑ	0,15	0,00	0,15	0,01	0,01	0,00	0,03	0,00	(0,12)
ΕΛΚΕ	(2,31)	4,00	1,69	0,26	0,06	0,20	0,00	0,00	(1,49)
ΕΛΚΕΑ	0,18	0,00	0,18	0,00	0,04	(0,04)	0,09	0,00	(0,12)
ΕΛΚΕΔΕ	0,05	0,00	0,05	0,54	0,29	0,25	0,11	0,47	(0,17)
ΕΛΛ. ΑΛΥΚΕΣ	0,74	0,00	0,74	0,17	0,21	(0,05)	0,03	0,08	(0,83)
ΕΛΛ.ΦΕΣΤΙΒΑΛ	(2,94)	4,29	1,35	0,08	0,39	(0,31)	0,00	0,00	(1,66)
ΕΛΟΤ	(1,54)	2,10	0,57	0,24	0,98	(0,74)	0,56	0,10	(0,84)
ΕΟΜΜΕΧ	(7,58)	7,90	0,32	67,80	1,80	66,00	0,02	63,20	2,49
ΕΠΑΚΑΤ	(5,03)	5,12	0,09	0,06	0,00	0,06	0,00	0,00	(0,03)
ΕΤΑ	1,39	0,00	1,39	5,76	8,25	(2,49)	6,98	11,21	(8,10)
ΕΤΑΝΑΛ	0,45	0,00	0,45	0,04	0,02	0,03	0,05	0,00	(0,38)
ΗΔΙΚΑ	4,23	0,00	4,23	19,75	0,85	18,90	0,00	0,84	13,82
ΗΛΠΑΠ	(48,16)	47,16	(1,00)	18,95	3,57	15,39	1,50	20,45	(2,57)
ΗΣΑΠ	(56,29)	54,87	(1,42)	24,27	27,00	(2,73)	0,00	25,27	(26,58)
ΙΦΕΤ	5,67	0,00	5,67	0,00	0,40	(0,40)	0,00	0,00	(6,07)
ΚΑΘ	1,34	0,00	1,34	0,42	1,19	(0,77)	0,60	0,00	(1,50)
ΚΕΓ	0,09	0,00	0,09	0,08	0,02	0,06	0,05	0,00	0,02
ΚΕΔ	5,00	0,00	5,00	0,20	0,20	0,00	28,80	24,80	(1,00)
ΚτΠ	(25,78)	32,22	6,44	0,14	0,14	0,00	0,00	0,00	(6,44)
ΜΒΗ	(2,10)	0,00	(2,10)	0,00	0,10	(0,10)	0,00	0,00	2,00
ΟΑΣΑ	(8,22)	0,00	(8,22)	4,62	1,49	3,13	0,00	6,34	5,01
ΟΔΔΥ	0,85	0,00	0,85	0,37	0,29	0,08	0,00	0,00	(0,78)
ΟΔΙΕ	2,41	0,00	2,41	0,07	8,45	(8,37)	0,00	36,32	(47,10)
ΟΚΑΑ	1,35	0,00	1,35	7,00	2,10	4,90	0,35	3,00	0,90
ΟΛΑ	0,09	0,00	0,09	0,03	0,05	(0,02)	0,01	0,00	(0,10)
ΟΛΒ	1,86	0,00	1,86	0,80	0,45	0,35	0,00	0,00	(1,51)
ΟΛΕ	1,16	0,00	1,16	0,34	0,12	0,22	0,29	0,00	(0,65)
ΟΛΗ	2,36	0,00	2,36	29,40	1,49	27,91	0,11	25,53	0,13
ΟΛΗΓ	2,54	0,00	2,54	2,04	0,69	1,35	0,66	0,01	(0,55)
ΟΛΚ	0,24	0,00	0,24	2,03	0,77	1,26	0,44	0,00	1,46
ΟΛΚΕ	1,78	0,00	1,78	0,00	0,36	(0,36)	1,75	0,00	(0,39)
ΟΛΛ	0,82	0,00	0,82	0,11	0,24	(0,13)	0,32	0,00	(0,63)
ΟΛΠΑ	1,72	0,00	1,72	1,44	1,65	(0,21)	0,08	0,00	(1,85)
ΟΛΡ	0,56	0,00	0,56	1,36	0,52	0,84	0,00	0,22	0,06
ΟΠΕ	(0,99)	6,33	5,34	0,00	0,65	(0,65)	0,65	0,00	(5,34)
ΟΣΕ	(162,49)	110,00	(52,49)	0,00	36,66	(36,66)	0,00	11.798,63	(11.782,80)
ΟΣΚ	(36,00)	38,00	2,00	200,00	0,50	199,50	0,50	217,00	(19,00)
ΠΑΕΠ	1,70	0,00	1,70	0,83	0,07	0,76	0,00	(0,47)	(0,46)
ΤΕΟ	22,00	0,00	22,00	0,00	1,37	(1,37)	0,00	0,00	(23,37)
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	(50,21)	50,00	(0,21)	0,00	0,93	(0,93)	0,00	0,00	(0,72)
ΨΗΦ. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,01	0,04	(0,03)	0,04	0,01	0,00
Γενικό σύνολο	(741,93)	589,30	(152,63)	506,82	154,98	351,84	58,15	12.572,50	(12.009,88)

Σημ. : Σε παρένθεση τα στοιχεία που αφορούν σε ζημιές

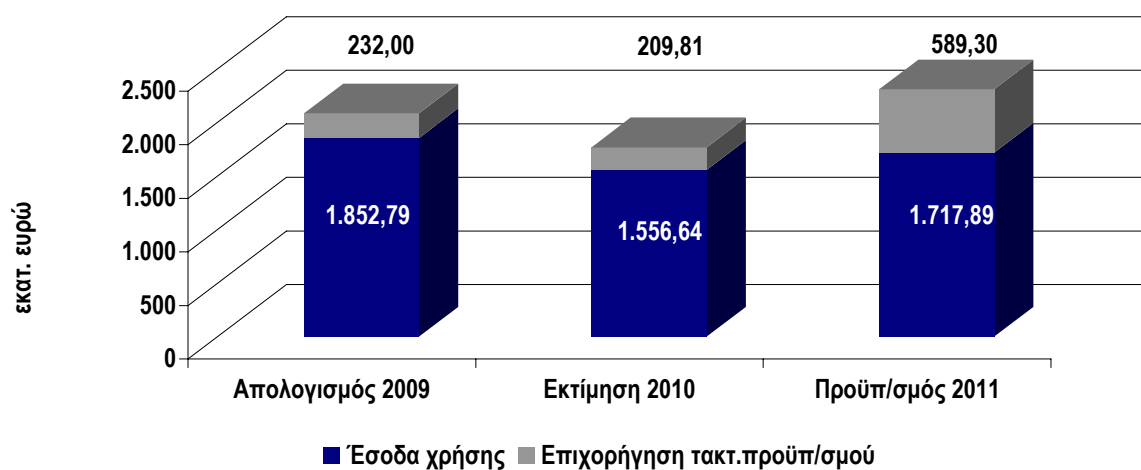
Πίνακας 6.6 Έσοδα και δαπάνες μισθοδοσίας κατά δημόσια επιχείρηση (σε εκατ. ευρώ)						
Δημόσιες επιχειρήσεις	Έσοδα			Δαπάνες μισθοδοσίας		
	2009 Απολ/σμός	2010 Εκτίμηση	2011 Στόχοι	2009 Απολ/σμός	2010 Εκτίμηση	2011 Στόχοι
ΗΕΛΕΧΡΟ	23,18	17,92	17,93	3,23	2,43	2,46
ΑΕΜΥ	6,64	7,22	7,98	3,89	4,02	4,02
ΓΑΙΑΟΣΕ	0,63	1,05	2,26	0,82	0,67	0,61
ΔΕΘ	10,44	8,53	8,34	2,80	2,20	1,80
ΔΕΠΑΝΟΜ	5,94	6,02	5,40	3,84	3,25	3,25
ΕΑΒ	155,31	170,96	193,60	147,34	128,20	108,60
ΕΑΣ	48,87	56,79	60,00	77,82	65,14	53,50
ΕΔΙΣΥ	263,65	220,40	0,00	259,19	214,20	0,00
ΕΘΕΛ	193,93	177,62	354,56	319,41	274,33	222,40
ΕΚΕΒΥΛ	1,20	1,21	1,33	0,61	0,55	0,50
ΕΚΚ	8,58	5,69	7,49	1,63	1,54	1,16
ΕΛΚΑ	2,51	2,09	1,87	0,28	0,24	0,23
ΕΛΚΕ	5,25	4,50	4,00	1,69	0,67	0,61
ΕΛΚΕΑ	1,16	1,25	1,22	0,31	0,21	0,20
ΕΛΚΕΔΕ	4,62	3,49	3,04	1,19	1,25	1,35
ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΑΛΥΚΕΣ	5,43	4,75	4,85	1,96	2,38	2,10
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ	17,07	14,04	13,52	2,11	2,02	1,91
ΕΛΟΤ	7,00	5,59	6,05	4,32	3,31	3,15
ΕΟΜΜΕΧ	12,65	11,30	10,71	9,57	9,03	7,82
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ	5,17	0,00	5,12	3,34	3,14	3,17
ΕΤΑ	63,19	65,87	49,40	19,88	16,50	16,50
ΕΤΑΝΑΛ	0,98	1,04	1,15	0,59	0,58	0,45
ΗΔΙΚΑ	27,75	25,13	26,97	21,99	19,05	17,15
ΗΛΠΑΠ	48,77	43,82	77,72	72,00	60,00	56,99
ΗΣΑΠ	90,56	77,00	123,37	100,48	78,38	72,09
ΙΦΕΤ	30,17	24,03	26,70	3,74	2,56	2,07
ΚΑΘ	3,94	4,22	4,64	0,81	0,84	0,66
ΚΕΓ	1,43	0,82	0,90	0,17	0,20	0,19
ΚΕΔ	8,01	6,79	15,00	10,48	8,19	6,90
ΚιΤΠ	219,40	6,30	136,12	9,23	4,37	3,97
ΜΒΗ	8,93	6,01	7,35	4,61	3,77	2,87
ΟΑΣΑ	12,54	12,45	13,06	13,79	10,19	7,40
ΟΔΔΥ	7,24	6,97	7,67	6,95	5,49	4,44
ΟΔΙΕ	263,04	206,17	410,00	22,68	16,19	13,36
ΟΚΑΑ	8,48	7,77	8,54	2,01	1,64	1,48
ΟΛΑ	0,58	0,52	0,57	0,33	0,28	0,25
ΟΛΒ	7,06	5,55	6,11	3,65	2,90	2,60
ΟΛΕ	3,74	2,82	3,11	1,11	0,85	0,70
ΟΛΗ	10,05	8,52	9,40	4,29	3,67	3,30
ΟΛΗΓ	5,56	5,64	6,20	0,91	0,78	0,70
ΟΛΚ	2,51	2,17	2,51	0,93	0,75	0,71
ΟΛΚΕ	3,74	3,54	3,89	0,50	0,38	0,35
ΟΛΛ	5,19	2,00	2,36	0,37	0,32	0,30
ΟΛΠΑ	9,75	6,92	7,62	3,68	2,28	2,00
ΟΛΡ	3,37	2,21	2,45	0,70	0,44	0,40
ΟΠΕ	21,13	26,51	27,23	6,05	4,97	4,56
ΟΣΕ	182,27	182,33	230,15	10,48	7,63	122,53
ΟΣΚ	77,12	54,41	41,00	19,92	14,92	13,50
ΠΑΕΠ	2,97	2,93	3,23	1,78	1,35	1,22
ΤΕΟ	68,14	56,30	62,00	12,41	6,85	6,20
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	106,03	122,97	199,67	116,43	105,21	48,52
ΨΗΦ. ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	1,92	66,30	81,83	0,52	0,60	0,64
Γενικό σύνολο	2.084,79	1.766,45	2.307,19	1.318,82	1.100,91	833,84

Σημ. : Σε παρένθεση τα στοιχεία που αφορούν σε ζημιές

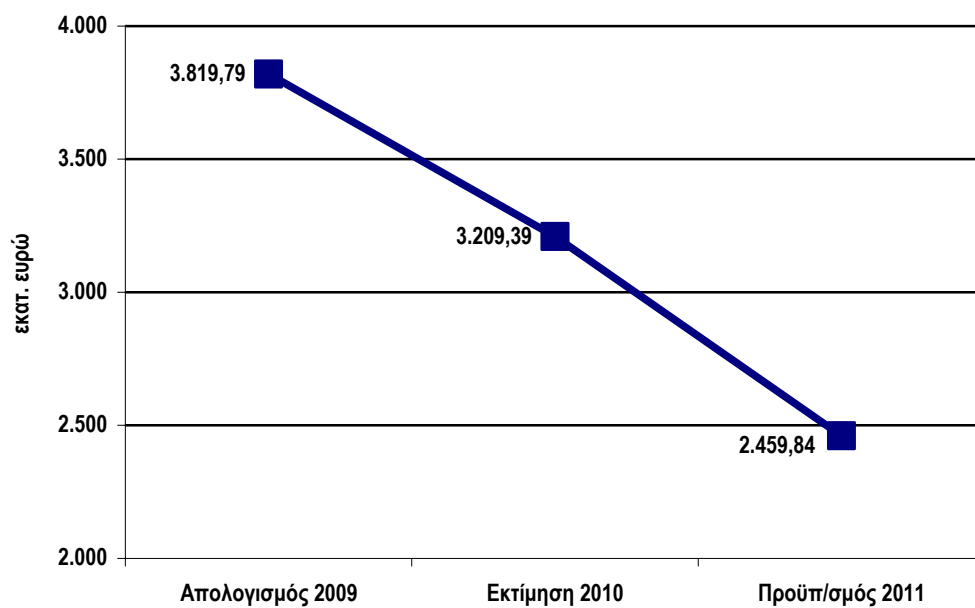
Διάγραμμα 6.7 Εξέλιξη εσόδων 2009-2011

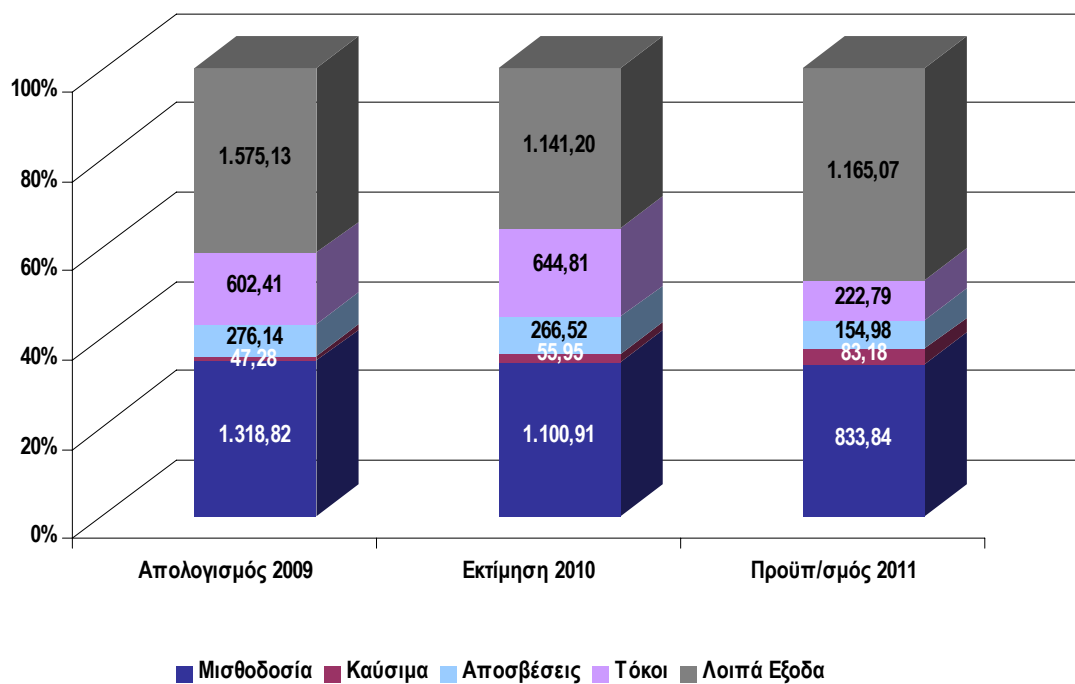
Διάγραμμα 6.8 Έσοδα χρήσης και επιχορηγήσεις ΤΠ 2009-2011

Διάγραμμα 6.9 Εξέλιξη εξόδων 2009-2011

Διάγραμμα 6.10 Διάρθρωση εξόδων χρήσης 2009-2011

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΑΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Αποκρατικοποιήσεις και διαχείριση της δημόσιας περιουσίας

Η πολιτική της κυβέρνησης στον τομέα των αποκρατικοποιήσεων, των αναδιρθρώσεων και της διαχείρισης της δημόσιας περιουσίας εδράζεται στην αρχή της σταθμισμένης εισόδου ιδιωτικής τεχνογνωσίας και κεφαλαίου για την αξιοποίηση των περιουσιακών στοιχείων με εμπορικό ενδιαφέρον. Η πολιτική αυτή στοχεύει σε τρία βασικά αποτελέσματα:

- στην αναδιάρθρωση κλειστών τομέων της οικονομίας, όπου η απόσυρση της διαχείρισης και μέρους της εκμετάλλευσης του Δημοσίου θα επιτρέψει τη συνεισφορά αποτελεσματικής ιδιωτικής τεχνογνωσίας και επενδύσεων με αποτέλεσμα τη δημιουργία σημαντικής υπεραξίας, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τη δημιουργία νέων αγορών,
- στη μείωση του δημόσιου χρέους μέσω εσόδων από την ελεγχόμενη μεταφορά της ιδιοκτησίας επιλεγμένων περιουσιακών στοιχείων,
- στον εξορθολογισμό ζημιογόνων δραστηριοτήτων του Δημοσίου, όπου η εξάλειψη των ζημιών επιδρά μειωτικά στο έλλειμμα του προϋπολογισμού.

Η πολιτική της κυβέρνησης συνεπάγεται αφενός τη μείωση ή την εξάλειψη του κρατικού ελέγχου στις περισσότερες οικονομικές δραστηριότητες εκτός των δημόσιων αγαθών και αφετέρου τη συνέχιση κατοχής μεριδίων που εξασφαλίζουν τον έλεγχο σε τομείς στρατηγικής σημασίας για το δημόσιο συμφέρον και την εθνική ασφάλεια.

Με βάση και το Μνημόνιο Συνεννόησης για το μηχανισμό στήριξης της ελληνικής οικονομίας, η διαχείριση της περιουσίας του Δημοσίου μέσω ιδιωτικοποιήσεων και μετοχοποιήσεων θα αποδώσουν περίπου ένα (1) δισ. ευρώ κάθε έτος στο διάστημα 2011-2013, ενώ ο εξορθολογισμός ζημιογόνων δραστηριοτήτων μέσω αναδιρθρώσεων είναι δυνατόν να οδηγήσει σε μείωση ζημιών εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ κάθε έτος για το ίδιο διάστημα. Η αναπτυξιακή διάσταση της πολιτικής αναμένεται να αποδώσει υπεραξίες από το 2011 και στο εγγύς και απώτερο μέλλον.

Το έτος 2010 αποτέλεσε περίοδο σχεδιασμού και οργάνωσης της πολιτικής για την αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας για το 2011 και μέχρι το 2013, όπως αυτή αναλύεται παρακάτω.

Εγκαταστάθηκε το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης του Οργανισμού Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ) και της εταιρείας λειτουργίας τρένων ΤΡΑΙΝΟΣΕ. Η κυβέρνηση ολοκλήρωσε σχέδιο νόμου για την «Αναδιάρθρωση, εξυγίανση και ανάπτυξη του ομίλου ΟΣΕ και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και άλλες διατάξεις για το σιδηροδρομικό τομέα» το οποίο ψηφίστηκε τον Οκτώβριο και διέπει το πλήρες πρόγραμμα αναδιάρθρωσης. Η αναδιάρθρωση περιλαμβάνει τον οργανωτικό και επιχειρησιακό σχεδιασμό των εταιριών του ομίλου ΟΣΕ για τη δραστική μείωση των ελλειμμάτων στη λειτουργία της σιδηροδρομικής υποδομής καθώς και της ΤΡΑΙΝΟΣΕ ώστε η επιχείρηση να καταστεί βιώσιμη εντός του πρώτου τριμήνου του 2011.

Σε αυτό το πλαίσιο, μεταξύ άλλων μέτρων, υλοποιείται πρόγραμμα απάλειψης των ζημιογόνων δρομολογίων καθώς και εξορθολογισμού των απαιτήσεων σε θέσεις εργασίας και επιχειρησιακών διαδικασιών. Υλοποιήθηκε το μεγαλύτερο μέρος αυτού, με αναμενόμενη συνολική μείωση ελλειμμάτων για το 2011 περίπου 500 εκατ. ευρώ. Συνοπτικά, το πρόγραμμα αναδιάρθρωσης περιλαμβάνει:

- (α) τη διατήρηση της σιδηροδρομικής υποδομής υπό τον έλεγχο του δημοσίου,
- (β) το σχεδιασμό ανταγωνιστικής σιδηροδρομικής αγοράς,
- (γ) την εγκατάσταση ανεξάρτητης εποπτικής αρχής,
- (δ) την είσοδο στρατηγικού επενδυτή στην ΤΡΑΙΝΟΣΕ, καθώς και
- (ε) την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του ΟΣΕ μέσω συμβάσεων παραχώρησης. Σημειώνεται ότι η ακίνητη περιουσία του ΟΣΕ περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό σιδηροδρομικών σταθμών και σημαντικών οικοπεδικών και άλλων εκτάσεων γης.

Επίσης, το 2010 ανατέθηκε μελέτη για τις στρατηγικές επιλογές του Δημοσίου για την αξιοποίηση των συμμετοχών του στο τραπεζικό σύστημα, υπό το πρίσμα της διασφάλισης της ευστάθειας του χρηματοπιστωτικού συστήματος, αύξησης της αποτελεσματικότητάς του, καθώς και της βελτιστοποίησης της σχέσης κινδύνου-ωφέλους για το δημόσιο συμφέρον.

Η μελέτη αφορά στη συμμετοχή του Δημοσίου στην Αγροτική Τράπεζα, το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, την Τράπεζα Αττικής καθώς και στη λειτουργία του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων και στη δυναμική σχέση τους με το ευρύτερο χρηματοπιστωτικό σύστημα και τις συνθήκες που διαμορφώθηκαν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα στήριξης του τραπεζικού συστήματος (Ν. 3723/2008).

Πραγματοποιήθηκε από τρεις αναγνωρισμένες διεθνείς τράπεζες επενδύσεων, Deutsche Bank, HSBC και Lazard και ολοκληρώθηκε τον Οκτώβριο. Η μελέτη κατέδειξε την υστέρηση των υπό μελέτη πιστωτικών ιδρυμάτων σε σχέση με την αποτελεσματικότητα των απόλυτα ιδιωτικών πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και την υπεροχή τους στη διατήρηση της καταθετικής τους βάσης και ρευστότητας. Η κεφαλαιακή τους διάρθρωση ποικίλει και υπό τις τρέχουσες συνθήκες καταδεικνύει την ανάγκη αναδιάρθρωσης της Αγροτικής Τράπεζας και επαναπροσδιορισμού του πλαισίου πολιτικής που διέπει το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων.

Πραγματοποιήθηκε η αξιολόγηση της διαδικασίας μεταβίβασης των μετοχών των Ελληνικών Ναυπηγείων ΑΕ από την Thyssen Krupp στην Abu Dhabi Mar. Επίσης, κατά το έτος 2010 πραγματοποιήθηκε διεθνής διαγωνισμός για την πώληση τεσσάρων Airbus A340 τα οποία βρίσκονται στην ιδιοκτησία του Δημοσίου. Η διαγωνιστική διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη και αναμένεται να ολοκληρωθεί εντός του πρώτου τριμήνου του 2011.

Τέλος, κατά το έτος 2010 βρίσκεται σε εξέλιξη η εγκατάσταση διαδικασιών για την αξιοποίηση των συμμετοχών του Δημοσίου και τις προγραμματισμένες συναλλαγές για το 2011 (Πίνακας 7.1). Το έτος 2011 θα αποτελέσει την περίοδο υλοποίησης του ετήσιου προγράμματος συναλλαγών, καθώς και εγκατάστασης των διαδικασιών για την αξιοποίηση των συμμετοχών του Δημοσίου οι οποίες θα οδηγήσουν σε συναλλαγές τα έτη 2012 και 2013.

Πίνακας 7.1 Πρόγραμμα ιδιωτικοποιήσεων 2011

Εταιρεία	Εκτίμηση ημερομηνίας συναλλαγής	% ιδιοκτησίας	% πώλησης	Μέθοδος ιδιωτικοποίησης
4 Airbus A340	Α τρίμηνο 2011	100,00%	100,00%	Πώληση
Καζίνο Mont Parnes	Β τρίμηνο 2011	49,00%	49,00%	Πώληση σε στρατηγικό επενδυτή
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών	Β τρίμηνο 2011	55,00%		Παράταση σύμβασης παραχώρησης
Φάσμα Συχνοτήτων	Γ τρίμηνο 2011			Συμβάσεις παραχώρησης
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα	Γ τρίμηνο 2011	99,81%		Πώληση ποσοστού σε στρατηγικό επενδυτή
ΔΕΠΑ	Δ τρίμηνο 2011	65,00%		Σχεδιασμός σε εξέλιξη
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	Δ τρίμηνο 2011	100,00%		Πώληση ποσοστού σε στρατηγικό επενδυτή, σχεδιασμός σε εξέλιξη
ΛΑΡΚΟ	Δ τρίμηνο 2011	55,19%		Πώληση σε στρατηγικό επενδυτή
ΕΓΝΑΤΙΑ	Δ τρίμηνο 2011			Συμβάσεις παραχώρησης

Το χαρτοφυλάκιο του Δημοσίου περιέχει σημαντικές συμμετοχές σε τράπεζες, ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, παίγνια, συχνότητες, λιμάνια, αεροδρόμια, αυτοκινητόδρομοι, σιδηρόδρομοι, μεταλλεύματα, δίκτυα ύδρευσης, αμυντικές βιομηχανίες, ακίνητα. Το σχέδιο πολιτικής καλύπτει όλες τις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων και συνυπολογίζει τέσσερις βαθμούς κρατικής ιδιοκτησίας.

Πλήρης ιδιωτικοποίηση προβλέπεται για τα περιουσιακά στοιχεία που δεν σχετίζονται με τα δημόσια αγαθά και στρατηγικά συμφέροντα. Μια μειωμένη δεσμευμένη κρατική ιδιοκτησία (34%) ή κρατική ιδιοκτησία μικρότερη από 34% με συμφωνίες μετόχων προβλέπεται για αυτά τα περιουσιακά στοιχεία στα οποία πρέπει να διατηρηθεί μια αποτελεσματική διακριτική παρέμβαση. Τέλος, πλειοψηφικός δημόσιος έλεγχος (τουλάχιστον 51%) προβλέπεται για έναν περιορισμένο αριθμό εταιρειών και περιουσιακών στοιχείων που σχετίζονται με δημόσια αγαθά, υποδομές και ασφάλεια.

Πίνακας 7.2 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου Προνομιούχες μετοχές άρθρου 1 του ν. 3723/2008	
Πιστωτικό ίδρυμα	Προνομιούχες μετοχές (σε ευρώ)
Τράπεζα Πειραιώς	370.000.000
Attica Bank	100.200.000
ΑΤΕ	675.000.000
Alpha Bank	940.000.000
Proton Bank	80.000.000
Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο	224.960.000
EFG Eurobank	950.125.000
ΕΤΕ	350.000.000
FBB	50.000.000
Πανελλήνια Τράπεζα	28.300.000
Σύνολο	3.768.585.000

Πίνακας 7.3 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου ¹ Εισηγμένες στο ΧΑ			
Εταιρεία	Συνολικός αριθμός μετοχών	Αριθμός μετοχών κυριότητας ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ επί του ΜΚ (%)
ΑΤΕ	905.444.444	700.016.294	77,31
ΔΕΗ	232.000.000	118.605.114	51,12
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ	305.635.185	108.430.304	35,48
ΕΥΑΘ	36.300.000	26.868.000	74,02
ΕΥΔΑΠ	106.500.000	65.319.740	61,33
ΟΛΘ	10.080.000	7.486.194	74,27
ΟΛΠ	25.000.000	18.534.440	74,14
ΟΠΑΠ	319.000.000	108.460.468	34,00
ΟΤΕ	490.150.389	78.424.065	16,00
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟ	284.465.964	96.841.396	34,04
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	956.090.482	11.793.749	1,23
ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ	336.272.519	8.521.429	2,53
ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	19.864.886	1.774.088	8,93
ALPHA BANK	534.269.648	3.306.202	0,62
ΚΑΕ	52.675.000	1.480.262	2,81
ΠΕΤΖΕΤΑΚΙΣ	25.583.146	128.857	0,50
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΛΑΤΙΝΗ-ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ	24.619.524	317.887	1,29
ΚΕΚΡΟΨ	3.300.689	3.777	0,11
ΤΙΤΑΝ	77.007.158	30.464	0,04
ΑΣΠΙΣ ΠΡΟΝΟΙΑ	73.366.520	6.250	0,01
ΚΑΤΣΕΛΗΣ Χ. & ΥΙΟΙ	42.501.273	140.784	0,33

¹ Περιλαμβάνονται και οι μετοχές της ΔΕΚΑ ΑΕ.

Πίνακας 7.4 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου¹
Μη εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ του ΜΚ (%)
ΑΜΥΝΤΙΚΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ			
Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ) ΑΕ	909.257.640	905.65-2.840	99,60
Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ) ΑΕ	34.290.000	17.487.900	51,00
Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ) ΑΒΕΕ	493.010.887	492.058.396	99,81
ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ			
ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΑΕ	2.831.019.965	2.831.019.965	100,00
Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθήνα (ΟΑΣΑ)	2.223.200.862	2.223.200.862	100,00
Οργανισμός Σιδηροδρόμων Ελλάδος (ΟΣΕ)	4.799.198.000	4.799.198.000	100,00
ΤΡΑΙΝΟΣΕ	213.043.400	213.043.400	100,00
ΚΤΗΜΑΤΙΚΕΣ			
Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ) ΑΕ	586.941	586.941	100,00
Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης (ΕΤΑ) ΑΕ	301.850.000	301.850.000	100,00
Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου (ΚΕΔ) ΑΕ	13.206.163	13.206.163	100,00
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) ΑΕ	264.750.137	264.750.137	100,00
Κτηματολόγιο ΑΕ	895.799.867	895.799.867	100,00
ΘΕΜΙΣ Κατασκευαστική	229.493.656	228.965.410	99,77
ΛΙΜΕΝΕΣ			
Οργανισμός Λιμένος Αλεξανδρούπολης	1.354.741	1.354.741	100,00
Οργανισμός Λιμένος Βόλου	8.192.157	8.192.157	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ελευσίνας	895.400	895.400	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηγουμενίστας	9.783.640	9.783.640	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ηρακλείου	1.533.515	1.533.515	100,00
Οργανισμός Λιμένος Καβάλας	8.605.775	8.605.775	100,00
Οργανισμός Λιμένος Κέρκυρας	2.500.206	2.500.206	100,00
Οργανισμός Λιμένος Λαυρίου	303.051	303.051	100,00
Οργανισμός Λιμένος Πατρών	17.389.590	17.389.590	100,00
Οργανισμός Λιμένος Ραφίνας	681.409	681.409	100,00
ΔΙΑΦΟΡΕΣ			
HELEXPO ΑΕ	1.546.888	1.546.888	100,00
ΑΕ Εκμεταλλεύσεως Ακινήτων	503.318	196.294	39,00
Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγας Κορίνθου (ΑΕΔΙΚ)	12.019.950	12.019.950	100,00
Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) ΑΕ	128.088.490	128.088.490	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Κινητών Αξιών (ΔΕΚΑ) ΑΕ	150.000	150.000	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Αερίου (ΔΕΠΑ) ΑΕ	991.238.046	644.304.730	65,00
Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών ΑΕ	300.000.000	165.000.000	55,00
Ελληνικός Οργανισμός Εξωτερικού Εμπορίου (ΟΠΕ) ΑΕ	623.797	424.182	68,00
Ελληνικές Αλυκές ΑΕ	6.440.418	3.554.467	55,19
Ελληνικό Φεστιβάλ ΑΕ	210.000	210.000	100,00
Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ) ΑΕ	340.814.324	306.732.892	90,00
Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση (ΕΡΤ) ΑΕ	264.993.810	264.993.810	100,00
ΕΤΒΑ Βιομηχανικές Περιοχές (ΕΤΒΑ ΒΙΠΕ) ΑΕ	191.155.200	66.904.320	35,00
Κεντρική Αγορά Θεσσαλονίκης (ΚΑΘ) ΑΕ	18.953.760	18.953.760	100,00
Κοινωνία της Πληροφορίας ΑΕ	5.000.000	5.000.000	100,00
ΛΑΡΚΟ ΓΜΜΑΕ	109.327.633	60.337.942	55,19

Πίνακας 7.4 Μετοχολόγιο Ελληνικού Δημοσίου¹
Μη εισηγμένες στο ΧΑ

Εταιρεία	Μετοχικό κεφάλαιο σε ευρώ	Μετοχικό κεφάλαιο κυριότητας του ΕΔ	Ποσοστό ΕΔ του ΜΚ (%)
Οργανισμός Διεξαγωγής Ιπποδρομιών Ελλάδος (ΟΔΙΕ) ΑΕ	94.512.044	94.512.044	100,00
Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού (ΟΔΔΥ) ΑΕ	21.648.594	21.648.594	100,00
Οργανισμός Κεντρικής Αγοράς Αθηνών (ΟΚΑΑ) ΑΕ	38.151.360	38.151.360	100,00
Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ) ΑΕ	56.407.000	56.407.000	100,00
Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ) ΑΕ	200.010	200.010	100,00
Ελληνικός Οργανισμός Τυποποίησης (ΕΛΟΤ) ΑΕ	4.592.816	4.592.816	100,00
Ελληνικός Οργανισμός Μικρών Μεσαίων Επιχ/σεων & Χειροτεχνίας (ΕΟΜΜΕΧ) ΑΕ	477.546.989	477.546.989	100,00
Ταμείο Εγγυήσεων Μικρών & Πολύ Μικρών Επιχειρήσεων (ΤΕΜΠΜΕ) ΑΕ	1.740.000.000	1.740.000.000	100,00
Αλεξάνδρεια Ζώνη Καινοτομίας ΑΕ	60.000	60.000	100,00
Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων και Αναπλάσεις ΑΕ	117.107.879	117.107.879	100,00
Εγνατία Οδός ΑΕ	6.150.000.000	6.150.000.000	100,00
Μονάδα Οργάνωσης Διαχείρισης Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΜΟΔ) ΑΕ	129.140	129.140	100,00
ΑΕ Μονάδων Υγείας	12.000.000	12.000.000	100,00
Invest in Greece (πρώην ΕΛΚΕ) ΑΕ	293.400	293.400	100,00
Εταιρεία Διαχείρισης Ειδικού Κεφαλαίου ΤΑΠ-ΟΤΕ (ΕΔΕΚΤ ΟΤΕ) ΑΕΠΕΥ	2.935.000	146.750	5,00
Ψηφιακές Ενισχύσεις ΑΕ	2.000.000	2.000.000	100,00
Ελληνική Εταιρεία Διαχείρισης Δικαιωμάτων Πνευματικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας Ελληνικού Δημοσίου ΑΕ	45.000.000	45.000.000	100,00
Διαχειριστής Ελληνικού Συστήματος Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΔΕΣΜΗΕ)	293.500	149.685	51,00
Οργανισμός Ανάπτυξης Δυτικής Κρήτης (ΟΑΔΥΚ) ΑΕ	58.600	19.924	34,00
ΔΗΜΟΣ ΑΕ	700.000	700.000	100,00
Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ) ΙΑΕ	2.000.000	480.000	24,00
Παρατηρητήριο Απασχόλησης Ερευνητική-Πληροφορική ΑΕ	293.470	293.470	100,00
Επαγγελματική Κατάρτιση ΑΕ	293.470	293.470	100,00
Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης (ΗΔΙΚΑ) ΑΕ	3.000.000	3.000.000	100,00
Εταιρεία Ανάπτυξης Αλιείας (ΕΤΑΝΑΛ) ΑΕ	146.500	146.500	100,00
Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου ΑΕ	205.429	205.429	100,00
Ποσειδών Ινστιτούτο Επαγγελματικής Κατάρτισης	60.000	60.000	100,00
Αθηναϊκό Πρακτορείο Ειδήσεων – Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων (ΑΠΕ-ΜΠΕ) ΑΕ	5.653.856	5.653.856	100,00
Αγροτικός Τουρισμός και Ήπιες Μορφές Αναψυχής (ΑΓΡΟΤΗΜΑ) ΑΕ	450.000	450.000	100,00
ΑΤΕ Τεχνική-Πληροφορική	4.298.895	297.814	6,93
ΕΠΟΠΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ			
Εταιρεία Βιομηχ/ικής Έρευνας & Τεχνολογικής Ανάπτυξης Μετάλλων (ΕΒΕΤΑΜ) ΑΕ	426.559	248.556	58,27
Εθνικό Δίκτυο Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΔΕΤ)	6.603.081	6.603.081	100,00
Εταιρεία Κεραμικών – Πυριμάχων (ΕΚΕΠΥ)	1.333.429	1.258.106	94,35
Επιστημονικό Πάρκο Πατρών (ΕΠΠ)	1.337.568	1.337.568	100,00
Εταιρεία Τεχνολ/κής Ανάπτυξης Κλωστοϋφαντουργίας, Ένδυσης, Ινών (ΕΤΑΚΕΙ) ΑΕ	1.659.930	1.562.671	94,14
Εταιρεία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Τροφίμων (ΕΤΑΤ) ΑΕ	505.000	502.475	99,50
ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ			
Ολυμπιακές Αερογραμμές	130.385.000	130.385.000	100,00
Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες	354.946.354	354.946.354	100,00
Ελληνικά Σιδηροκράματα (ΕΛΣΙ) ΑΕ	14.007.630	5.282.277	37,71
Ελληνική Εταιρεία Βιομηχανικών & Μεταλλευτικών Επενδύσεων (ΕΛΕΒΜΕ) ΑΕ	23.553.896	14.810.690	62,88
Ελληνική Αναπτυξιακή Εταιρεία Επενδύσεων (ΕΑΕΕ) ΑΕ	26.208.640	26.208.640	100,00
ΑΓΡΟΓΗ Α.Ε.	5.870.000	5.870.000	100,00
Δημόσια Επιχείρηση Πολεοδομίας και Στέγασης (ΔΕΠΟΣ) ΑΕ	13.006.822	13.006.822	100,00
Ιχθυοκαλλιεργητικό Κέντρο Αχελώου (ΙΧΘΥΚΑ) ΑΕ	3.827.944	2.148.625	56,13
Νέα Ανώνυμη Εταιρεία Διώρυγος Κορίνθου (ΝΑΕΔΚ)	395.833	294.104	74,30

¹ Περιλαμβάνονται και οι μετοχές της ΔΕΚΑ ΑΕ

Τράπεζες

Αγροτική Τράπεζα, Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, Τράπεζα Αττικής

Υπό τις παρούσες οικονομικές συνθήκες, η κυβέρνηση θα διαχειριστεί τη συμμετοχή του Δημοσίου στον τραπεζικό τομέα ως στρατηγικής σημασίας για τη διαφύλαξη της συστημικής ευστάθειας. Σε αυτό το πλαίσιο η κυβέρνηση θα προχωρήσει στην αναδιάρθρωση της Αγροτικής Τράπεζας στο πλαίσιο των υποχρεώσεων που απορρέουν από το Πρόγραμμα Οικονομικής πολιτικής και των πολιτικών ανταγωνισμού της ΕΕ. Η κυβέρνηση έχει ήδη δηλώσει την πρόθεσή της να συμμετάσχει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου της Αγροτικής Τράπεζας.

Επίσης, εντός του 2001 η κυβέρνηση θα προχωρήσει στον επανασχεδιασμό της πολιτικής παρακαταθηκών καθώς και του ρόλου του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων για την αξιοποίησή του ως παράγοντα σταθερότητας στο χρηματοπιστωτικό σύστημα. Η αξιοποίηση των συμμετοχών του Δημοσίου στο Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο και την Τράπεζα Αττικής θα σχεδιαστεί εντός του 2011 με πρωταρχικό γνώμονα τη διαφύλαξη της συστημικής ευστάθειας και με βάση την εκπεφρασμένη πολιτική της κυβέρνησης για τη διατήρηση ενός δημοσίου πυλώνα στο τραπεζικό σύστημα, στοχεύοντας σε μια διακριτική αλλά αποτελεσματική παρουσία στο τραπεζικό σύστημα.

Υποδομές, μεταφορές και επικοινωνίες

Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών (ΔΑΑ), Περιφερειακά αεροδρόμια, ΟΣΕ, Αυτοκινητόδρομοι, Ελληνικά Ταχυδρομεία (ΕΛΤΑ), Φάσμα Συχνοτήτων

Η πολιτική της κυβέρνησης προωθεί εντός του 2011 την παράταση της σύμβασης παραχώρησης του ΔΑΑ καθώς και τη μελέτη των βέλτιστων επιλογών για την αξιοποίηση της συμμετοχής του Δημοσίου στην εταιρεία.

Το σύνολο των αεροδρομίων της χώρας αποτελεί ένα ιδιαίτερα αξιόλογο χαρτοφυλάκιο και εργαλείο για την ανάπτυξη της οικονομίας, και θα αποτελέσει εντός του 2011 αντικείμενο μελέτης στρατηγικής για τη βέλτιστη εταιρική δομή του ώστε να μεγιστοποιηθούν τα οφέλη από τις συνέργειες των συστημάτων του στοιχείων και να ελαχιστοποιηθούν οι κίνδυνοι.

Επίσης, εντός του έτους προωθείται η σταδιακή διαχειριστική αυτονόμηση των περιφερειακών αεροδρομίων από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας και η δημιουργία εταιρικών δομών, οι οποίες θα δίνουν τη δυνατότητα σύναψης συμβάσεων παραχώρησης κατά τα πρότυπα του ΔΑΑ. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι ενώ η εγκατάσταση των διαδικασιών αξιοποίησης των αεροδρομίων της χώρας θα πραγματοποιηθεί στο πρώτο εξάμηνο του 2011, η ωρίμανση των επενδυτικών σχεδίων και η πραγματοποίηση υπεραξιών για το Δημόσιο θα λαμβάνει χώρα με αυξανόμενο ρυθμό τα επόμενα χρόνια. Η ταχύτητα ωρίμανσης των επενδυτικών σχεδίων εν πολλοίς εξαρτάται από την ταχύτητα των αδειοδοτήσεων από μέρους του κράτους.

Σε σχέση με το σιδηροδρομικό σύστημα, εντός του 2011, ΟΣΕ και ΤΡΕΝΟΣΕ θα λειτουργούν υπό αυστηρό εξορθολογισμό, ενώ προωθείται η μερική ιδιωτικοποίηση της ΤΡΕΝΟΣΕ και αξιοποίηση ακινήτων με συμβάσεις παραχώρησης.

Επίσης, εντός του έτους 2011, η κυβέρνηση θα αξιοποιήσει το νέο αυτοκινητόδρομο ΕΓΝΑΤΙΑ μέσω συμβάσεων παραχώρησης. Το έργο αυτό έχει ολοκληρωθεί με δανειακές συμβάσεις οι οποίες αναμένεται ότι θα εξυπηρετούνται πλήρως μέσω των συμβάσεων παραχώρησης ενώ επίσης θα πραγματοποιηθούν υπεραξίες υπέρ του Δημοσίου.

Για τα ΕΛΤΑ η πολιτική της κυβέρνησης προωθεί την είσοδο στρατηγικού εταίρου με μειοψηφική συμμετοχή και δικαιώματα διαχείρισης. Η στρατηγική ανάπτυξης των ΕΛΤΑ θα αξιοποιήσει το υφιστάμενο δυναμικό τους, την τεχνογνωσία, καθώς και το εκτεταμένο δίκτυο και τις δυνατότητες εται-

ρικής συνεργασίας σε κεντρικούς τομείς της οικονομικής δραστηριότητας, οδηγώντας την εταιρία σε σταθερή τροχιά ανάπτυξης.

Για το Φάσμα συχνοτήτων συμπεριλαμβανομένου του «ψηφιακού μερίσματος» η πολιτική της κυβέρνησης προωθεί την αξιοποίηση μέσω συμβάσεων παραχώρησης στον ιδιωτικό τομέα. Η αξιοποίηση του φάσματος συχνοτήτων για την εκπομπή ψηφιακού σήματος δίδει νέες δυνατότητες ανάπτυξης προϊόντων στον τομέα των τηλεπικοινωνιών, της τηλεόρασης και του ραδιοφώνου και πρόκειται να κινητοποιήσει πληθώρα επενδυτικών σχεδίων.

Ενέργεια

ΔΕΗ, ΔΕΠΑ, ΔΕΣΦΑ, Ελληνικά Πετρέλαια

Η εφαρμογή των ισχυουσών Ευρωπαϊκών Οδηγιών οδηγεί στη μερική αναθεώρηση των εταιρικών σχέσεων μεταξύ εμπορικών δραστηριοτήτων και δικτύων διανομής. Η κυβέρνηση θα διαχειριστεί τη συμμετοχή του Δημοσίου στη ΔΕΠΑ και το ΔΕΣΦΑ στο πλαίσιο της πολιτικής δέσμευσης για τον έλεγχο των δικτύων διανομής.

Η αξιοποίηση της συμμετοχής του Δημοσίου στις εταιρίες αυτές θα λάβει χώρα εντός του 2011, η οποία περιλαμβάνει σε πρώτο στάδιο τη μελέτη της βέλτιστης εταιρικής δομής καθώς και την αποτίμηση του δικαιώματος προαίρεσης της ΔΕΗ για το 30% της συμμετοχής του Δημοσίου στις εταιρίες.

Λιμάνια

ΟΛΠ, ΟΛΘ, Περιφερειακοί οργανισμοί λιμένων, Μαρίνες

Το χαρτοφυλάκιο του Δημοσίου περιλαμβάνει δώδεκα (12) οργανισμούς λιμένος με τη μορφή ανώνυμης εταιρείας και εκατοντάδες άλλα μικρότερα λιμάνια. Η κυβέρνηση προωθεί τη στρατηγική εταιρική αναδιάρθρωση του λιμενικού συστήματος των δώδεκα οργανισμών λιμένος, καθώς και τη σύναψη συμβάσεων παραχώρησης. Επίσης, προωθείται η δημιουργία εκτεταμένου συστήματος μαρίνων με βάση το χαρτοφυλάκιο μικρότερων λιμένων της χώρας.

Η εταιρική αναδιοργάνωση των εμπορικών λιμένων της χώρας θα επιτρέψει την αξιοποίηση συνεργειών και την πραγματοποίηση υπεραξιών για το Δημόσιο με τη μορφή στρατηγικών συνεργασιών ή και μέσω της κεφαλαιαγοράς. Επίσης, η δημιουργία εκτεταμένου συστήματος μαρίνων θα βοηθήσει, σε συνδυασμό με την αναδιοργάνωση των αεροδρομίων της χώρας, την ουσιαστική ανάπτυξη του τουρισμού καθώς και την εξομάλυνση της εποχικότητας του προϊόντος. Ας σημειωθεί ότι ενώ η εγκατάσταση των διαδικασιών αξιοποίησης των λιμένων και μαρίνων της χώρας πρόκειται να πραγματοποιηθεί στις αρχές του 2011, η πραγματοποίηση υπεραξιών για το Δημόσιο θα λαμβάνει χώρα τα επόμενα χρόνια με ρυθμό ο οποίος θα συνάδει με το βαθμό ωριμότητας των επενδυτικών σχεδίων και την ταχύτερη αδειοδότηση από μέρους του κράτους.

Εταιρίες υδάτων

ΕΥΔΑΠ, ΕΥΑΘ

Η κυβέρνηση σχεδιάζει πολιτική συνολικής διαχείρισης των δικτύων ύδρευσης με αντικειμενικό στόχο την ελαχιστοποίηση του κόστους διαχείρισης των υδάτων και αποβλήτων και των περιβαλλοντικών κινδύνων αλλά και την πραγματοποίηση των απαραίτητων επενδύσεων με τη συνδρομή ιδιωτών στρατηγικών επενδυτών.

Η πολιτική της κυβέρνησης διακρίνει την ιδιοκτησία της υποδομής από τη διαχείρισή της, με στόχο την αξιοποίηση της ιδιωτικής τεχνογνωσίας στο χώρο ώστε το Δημόσιο να ωφεληθεί από την αύξηση της αποτελεσματικότητας στη διαχείριση των υδάτων.

Παίγνια

ΟΠΑΠ, Καζίνο Πάρνηθας, διαδικτυακό στοίχημα, ηλεκτρονικά τυχερά παίγνια, λαχεία

Η κυβέρνηση προωθεί εντός του 2011 την πλήρη αποκρατικοποίηση του Καζίνο Πάρνηθας, τη διερεύνηση της παράτασης της σύμβασης παραχώρησης παιγνίων του ΟΠΑΠ, καθώς και τη διαχείριση των κρατικών λαχείων με τη μορφή συμβάσεων παραχώρησης.

Επίσης, η κυβέρνηση προωθεί νομοθετικές πρωτοβουλίες για τον εξορθολογισμό του Διαδικτυακού Στοιχήματος καθώς και των Ηλεκτρονικών Τυχερών Παιγνίων με την ίδρυση ανεξάρτητης εποπτικής αρχής και την πώληση περιορισμένου αριθμού αδειών.

Η συνολική διαχείριση των δικαιωμάτων του Δημοσίου στη αγορά παιγνίων, καθώς και η δημιουργία σαφούς ρυθμιστικού πλαισίου και εποπτικών διαδικασιών, οδηγεί τάχιστα στην αποτελεσματική και ορθολογική οργάνωση της αγοράς, στην εγκατάσταση συνείδησης «υπευθύνου παιχνιδιού» στους πολίτες, καθώς και στην αποκατάσταση των οικονομικών δικαιωμάτων του Δημοσίου..

ΛΑΡΚΟ

Η κυβέρνηση προωθεί την άμεση αξιοποίηση της εταιρίας μέσω στρατηγικού επενδυτή, με στόχο τον εξάλειψη των ζημιών, την αύξηση των εξαγωγών με διασφάλιση της εργασίας και την αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Επίσης, για την ορθολογική αξιοποίηση της εταιρίας, και των αποθεμάτων νικελίου της χώρας, η κυβέρνηση θα εγκαταστήσει εντός του 2011 διαδικασίες διερεύνησης για τη βέλτιστη διαμόρφωση της στρατηγικής του Δημοσίου.

Ακίνητα

Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου, Εταιρεία Τουριστικής Ανάπτυξης, Ολυμπιακά Ακίνητα, Κληροδοτήματα, Ακίνητα υπό τη διαχείριση Υπουργείων.

Η κυβέρνηση προωθεί εντός του 2011 την οργάνωση ενιαίας διαχείρισης της ακίνητης περιουσίας του Δημοσίου. Η προτεινόμενη μέθοδος αξιοποίησης αφορά κυρίως σε συμβάσεις παραχώρησης και το σχηματισμό ομοιογενών χαρτοφυλακίων ακινήτων, εμπορικών, αστικών ή τουριστικών περιοχών, τα οποία σε συνδυασμό με ιδιωτικά κεφάλαια θα δύναται να οδηγήσουν σε νέα ανάπτυξη και δυνατότητες για μετέπειτα εισαγωγή στο χρηματιστήριο.

Το χαρτοφυλάκιο ακινήτων παρουσιάζει κοινά προβλήματα που εντάσσονται σε τέσσερις κατηγορίες: ιδιοκτησιακά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά, υποδομών. Η περιουσία δεν έχει αξιοποιηθεί μέχρι σήμερα για δύο λόγους: (α) έλλειψη μηχανισμού ταχείας ωρίμανσης των παραπάνω προβλημάτων, (β) έλλειψη μηχανισμού στρατηγικών αποφάσεων βάσει της οικονομικής πολιτικής των κυβερνήσεων.

Η ταχεία παρουσίαση επενδυτικών σχεδίων στις διεθνείς αγορές απαιτεί την εγκατάσταση των δύο παραπάνω μηχανισμών, στρατηγικών αποφάσεων και ωρίμανσης των ακινήτων του Δημοσίου με κατάλληλο συνδυασμό δράσεων της Διυπουργικής Επιτροπής Αναδιαρθρώσεων και Αποκρατικοποιήσεων (ΔΕΑΑ) και της Διυπουργικής Επιτροπής Στρατηγικών Επενδύσεων (ΔΕΣΕ). Πρέπει να σημειωθεί ότι η πολυπλοκότητα των προβλημάτων προς αντιμετώπιση αναμένεται να οδηγήσει στην παρουσίαση εκτεταμένων και ώριμων επενδυτικών προγραμμάτων στα ακίνητα του Δημοσίου κυρίως από το έτος 2012 και στο εξής.

Αμυντικές Βιομηχανίες

Ελληνικά Αμυντικά Συστήματα (ΕΑΣ), Ελληνική Αεροπορική Βιομηχανία (ΕΑΒ), Ελληνική Βιομηχανία Οχημάτων (ΕΛΒΟ)

Η πολιτική της κυβέρνησης για τις εταιρείες ΕΑΣ και ΕΛΒΟ προωθεί αναδιάρθρωση και είσοδο στρατηγικών εταίρων με πλειοψηφική συμμετοχή έως 65% του μετοχικού κεφαλαίου και δικαιώματα διοίκησης, ενώ για την ΕΑΒ προωθεί την αναδιάρθρωση της εταιρείας.

Η διαδικασία εξορθολογισμού και αξιοποίησης των συμμετοχών του Δημοσίου στις αμυντικές βιομηχανίες πρόκειται να εγκατασταθεί εντός του 2011. Θα οδηγήσει κατ' ελάχιστο στην εξάλειψη ζημιών στην περίπτωση αμιγούς κρατικού ελέγχου και αφετέρου στην αναπτυξιακή προοπτική για τις εταιρίες με συμμετοχή ιδιωτικής τεχνογνωσίας.

Για όλα τα παραπάνω περιουσιακά στοιχεία προγραμματίζεται να εγκατασταθούν εντός του 2011 οι διαδικασίες για την αξιοποίηση των συμμετοχών του Δημοσίου μέχρι και το έτος 2013.

Τέλος το πλήρες σχέδιο δράσης για τις αποκρατικοποιήσεις, αναδιαρθρώσεις και διαχείριση της ακίνητης περιουσίας του δημοσίου θα παρουσιαστεί το Δεκέμβριο 2010 σύμφωνα και με τη δέσμευση που έχει αναληφθεί στο πλαίσιο του Μνημονίου Οικονομικής Πολιτικής.

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ – ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΣΙΟ ΧΡΕΟΣ

Το ευρωπαϊκό και διεθνές οικονομικό περιβάλλον εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από μεγάλη αστάθεια, γεγονός που αντανακλάται στις χρηματαγορές που παρουσιάζουν τάσεις υπεραντίδρασης σε πολιτικές ή δημοσιονομικές εξελίξεις ακόμα και σε βραχυπρόθεσμο πλέον ορίζοντα.

Παρά το γεγονός ότι στο χώρο τουλάχιστον της ευρωζώνης έχει καταστεί σαφές με ισχυρές πολιτικές δεσμεύσεις ότι ο περιορισμός των δημοσιονομικών ελλειμμάτων αποτελεί μονόδρομο για την έξοδο από την κρίση και την εφαρμογή αυστηρών προγραμμάτων μείωσης των δαπανών από το σύνολο σχεδόν των κυβερνήσεων, τα spreads εξακολουθούν να παραμένουν σε υψηλά επίπεδα.

Στις αρχές του τρέχοντος έτους οι δανειακές ανάγκες του Ελληνικού Δημοσίου καλύφθηκαν με προσφυγή στις αγορές, με αυξημένα επιτόκια. Στις αρχές Μαΐου 2010, τα περιθώρια δανεισμού (spreads) των ελληνικών κρατικών ομολόγων παρουσίασαν μεγάλη αύξηση, ειδικά των δεκαετών σε σχέση με τα αντίστοιχα γερμανικά πλησίασαν τις 1.000 μονάδες βάσης, με αποτέλεσμα να ενεργοποιηθεί με την ψήφιση του ν.3845/2010 ο μηχανισμός στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μετά την ενεργοποίηση του μηχανισμού στήριξης οι δανειακές ανάγκες καλύπτονται πλέον από τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο με κόστος που εκφραζόμενο ως περιθώριο πάνω από τα αντίστοιχης διάρκειας ευρωπαϊκά επιτόκια κυμαίνεται από 300 έως 400 μονάδες βάσης. Ταυτόχρονα το Ελληνικό Δημόσιο διατηρεί την παρουσία του στις αγορές χρηματοδοτώντας τις ανάγκες του με μηνιαίες εκδόσεις βραχυχρόνιων τίτλων εντόκων γραμματίων (ΕΓΕΔ). Μέχρι σήμερα, έχουν αναληφθεί μέσω του μηχανισμού στήριξης δύο δόσεις δανείων συνολικού ύψους 29 δισ. ευρώ, ενώ αναμένεται η ανάληψη της τρίτης δόσης ύψους 9 δισ. ευρώ ως εξής: το ποσό των 2,5 δισ. ευρώ της συμμετοχής του ΔΝΤ εντός του Δεκεμβρίου 2010 και το ποσό των 6,5 δισ. ευρώ της συμμετοχής της ΕΕ τον Ιανουάριο του 2011. Παράλληλα, θα συνεχισθεί η πολιτική έκδοσης τίτλων ΕΓΕΔ.

Ειδικότερα για τη χώρα μας η αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος του έτους 2009 στο 15,4% του ΑΕΠ λόγω της επαναταξινόμησης σημαντικού αριθμού ΔΕΚΟ στην κεντρική κυβέρνηση από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία-EUROSTAT με παράλληλη αύξηση του χρέους της γενικής κυβέρνησης στο 126,8% του ΑΕΠ, οδήγησαν τα spreads σε άνοδο, μετά από προηγούμενη καθοδική πορεία. Θα πρέπει να σημειωθεί πάντως, ότι ως προς το στόχο του Μνημονίου, δεν υπάρχει καμία επίπτωση από την αύξηση του χρέους γενικής κυβέρνησης, αφού ο στόχος αφορά τη μεταβολή του χρέους από έτος σε έτος και όχι το απόλυτο ύψος του χρέους.

Ο δανεισμός του Ελληνικού Δημοσίου για το 2011 θα συνεχίσει να υλοποιείται κυρίως μέσω της ανάληψης δανείων από το μηχανισμό στήριξης, όπως προβλέπει το μνημόνιο, καθώς και μέσω της έκδοσης βραχυχρόνιων τίτλων ΕΓΕΔ. Αναλόγως των εξελίξεων στην ελληνική οικονομία, στις προθέσεις του Υπουργείου Οικονομικών είναι η προσφυγή για δανεισμό στις αγορές το συντομότερο δυνατόν. Για το λόγο αυτό θα διατηρηθεί η ευελιξία για το δανειακό πρόγραμμα του 2011.

Πίνακας 8.1 Σύνθεση χρέους κεντρικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2008	2009	2010*	2011**
A. Χρέος σε ευρώ	260.439	297.264	336.800	350.230
(ως % του ΑΕΠ)	109,9%	126,5%	145,2%	153,3%
1. Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι	6.576	10.946	11.023	8.120
(Έντοκα γραμμάτια δημόσιου τομέα)	129	127	120	120
(Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα)	962	8.938	10.903	8.000
(Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι στην Ευρωπαϊκή αγορά – ECP)	5.485	1.881		
2. Ομόλογα Ελληνικού Δημοσίου				
Δημοπρασίες και λοιπές εκδόσεις	216.613	251.960	259.500	234.900
(Ομολογιακά δάνεια ΕΔ)	216.613	251.960	259.500	234.900
3. Κοινοπρακτικά και λοιπά ομολογιακά δάνεια σε ευρώ	29.343	26.999	59.474	101.261
4. Οφειλές Δημοσίου προς Τράπεζα Ελλάδος σε ευρώ	7.051	6.581	6.108	5.636
5. Προσαρμογές ESA (τιπολοποιήσεις)	856	778	695	313
B. Χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ	1.632	1.260	6.400	12.000
(ως % του ΑΕΠ)	0,7%	0,5%	2,8%	5,3%
Γ. Σύνολο χρέους κεντρικής κυβέρνησης (A+B)	262.071	298.524	343.200	362.230
(ως % του ΑΕΠ)	110,6%	127,0%	148,0%	158,6%
ΑΕΠ	236.936	235.035	231.888	228.408

* Εκτιμήσεις **Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Πίνακας 8.2 Χρέος γενικής κυβέρνησης (σε εκατ. ευρώ)				
	2008	2009	2010*	2011**
A. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	262.071	298.524	343.200	362.230
B1. Χρέος ΝΠΔΔ, ΑΤΕ, διαχ. πράξεις, κέρματα κ.λπ.	25.303	27.765	18.136	17.381
B2. Επενδύσεις ΝΠΔΔ σε τίτλους ΕΔ (-)	-893	-3.423	-3.993	-3.477
Γ. Χρέος κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA (A+B1+B2)	286.481	322.866	357.343	376.134
Δ1. Χρέος ΟΤΑ, ΟΚΑ	1.795	2.010	2.050	1.866
Δ2. Ενδοκυβερνητικό χρέος (-)	-26.880	-26.844	-28.993	-29.500
Ε. Χρέος γενικής κυβέρνησης (Γ+Δ1+Δ2)	261.396	298.032	330.400	348.500
(ως % του ΑΕΠ)	110,3%	126,8%	142,5%	152,6%
ΑΕΠ	236.936	235.035	231.88	228.408

*Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

1. Χρέος κεντρικής και γενικής κυβέρνησης

Το χρέος της κεντρικής και γενικής κυβέρνησης

Το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης στο τέλος του έτους 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 343.200 εκατ. ευρώ ή 148,0% του ΑΕΠ, έναντι 298.524 εκατ. ευρώ ή 127,0% του ΑΕΠ το 2009, παρουσιάζοντας αύξηση το 2010 κατά 21,0% περίπου του ΑΕΠ. Το έτος 2011 το ύψος του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 362.230 εκατ. ευρώ ή 158,6% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 10,6% του ΑΕΠ έναντι του 2010 (πίνακας 8.1).

Το χρέος της γενικής κυβέρνησης στο τέλος του 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθει στα 330.400 εκατ. ευρώ ή 142,5% του ΑΕΠ, έναντι 298.032 εκατ. ευρώ ή 126,8% του ΑΕΠ το 2009, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 15,7% του ΑΕΠ. Το χρέος της γενικής κυβέρνησης του έτους 2011 προβλέπεται ότι θα διαμορφωθεί στα 348.500 εκατ. ευρώ ή 152,6% του ΑΕΠ, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 10,1% του ΑΕΠ έναντι του 2010 (πίνακας 8.2).

Επισημαίνεται ότι το χρέος της κεντρικής κυβέρνησης κατά ESA95 έχει αυξηθεί από την επανатаξινόμηση στην κεντρική κυβέρνηση σημαντικού αριθμού δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών (ΕΛΓΑ, ΟΠΕΚΕΠΕ, ΕΛΕΓΕΠ, κ.λπ.) και τις λογιστικές προσαρμογές σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών που αφορούν την καταγραφή πράξεων διαχείρισης χρέους παρελθόντων ετών, όπως είχε ζητηθεί από τη Eurostat τον Απρίλιο του 2010 (πίνακας 8.2). Συγκεκριμένα το χρέος το 2009 αυξήθηκε κατά 24.991 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων 19.661 εκατ. ευρώ αφορούν την επανатаξινόμηση των δημόσιων επιχειρήσεων και οργανισμών στη γενική κυβέρνηση και 5.330 εκατ. ευρώ αφορούν την καταγραφή πράξεων διαχείρισης χρέους. Τα αντίστοιχα χρέη αναλυτικά για το 2010 διαμορφώθηκαν σε 15.750 εκατ. ευρώ και 5.180 εκατ. ευρώ και για το 2011 σε 14.944 εκατ. ευρώ και 5.030 εκατ. ευρώ.

2. Εξέλιξη δημοσίου χρέους

Η αύξηση του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης από 31/12/2009 μέχρι 31/12/2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθει σε 44.676 εκατ. ευρώ, ενώ η αντίστοιχη αύξηση από 31/12/2010 έως 31/12/2011 προβλέπεται να φθάσει τα 19.030 εκατ. ευρώ (πίνακας 8.3). Οι αυξήσεις αυτές οφείλονται, κυρίως, στην κάλυψη του ελλείμματος του κρατικού προϋπολογισμού, στην ανάληψη χρεών (ΕΛΓΑ, ΟΠΕΚΕΠΕ, ΕΛΕΓΕΠ κ.λπ.), στην εξόφληση υποχρεώσεων προς τους προμηθευτές των νοσοκομείων και στη χρηματοδότηση του ταμείου χρηματοπιστωτικής σταθερότητας.

Πίνακας 8.3 Εξέλιξη δημοσίου χρέους (σε εκατ. ευρώ)			
	2010*	2011**	Διαφορά 2011-2010
	(1)	(2)	(3)=(2)-(1)
1 Δανειακές επιβαρύνσεις	37.515	21.277	-16.238
Έλλειμμα κεντρικής κυβέρνησης	23.067	20.857	-2.210
Χρηματοδότηση υποχρεώσεων νοσοκομείων παρελθόντων ετών	5.340	0	-5.340
Ειδικά ομόλογα (δικαστικά, συμβασιούχοι Ολυμπιακής)	0	420	420
Αναλήψεις χρεών	9.108	0	-9.108
2 Αποκρατικοποιήσεις, κεφαλαιακές συναλλαγές	2.565	1.051	-1.514
Έσοδα αποκρατικοποιήσεων	0	-1.000	-1.000
Ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας (ν. 3864/2010)	2.500	2.000	-500
Συμμετοχή σε αυξήσεις ΜΚ τραπεζών κ.λπ.	65	51	-14
3 Μεταβολή χρέους από χρηματοπιστωτικές πράξεις	4.596	-3.298	-7.894
Προσαρμογές στο άρτιο, λοιπές προσαρμογές	335	231	-104
Μεταβολή διαθεσίμων	4.261	-3.529	-7.790
4 Αύξηση χρέους (1+2+3)	44.676	19.030	-25.646
5 Χρέος κεντρικής κυβέρνησης	343.200	362.230	19.030
Χρέος κεντρικής κυβέρνησης ως % ΑΕΠ (5:8)	148,0%	158,6%	10,6%
6 Ενδοκυβερνητικό χρέος, χρέος ΟΤΑ - ΟΚΑ - Δημ. Οργαν., κέρματα	-12.800	-13.730	-930
7 Χρέος γενικής κυβέρνησης (5+6)	330.400	348.500	18.100
Χρέος γενικής κυβέρνησης ως % του ΑΕΠ (7:8)	142,5%	152,6%	10,1%
8 ΑΕΠ	231.888	228.408	

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

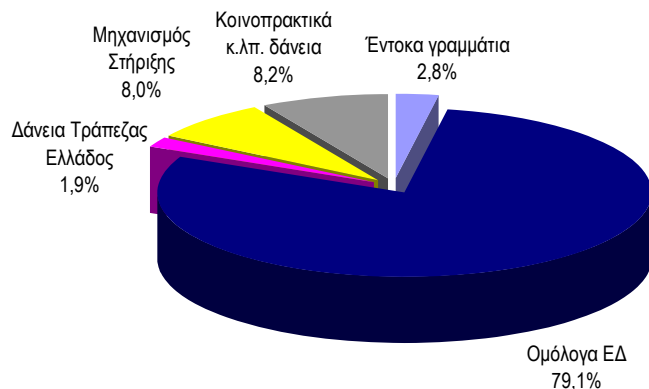
Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

3. Δομή και χαρακτηριστικά του χρέους κεντρικής κυβέρνησης

Χρέος σε ευρώ

Στις 31/10/2010 τα ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου εξακολουθούσαν να αποτελούν τον κύριο όγκο του χρέους σε ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης φθάνοντας το 78,7% (διάγραμμα 8.1).

Διάγραμμα 8.1 Σύνθεση χρέους σε ευρώ της κεντρικής κυβέρνησης την 31/10/2010

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης μετά τη συνεχή αύξηση των τελευταίων ετών, από το 2008 και μετά παρουσιάζει πτώση η οποία οφείλεται στην έκδοση περισσότερων βραχυπρόθεσμων τίτλων έναντι των μακροπρόθεσμων (πίνακας 8.4). Σημειώνεται ότι ποσοστό 45,0% του χρέους κεντρικής κυβέρνησης στις 31/10/2010 είχε υπολειπόμενη φυσική διάρκεια μεγαλύτερη των πέντε ετών (πίνακας 8.5).

Πίνακας 8.4 Μέση υπολειπόμενη φυσική διάρκεια χρέους κεντρικής κυβέρνησης

Ημερομηνία	Μέση Διάρκεια σε έτη		
	Χρέος σε ευρώ	Χρέος εκτός ζώνης ευρώ	Συνολικό χρέος
31/12/2007	8,59	3,19	8,55
31/12/2008	8,62	2,99	8,58
31/12/2009	8,10	2,82	8,07
31/10/2010	7,37	3,38	7,31

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

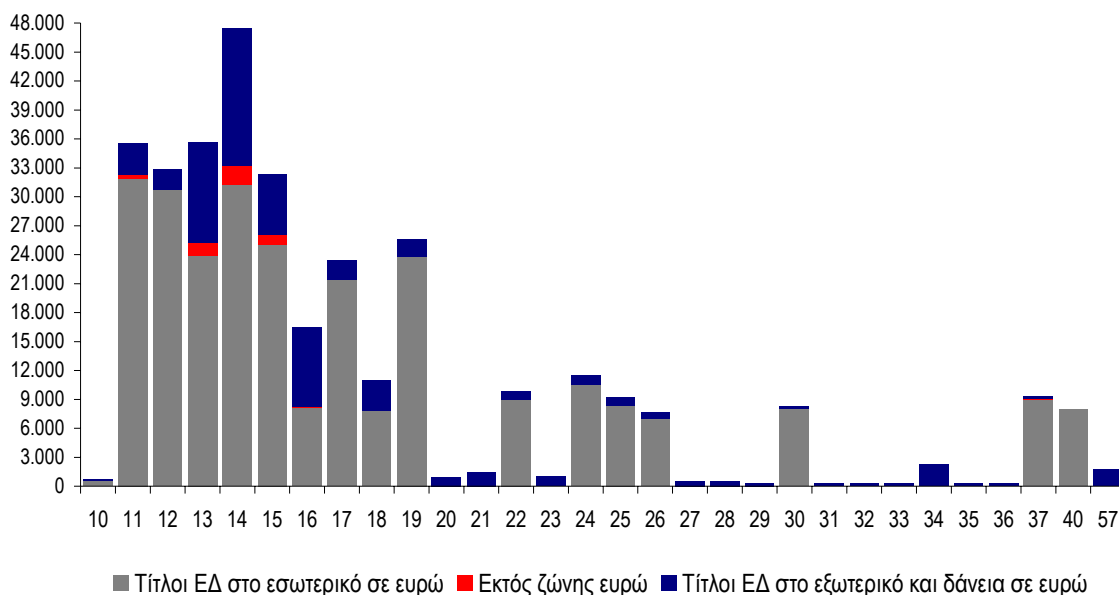
Πίνακας 8.5 Χρέος κεντρικής κυβέρνησης ως προς την υπολειπόμενη φυσική διάρκεια

Διάρκεια	31/10/2010
Βραχυπρόθεσμο (μέχρι 1 έτος)	10,5%
Μεσοπρόθεσμο (1 έως 5 έτη)	44,5%
Μακροπρόθεσμο (άνω των 5 ετών)	45,0%
Σύνολο	100,00%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Στο διάγραμμα 8.2 παρουσιάζεται το χρονοδιάγραμμα λήξεων (ληξιάριο) του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης στις 31/10/2010. Σημαντικό μέρος των ετήσιων λήξεων έχει εξομαλυνθεί διαχρονικά σε μεγάλο βάθος χρόνου.

Διάγραμμα 8.2 Χρονοδιάγραμμα λήξης χρέους της κεντρικής κυβέρνησης την 31/10/2010 (σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ

Στις 31/12/2010 το χρέος σε νομίσματα εκτός ζώνης ευρώ αναμένεται να διαμορφωθεί στο 1,8% του συνολικού χρέους, έναντι 0,4% το 2009 και 0,6% του έτους 2008 (πίνακας 8.1). Η αύξηση το 2010 οφείλεται στα δάνεια του μηχανισμού στήριξης.

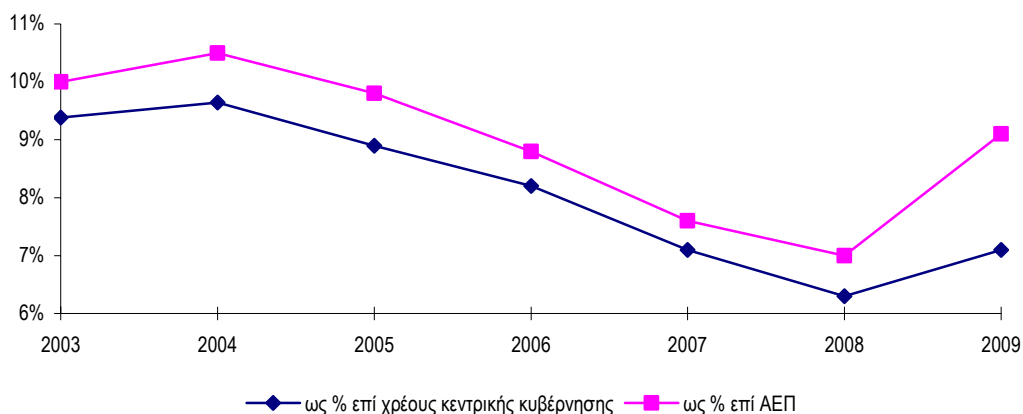
4. Συσσώρευση χρέους για λογαριασμό τρίτων

Το ανεξόφλητο χρέος που έχει αναληφθεί από το Ελληνικό Δημόσιο για λογαριασμό τρίτων στις 31/12/2009 ανήλθε στα 21.143 εκατ. ευρώ (πίνακας 8.6), το οποίο αντιστοιχεί στο 7,1% του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης και στο 9,1% του ΑΕΠ (διάγραμμα 8.3).

Πίνακας 8.6 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων (σε εκατ. ευρώ)							
	Ανεξόφλητα υπόλοιπα χρεών την 31/12 έκαστου έτους						
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Δάνεια οικονομικής εξυγίανσης (I)							
Ασφαλιστικά ταμεία	95	42	33				
Αμυντική βιομηχανία	62	29	21				
Συγκοινωνιακοί φορείς	70	32	23				
Συνεταιριστικές οργανώσεις	1.048	1.048	1.048	1.048	1.048		
Οργανισμός Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων (ΟΑΕ)	59	38	26				
Λοιπά	15	6	3				
Σύνολο (I)	1.349	1.195	1.154	1.048	1.048		
Συμμετοχή στο μετοχικό κεφάλαιο τραπεζών κ.λπ. (II)							
ΕΤΒΑ	484	235	235	235	235		
ΤΕΜΠΤΕ							1.500
ΕΛΤΑ	59	59	59				
Προνομιούχες μετοχές (ν. 3726/2008)							3.768
ΕΡΤ	47	47					
ΑΤΕ			29	29			
Σύνολο (II)	590	341	323	264	235		5.268
Ειδικά δάνεια (III)							
Ρύθμιση χρεών νοσοκομείων							
Ρύθμιση χρεών συνεταιριστικών οργανώσεων	478	754	754	646	291	144	144
Ρύθμιση διαφορών αποδοχών δικαστικών και βουλευτών	6						
Εισφορά του κράτους στα ασφαλιστικά ταμεία	4.769	7.577	7.504	7.842	7.574	8.901	9.062
Υποχρεώσεις προς την Τράπεζα Ελλάδος κ.λπ.	9.925	9.543	9.337	8.780	7.972	7.485	6.669
Σύνολο (III)	15.178	17.874	17.595	17.268	15.837	16.530	15.875
Γενικό σύνολο (I+II +III)	17.117	19.410	19.072	18.580	17.120	16.530	21.143
ως % επί χρεούς κεντρικής κυβέρνησης	9,4%	9,6%	8,9%	8,2%	7,1%	6,3%	7,1%
ως % επί ΑΕΠ	10,0%	10,5%	9,8%	8,8%	7,6%	7,0%	9,1%

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

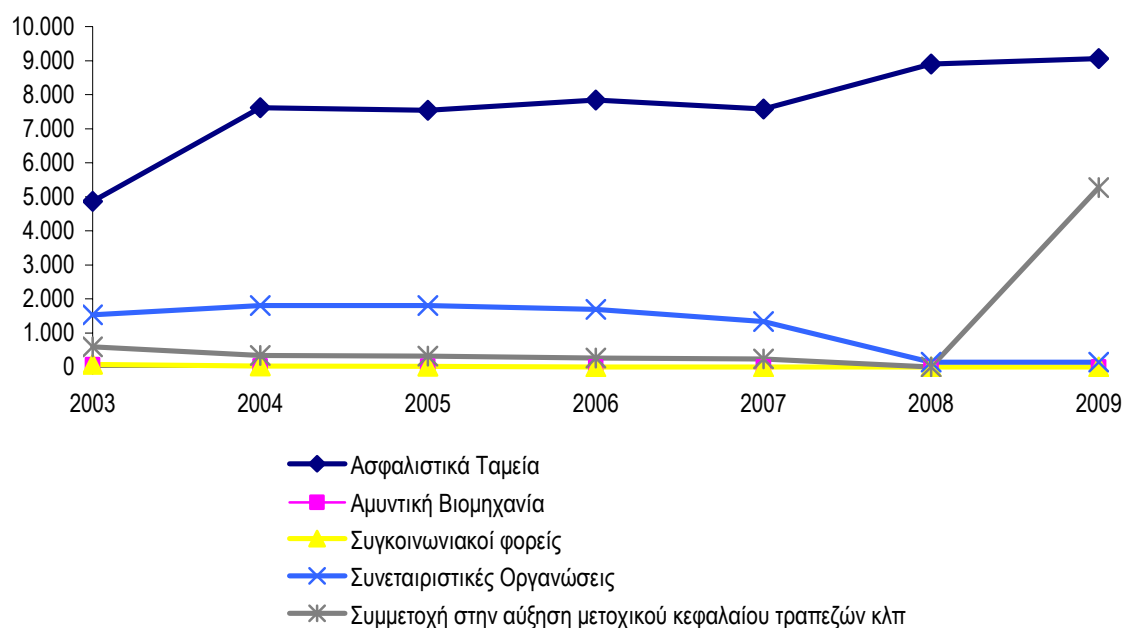
**Διάγραμμα 8.3 Συσσωρευμένο χρέος για λογαριασμό τρίτων
(ως % στο χρέος κεντρικής κυβέρνησης και ΑΕΠ)**

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Η εξέλιξη του αναλαμβανόμενου χρέους για λογαριασμό τρίτων εμφανίζει σταδιακή μείωση τα τελευταία έτη για τους περισσότερους φορείς, εκτός των ασφαλιστικών ταμείων το χρέος των οποίων παραμένει αρκετά υψηλό (διάγραμμα 8.4). Επιπλέον το 2009 παρουσιάζεται αύξηση στις συμμετοχές λόγω της ανάληψης από το Ελληνικό Δημόσιο προνομιούχων μετοχών πιστωτικών ιδρυμάτων στο πλαίσιο του ν.3723/2008 για την ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας.

Διάγραμμα 8.4 Συσσώρευση χρεών για λογαριασμό τρίτων
(ανεξόφλητα υπόλοιπα την 31/12)
(σε εκατ. ευρώ)

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

5. Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής κυβέρνησης

Οι δαπάνες εξυπηρέτησης του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης το 2010 εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 32.810 εκατ. ευρώ, έναντι 41.460 το έτος 2009 (πίνακας 8.7). Η μείωση των δαπανών εξυπηρέτησης οφείλεται στην αποπληρωμή μικρότερου ποσού χρεολυσίων.

Πίνακας 8.7 Δαπάνες εξυπηρέτησης χρέους κεντρικής κυβέρνησης
(σε εκατ. ευρώ)

	Χρεολύσια			Τόκοι			Παράλληλες δαπάνες			Γενικό σύνολο (1+2+3)
	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	Συναλ.	Εθν. νομ.	Σύνολο	
			(1)			(2)			(3)	
1992	1.539	4.867	6.406	622	3.501	4.123	19	52	71	10.600
1993	1.400	3.307	4.707	692	5.536	6.228	26	109	135	11.070
1994	1.619	5.543	7.162	913	8.077	8.990	26	164	190	16.342
1995	1.952	5.955	7.907	1.214	7.884	9.098	26	281	307	17.312
1996	1.894	8.369	10.263	1.263	8.378	9.641	47	292	339	20.243
1997	3.057	7.088	10.145	1.348	7.461	8.809	29	279	308	19.262
1998	3.550	6.132	9.682	1.625	7.393	9.018	28	142	170	18.870
1999	2.682	6.569	9.251	1.532	7.758	9.290	18	83	101	18.642
2000	4.640	8.491	13.131	1.922	7.577	9.499	20	38	58	22.688
2001	2.566	9.052	11.618	719	8.570	9.289	8	31	39	20.946
2002	2.397	17.883	20.280	391	8.144	8.535	4	55	59	28.874
2003	1.204	19.559	20.763	180	9.028	9.208	6	64	70	30.041
2004	667	17.777	18.444	85	9.198	9.283	3	69	72	27.799
2005	751	19.628	20.379	108	9.508	9.616	4	67	71	30.066
2006	65	16.524	16.589	92	9.349	9.441	1	55	56	26.086
2007	43	22.152	22.195	74	9.583	9.657	1	70	71	31.923
2008	424	25.822	26.246	82	11.052	11.134	1	71	72	37.452
2009	375	28.760	29.135	39	12.145	12.184	3	138	141	41.460
2010*	140	19.410	19.550	60	12.920	12.980	80	200	280	32.810

* Εκτιμήσεις

Σημειώσεις: α) Από το 2008 και έπειτα περιλαμβάνονται και οι δαπάνες προσαρμογών ESA 95

β) Δεν περιλαμβάνονται εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμου χρέους (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού και ταμειακές διευκολύνσεις) οι οποίες εμφανίζονται στον πίνακα 8.8.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Οι δαπάνες για εξόφληση βραχυπρόθεσμων τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου (έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα, βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ECP και ταμειακές διευκολύνσεις) εκτιμάται ότι θα ανέλθουν συνολικά σε 22.603 εκατ. ευρώ το 2010, έναντι 36.904 εκατ. ευρώ το 2009. Για το έτος 2011 οι δαπάνες εξόφλησης προβλέπεται να ανέλθουν σε 18.000 εκατ. ευρώ (πίνακας 8.8).

Πίνακας 8.8 Εξοφλήσεις βραχυπρόθεσμων τίτλων (σε εκατ. ευρώ)			
Έτος	Έντοκα γραμμάτια ιδιωτικού τομέα	Βραχυπρόθεσμοι τίτλοι εξωτερικού ⁽¹⁾ - Βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις	Σύνολο
2003	2.178	50	2.228
2004	1.571	6.060	7.631
2005	2.495	2.590	5.085
2006	2.206	5.885	8.091
2007	1.692	23.031	24.723
2008 ⁽²⁾	1.733	23.941	25.674
2009	8.902	28.002	36.904
2010*	17.975	4.628	22.603
2011**	18.000	0	18.000

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

⁽¹⁾ Euro Commercial Paper (ECP)

⁽²⁾ Από το 2008 περιλαμβάνονται οι βραχυπρόθεσμες ταμειακές διευκολύνσεις.

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

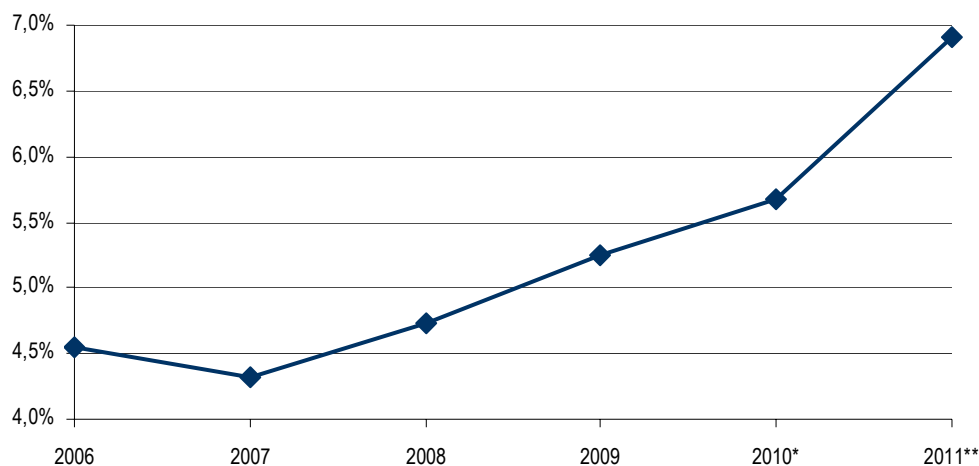
Οι δαπάνες για τόκους του χρέους της κεντρικής κυβέρνησης ως ποσοστό του ΑΕΠ παρουσιάζουν συνεχή ανοδική πορεία από το 2007 και μετά. Για το 2010 οι δαπάνες για τόκους εκτιμάται ότι θα φθάσουν στο 5,7% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Το 2011 οι δαπάνες για τόκους προβλέπεται να ανέλθουν σε 7,0% ως ποσοστό του ΑΕΠ.

Πίνακας 8.9 Ύψος δαπανών για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης (ποσά σε εκατ. ευρώ)						
	2006	2007	2008*	2009	2010*	2011**
Τόκοι	9.589	9.796	11.207	12.325	13.260	15.920
ως % του ΑΕΠ	4,5%	4,3%	4,7	5,2%	5,7%	7,0%

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

Διάγραμμα 8.5 Δαπάνες για τόκους χρέους κεντρικής κυβέρνησης
(% του ΑΕΠ)

* Εκτιμήσεις ** Προβλέψεις

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

6. Η ενοποιημένη αγορά ευρωομολόγων

Στις αγορές ομολόγων, από τις αρχές του τρέχοντος έτους μέχρι σήμερα, οι αποδόσεις των κρατικών τίτλων στην ευρωπαϊκή αλλά και στην αμερικανική αγορά παρουσιάζουν πτωτική τάση αντικατοπτρίζοντας τη στροφή των επενδυτών σε ασφαλέστερες τοποθετήσεις κυρίως εξαιτίας της επί του παρόντος ανεπιτυχούς προσπάθειας να τεθεί η παγκόσμια οικονομία σε σταθερή αναπτυξιακή τροχιά. Έτσι ενώ οι αποδόσεις των γερμανικών κρατικών τίτλων δεκαετούς διάρκειας στις αρχές του 2010 ανήρχοντο σε περίπου 3,4% στα τέλη Οκτωβρίου έφτασαν στο επίπεδο του 2,5%. Όμοια συμπεριφορά παρατηρείται και στις αποδόσεις των αντίστοιχων τίτλων χωρών που αποτελούν το λεγόμενο «σκληρό πυρήνα» του ευρώ αλλά και των αντίστοιχων αμερικανικών κρατικών χρεογράφων όπου οι αποδόσεις των τελευταίων από 3,8% στις αρχές του έτους τον Οκτώβριο έκλεισαν σε περίπου 2,6%.

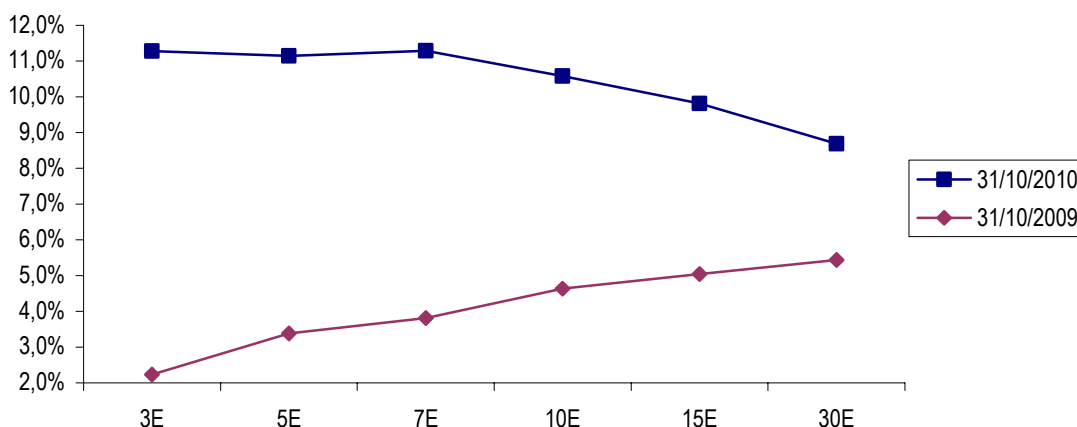
Κατά το ίδιο χρονικό διάστημα παρατηρείται διαφοροποιημένη συμπεριφορά στις αποδόσεις κρατικών τίτλων μεταξύ των χωρών μελών της ευρωζώνης. Συγκεκριμένα οι διαφορές των αποδόσεων (περιθώρια-spreads) των κρατικών ομολόγων των χωρών του ευρωπαϊκού νότου διευρύνθηκαν σημαντικά σε σχέση με τις αποδόσεις των αντίστοιχων γερμανικών, εκτινάσσοντας το εν δυνάμει κόστος δανεισμού τους, σε αντίθεση με την ταυτόχρονη πτώση του κόστους δανεισμού της Γερμανίας και χωρών του «σκληρού πυρήνα» του ευρώ. Η διεύρυνση των περιθωρίων-spreads οφείλεται κυρίως στην επανατιμολόγηση από πλευράς των επενδυτών του πιστωτικού κινδύνου των χωρών αυτών κυρίως λόγω των δημοσιονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν.

7. Οι αγορές τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου

Το γ' τρίμηνο του 2010 οι τιμές των κρατικών χρεογράφων στις διεθνείς αγορές κατέγραψαν κέρδη με αποτέλεσμα να μειωθούν οι αποδόσεις τους. Ένας από τους βασικούς παράγοντες που συνέβαλλαν στην εξέλιξη αυτή είναι η αναζωπύρωση των ανησυχιών των επενδυτών για μη διαρκή οικονομική ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο. Αποτέλεσμα όλων των παραπάνω ήταν η διαμόρφωση της πεποίθησης ότι τα επιτόκια θα παραμείνουν στα τρέχοντα χαμηλά επίπεδα στις μεγαλύτερες οικονομίες για παρατεταμένο χρονικό διάστημα.

Όσον αφορά τις τιμές των ελληνικών κρατικών χρεογράφων αυτές κινήθηκαν σε σταθερά επίπεδα εξαιτίας κυρίως της ενεργοποίησης του μηχανισμού στήριξης.

Διάγραμμα 8.6 Καμπύλη αποδόσεων τίτλων Ελληνικού Δημοσίου

Πηγή: Υπουργείο Οικονομικών

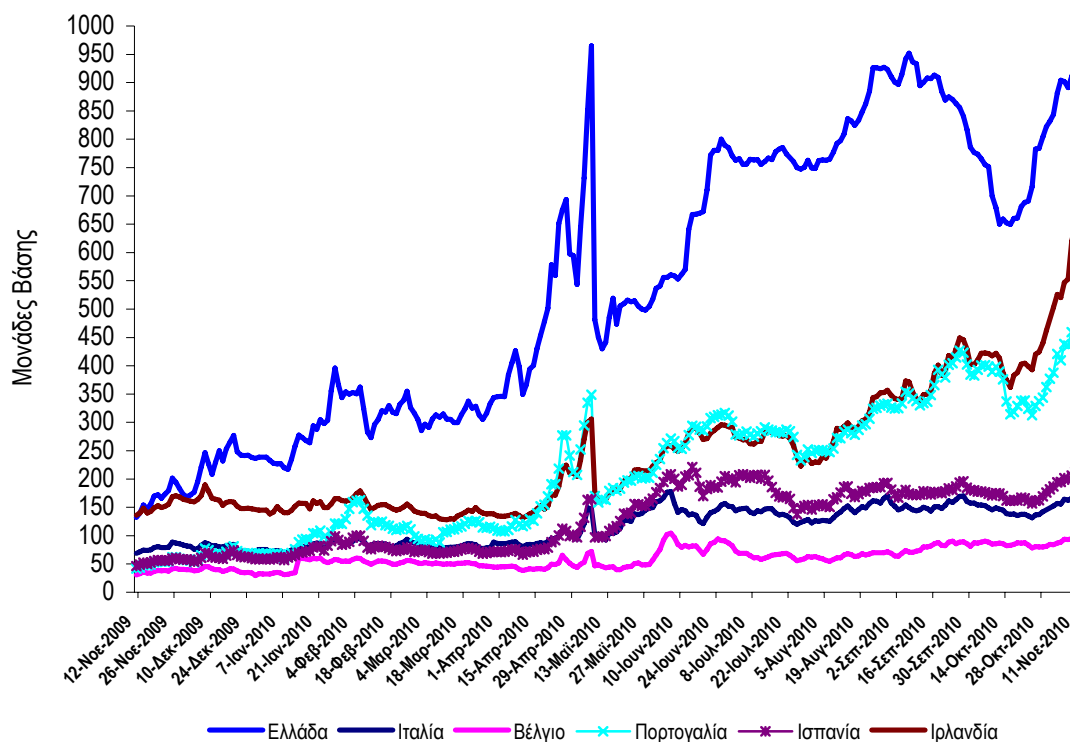
Τα κυριότερα χαρακτηριστικά της αγοράς των τίτλων του Ελληνικού Δημοσίου κατά το γ' τρίμηνο του 2010 ήταν τα ακόλουθα:

- Η άνοδος των τιμών των κρατικών τίτλων σε όλες τις διάρκειες.
- Η μείωση των αποδόσεων σε όλες τις διάρκειες, εκτός από τις αποδόσεις του 7ετούς και του 10ετούς ομολόγου αναφοράς οι οποίες κινήθηκαν οριακά ανοδικά σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

Το 2010 οι αποδόσεις των ελληνικών κρατικών χρεογράφων στο σύνολό τους παρουσιάζουν μεγάλη άνοδο σε σχέση με το προηγούμενο έτος, αντικατοπτρίζοντας την αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος του 2009 και τη συνεχή διόγκωση του δημοσίου χρέους. Η ελληνική καμπύλη αποδόσεων παρουσιάζει έντονα καθοδική κλίση λόγω της μεγαλύτερης ανόδου των βραχυχρόνιων επιτοκίων σε σχέση με τα μακροχρόνια (inverted yield curve) (διάγραμμα 8.6).

Η καμπύλη αποδόσεων των ελληνικών κρατικών χρεογράφων στο τέλος του τρίτου τριμήνου του 2010 παρουσίασε σε όλο το φάσμα της σημαντική άνοδο σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2009, εξαιτίας κυρίως των δυσμενών δημοσιονομικών εξελίξεων και προοπτικών της ελληνικής οικονομίας. Μεταβολή υπέστη και το σχήμα της καμπύλης, καθώς η κλίση της από ανοδική (steep curve) έγινε καθοδική (inverted curve) κυρίως εξαιτίας της ανησυχίας των επενδυτών για την υψηλή συσσώρευση του προς αποπληρωμή χρέους κατά τα τρία επόμενα έτη. Αναφορικά με τη διαφορά (spread) των αποδόσεων των ελληνικών 10-ετών ομολόγων σε σχέση με αυτών των αντίστοιχων γερμανικών υπήρξε σημαντική αύξηση που άγγιξε τα επίπεδα των 900-950 μονάδων βάσης (bps) τόσο κατά την περίοδο του Μαΐου 2010 όσο και κατά τα τέλη του τρίτου τριμήνου του 2010. Από τα μέσα Μαΐου τη συμπεριφορά των ελληνικών spreads ακολούθησαν και τα spreads χωρών της περιφέρειας της Ευρωζώνης όπως η Ιρλανδία και η Πορτογαλία (διάγραμμα 8.7).

**Διάγραμμα 8.7 Αποδόσεις 10ετών κρατικών τίτλων
(ημερήσια στοιχεία – εκατοστιαίες μονάδες)**

Πρωτογενής αγορά τίτλων

Κατά τη διάρκεια του 2010 το Ελληνικό Δημόσιο προχώρησε στην έκδοση τίτλων βραχυπρόθεσμης και μεσοπρόθεσμης διάρκειας. Η βραχυπρόθεσμη χρηματοδότηση πραγματοποιήθηκε με εκδόσεις εντόκων γραμματίων διάρκειας 13, 26 και 52 εβδομάδων η οποία συνεχίστηκε και μετά την ενεργοποίηση του χρηματοδοτικού μηχανισμού στήριξης το Μάιο του 2010. Μέσα στο πρώτο τετράμηνο του 2010 το ελληνικό δημόσιο προχώρησε στην έκδοση ομολόγων σταθερού επιτοκίου 5ετούς, 7ετούς και 10ετούς διάρκειας με τη μέθοδο της κοινοπραξίας συνολικού ύψους 18 δισ. ευρώ. Επίσης έγινε μία έκδοση, με ιδιωτική τοποθέτηση, 5ετούς ομολόγου κυμαινόμενου επιτοκίου λήξης 04/02/2015 ύψους 2,02 δισ. ευρώ και μία επανέκδοση του 20ετούς ομολόγου σταθερού επιτοκίου λήξης 22/10/2022 ύψους 390 εκατ. ευρώ. Μετά το πρώτο τετράμηνο του 2010 δεν υπήρξε οποιαδήποτε έκδοση ομολόγων, ενώ αντλήθηκαν συνολικά 29 δισ. ευρώ από την εκταμίευση των δύο πρώτων δόσεων του μηχανισμού στήριξης, ενώ αναμένεται η ανάληψη της τρίτης δόσης ύψους 9 δισ. ευρώ ως εξής: 2,5 δισ. ευρώ συμμετοχή ΔΝΤ εντός του Δεκεμβρίου 2010 και ποσό 6,5 δισ. ευρώ συμμετοχή της ΕΕ τον Ιανουάριο του 2011.

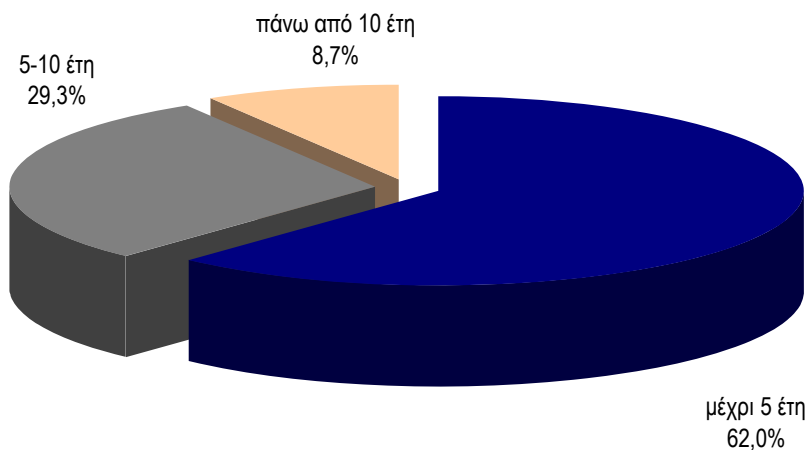
Μετά την προσφυγή στο μηχανισμό στήριξης ο δανεισμός μέσω των αγορών συνεχίστηκε μόνο με εκδόσεις εντόκων γραμματίων. Ο συντελεστής κάλυψης των δημοπρασιών ΕΓΕΔ διαμορφώθηκε στο 4,48 γεγονός που αποδεικνύει το ενδιαφέρον των ελλήνων και ξένων επενδυτών για τοποθέτηση σε τίτλους του Ελληνικού Δημοσίου.

Το μέσο σταθμικό επιτόκιο νέου δανεισμού, συμπεριλαμβανομένων των δανείων που έγιναν μέσω του μηχανισμού στήριξης, μέχρι 31/10/2010 διαμορφώθηκε στο 4,38%, έναντι 4,63% το 2009. Η μέση φυσική διάρκεια του νέου δανεισμού, συμπεριλαμβανομένων των δανείων που έγιναν μέσω του μηχανισμού στήριξης, διαμορφώθηκε στα 3,88 έτη, έναντι 4,50 την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, λόγω της έκδοσης περισσότερων βραχυπρόθεσμων τίτλων έναντι των μακροπρόθεσμων.

Δευτερογενής αγορά τίτλων

Η μέση ημερήσια αξία των συναλλαγών στο Σύστημα Άυλων Τίτλων (ΣΑΤ), στο οποίο περιλαμβάνονται οι συναλλαγές στην Ηλεκτρονική Δευτερογενή Αγορά Τίτλων (ΗΔΑΤ) και στην εξωχρηματιστηριακή αγορά τίτλων (over the counter) κινήθηκε σε χαμηλά επίπεδα το γ' τρίμηνο του 2010 και διαμορφώθηκε σε 7,888 δισ. ευρώ, έναντι 15,572 δισ. ευρώ που ήταν το β' τρίμηνο του 2010.

**Διάγραμμα 8.8 Αξία συναλλαγών στην ΗΔΑΤ γ' τρίμηνο 2009
(με βάση την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων)**

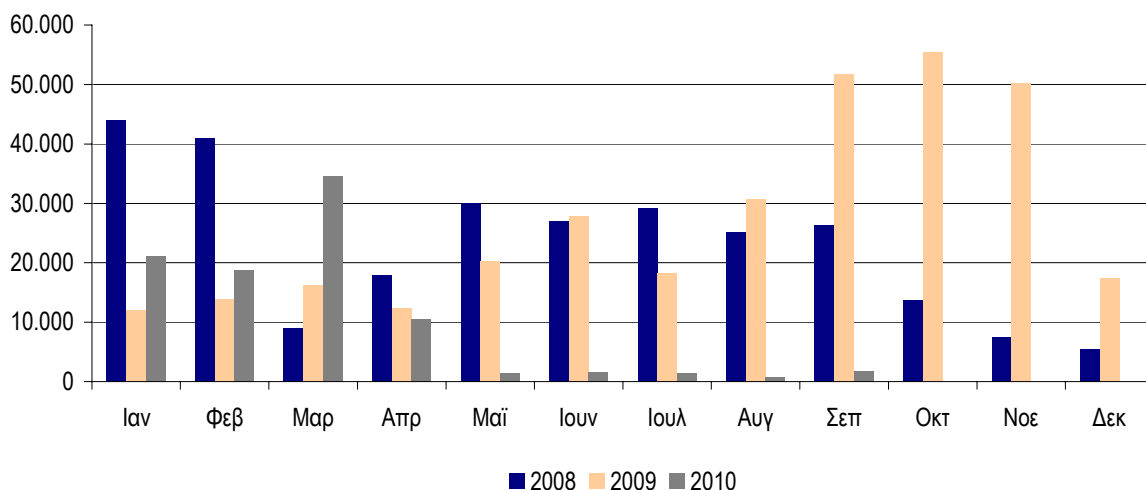
Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Κατά το ίδιο τρίμηνο, το 62,0% της συναλλακτικής δραστηριότητας αφορούσε βραχυπρόθεσμους τίτλους με διάρκεια έως 5 έτη. Ακολούθησαν οι μεσοπρόθεσμοι τίτλοι διάρκειας 5 έως 10 έτη με ποσοστό 29,3% και κατόπιν οι μακροπρόθεσμοι τίτλοι διάρκειας άνω των 10 ετών με ποσοστό 8,7%. Το παλιό 3ετές ομόλογο αναφοράς, λήξεως 20/03/2011 προσέλκυσε ποσοστό 12,5% της συνολικής αξίας των συναλλαγών, ακολουθούμενο από το νέο 10ετές ομόλογο αναφοράς λήξεως 19/06/2020 με ποσοστό 10,8%.

Η κατανομή της αξίας των συναλλαγών της ΗΔΑΤ, ανάλογα με την εναπομένουσα διάρκεια των τίτλων, κατά το γ' τρίμηνο του 2010 εμφανίζεται στο διάγραμμα 8.8.

Ο συνολικός όγκος των συναλλαγών στην ΗΔΑΤ διαμορφώθηκε σε πολύ χαμηλά επίπεδα το γ' τρίμηνο του 2010 και ανήλθε σε 4,102 δισ. ευρώ έναντι 13,543 δισ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 100,74 δισ. ευρώ το γ' τρίμηνο του 2009. Η εξέλιξη της αξίας των συναλλαγών που πραγματοποιήθηκε στην ΗΔΑΤ για την περίοδο Ιανουαρίου 2008–Σεπτ. 2010 ανά μήνα παρουσιάζεται στο διάγραμμα 8.9.

Διάγραμμα 8.9 Μηνιαίος όγκος συναλλαγών επί τίτλων του Δημοσίου στην ΗΔΑΤ (σε εκατ. ευρώ)

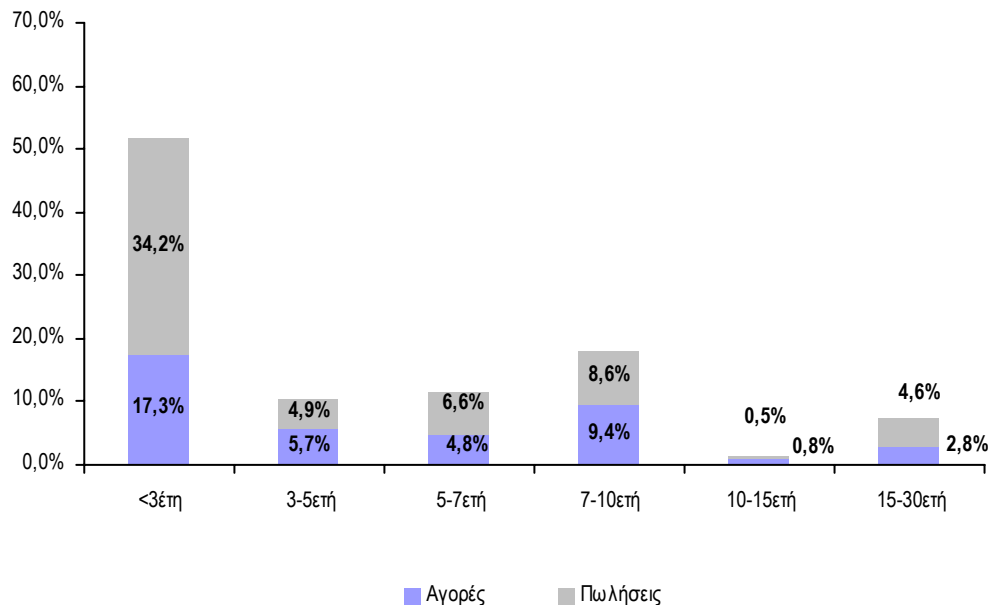

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Ο συνολικός αριθμός των εντολών που εκτελέστηκαν στην ΗΔΑΤ το γ' τρίμηνο του 2010 διαμορφώθηκε σε 3.270 από 4.453 το β' τρίμηνο του 2010, με τις εντολές αγοράς να υπολείπονται έναντι των εντολών πώλησης (40,61% αγορές έναντι 59,39% πωλήσεις).

Ο όγκος των συναλλαγών και οι προτιμήσεις των επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια παρουσιάζεται στο διάγραμμα 8.10.

Διάγραμμα 8.10 Όγκος συναλλαγών και προτιμήσεις επενδυτών με βάση την εναπομένουσα διάρκεια έως τη λήξη

Πηγή: Τράπεζα Ελλάδος, ΗΔΑΤ

Η σύνθεση της ομάδας των βασικών διαπραγματευτών αγοράς κατά το τρέχον έτος αποτελείται από 5 ελληνικά και 17 διεθνή πιστωτικά ιδρύματα. Τα 16 από τα διεθνή συμμετέχουν στην ΗΔΑΤ από την έδρα τους στο εξωτερικό.

8. Βασικές κατευθύνσεις δανεισμού και διαχειριστικοί στόχοι έτους 2011

Οι δανειακές ανάγκες για το 2011 θα καλυφθούν κατά κύριο λόγο μέσω του δανείου του Μηχανισμού Στήριξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ΔΝΤ. Βάσει του μηχανισμού η χρηματοδότηση προβλέπεται ότι θα ανέλθει σε 40 δισ. ευρώ. Οι τρέχουσες δυσμενείς συνθήκες δεν επιτρέπουν την άντληση μεσο-μακροπρόθεσμων δανειακών κεφαλαίων από τις αγορές.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι στις αρχές Νοεμβρίου 2010 τα περιθώρια δανεισμού πάνω από τα αντίστοιχα γερμανικά ομόλογα αναφοράς ανέρχονταν για τα 3ετή ομόλογα σε 1120 μονάδες βάσης, για τα 5ετή σε 1072 μ.β., για τα 10ετή σε 902 μ.β. και για τα 30ετή σε 594 μ.β. Ως εκ τούτου, ο δανεισμός από τις αγορές θα επικεντρωθεί στην πραγματοποίηση μηνιαίων δημοπρασιών εντόκων γραμματίων διάρκειας 13, 26 ή/και 52 εβδομάδων.

Εάν οι συνθήκες βελτιωθούν κατά τη διάρκεια του 2011 και το κόστος δανεισμού περιορισθεί σε ικανοποιητικό επίπεδο θα εξετασθεί το ενδεχόμενο διενέργειας μεσο-μακροπρόθεσμου δανεισμού με προσφυγή στις αγορές.

Παράλληλα με την παρακολούθηση των αγορών για ενδεχόμενο δανεισμό, σχεδιάζεται η έκδοση και διάθεση ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου στο ευρύ επενδυτικό κοινό στις τοπικές αγορές της Αμερικής, Καναδά και Αυστραλίας. Στόχος της πολιτικής αυτής είναι η προσέλκυση επενδυτικών κεφαλαίων από την κατά τόπους ευρύτερη ελληνική ομογένεια (διασπορά) αλλά και τοπικούς μικροεπενδυτές. Επιπλέον, θα ενταθούν οι προσπάθειες διεύρυνσης της επενδυτικής βάσης για ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου με τη διοργάνωση παρουσιάσεων για την ενημέρωση σχετικά με την πορεία της

ελληνικής οικονομίας και της δημοσιονομικής προσαρμογής στο πλαίσιο του μνημονίου, με σκοπό την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των παραδοσιακών επενδυτών και την προσέλκυση νέων.

Μετά την ενεργοποίηση του Μηχανισμού Στήριξης το Μάιο του 2010, ως κύριος στόχος διαχείρισης του δημοσίου χρέους σε βάθος τριετίας τίθεται η αντιστάθμιση κινδύνων που απορρέουν από την πιθανή αύξηση των βραχυχρονίων επιτοκίων καθώς και η εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου από τυχόν δυσμενείς διακυμάνσεις των συναλλαγματικών ισοτιμιών έναντι του ευρώ. Με την αντιστάθμιση των ανωτέρω κινδύνων επιδιώκεται η βελτίωση της προβλεψιμότητας των μελλοντικών χρηματοροών εξυπηρέτησης χρέους και η σταθεροποίηση του ύψους του χρέους που έχει συναφθεί σε ξένο νόμισμα.

Οι δανειακές συμφωνίες που υπογράφηκαν με το ΔΝΤ και την ΕΕ προβλέπουν δανεισμό του Ελληνικού Δημοσίου, για τα επόμενα 3 χρόνια, με κυμαινόμενο επιτόκιο. Αυτό έχει ως στόχο τη μείωση δαπανών τόκων χάρη στα ιστορικά χαμηλά βραχυχρόνια επιτόκια, για όσο διάστημα παραμένουν στα επίπεδα αυτά. Λόγω των χαρακτηριστικών του νέου δανεισμού, θα μειωθεί αισθητά η μέση χρηματοοικονομική διάρκεια του χρέους του Ελληνικού Δημοσίου το 2011, σε επίπεδο μικρότερο του στόχου των 4 ετών. Επιπλέον εκτιμάται ότι η σχέση κυμαινόμενου/σταθερού επιτοκίου θα ευρίσκεται στα επίπεδα 40% κυμαινόμενο και 60% σταθερό στο τέλος του 2011, από το επίπεδο 28%-72% στο τέλος του 2010.

Επιπλέον το τμήμα του δανείου του Μηχανισμού Στήριξης που προέρχεται από το ΔΝΤ, είναι εκφρασμένο σε Ειδικά Τραβηκτικά Δικαιώματα (SDR). Ως εκ τούτου τα εκτός ευρώ συστατικά νομίσματα (στερλίνες, γιεν Ιαπωνίας και δολάρια ΗΠΑ) των Ειδικών Τραβηκτικών Δικαιωμάτων (SDR) δημιουργούν έκθεση σε συναλλαγματικές διακυμάνσεις σε ποσοστό 66% των αντλούμενων ποσών. Με την άντληση των πρώτων δύο δόσεων από το Μηχανισμό έχουν δημιουργηθεί υποχρεώσεις εξόφλησης χρέους με ρήτρα SDR οι οποίες έχουν μετατραπεί κατά το μεγαλύτερο ποσοστό σε ευρώ μέσω συμφωνιών ανταλλαγής νομίσματος με στόχο την εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου.

Για τους ανωτέρω λόγους η στρατηγική της διαχείρισης χρέους κατά το 2011 θα επικεντρωθεί κυρίως στη διατήρηση του ποσοστού κυμαινόμενου επιτοκίου σε αναλογία 35%-40% του συνολικού χρέους και της μέσης χρηματοοικονομικής διάρκειας στο επίπεδο των 4 ετών, καθώς και στην εξάλειψη του συναλλαγματικού κινδύνου που θα προέλθει από την άντληση των νέων δόσεων σε SDR.

ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ

Η εγγύηση του Δημοσίου αποτελεί ένα σημαντικό μέσο στην άσκηση δημοσιονομικής πολιτικής του κράτους, το οποίο έχει μέχρι σήμερα χρησιμοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό για τη χρηματοδότηση διαφόρων φορέων της οικονομίας. Ειδικότερα, κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης, επιχειρείται μέσω των εγγυήσεων η ενίσχυση των επιχειρήσεων και ευρύτερων φορέων της οικονομίας και ιδιωτών που επλήγησαν από φυσικές καταστροφές κ.λπ.

Για το έτος 2010 οι εγγυήσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ θα διαμορφωθούν στο 0,6%, οι καταπτώσεις στο 0,40% του ΑΕΠ και το ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο στο 11,1% του ΑΕΠ.

Για το 2011 η πολιτική εγγυήσεων εντάσσεται στο γενικότερο σχέδιο δημοσιονομικής προσαρμογής και οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, που αποτελεί προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση της οικονομίας μας από το μηχανισμό στήριξης της Ευρωζώνης και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

Με βάση το νέο πλαίσιο δημοσιονομικής διαχείρισης και ευθύνης και σύμφωνα με τις απαιτήσεις για περιοριστική δημοσιονομική πολιτική, το όριο εγγυήσεων για το έτος 2011 δεν θα ξεπεράσει το ποσό του 1 δισ. ευρώ, ενώ για τα έτη 2012 και 2013 οι εγγυήσεις θα είναι μηδενικές.

Πίνακας 8.10 Εγγυήσεις, ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο, καταπτώσεις και προμήθειες εγγυήσεων κατά τα έτη 2000-2010
(σε εκατ. ευρώ)

Έτος	Εγγυήσεις		Ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο		Καταπτώσεις		Έσοδα από προμήθειες εγγυήσεων του Δημοσίου και εισπράξεις από ΔΟΥ	Καταπτώσεις που τελικά βαρύνουν το Δημόσιο	
	(1)		(2)		(3)		(4)	(5) = (3)-(4)	
	1/1-31/12		την 31/12		1/1-31/12		1/1-31/12	1/1-31/12	
	Ποσά	Εγγυήσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Υπόλοιπο ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ	Ποσά	Ποσά	Καταπτώσεις ως % του ΑΕΠ
2000	1.511,4	1,1	8.416,7	6,2	332,3	0,2	35,3	297,0	0,22
2001	1.011,0	0,7	8.819,3	6,0	366,7	0,2	45,8	320,9	0,22
2002	905,0	0,6	9.714,6	6,2	360,5	0,2	47,3	313,2	0,20
2003	1.545,5	0,9	12.143,4	7,1	293,6	0,2	66,4	227,2	0,13
2004	1.848,4	1,0	14.436,5	7,8	593,9	0,3	57,9	536,0	0,29
2005	1.628,2	0,8	16.200,5	8,2	373,9	0,2	51,2	322,7	0,16
2006	1.736,0	0,8	17.936,1	8,4	94,6	0,1	49,2	45,4	0,02
2007	1.656,6	0,7	19.929,0	8,8	42,3	0,02	57,3	-15,0	-0,01
2008	1.788,0	0,7	23.232,0	9,7	434,1	0,18	68,4	365,7	0,15
2009	1.563,7	0,7	25.586,6	10,9	704,8	0,30	70,7	634,1	0,27
2010	1.332,5	0,6	25.933,8	11,1	943,9	0,40	75,0	868,9	0,37

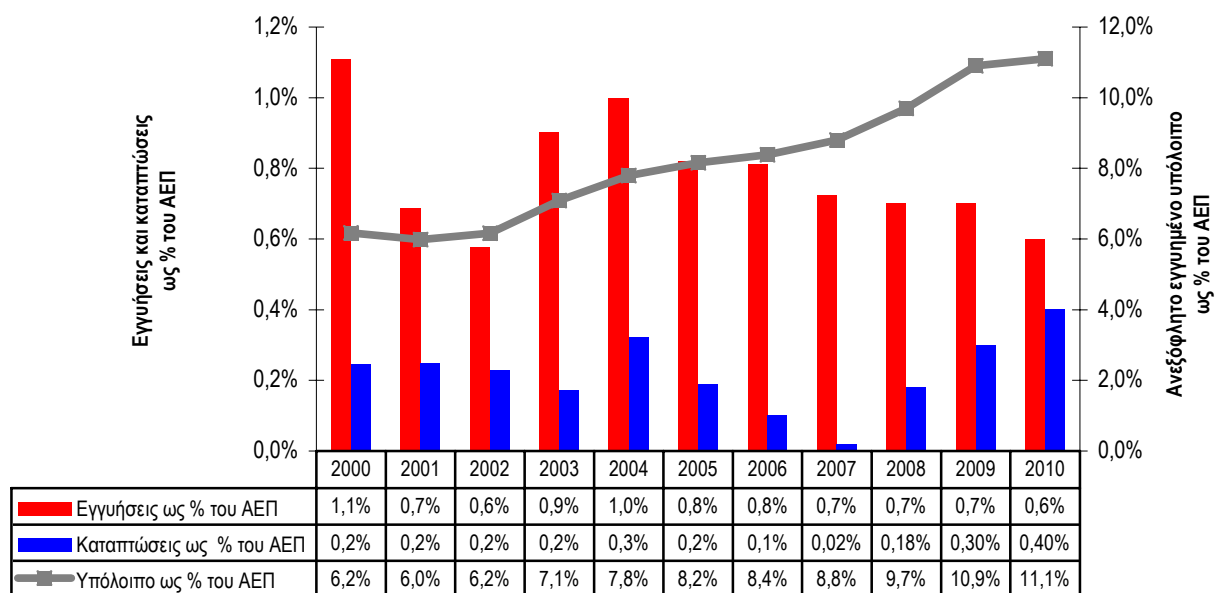
Τα στοιχεία για το έτος 2010 αποτελούν εκτίμηση.

Το γεγονός αυτό επιβάλλει τον περαιτέρω εξορθολογισμό των εγγυήσεων κατά το 2011 μέσω:

- της αυστηρότερης εξέτασης και αξιολόγησης των διαφόρων αιτημάτων παροχής της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου,
- της χρηματοδότησης κυρίως επενδυτικών προγραμμάτων που θα συμβάλλουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας,

- της απόρριψης αιτημάτων παροχής εγγύησης από φορείς που κατά το παρελθόν υπήρξαν επανειλημμένα ασυνεπείς δανειολήπτες με αποτέλεσμα να καταπέσει η εγγύηση που τους παρείχε το Ελληνικό Δημόσιο,
- της συνειδητοποίησης ότι η εγγύηση καλύπτει παρεχόμενο δανεισμό και σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί δωρεάν παροχή.

Διάγραμμα 8.11 Εγγυήσεις, καταπτώσεις και ανεξόφλητο εγγυημένο υπόλοιπο κατά τα έτη 2000-2010 (ως % του ΑΕΠ)

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Οι καταπτώσεις (μπλε στήλη) αφορούν εγγυήσεις προηγούμενων ετών.

Ενίσχυση ρευστότητας της οικονομίας

Με την ψήφιση του ν. 3723/2008 «Ενίσχυση της ρευστότητας της οικονομίας για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης και άλλες διατάξεις» επιχειρήθηκε η θωράκιση της ελληνικής οικονομίας από τις επιπτώσεις της διεθνούς κρίσης με την ενίσχυση της ρευστότητας. Σκοπός ήταν να αποκτήσουν οι τράπεζες επιπλέον κεφάλαια για την άνετη χορήγηση πιστώσεων στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις και να αμβλυνθούν οι πιέσεις στα επιτόκια χορηγήσεων.

Ένα από τα μέσα που χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η παροχή της εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου προς τις τράπεζες που έχουν λάβει άδεια λειτουργίας από την Τράπεζα της Ελλάδος και καλύπτουν το δείκτη κεφαλαιακής επάρκειας που αυτή θέτει για δάνεια που θα συναφθούν με ή χωρίς έκδοση τίτλων και θα έχουν διάρκεια από τρεις μήνες έως τρία έτη. Η παραπάνω εγγύηση παρέχεται έναντι προμήθειας ή επαρκών εξασφαλίσεων.

Στο πλαίσιο του παραπάνω νόμου και σύμφωνα με την τροποποίηση που έγινε με το άρθρο 7 του ν. 3872/2010 και την αριθ. 29850/Β1465/9-7-2010 Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, το ανώτατο

ποσό των παρεχομένων εγγυήσεων είναι 55 δισ. ευρώ για δάνεια που θα συναφθούν μέχρι 31/12/2010.

Κατά το έτος 2010 εντάχθηκαν στο μέτρο αυτό επτά (7) πιστωτικά ιδρύματα και το συνολικό ποσό εγγύησης του Ελληνικού Δημοσίου ανέρχεται στα 26,99 δισ. ευρώ.

Περαιτέρω, όσον αφορά την εταιρεία ΤΕΜΠΙΜΕ ΑΕ, με νομοθετική ρύθμιση ομόλογα ονομαστικής αξίας 500 εκατ. ευρώ, διάρκειας 5 ετών και λήξης τον Αύγουστο του 2014, που προέρχονται από την αύξηση κατά 1,5 δισ. ευρώ του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρείας, αντικαθίστανται με ομόλογα ίσης ονομαστικής αξίας διάρκειας 10 ετών. Η αντικατάσταση αυτή γίνεται με ανταλλαγή των παλαιών με νέα ομόλογα, χωρίς τη μεταβολή του μετοχικού κεφαλαίου της ΤΕΜΠΙΜΕ ΑΕ.

Η ανωτέρω αντικατάσταση κρίθηκε επιβεβλημένη και αναγκαία προκειμένου η ΤΕΜΠΙΜΕ ΑΕ να υλοποιήσει νέα προγράμματα για τη χορήγηση χαμηλότοκων δανείων προς μικρές και μικρομεσαίες επιχειρήσεις για την κάλυψη – πληρωμή φορολογικών και ασφαλιστικών τους υποχρεώσεων, καθώς και δαπανών αγοράς πρώτων υλών, εμπορευμάτων και υπηρεσιών.

Τα νέα προγράμματα θα είναι δετούς διάρκειας και η κάλυψή τους θα γίνει με τη χρησιμοποίηση μέρους του κεφαλαίου του ΤΕΜΠΙΜΕ, που θα προέλθουν από τα παραπάνω νέα ομόλογα 10ετούς διάρκειας.

Πίνακας 8.11 Ενίσχυση ρευστότητας πιστωτικών ιδρυμάτων Δάνεια έτους 2010 Άρθρο 2 του ν. 3723/2008 «Παροχή εγγύησης του ΕΔ»	
Πιστωτικό ίδρυμα	Εγγυήσεις
EFG Eurobank Ergasias	7.770.000.000
Εθνική Τράπεζα	8.765.600.000
Alpha Τράπεζα	4.867.000.000
Τράπεζα Πειραιώς	4.576.500.000
Αγροτική Τράπεζα	648.600.000
Attica Bank	215.000.000
Proton Bank	149.400.000
Σύνολο	26.992.100.000